

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLENSCHLÄGER

1809 – 1829

III

GYLDENDAL

ADAM OEHLENSCHLÄGER
Maleri af C. W. Eckersberg 1822
Privateje

BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLENSCHLÄGER

NOVEMBER 1809 – OKTOBER 1829

UDGIVET AF
DANIEL PREISZ

III

KØBENHAVN 1955
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

BILLEDER

- Adam Oehlenschläger. Maleri af C. W. Eckers-
berg 1822. Privateje Titelbillede
Louise Hegermann-Lindencrone. Maleri af Just
Holm o. 1845. Privateje mellem S. 224-225
K. L. Rahbek. Tegning af C. Winsløw 1829. Bak-
kehuseet mellem S. 352-353

BREVE

Tallene angiver Brevnummer

- Abrahamson, J. N. B., fra: 753
Agardh, C. A., til: 1078 — fra: 1079
Baden, Torkel, fra: 1010
Bech, Herman, til: 616
Bentzon, A. B., fra: 645, 716, 717
Bertouch, F. J. C., fra: 615
Beskow, Bernh. v., fra: 880 — til: 882, 922
Bierring, N. C., fra: 684, 874
Bonsach, J. N., til: 925
Boye, A. E., til: 952 — fra: 953
Brinkmann, Carl Gust. v., fra: 1052 — til: 1063, 1092
Brockhaus, F. A., til: 651, 682 — fra: 653
Brühl, Karl v., fra: 647 — til: 656

Bull, G. J., fra: 646, 735
Castelli, I. F., fra: 872
Christian Frederik, Prins, fra: 836
Christiani, G., fra: 650
Collin, Jonas, til: 671, 761, 763, 807, 814, 815, 943, 956, 960,
989, 1027, 1033, 1086 — fra: 1007
Cotta, J. F., til: 680, 749, 760, 827 — fra: 681, 747, 751, 765,
823, 967
Dahl, Johan, til: 1074, 1077
Dalgas, J., fra: 912, 913
Dankwart, F. C., til: 686, 706, 825, 931
Det dramatiske Selskab i Aalborg, fra: 702
Engelstoft, L., fra: 944, 1045
Engeström, J. A., fra: 1090, 1099
Engström, John, fra: 756
Feldborg, A. Andersen, fra: 805, 834, 845, 855, 860, 1067
Fischer, L. F., fra: 799
Fürst, Nic., til: 618 — fra: 621, 624
Gardthausen, Hans, fra: 733
Gillies, R. P., fra: 857
Haller, Marie, fra: 1088
Hauch, A. W., fra: 917, 970 — til: 968
Hauch, C., fra: 755, 758, 769, 778, 789, 833, 843, 914, 930,
963, 976, 979, 984, 988, 1073, 1084, 1091 — til: 1082
Hegermann-Lindenchrone, J. H., fra: 742
Hegermann-Lindenchrone, Louise, til: 704, 826, 848, 901, 902
Heiberg, J. L., fra: 928
Heine, Heinrich, fra: 828
Hjort, Peder, fra: 617, 622, 629, 634, 636, 878, 979—til:
631, 886, 1070

Hjort, V. K., fra: 638
Hoffmann, E. T. A., til: 741
Holten, N. A., fra: 710
Hvidt, Edv., til: 957
Høegh-Guldberg, Fr., fra: 993, 1040
Immermann, Karl, fra: 1041
Klinck, C. F., fra: 712, 715, 730
Kongen, til: 652, 679, 685, 846, 871, 900, 940, 981, 1042 ---
fra: 973
Kruse, L., fra: 899
Lange, J. C., til: 1062
Lindberg, J. C., til: 879
Liunge, A. P., til: 920
Liunge, Dorteia, til: 961
Lundblad, Laura, fra: 832
Lupin, Fr. v., fra: 745
Malling, Ove, til: 995
Max, Josef, fra: 1000, 1035
Moltke, Fr., fra: 705, 810
Moltke, Georg, fra: 731
Müller, P. E., til: 654, 655
Mynster, J. P., til: 1094
Nielsen, N. P., til: 829 — fra: 935
Oehlenschläger, Christiane, til: 648, 830, 924, 927, 929
Oehlenschläger, J. C., til: 926
Oehlenschläger, Johannes, til: 859
Olsen, Godske Hans, fra: 983
Proft, H. C. G., fra: 665, 674
Rahbek, K. L., til: 662, 670, 709, 835, 996 — fra: 663, 669,
691, 933, 936, 978, 997, 1008, 1014

Rahbek, Kamma, til: 687, 688, 835, 1015, 1030 — fra: 689,
933, 978, 1016, 1034
Ryge, J. C., til: 739
Römer, Joh. Jac., fra: 619
Schelling, Fr., fra: 1087
Schleiermacher, Fr., fra: 1085
Schlesinger, C., fra: 969
Schreyvogel, Joseph, fra: 627
Schütz, Carl, fra: 1061
Scott, Walter, til: 786, 838, 851 — fra: 842
Sibbern, F. C., fra: 852
Steffens, Henrich, fra: 904, 1032
Sølling, P. N., til: 849
Søtoft, Nic., fra: 659
Teaterdirektionen, til: 723, 818, 821, 946, 1050 — fra: 820,
822, 1001
Tegnér, Esaias, fra: 1098, 1102 — til: 1100
Teichmann, J. V., fra: 649
Thorlacius, Børge, fra: 725 — til: 808, 1048
Thorvaldsen, Bertel, til: 1064
Tieck, Ludwig, fra: 718, 720, 965 — til: 740
Tillisch, Chr. Ludv., fra: 998
Universitetsdirektionen, fra: 714, 975, 987
Voss, Heinrich, fra: 734
Wilstrup, Johannes, til: 1055
Wulff, P. F., til: 711
Zahle, Sophus, fra: 884
Ørsted, H. C., til: 812

OKTOBER 1817—OKTOBER 1829

615. *Fra F. J. C. von Bertouch.*

Søeholt d: 2^{den} Octbr 1817.

Min agtede Ven!

Dersom jeg kunde være glad, ved at erfare min Søn adskildt fra Deres lærerige Omgang, saa blev jeg det sikkert ved modtagelsen af Deres venskabelige Brev af 25de Septbr, da det forkynder mig længselfulde Fader, Moder og Børn lykkeligen samlet igien under et Tag efter $\frac{3}{4}$ aars Skilsmisse; Hvad dette har været Dem alle en salig Følelse, kan ikkun de Mennesker bedømme, som have nydt eller nyde lykkeligt ægteskabeligt Forhold. Vær altsaa hiertelig velkommen, i Deres elskværdige Kreds ømme Mand og Fader, vær De og venligst hilset lykkelige Kone ved igien at eye Deres alt, Deres Øehenschläger, og bær ikke Nag til den, som paa en Maade rev Manden ud af Deres og kiære Børns Arme, Han lover aldrig at begaae denne Synd oftere imod Dem, men vil snart inderlig glæde sig som Vidne til Deres fælles Lykke.

Tilbagekommen til Hiemstanden gode Ven, kan De først ret gotte Dem over alt det Behagelige som er bleven Dem til Deel i Udlandene, og begeistret ved disse Tanker, vil De og snart pryde Papiret til manges Belæring og Fornøyelse, sikkert kan ingen længes meer efter denne interessante Læsning end jeg.

Modtag min Tak, ja — hvad kan jeg sige Dem der kan udtrykke mine erkjendtlige Følelser, for hvad De har været for

min Poul, og at De finder Fornøjelse i at unde Ham Deres Venskab. De har været rørt ved at forlade Ynglingen, O! var det af Frygt for Hans unge svage Hierte, eller Overbeviisning at Han i Omgang med Dem havde vundet den Fasthed som et ædelt men svagt Hierte behøver for et Værges mod listige Anfald? er det sidste Faldet saa vil jeg kalde mig en lykkelig Fader, Religions og deraf følgende retskaffenheds Grundsætninger, vil vel i Fremtiden bane Ham Vei til sine medmeniskers Agtelse, og en Trang til nyttige Beskiæftigelser, haaber jeg vil fremkomme hos Ham, maaske lidt senere end hos mange andre unge Mennesker, for intet er jeg bekymret Ham Angaaende, uden for det at Hans særdeles bløde Hierte skal oftere forlede Ham til uoverlagte Skridt; Hvem veed ikke af os erfarne Folk, hvad der kan ophittes for at fængsle et svagt Hierte. I Henseende til odiosa eller i Synonym Pengesager, da er jeg lidt i confusion med vores Mellemværende, ikke at jeg jo troer at have holdt rigtig Regning, men i henseende til erholdte Breve af forskiellig Natur. Alt d: 1ste Juli sendte jeg min Søn fra Khvn en Status af lige Indhold med hosfølgende hvoraf sees at jeg paa det heele ikkun skyldte 25 Rd Crt, uden at vedrøre Modtagelsen heraf skrev Han 2de Gange og bad om det resterende maatte vorde anviist, men da Summen var saa ubetydelig, og jeg beregnede at fra Hr. Hiorts Ankomst til Berlin, vilde endnu være til en Maanedes Ophold i Kassen, saa bestemte jeg som og skeet er at sende disse 25rd Courant med Ham; Derimod bekom jeg ganske Uventende et Beviis udstædt af min Søn til Gr: Bernstorff paa 20 Fr: d'Ors, med tilføyende Laant formedelst udeblevne remisser, hvilket jeg tilstaaer var min [o: mig] Ubehagelig, da det kastede en ufordeelagtig Skygge paa min

Orden, og hvori jeg vidste mig uskyldig. Af Deres venskabelige Brev fra Khvn erfares at De »Efter at have givet Hiort Resten af hvad De havde, til at bestride Udgifterne med paa en nødtørfdig Maade i den resterende Maaned«, og fra Hiort
5 modtog jeg Brev af 22de Septbr hvori Han anmærker »Af Hr. Professor Øhhlenschlæger har jeg modtaget 13 Fr: d'Ors, men atter udgivet 9 af dem for Hans Regning, saa at jeg kun har egentlig modtaget 4 Fr: d' Ors,« hvorledes Agtede Ven skal jeg forstaae disse Contradictioner? Da jeg ved Hiemkom-
10 sten skylder min Søn fuldkommen Rede for Forvaltningen af Hans Penge, saa vilde De undskylde at jeg erkynder mig om Sammenhængen af denne Gaade. —

Beviis mig den Godhed at beholde Klædet hos Dem til vi sees, da det ey er af det slags Vare man til daglig bruger i
15 Laaland. Min Kone ventede nogle Pariser Skoe hvortil min Søn havde modtaget 6 Ducater, men den Commision har Han vel glemmt.

Høsten begyndtes og endtes Ønskelig, og til Michelsdag var Vintersæden lagt; Altsaa er Indkomsterne / NB i raae Materie /
20 af Slutningen af forrige Aar og Foraaret af dette aars Værk, incasseret, og dette efteraars Product saavidt fornødent udleveret til Trykken, for erbødigst at tale til en Lærd Mand, kun Skade, at det gaaer os i dette Efteraar netop ligesom med Literaturen at ingen af disse er i Priis, hvorfor vi efter Haande[n]
25 sulte Alle.

Min Kone og Børn forene deres Ønsker med mine, at det bestandig maae gaae Dem og Deres Vel.

Bertouch.

Oversigt

Over de til min Søns første Reise bestemte Penge

Hovedsummen efter Convention i 10 Maaneder .	C Rdr	4 000	
min Søns Lommepege i samme Tiid		500	
Den i Hamborg købte Vogn		275	5
jeg blev skyldig for Klæde og Signet 300 Fr. eller 156 mk. B		65	
		<u>4 840</u>	
Derpaa betalt og Anviist:			
Ved Afreisen leveret	2 140 rd		10
sendt en Vexel paa Hbrg, Martz mk. Bco	2 880	1 200	
deraf ikkun forbrugt til 5 000 mk. Bco	2 672		
d: 7 ^{de} Mai Rest som blev sendt ved de Hrr.			15
Arenst et Eskeles i Wien	208		
endvidere trukket paa samme Huus	3 605		
hvilke til en Cours af 520 for Species med 510 pc for Banco udgjør	1 475		20
		<u>4 815</u>	
	Igien Court rdbr		25

616. *Til Herman Bech.*

[Efter Hjemkomsten 1817]

Kiære Bech!

25

Tak for Deres Oprigtighed og Fortrolighed til mig. Men hvad De egentlig i min Digtning Roller smertes over, begriber jeg

aldeles ikke, min gode Ven! Jeg holder den, (ikke at tale om det Poetiske) for at være noget af det Uskyldigste og Godhiertigste der er flydt fra min Pen. Der er i den hele Digtning aldeles intet polemisk. Den bestrider aldeles ingen Meninger. Ideen er at:
5 Uskyldigheden og Kiærligheden, der i Verden undertiden guddommeligt aabenbarer sig, af Ufornuft, Grumhed og Misundelse bliver modstridt og for Tiden gaaer til Grunde. Tingen tages ganske historisk. Christus blev født under Frode Fredegode; levede til sit 30 Aar; men fra sit 12, til sit 30 Aar borte. Deri er
10 Alle enige. Einar, har seet ham lære i Templet, Roller, hører hans Biergprædiken, og seer ham døe. Imod dette kan intet haves; man maa ikke holde selve Jesu Historie for en blot aandelig Vision, som aldeles ikke vedkommer Historien. At Roller efter sin nordiske Idee kalder Christus Balder, som var
15 den nordiske Christus, derimod kan heller ingen fornuftig Mand have noget; det kan ikke bedrøve noget godt Hierte. Der er i Fortællingen aldeles intet som ytrer Tvivl om det Guddommelige. At Christus ogsaa blev Menneske og levede i en vis Tid, døde paa Golgatha, udbar sit Kors; deri er de største
20 Ortodoxe enige.

Jeg veed altsaa ikke hvorfor jeg ei skulle male en Skildring af Christendommens første Indflydelse paa et Par nordiske Mennesker, i selve hans Tid. Klopstok har skrevet Messias, og Milton Det tabte Paradis; de have derved gjort Virkninger og beviist
25 at Menneskene vel lade sig hæve paa Digtervingen hvad Christendommen angik, uden at læse allene i Bibelen.

Jeg er overbeviist om, at hvis De havde læst rigtig Fortællingen selv, vilde De ikke tale saaledes. Min Fiktion er ærværdig, følsom og poetisk; modstride ingen ædle Meninger, og kan altsaa
30 ikke mishage andre, end de forskruede Hoveder, og følesløse

Hierter, som jeg ønsker at mishage; og hvortil De min gode Ven, aldeles ikke hører.

Lev vel! Hils Deres Kone, og bliv ved at elske Deres Ven
A. Oehlenschläger.

617. Fra P. Hjort.

Dresden den 27 Octob. 1817. 5

Herr Professor!

Jeg har stedse, fra Postdag til Postdag, udsat at skrive Dem til, fordi jeg haabede at kunne meddele Dem bestemt Efterretning om vi kom til Wien eller ei; men da jeg igaar fik et Brev fra min Broder, hvori han underretter mig om, at De har mis- 10 forstaaet min Taushed, skylder jeg naturligviis baade Dem og mig selv ufortøvet at skrive Dem til. I Berlin bleve vi til Slutningen af forrige Maaned; den ene Ting efter den anden holdt os op i en otte Dages Tid. Bertouch — og Tjeneren, der deler Sorg og Glæde med sin Herre, talte hver Dag om hvor herligt 15 vi skulle have det i Wien, ja den første meente endog, efter et givet Løfte, at kunne være der senest den sjette October, som var hans Geburtsdag. Da vi kom her til Dresden havde vi et Brev, fra Kjæresten i Wien, fuld af Klager, men langt fra ikke saa naturligt og godmodigt skrevet, som det, der kom til Berlin. 20 Alle mine Forestillinger og Taler vare forgjæves; han blev endogsaa et Par Gange uartig imod mig. Da jeg mærkede det intet kunde hjælpe og da han truede med at gaae paa sin Fod til Wien, (hvor en vis Baron Arenstein nok ville give ham Pengeforskud), saa fandt jeg paa en List, som mere bedrog ham, end 25 jeg havde ventet. Der kom nemlig ingen Breve fra Wien, uagtet han fra Dresden tre Gange havde skrevet; dette foruroligede ham og i et bedrøvet Øieblik gjorde jeg ham opmærksom paa,

at alle hans Planer intet kunde hjælpe, siden De naturligviis havde underrettet Faderen om hans Forbindelse i Wien, og denne derfor, under intet Paaskud, lod sig overtale til at sende en Vexel til Wien, som først var bestemt at gaae til München.

5 Dette slog ham, og han taler nu kun om at gjøre fra München et lille Besøg til Wien. Der staaer altsaa kun tilbage at vi her i Dresden faae Faderens Brev om at hente Vexelen i München, hvorom jeg itide har tilskrevet ham. Men med alt dette er vi ikke et Skridt videre, dersom En hendelseviis gjør ham opmær-

10 som paa, at man meget let kan skrive til Banquieren i München og lade ham transportere Vexelen. Jeg haaber det Bedste. Det er en fatal Historie, som koster mig meget af mit Humør; og endskjøndt jeg med yderste Lemfældighed, næsten som Obersten i Freias Alter, har talt til ham om Historien i Wien, og kun

15 med faae Ord har antydet at hun mueligen har glemt ham, siden hun ikke skriver, saa er han dog vredagtig sindet imod mig. Der er intet at gjøre ved, thi det er et Menneske uden al høiere Sands og Følelse. Han har lagt syg her af en farlig Smitte, og da jeg spurgte ham, om han vel syntes, et saa ud-

20 svævende Levnet, kunde være hans Forlovede i Wien behageligt, svarede han blot, at det nu engang var hans Natur og at han i Wien nok »haabede«, at skulle tage sig iagt. Jeg frygter for ham saalænge vi ere i Tydskland. Det er noget ganske andet med denne Kjæreste her midt i Landet end med den gamle,

25 fjernere i Danmark. Hende reiste han bestandig længere bort fra, denne nærmer han sig meer og meer. Dog, jeg gider ikke plage os begge meer med en saa uinteressant Gjenstand. —

Her i Dresden er jeg først, saa at sige, kommet til mig selv. En stor Fordeel, man har af at reise udenlands er den, at man

30 tvinges til at gaae ret ind i sig selv for ligesom at modstaae alle

de Indtryk, der næsten true med at tilintetgjøre En. Saaledes gik det i det mindste med mig. I Berlin levede jeg i egentligste Forstand i en Ruus. Var jeg min egen Herre, blev jeg ikke længere paa et Sted, indtil jeg netop var bleven bekendt med det; men fløi saa, ligesom igjennem et fortryllet Land, og hele 5 Reisen beholdt noget drømmende ved sig. Her i Dresden har jeg næsten været for længe. Jeg har gjort Bekjendtskab med en umaadelig Hoben ækle Skjønaander, hvoraf den ene er kjedeligere en[d] den anden. Den taaleligste er Fräulein Winkel, som hilser Dem meget. Atterbom bor her og hans Omgang har 10 været mig meget behagelig. — Maaskee gaaer han med til Italien. — Hvad der især har beskjæftiget mig er Maler-Galleriet. Jeg er lidenskabelig forelsket i Malerkunsten; jeg kan ikke udtrykke det anderledes. Hver Dag er jeg paa Galleriet især i det indre, hos Italienerne, hvilke jeg tilforn saa lidet kjendte. Min 15 eneste Sorg, naar jeg er der, er den, at jeg ikke kan have nogne af mine Venner med at see disse Ting. Verden er saa saare skøn, og der har levet saamange herlige Mennesker; men undertiden har det dog været mig umueligt ret at nyde den smukke Natur, eller Kunstens herlige Værker blot fordi jeg er 20 alene. — Tænk hvilket Liv, om Hauch reiste med mig, istedetfor Bertouch. — Hvordan gaaer det ham? Hans Stykke er dog trykt? Han lovede at sende mig det, og det er ikke smukt, at han ikke har holdt Ord. Jeg har flere Gange tænkt paa hans Plan, og længtes meget efter at høre, om den skal udføres. En 25 saadan Stilling vil udentvivl være bedst passende for hans Virksomhed i Litteraturen, hvor han kan gjøre store Ting! — Hvordan gaaer det derhjemme? Hvad gjør Ingemann? Fordærver han endnu den Smule Smag, der er tilbage. — Mine gamle melancholske Tanker ere alle komne tilbage ved Efterretningen 30

om Gleis og hans Medvider. Staten opløser sig stedse meer og meer, og Folket vil ikke aabne Øinene for det eneste Mid-
del, der er til Frelse: en total Forandring i al Tænkemaade og
en formelig litterair Revolution; thi gradeviis kan jo ikke de
5 ypperste Værker forbedre det; det har vi seet med Deres Værker.
— Aldrig er nogen bleven Forfatter af ædlere Bevæggrunde som
jeg, det tør jeg paastaae, thi det var den reeneste Fosterlands-
kjærlighed, der drev mig til at skrive; og aldrig har nogen saa
hurtig maattet lide for dette Skridt. Je suis né pour le bonheur,
10 mon caractère est confiant, mon imagination est animé; mais
la peine excite en moi je ne sais quelle impetuosité, qui peut
troublers ma raison ou me donner la mort! Hvad skal der blive
af? Danmark har hverken Floder eller Bjerge, og jeg troer, at en
Nation kan kjendes af sit Land, saa sikkert som en Frugt af det
15 Træe, hvorpaa den voxte. Overfladiskhed, og Kraftløshed skulle
være vor Charakteer og i hvormange hundrede Aar have de
ikke været det? —

Bede Dem skrive mig til, vil jeg ikke, da De har saamange
meget vigtigere Ting at tage vare, og nødig skriver Breve; og
20 dog vilde jeg give tre Maaneder af min Reise for et Brev, hvori
De sagde mig Deres Hjertens Mening om min tolvte Paragraph
og om de Smaastykker, jeg ikke kunde afholde mig fra at lade
trykke under Navn af Reflexioner over Litteraturen. — Hvad
gjør P. Wegner; han skulde engang udarbeide et stort Værk,
25 thi med de evige Tidsskrifter kommer man dog ingen Vei. Eller
bliver der noget af Fasces?

Det er i Grunden et tosset Brev jeg skriver, da det halve er
Spørgsmaal, men jeg arme Mand er lovlige undskyldt thi jeg har
kun faaet Breve hidtil fra Olivia, og af hende hører jeg natur-
30 ligviis intet herom. Dersom mine Bekjendter og Venner kun ville

skrive mig til, hvergang jeg skriver dem til, saa vil det gaae mig
menschligt thi man har saamæn andet at gjøre, naar man er
udenlands, end at skrive Breve.

Til at studere har jeg ingen Leilighed endnu havt, og faaer
sagtens heller ikke. Naar jeg er i slet Humør, troer jeg det er min 5
Bestemmelse ganske at leve et subjektivt Liv, siden jeg ikke kan
taale det Savn, som det andet fører med sig. Det Lidet jeg kan
producere, kan Hauch gjøre i fjorten Dage hvert Aar, og det er
saaledes overflødigt. — Forleden Dag hørte jeg en Tyroler
syngte; det rørte mig til Taarer. Den hele næste Dag var jeg i 10
fortræffeligt Humør, men saa kom Efterretningen om Gleis.
— Jeg er dog atter meget glad og tænker med Taknemmelighed
paa Dem, for al denne Lykke; det har givet mit hele Liv en
Friskhed, som jeg ellers maaskee havde undværet. Hvad seer og
hører man ikke paa saadan en Reise? Man faaer langt mere 15
Ærbødighed for Gud, og Kjærlighed til Naturen! De smaae
Børn more mig usigelig; jeg troer altid, at de tale Tydsk for
Spøg, og morer mig da over, at deres Lege lykkes dem saavel. —
Hils nu Deres Kone, de søde Børn, Hauch, C. Heger, Boye —
Reinhardtts ikke at forglemme — ret meget fra 20

Peder Hjort.

Adressen er Gesandtskabet. —

618. *Til N. Fürst.*

Kiøbenhavn den 4 Novbr. 1817.

Kiæreste Fürst!

Jeg modtog først igaar Deres Brev af 28 August. Det er 25
kommen til Berlin efter min Afreise; Bertouch har lagt det med
Afskrivten af Hagbarth og Signe i en Kasse Bøger og saaledes
er det krøbet langsomt til Khavn.

Hvad jeg allerførst har at bede Dem om, er jo ingen Afskriv-

ter af Ludlams Hule og Freias Altar at sende til Cotta; hvis det ikke uheldigviis allerede er skeet. Cotta efterkom ikke sit Løfte at sende mig en Anvisning til Berlin, derfor solgte jeg disse to Stykker til Boghandler Nicolai. Cotta faaer andre
5 Værker af mig, men ikke disse. Skulde han have faaet dem, saa vil det give Qvakleri. Kunde De ikke see at faae dem fra ham igien? hvis saa er? Hagbarth og Signe maae De sende ham, thi den tilhører ham. Nu kunde De jo skrive, naar De sender den, at jeg ogsaa havde giort Forandringer i Stilen
10 af Freias Altar og Ludlams Hule, og at De derfor udbad Dem Mskptet tilbage. See endelig at faae dette i Rigtighed; eller betag mig med et Par Ord min Frygt, hvis det ei er skeet endnu.

Driv ogsaa paa at Ludlam og Freia blive spillede saa snart muligt. Palfy vilde vise mig en stor Tieneste hvis han sendte
15 mig Pengene for Stykket inden Nytaar; og det maae dog vel kunne skee. Maaske nu jeg skriver dette, er Stykket allerede opført.

Derimod ønsker jeg at De sender Afskrivterne af Lud. Hule og Freias Altar til Boghandler Willmanns i Frankfurt, og
20 beder ham skaffe dem antagne og remittere mig Honoraret til Khavn.

Har vor gode Ven Castelli begyndt at sætte sig i Bevægelse med mine Stykker? Driv paa ham.

Tusinde Gange maa De hilse ham, Wocher, Breüss, Dein-
25 hardstein; men især mine kiære danske Venner Sonnleitners hos hvem vi nød saa meget Venskab, samt Frue Pichler og hendes elskværdige Datter.

Kommer De virkelig ikke mere til Geigers?

Lad mig vide hvad De skriver paa. Jeg arbejder nu paa at
30 udgive min Reise. Føstbrødrene komme ud i disse Dage.

Hiertelig gjerne vilde jeg sende Dem og Fru Sonnleitner Exemplarer af Hroar[s] Saga; men jeg synes det koster Eder saameget med Pakkeposten. — Dersom jeg ret vidste hvor Hiorth og Bertouch nu vare, saa kunde jeg sende dem det først. De komme formodentlig til Wien. 5

Hvordan lever Fru Wurst?

Hvordan gaaer det den stakkels Stibolt? Er han frisk? Er hans Projekt lykkedes? —

Vi have havt Reformationsfest her; det er gaaet Eders catolske Næser forbi. Guldberg havde skrevet Hymner hvori der aldeles ingen Begeistring var; derimod heller ingen sund Men- 10 neskesands. Det var noget om et Træ, hvad det var.

Forresten var Festen smuk og høitidelig. Kongen lagde Grundstenen i Frukirke, og var rørt til Taarer. Professorerne spiste til Hove denne Dag; og vi maatte alle lade os giøre 15 Kioler med stive Kraver, og gaae med Stegesped ved Siden.

Hvilken Glæde det var mig at see Kone og Børn igjen, kan De tænke Dem. De smaae Stakkler stode ude paa Trappen og græd af Glæde, med deres Moder, da Fader kom. —

Jeg har ikke faaet meget bestilt i denne første Tid. Baggesen 20 er nu i Kiel, og taber formodentlig om nogle Dage sin Sag mod Hiorth. Nu har jeg Ro. —

Jeg læser i Vinter over Poetiken, og begynder om en Maanedes Tid.

Rasmussen skal strax faae Deres Pakke. Den var ogsaa i min 25 Bogkasse.

Lev nu vel, kiære Ven. Jeg mindes Dem med sand Hengiv[enhed] og skal aldrig glemme Dem, hvilket De saa rørende bad mig om den sidste Aften.

Gud velsigne Dem, og alle mine Wiener-Venner. Hils dem alle hierteligt, ogsaa Rezer, Korn, Fru v. Weisenthurn etc:
fra Deres hengivne Ven

A. Oehlenschläger.

5 Glem for alting heller ikke at hilse vor tjenstfærdige og venlige Koss ret mange Gange!

619. *Fra Johann Jacob Römer.*

Zürich d. 17ten Novemb. 1817.

Ein alter Bekannter aus der Schweiz bietet seinem lieben Oelenschläger recht freundlich die Hand und muss denn doch
10 einmal sich nach seinem Befinden erkundigen.

Dass Sie jimmer noch leben und das Publicum von Zeit zu Zeit mit herrlichen Proben Ihres hohen Dichtertalents erfreuen, das weiss ich recht gut, mein besster! und wüsste ich dass es Ihnen Freude mache auch von ungeweihten gelobt u. bewun-
15 dert zu werden, wie viel herzliches könnte ich Ihnen da über Ihren Hakon Jarl, ganz vorzüglich aber über den herrlichen Correggio sagen, den mein Weibchen u. ich beynahe auswendig gelernt haben. Sie erinnern sich wohl nicht mehr, dass Sie versprochen hatten, mir von beyden durch Herrn Cotta ein Exemplar zugehen zu lassen. Die Sache dauerte mir aber in der
20 That zu lange; ich mochte nicht warten, und wenn je ein für Werke schöner Kunst ausgegebenes Geld mich nicht gereut hat, so war es dieses. Dank für den mir dadurch gewährten Genuss.

Nun reisten Sie dieses Jahr wieder nach Deutschland, und ich
25 schmeichelte mir vergebens, Sie bey dieser Gelegenheit an mein Herz zu drücken. Wie vieles hätte ich da Ihnen, und Sie mir,

zu erzählen gehabt, und was dabey unsre Persönlichkeit anbetrafte, möchte noch gerade nicht der unangenehmste Theil der Erzählung geworden seyn, die aber leicht in Jeremiaden sich hätte verwandeln können beym Hinblick auf den Gang der öffentlichen Geschäfte, auf die heillose Politik beynahe aller europäischen Cabinette, die in Deutschland jedes Streben der Völker nach Besserm unterdrückt und vereitelt, Dänemark um sein Norwegen, die Schweiz selbst um den Schatten ihrer ehemals freyern Formen, gebracht hat! Lieber ist mir ein froher unbekümmerter Lebensgenuss. Aber ich kann nicht anders, ich muss doch biesweilen einen forschenden Blick auf die Welt-
händel werfen*), und thue ich dieses, o dann bedaure ich es nicht länger dass ich kinderlos bin, dass mein Haar weiss zu werden anfängt, dass meine Brustbeschwerden mich auf ein nicht entferntes Lebensziel hinweisen, und . . . dass ich demselben frohen Muthes und heitern Blickes entgegen sehe.

Beschäftigung mangelt übrigens auch mir nicht; selbst literarische. Vor kurzem fieng ich an ein weitläufiges botanisches Werk herauszugeben, freylich im Vertrauen mein Leben noch auf eine Decade von Jahren hinaus spinnen zu können. Nebenbey lebe ich ziemlich zufrieden und habe Gott Lob meinen heitern Humor unversehrt beybehalten, auch im verflossnen Sommer einige kleine Schweizerreisen gemacht. Louise grüsst Sie höflich: sie ist ebenfalls munter und gesund und pflegt jetzt mit kindlicher Liebe ihre kranke Mutter, die zu unsrer Freude schon seit ein paar Jahren ein Mitglied unsers kleinen friedlichen Haushalts geworden ist.

Hr. von Harmes hat sein Landgut zu Erlenbach an einen

*) Vergl. z. B. Allgem. Zeitg. 1817 n° 316 vom 12ten Novemb. pag. 1264.

Graf Benzel-Sternau verkauft und wird köntftiges Jahr ins Hannoveranische oder Mecklenburgische ziehen. Wir haben alle Ursache uns des Tausches zu freuen, denn durch ihren unbegränzten Egoismus und unleidliche Launen ist die Frau von
5 Harmes, die ihren Mann ohngefähr wie ihren Sklaven behandelt (er selbst ist die besste Seele von der Welt und bey männiglich beliebt) ihren Bekannten beynahe unerträglich geworden. Auch andre Fremde siedeln sich in und um Zürich an u. verschönern durch ihre Theilnahme unsre gesellschaftlichen Vergnügungen. Kurz! das Leben in Zürich wäre angenehm, wenn
10 nur die sich gar nicht verlieren wollende Theurung der Lebensmittel und der jimmer zunehmende Mangel an Fabrikverdienst den Geist der Fröhlichkeit lähmte. Es lebe die Hoffnung!

Also, in der Hoffnung mein Brief habe Ihr Andenken an
15 mich wieder erneuert, und er werde, wenn Sie wieder einmal nach Deutschland reisen, Sie vermögen, einen Abstecher nach Zürich zu machen, biete ich Ihnen herzlich und freundlich meine Hand, und versichre Sie meiner freundschaftlichen Hochachtung.
Dr Römer.

20 621. Fra N. Fürst.

Wien d 26 November 1817.

Høistærede Ven!

Deres mig saa yderst kierkomne Brev af 4de November modtog jeg først igaar, og jeg iiler med at besvare samme, for at kunne beroelige Dem i Henseende til Deres Manuskripter til
25 Cotta. De vare lykkeligvis ikke afsendte endnu, da jeg modtog Deres kiære Skrivelse. Jeg sender ham altsaa blot Habor og Signe, som skal afgaae med det første. Ludlams Hule og Freyas Alter, skal efter Deres Ønske vorde sendte til Bogh:

Willmanns i Frankfurt, for at overleveres Theaterdirektionen der.

De store Tilberedelser Grev Palfy har gjort til Ludlams Hule, har forhalet Stykkets Opførelse, da de nye Dragter, Decorationer og Musik har medtaget megen Tid. Stykket bliver be- 5 stemt opført om 14 Dage, og De vil altsaa faae Deres Honorar inden Nytaar. Jeg skal ikke undlade strax efter den første Forestilling at melde Dem Udfaldet, som imidlertid godt kan forudsees ved et saadant herligt Mesterværk. — Da Madame Schröder nu er kommen tilbage fra hendes Kunstreise, vil 10 Habor og Signe nu ogsaa snart blive bragt paa Scenen. En ung, meget talentfuld og smuk Skuespillerinde Jomfru Grünthal, som nylig med Held har debuteret, skal udføre Signes Rolle.

— Om Freyas Alter maae jeg desværre sige Dem, at det 15 ikke bliver spilt. Regisseurerne have afgivet den meest fordelagtige Dom, der kan siges til et Stykkes Berømmelse, men eenstemmig erklæret, at de ikke tør vove at bringe det til Opførelse, da deres Publikum ikke er vandt til Stykker af denne Art. Jeg har altsaa taget Stykket tilbage, og vil nu efter vor 20 Aftale give det til Palfy, som sikkert antager det til Opførelse. Jeg har i denne Anledning raadført mig med Sonnleithner, og denne vor Ven har lovet mig, at bringe Tingen i Rigtighed, og at stræbe, at Honoraret bliver Dem tilstillet strax ved Antagelsen. De kan ikke forestille Dem, Høistærede Ven, hvor- 25 meget denne Sag har ærgret og indigneret mig, især da Udfaldet slet ikke svarede til Regisseurernes Ytringer imod mig, hvergang Talen var om dette Stykke. Schreyvogel, som ynder og beundrer dette Værk, vil snart skrive Dem i denne Anledning, og han har forsikkert mig, at naar Stykket først er trykt, vil 30

det spilles over hele Tydskland, hvilket jeg meget gierne troer, da de kan have det for intet.

At Regisseurerne ikke tør vove at bringe Stykket til Opførelse, kan, upartisk betragtet, have sin gode Grund. Her, hvor man paa faae Undtagelser nær, næsten ikke spiller andet end kozebueske og ifflandske Rørespil, er det virkelig, ikke allene et voveligt, men forvovent Foretagende, at ville give et Stykke, der udtaler en høiere Genialitet. Publikummet her, har ikke Modenhed, ikke Dannelse nok, ja jeg tør tilføie, ikke Frihed nok til at kunne nyde et saa herligt, overgivent og munte[r]t Spil, som Freyas Alter. Vi trænge her til Familiegraaed og tydsk-franske Vittighedsspil, som vi alle kan giøre ligesaa godt, og altsaa mere svarer til vor Individualitet end hine Stykker, der sætte os ud af vore dagligdage Vaner og Følelser. Vi maae have Stykker, hvor det paa Theatret gaaer til, som paa vore Gader og i vore Stuer; thi Tendenzen af hvert Skuespil bør dog være:

Wenn sich das Laster erbricht setzt sich die Tugend zu Tisch.

Og altsaa nok om vore Fordringer og vore Anskuelser.

For nogle Dage siden høitideligholdt nogle af Deres Venner en liden Mindefest, som inderligen rørte mig. Correggio blev givet for overfuldt Huus. Breuss, Castelli, Sonnleithner, Woher, Meissel, Wayna og jeg, fandt os hendelsesviis sammen i Parterret. Efter Forestillingen gik vi op ti[l] Geigers og satte os ved det samme Bord, hvor vi engang havde været saa lykkelig og tilfreds i Deres Selskab. Den Plads hvor De ellers pleiede at sidde, blev denne Aften ubesadt. Vi satte os ned, og saae tavse paa hinanden med Taarerne i Øinene. Endelig brød Sonnleithner denne sandelig rørende Taushed, i det han begeistret hævde

sig og sagde: »Vor Oelenschläger er ikke her iaften, vi have seet ham, og hans Aand omsvæver os.« Flux bleve Glassene fyldte, og flere Skaaler paa Deres Held, Sundhed, Lykke og Tilfredshed bleve drukken. Vi gienkaldte os nu med fornyet og levende Interesse, alle de herlige og uforglemmelige Øieblikke 5 Deres Nærværelse her havde skienket os. Vi tilkiendegav for hinanden, hvor dyrebar og hellig Deres Person var bleven os, og kappedes om det Fortrin hvo af os der meest elskede, agtede og beundrede Dem. Det var førstegang, at jeg efter Deres Afreise var kommet til Geigers igien, jeg saa de samme Men- 10 nesker igien som pleiede at udgiøre det sædvanlige Bordselskab, men Oelenschläger var der ikke, og hvad jeg følte ved dette Savn, veed Himmelen, som har seet mine Taarer. —

De erindrer Dem vel, at ved Deres Ophold i Wien store Plakater vare opslaaede hvor Tiecks sämtliche Schrif- 15 ten af en Eftertrykker bleve anmeldte at skulle udkomme, og vi taledes om det uretmæssige i denne Fremgangsmaade. Den samme Ære er nu vederfaret Dem selv, den samme Eftertrykker vil nu udgive Oelenschlägers sämtliche Schriften og første Bind kommer til at indeholde Aladdin. 20 Det har De vist ikke anet, da De læste den usædvanlige store tieckske Eftertrykkerplakat. —

Vor Ven Castelli gjør sig al muelig Umage med Deres Stykker, men da hans Virkekreds kun strækker sig til de østerrigske Provindser, saa kan ikke før nogen Afsætning af Manuskripterne 25 forventes, førend Stykkerne ere spillede i Hovedstaden, da de desuden ikke før blive bekiendte. Det mangler vor Ven ikke paa god Villie og Iver for Deres Interesse, men hans Virketid er ikke kommen endnu.

I disse Dage er jeg meget behagelig bleven overrasket ved 30

min Ven Zacharias Werners Ankomst hertil. Ogsaa han beklagede, at De allerede var borte, da han inderlig gierne havde seet og talt med Dem. Imidlertid syntes han at ville dæmpe sin Længsel med Snuustobak, thi i den hele Tid han talte om Dem, 5 stoppede han hele Ladninger Snuus i sin Næse, saa jeg virkelig troede, han vilde sprænge den. Han har gjort en meget interessant Reise i Polen og Ungarn med en polsk Princesse, som i det Udvortes ligner den dydzirede Tante Bramble i Smollets Humphry Clinker, altsaa en meget styg Princesse. 10 Werner har indført mig hos hende, og jeg maae tilstaae, skiøndt min Sandselighed ingen Næring finder hos hende, har derimod hendes lyse Aand ofte henrykt og fortryllet mig.

Ogsaa Skuespiller Lemberg og hans Kone ere komne hertil fra Stuttgart og ere engagerede her ved Hoftheatret. Hans tykke 15 Kone gjør megen Opsigt med hendes Sang, men Manden derimod med at spise Lax-Foreller, som han har forsikkret mig at være hans Yndlingsret, som jeg gierne troer, da han selv er en Lax i Skuespillerkunsten. Imidlertid maae jeg dog elske Manden, og Konen, med Mandens Tilladelse, da de stedse tale 20 med Henrykkelse om Dem og have fortalt mig meget om Deres Ophold i Stuttgart, hvor De min Ven ogsaa, som overalt, har efterladt det hæderligste Minde. — Det undrer mig meget, at Cotta ikke har sendt Deres Stambog hertil, da han havde god Leilighed med Lemberg. Charlotte Pichler og Fanny Weissen- 25 thurn have allerede smukke Tegninger færdig til Stambogen.

De gjør os megen Uret min Ven ved at troe, »at Reformationens festen er gaaet vore catolske Næser forbi«. Vi have her en evangelisk Kirke hvor Festen meget smukt blev høitideligholdt. Skiøndt vi her ingen Digtere have som Guldberg, saa have 30 vi dog her andre Poeter, der ligesaa godt som han, kan skrive

Hymner uden Begeistring og Menneskesands. Vi frabede os derfor alle videre Bebrejdelser. Vore Digtere synge her ligesaa godt floriantaarubsk og guldberg-zetlizsk, rein-catullisk og først-nyrupsk som hos Eder i Kiøbenhavn.

Da vi dog tale om gode Poeter, saa vil jeg i Korthed sige Dem, 5
at jeg har skrevet et Skuespil paa Vers kaldet Zetulbe oder die drey Melonen i 3 Optog, som er antaget til Opførelse og et Syngestykke i 2 Optog: der Goldschmid von Verona, som jeg i disse Dage har indleveret, og som Componisten har anbefalet Vedkommende i musikalsk Henseende. Jeg har anmodet 10
Componisten, især i Finalet at forstærke Accompagnementet med Piber og andre blæsende Instrumenter, for i paakommende Tilfælde at overdøve de uvedkommende Pibere, som kunde indfinde sig. Jeg er altsaa meget roelig over Stykkets — det syngendes — Skiebne. 15

Jeg har skreven til Fonden ad usus publicos i Kiøbenhavn for at anmode Vedkommende til at understøtte mig til Fortsættelsen af mine Briefe über die dänische Literatur. Dersom De, Høistærede Ven, finder Leilighed til at kunne befordre mit Anliggende, beder jeg at have mig i god Erindring. 20

Iblandt de Landsmænd som ere komne hertil befinder sig Dr Estrup, som har seet Dem i Dresden. Det synes at være et ret skikkeligt ungt Menneske og jeg holder meget af ham. Han er meget flittig og har meget gode Kundskaber. — Bertouch og Hiort ere endnu ikke komne hertil, skjøndt der hos Koss 25 allerede ligger Breve til dem.

At Baggesen, istæden for at reise Fanden i Vold, er reist til Kiel, har meget undret mig. Belzebub har dog et gammelt Krav paa ham, og han burde dog ikke glemme at besøge sin Frænde. Denne arrige Trolld havde engang kundet stifte sig et 30

lidet Hædersminde iblandt sine Landsmænd, men han har selv nedbrudt det, idet han søgte at nedbryde andres.

Jeg beder Dem Høistærede Ven, at undskylde denne lange Skrivelse, og snart at bære mig med nogle Linier fra Deres
5 Haand. Det er en sand Velgierning De viser mig. Forsikringen om, at De aldrig vil glemme mig, giennemgløder min Siel med den saligste Følelse. De vil stedse være mig et Ideal af en stor, udmærket Digter, og det fortreffeligste, herligste Menneske. Himmelen tage Dem i sin helligste Beskyttelse og De vorde
10 stedse saa lykkelig som De fortjener at være det. Jeg beder at formelde min Hilsen til Deres ærede Frue, og at kysse lille William, Johannes og Charlotte fra Deres Faders meest hengivne og trofaste Ven
N. Fürst.

E. S. Det er mig umueligt at nævne alle, som har bedet
15 mig at hilse Dem, jeg hilser altsaa fra alle, som har havt det Held at kiende Dem og som mindes Dem med sand Hengivenhed.

622. Fra P. Hjort.

München d. 11 Dec. 1817.

Kjære Ven!

20 Jeg kan nu berette Dem glædeligere Ting om min Reisekammerat. Han har endeligen givet efter for mine Forestillinger og vi komme dennegang ikke til Wien. Jeg har, løierligt nok, overtaget hans Correspondance saavel med Faderen som med Wienerne angaaende hans Forlovelse. Det var den eneste Maade
25 at rede ham ud af Sagen paa. Til Faderen har han sendt et langt Brev, og jeg har maattet love at besvare Faderens Svar.

Han har ganske givet sig mig i min Vold. Til Moderen i Wien, som havde skrevet ham et ganske fornuftigt Brev til, har jeg allerede skrevet. Hovedindholdet af mit Brev var det, at baade han og Datteren kunde have godt af at prøve sig selv et Aars Tid uden at fortsætte Correspondancen, som kun vedligeholdte 5 de gamle Forestillinger og Erindringer, og hindrede derved enhver muelig Helbredelse. Alting staaer nu ved det Bedste, paa det nær, at han hver Dag taler om de mange Røvere i Italien, og med Ængstelighed opsnapper enhver Efterretning. — Vi have været i Nürnberg i elleve Dage, hvor vi alle tre levede 10 et sandt Kongeliv. Atterbom og jeg vare paa Farten saalænge Solen lyste, og saa sad vi hjemme om Aftenen, læste i gamle Krøniker om Nürnberg, om Gustav Adolph, om de mange herlige Kunstnere, og andre skjønne og rørende Gjenstande. Bertouch havde jeg faaet ind i et saakaldet Museum; han var 15 paa Bal og paa Concert, som gav ham, tre Dage før og tre Dage efter, Stof nok til de fornøieligste Tanker. Han seer saa glad ud hver Morgen, at Att: og jeg maatte lee ganske høit, naar han gjorde os sin Morgenvisit.

For mig især var det en Lægedom at leve dette poetiske Liv, 20 som vi førte i det gamle Nürnberg. Min Sjæl var i Dresden saa synderslidt af de meget fortærende Tanker, at jeg veed intet at sammenligne de muntre, friske Følelser med, der til min store Forundring gennemstrømmede mig fra den tredie og fjerde Dag af. Jeg haaber nu det skal være forbi med mine Grublerier; 25 vel har jeg intet vundet; men jeg har faaet Øinene op for den Vei, jeg har at gaae for [at] vinde Alt, nemlig Tilfredshed og Samvittighedsroe. Jeg har ret maattet sande min elskede Schellings Ord: »Nicht auf dem feuchten Wege der Thränen, sondern 30 auf dem varmen Wege des Feuers sollen wir das Gold der gött-

- lichen Erkentniss suchen«. Det har brænt i mig som i en Vulcan, og min Ulykke var, at jeg ikke kunde spye Ild. Nu er jeg roligere. Alt svæver vel for mig som i en Taage, men den dunster nok væk med Tiden. — Det gjorde mig ret inderlig ondt, at
- 5 Deres gode Kone havde misforstaaet mit sidste Brev. Vel længes jeg efter Olivia, eller rettere jeg savner hende uafsladeligen, men jeg har som Mand dog høiere Længsler, og større Formaal at tragte efter, end min individuelle Kjærligheds Tilfredsstillelse. Jeg udarbejder Planen til et Værk om det Onde; jeg haaber,
- 10 det er den bedste Maade at befrie mig for dets ødelæggende Indflydelse. Jeg skriver kun lidt op paa Reisen; men naar jeg kommer i Roe, kan jeg paa nogle Maaneder gjøre det færdigt. Det kommer til at bestaae af tre Capitler, om det Onde i Livet, Videnskaben og Kunsten. I det sidste skal handles om Re-
- 15 flexionen i Poesien og Akademikerne i Malerkunsten. I en Indledning har jeg isinde at sige lidt om vor Litteratur, om Forfatterskab og om Baggensens Digtercharakter, der er lige saa rig paa Emne til Betragtninger, i de onde Tider vi leve i, som han selv er fattig paa Betragtninger over andre Gjenstande. —
- 20 Det er mig ellers ubegribeligt, at min Proces endnu ikke er endt. Har De af Deres Svigerfader intet hørt om Assessorernes Mening? Jeg er ved godt Mod, og frygter ikke det ringeste, det tilstaaer jeg oprigtig. — Det er jo ellers infamt med alle de Kjæltringer der hjemme. Nu skal der jo være nye Bedragerier?
- 25 Jeg kunde næsten intet Haab øine da jeg var hjemme, og nu maa det være langt værre. Nu kommer først den ulykkelige Krigs Følger. Jeg vilde slet ikke fortænke Dem, om De imorgen pakkede sammen og lod staae ad Tydskland til, hvormeget det endog vilde smerte mig i andre Henseender.
- 30 Hvad arbejder De paa nu? Giver De Aladdin og de lyriske

Digte ud? Om De ikke selv skriver mig engang til, og svarer paa mit første Brev, saa er De dog saa god at faae Hauch dertil; jeg længes saaledes derefter. De maa ellers troe jeg har vundet meget ved at Atterbom reiser med til Rom. Vi passe meget godt sammen, og jeg troer allerede, at vor samlede Anstrengelse har 5 virket paa Bertouch.

Den gamle Bertouch har ellers sadt os i en stor Forlegenhed, da han har sendt en Vexel, udstedt af Sidenius i Mariboe, hvilken ingen naturligviis vil acceptere, da de neppe kjende Mariboe, end sige Hr Sidenius. Den gaaer nu til Hamborg for at endos- 10 seres; men det varer 16 Dage, i den Tid skulle vi leve af min hollandske Ducat. Jeg har derfor besluttet imorgen at gaae ud paa Gaden og see om jeg ingen kan træffe, som vil laane mig noget. Det bliver et lustigt Abentheuer! Da Kammerherren nu er i Kiøbenhavn kunde De ellers gjøre os en stor Tjeneste, ved 15 at forestille ham, at vi endelig maa have mere end et Fjerdingaars Contingent, naar vi reise i Italien, da vi i det første Fjerdingaar reise mere end dobbelt saa langt som i det andet, og De veed selv hvilket Misforhold, der er imellem at reise og at ligge stille. — Hvordan det gaaer, saa vil jeg have ganske 20 overordentlig Nytte af denne Reise, baade som Menneske og Videnskabsdyrker. Jeg skal aldrig glemme Dem, at De tænkte paa mig netop i den største Nød. Thi de indvortes Fjender ere værre end de udvortes. Hils Deres Kone, Svoger, Hauch og Boye ret meget. Dersom De tillader det, saa forærer jeg til 25 Johannes den Sølvdaler, som Deres Kone har tabt til mig, eller maaskee hellere noget, som Olivia, hvis De seer hende, kunde kjøbe derfor.

Deres altid hengivne Ven

Peder Hjort. 30

624. *Fra N. Fürst.*

Wien d. 16 December 1817.

Høistærede Ven!

Ludlams Hule er endeligen førstegang bleven spilt den 15 December for fuldt Huus. Skiøndt Stykket aldeles ikke har mishaget, saa har det dog, formedelst den over al Beskrivelse maadelige Fremstilling, ikke gjort den Virkning som vi formodede og vare berettigede at vente, og alle Stemmer ere eenige i, at kun Stykkets intensive Værd forhindrede, at Forestillingen ikke total mislykkedes.

10 Miss Clara (Jomfr: Resch) spillede saa gandske uden al Liv og Ynde, at de skønneste Scener gik uden Betydning forbi, og hun havde saalidet fattet hendes Rolles Aand, at Scenen i Borgsalen, hvor hun læser den gamle Ballade, ved hendes slette Foredrag, urigtige Betoning og ikke noksom iagtagen

15 Emphase, gandske blev forfeilet, saa at dette vigtige og høitidelige Moment ikke efterlod det Indtryk, som det ved et bedre Spil unægteligen vilde have gjort. Hendes Harpesang i anden Akt blev saa slet sunget, at Jomfruen efter Fortieneste formeligen blev udleet under hele Sangen. — Sir Harry, (Hr

20 Küstner) spille sin Rolle som en borgerlig gemeen Familiefader i de Ifflandske Stykker, altsaa meget slet og gandske forfeilet. — Peter Robin (Hr Hertens) troede, blot ved convulsiviske Bevægelser at kunne bøde paa Mangelen af rigtig Opfatning af hans Character, og følgen deraf var, at de meest pathetiske

25 Momenter opløstes i Svulst og gik gandske tabte. — Georg Wilkins, (Hr Lanus) vidste saa lidet at individualisere sin Rolle, at den herlige Spillescene imellem ham og Robin slet ikke spændte Opmærksomheden og blev gandske forfeilet. Her, hvor især hos Robin, hver Mine, hver Bevægelse maae have

30 Betydning, fordi hans hele Tilværelse i dette Øieblik er sadt

paa Spil; her, hvor Kunstneren ved den fineste Nuancering skal vise os, hvad der foregaaer i hans Indre, i det Øieblik da Fristeren staaer for ham, for at bringe ham Død eller Redning, i et saadant Moment er hvert Ord, hver Bevægelse vigtig, og udfordrer Kunst, Studium og et psykologisk Blik for værdigen af kunne fremstilles; men om alt dette havde de Spillende ikke den mindste Anelse, ellers vilde de have indseet, at en saadan Scene ikke maae gives som et sædvanlig Soldaterspil i et Øllhuus, om nogle lumpne Skillinger. — Sir Oliver (Hr Korntheuer) spillede over al Beskrivelse slet, han talte som en Vægterlieutnant, der takker sit Mandskab for den Iver de havde vist ved en baldstyrig Tyvs Anholdelse, hans Tiltale var snøvlende, betydningsløs og uden al pathetisk Følelse, og ved Ordene »so nimm den Kranz du Fingals edle Tochter« nærmede han sig Clara med afmaalte Dandseskridt, og overrakte hende Krandsen med et dybt fransk Compliment. Følgen deraf var at hele Forsamlingen udbrød i Skoggerlatter og hyssede ad ham. De vil af disse korte Antydninger letteligen kunne indsee, i hvilke Hænder Deres Stykke har været. Lyspunkterne i denne Forestilling var, John Bull (Hr Rüger), som gav sin Rolle høist fortrefligen, og hans Spil blev belønnet med almindelig og levende Applaus. Fanny (Mad Gottdank), havde adskillige gode Momenter, og spillede overhoved med qvindelig Hengivenhed, Inderlighed og Følelse, og den lille, nyskelige Betty var allerkjærest. — Dick (Hr Laroche) spillede ikke uden Lune, og hans Bestræbelse blev ogsaa paaskønnet, især i Scenen hvor han kommer tilbage fra Krigen. — William (Hr Demmer) gav sin Rolle meget godt. Expositionsscenen imellem ham og Dick og Afskedsscenen med Clara gjorde god Virkning. — Men Moder Ludlams Spil var over al Maade slet, 30

især manglede hun et tydeligt Foredrag, saa at næsten alt hvad hun sagde gik tabt. — Musikken i Stykket var høist trivielt og blottet for al Karakter. Imidlertid endtes dog Forestillingen med Bifaldsklap, som ogsaa blev gientaget, da Stykket til næste Aften atter blev anmeldt.

Jeg vil ved den første Leilighed som tilbyder sig tilsende Dem Bedømmelserne over Stykkets Opførelse, som vi forvente i herværende Blade. En af disse skriver jeg selv, efter gientagen og indstændig Anmodning af Udgiveren af Bladet der Sammler, som skal blive temmelig pebret. Jeg kan ogsaa sige Dem, at de øvrige herværende Dramaturger naturligviis alle ere paa Digterens Side og ruste sig til Strid for den gode Sag og den gode Smag.

Vor Ven Regjeringsraad Sonnleithner har strax Dagen efter Forestillingen tilstillet Grosserer Breuss Honoraret for Stykket, som blev udbetalt ham i Sølv, Dukaten beregnet til 4 fl 30 ×. Jeg tvivler ikke paa, at jo Breuss strax har remitteret Pengene.

Jeg holder det for min helligste Pligt, at advare Dem, i Fremtiden ikke at betroe dette Theater noget af Deres Arbejder. Dette har ogsaa afholdt mig fra, at give Palfy Freyas Alter, uden De selv udtrykkelig forlanger det, og jeg vil da i denne Henseende oppebie Deres ærede Svar.

Førstedeelen af Deres dramatiske Værker er nu udkommen hos Eftertrykkeren — Phoenix (3: Grund) i en meget smuk Udgave med Kobbere. Jeg skal sende Dem et Exemplar. Vi læse nu med store Bogstaver Deres Roes og Hæder forkyndt af Eftertrykkeren i Plakater, opslaaede paa alle Gadehjørner, som imidlertid ere godt skrevne.

Werner er meget syg af Lungebetændelse. Jeg frygter meget for at tabe ham. Jeg kommer ofte til hans polske Fyrstinde (det

var en Trykfeil, at jeg i mit forige Brev nævnede hende Princesse), som er gandske utrøstelig over hans Sygdom. Jeg har gjort hende bekendt med Deres Fisker, som gandske har entusiasmeret hende, og hun vil lære Dansk for at kunne læse Deres Værker i Originalsproget. Skade at hun er saa over al 5 Beskrivelse hæsselig, ellers vilde mit Sprogmasterhierte sandelig staae i Fare for at fænge Ild. Hun er tillige saa giærrig, at hun ikke engang betaler mig min Undervisning, som dog er det samme, da hendes lyse og fortreffelige Aand i enhver Henseende holder mig skadesløs. Hun er klog nok til at mærke, hvad der 10 egentligen fængsler mig til hende.

Dersom De kiendte min og Frue Sonnleithners Længsel efter at læse Deres Hroar Saga, De vilde sikkert da forbarme Dem over os og sende os Bogen. Deres Reise see vi med lige Længsel imøde. Den bliver sikkert et større Fridriksberg. 15 O lad os ikke vente forgieves! — Maaske De ved Gesandtskabet kan finde Leilighed at opfylde vort Ønske.

d 17 December.

Jeg har igaar bivaanet den anden Forestilling af Ludlams 20 Hule. Jeg havde den første Aften, efter Forestillingen, anmodet Regisseuren, at foranstalte, at de slemme Misgreb, som fandt Sted ved første Forestilling, maatte blive borte ved anden. Dette havde til Følge, at Miss Clara istæden for at synge, reciterte Sangen med Acompagnement af Harpen, at Sir Oliver 25 hørte op at dandse og gjøre franske Buk, og flere slige Ting, som havde forarget enhver følende Kunstynder. Men Hovedsagen, et kunstrigtigt Emsemble, og rigtig Opfatning af Karaktererne, forenet med smagfuld og rigtig Declamation, kunde ikke saa strax tilveiebringes. Det er utroelig hvad Stykket har lidt ved

- denne maadelige Besætning, og jeg kan ikke beskrive Dem, hvormeget det smerter mig, saa gandske imod min Forventning, at maatte melde Dem et saa slet Udfald af Deres herlige Værk, som ved Deres mesterlige Forelæsning deraf i Wien saa meget
5 havde behaget og henrykt os. Saa ubehagelig det ogsaa vil være for Dem, at erfare dette Deres Stykkes uheldige Skiebne, saa var det dog min Pligt aabenhjertig og oprigtig at melde Dem Tingenes Sammenhæng, end ved et uredeligt Referat, at gøre mig Deres Tiltroe uværdig.
- 10 Müllner har sandelig ret naar han i alle Blade der staae til hans Tieneste, og i alle Fortaler til hans forskiellige dramatiske Arbejder, bestandig klager over Theatrets usle Tilstand i Tydskland, og over høiere Digterværkers elendige Behandling fra Skuespillernes Side. Hans Klage er saare grundet, kun
15 burde han ikke allene indskrænke den til hans egne Stykker, da den ellers taber noget af sin Vægt. Almindelig udtalt vil den finde Gienlyd i alle Kunstynderes Bryst, saalidet Haab der end er, at den vil høres og tages til Hierte. Den høiere Skuespillerkunst synes overhoved mere og mere at gaae tabt, og Dov[e]n-
20 skab hos Skuespillerne er vel ikke den mindste Grund til dens Forfald. Ogsaa Tidsaandens Paavirkning tiener sikkert ikke til at hæve den. Saalænge det Exempel endnu eksisterer, at Huuset staaer tomt, naar Shakespears Kiempeskikkelser gaae over Skuepladsen, men derimod fyldes til at qvæles, naar Kotzebue
25 ved sine lumpne Stiklerier og Udfald paa Tiden og dens Gierninger, bringer et helt Publikum i Bevægelse, at det brøler af Henrykkelse over disse Flauheder, saalænge er der ikke at tænke paa, at ægte Begeistring, Digterstorhed og pathetisk Følelse vil kunne fortrænge hine Usselheder, eller opfordre til et dybt og
30 indgribende Studium.

Saaledes saa jeg i disse Dage Folk løbe i Støvler Skoe og Tøfler hen til Burgtheatret for at see et nyt Stykke af Kotzebue: der deutsche Mann und die fremden Herrn. Jeg løb med og havde nær i dette Væddeløb løbet en gammel Kierling overende, som ved Indgangen havde posteret sig med raadden Frugt, ligesom for at tilkiendegive, hvad man derinde havde at vente. Stykket, som hverken har Handling eller interessante Karakterer, har til Gienstand, at gjøre Adelen latterlig, ved at vise dens mange Daarskaber i vore oplyste Tider, og er udpækket med en Mængde Hentydninger og Udfald paa Tidens Narragtigheder. Stykket, skøndt det sletteste af alle hans Arbeider, vandt dog megen Bifald. Jeg for min Deel, kunde med den beste Villie ikke udholde at see to Akter, og holdt mig skadesløs ved derimod at see paa en ung og smuk Blondine, som sad ved min Side, hvorover jeg gandske glemte Komedien. Jeg gik derfor ligesaa klog ud som jeg var kommen, da et stærkt og vedholdende Bifaldsbrøl forkyndte, at Stykket var ude, og at man kostelig havde moeret sig. — Lyksalige Kotzebue! som har grundet Aarsag at lee over alle Verdens Digtere, smaae og store. Lyksalige Fürst! som har seet det deiligste Pigeansigt, som han har Haab om atter at see imorgen Kl. 3. Lyksalige Publikum! som kan moere sig over Ingenting. Preat den dramatiske Kunst, Kotzebue leve!

Chor: Kotzebue leve! (der blæses i Trompeter.)

Nach diesem feierlichen und schön gedichteten Chor in welchem lyrische Begeistrung sich ausspricht, ist es weder anständig noch geziemend, diesen Brief in dänischer Sprache zu beschliessen. — Hr v Kotzebue wird es mir Dank wissen, dass

ich ihm in Wien leben lasse, während man ihn in Weimar zu tödten sucht. Wir lasen nämlich neulich in den Zeitungen, dass ein Turnmeister in Weimar ihm die Fenster eingeworfen hat, weil er nicht mit gehörigem Respekt von der jahnschen
5 Turnkunst gesprochen hatte. Wir bedauerten hier allgemein den armen Dichter, der nun jetzt, in dieser kalten Jahreszeit, mit offenen Fenstern sitzen muss, und befürchteten, dass ihn die Schreibfinger gefrieren möchten, welches doch für ihn und uns ein unersätzlicher Verlust wäre.

10 Ich hoffe nun, hochzuverehrender Freund, bald einige Zeilen von Ihnen zu erhalten. Gönnen Sie mir immer einen kleinen Platz unter Ihren zahlreichen Freunden und Bewunderer; Sie werden überzeugt seyn, wie sehr ich diese Ehre zu schätzen weiss: Empfehlen Sie mich dem Andenken Ihrer Frau Gemahlin, und denken Sie oft an Ihren entfernten, ergebensten und
15 treuesten Freund
N. Fürst.

Einliegend folgt ein Brief von Herrn Schreyvogel. Sonnleithner und seine Frau, Frau v. Pichler, Frau Weissenthurn,
20 Castelli und mehrere Ihre Freunde vermelden ihren Gruss. —

627. *Fra Joseph Schreyvogel.*

Wien den 18 Dec. 817.

Wohlgeborner,

Hochgeehrter Herr!

25 Noch immer beklage ich es, dass meine unvermuthete Abreise mich nicht nur des Vergnügens Ihres längeren Umgangs beraubte, sondern auch die angenehmen Verhältnisse störte, welche ich von Ihrem hiesigen Aufenthalte für das k. k. Hoftheater erwarten zu können glaubte. Manches, was ich bey meiner

Zurückkunft erfuhr, überzeugte mich bald, dass allerley missgünstige Einwirkungen meinen Wunsch, Sie für unsere Bühne vorzugsweise zu interessiren, vereitelt hatten. Das Alles würde wahrscheinlich anders gegangen seyn, wenn ich gegenwärtig gewesen wäre. Ins besondere thut es mir leid, dass Ihre lebenswürdige Dichtung: Ludlams Höhle dem Hoftheater entging; die Darstellung dieses genialischen Werkes auf dem Theater an der Wien beweist, dass es ein Verlust nicht bloss für das Hofschauspiel, sondern für die Kunst selbst war.

Hagbarth und Signe ist, durch den Abgang der Dlle Adamberger, leider noch auf unbestimmte Zeit nicht aufführbar. Die Rolle der Signe ist zu wichtig, als dass man sie einer der jungen Anfängerinnen anvertrauen könnten, auf die wir jetzt in diesem Fache beschränkt sind. Die Acquisitionen, die ich auf der Reise machte, finden viele Hindernisse, und schwerlich wird vor künftigem Sommer eine derselben hier eintreffen. Sobald wir eine Schauspielerin haben, die der Rolle der Signe gewachsen ist, wird die Darstellung erfolgen, von der ich mir übrigens viel Gutes verspreche.

Freya's Altar hat, wie ich wohl voraussah, unter den Schauspielern starke Opposition gefunden. Dieses wahrhaft humoristisches Werk wird, meines Erachtens, auf den deutschen Bühnen überhaupt schwerlich so dargestellt werden, dass es nicht von seinem eigenthümlichen Reiz viel verlieren sollte. Unsere Regisseurs haben sich sämmtlich gegen die Aufführung erklärt, und da sie die Hauptrollen spielen sollen, so ist es allerdings nicht rathsam, gegen ihre Meinung, darauf zu bestehen. Wie mir Hr. Fürst sagt, haben Ihnen diese Herren alle das Gegentheil versichert: aber ich habe die schriftlichen Äusserungen der Regie selbst gelesen, und mit Mehreren ausführlich von

der Sache gesprochen. So viel Achtung sie für den Autor haben, so wenig scheinen sie, in diesem Punkte, sich selbst und dem Publicum zuzutrauen: Hr. Fürst hat daher das Manuscript zurück genommen, und erwartet darüber Ihre weitere Bestimmung.

Es sollte mir unendlich leid thun, wenn dieser Vorgang, Ew. Wohlgeboren abhalten sollte, dem hiesigen Hoftheater künftig etwas von Ihren Werken mitzutheilen. Da unsere Gesellschaft im eingehenden Jahr einige bedeutende Mitglieder erwerben, und dadurch allem Anscheine nach die erste in Deutschland werden wird: so wäre es g[ewiss e]in Verlust für die Kunst, und Ihrem eigenen Ruhme Abbruch gethan, wenn Sie uns Ihre neuen Arbeiten vorenthalten wollten. Was mich betrifft, so werde ich immer mit Begierde jede Gelegenheit ergreifen, um Ihnen zu beweisen, wie sehr ich bin,

Ew. Wohlgeboren

aufrichtiger Bewunderer

u. ergebener Diener

Schreyvogel

k. k. Hoftheater-Secretär.

629. *Fra P. Hjort.*

München d. 22 Januar 1818.

Kjære Ven!

Da vi nu snart forlade denne Bye, maa jeg dog sige Dem mit Farvel, inden jeg begynder min egentlige Udenlandsreise. Saa længe jeg nemlig endnu er i Tydskland forekommer det mig halvt som hjemme, og jeg synes at vi først reise udenlands, naar vi gaae over Alperne.

For at begynde med det gamle Thema, saa er det, Gud skee

Lov, ude med Historien i Wien. Moderen mærkede Uraad, og sendte en formelig Afvisning. Han indseer nu, at der intet kan blive af, og endskjøndt det virkeligen har taget meget paa Stakkelen, finder han sig dog taaleligen deri, og vil nok i Italien glemme det ganske. 5

At jeg lever meget vel her i München har De formodentligen hørt; men vi tabe dog Tiden med Hensyn til den italienske Reise, og det er især Tilfældet med Bertouch. — Da det ikke kunde være anderledes, var det meget heldigt at Opholdet skedte paa det Sted, hvor saa mange dygtige Folk findes. Jeg 10 er bleven bekjendt i Schellings og Thiersch's Familie, og desforuden hos Niethammers, Jacobis, Hr. v. Flatts (en lafontainisk Romanfamilie) og med et snurrit Par: Geh.-Rath v. Lieberkind, (en Tilbeder af Voltaire) og hans Kone, (en Anthologie, i Kjød og Blod, af Klopstock, Schiller og Goethe.) 15

Jeg maa saameget mere skjønne paa min Lykke som Schelling skal, efter Alles Udsagn, være vanskelig at komme nær. Det er kun sjælden, at han lukker Broer ned paa den Ringmuur, som Miskjendelse og Folks Utaalelighed har tvunget ham til at slaae om sig. — Vi sidde der, Atterbom og jeg, tre, fire, fem 20 Timer. Schelling haaber meget paa Norden og den friske Natur, som endnu lever blandt Klipperne og langs det mægtige Hav. Han har fundet meget Behag i nogle Digte af A paa tydsk, og har endog forlangt en Afskrift af dem. Især finder jeg en sammenhængende Række af Sonnetter, 9 i Tallet, over Guds 25 Moder, og hendes dybe i alle Tider og Religioner gjenkommende Betydning, saare fortreffelig. Jeg vilde ønske, at jeg kunde sende Dem disse Digte, at De kunde see, hvad man kan vente af ham; thi De har vel ikke endnu læst noget af hans svenske. 30

Schelling er i sit huuslige Forhold meget elskværdig, som De vist ogsaa, uagtet Deres korte Ophold, selv mærkede. Hans Æmhed for hans Kone, som har været meget syg, var virkelig rørende.

5 Thiersch og hans Kone ere et ungt, forelsket Par, med en lille græsk Pode paa to Maaneder. Han er en dygtig Philolog og en Videnskabsmand med Aand. I Samtaler anbringer han sin Lærdom med Vid, aldrig tørt, og aldrig docerende. Dertil er han en venlig Vert, synger naar Konen spiller paa Claveer og
10 skriver selv nette Poesier.

Desuden er jeg bleven bekendt med Prof. Langer ved Kunst-Akademiet, som jeg besøger flere Gange om Ugen. Paa Galleriet kommer jeg ofte, naar det er klart Veir. Om jeg husker ret, saa var De her kun een Gang. Det var Skade; thi her er mange
15 deilige Malerier af Raphael, Guido, Velasques, Sebastian del Piombo, Giulio Romano o. s. v.

Jeg har ogsaa her læst Deres tyske Digte, men naar jeg skal være oprigtig, og det veed De, at jeg ikke kan lade være, saa troer jeg, at De har været uheldig i Valget. De har knap tænkt
20 paa det tyske Publikums Fordringer, og det havde dog været klogt, om jeg saa maa udtrykke mig. Det gjør mig især ondt, da det vil skade det Navn og den Kjærlighed, som især Correggio nu sidst havde sat Dem i Besiddelse af, ifald jeg nemlig overhovedet har Grund til min Frygt. Tydskernes Natur er nu
25 engang spekulativ og dog sværmende, og de maale Alt efter den Maalestok, som disse to Egenskaber, hos deres fornemste Digtere, afgiver. Og endskjøndt Axel har saa mange Berøringspunkter med Schillers Dramer, saa gjorde alligevel Correggio mere Opsigt, udentvivel fordi den var mere fornuftig, om jeg
30 saa kan udtrykke mig, og fordi Kunstens Ideer begeistrede den

sværmende Tydsker mere end den halvfremmede nordiske Troe og Kjærlighed. Der irrende Ritter vil især mishage, da den polemiserer imod de her levende Yndlingsideer.

En har allerede kaldt den Prosaens Apotheose, og hvor-
meget man endog misbilliger denne Dom, saa kan man dog 5
ikke ganske fortænke Tydskeren i at han afsiger den, med sin
sædvanlige skjærende Bestemthed, da De sel[v af] Erfarenhed,
bedre end jeg, veed, at Tydskerne eengang heri e[re ufor]ander-
lige, og at slige Digte ikke mere bid[e paa] dem, end Va[nd
paa e]n Andrik. 10

Mig selv har [d]et forundret, at De ikke har oversat flere af
De[res] betydeligste lyriske Digte, som f. Ex. Løveridderen —
eller ogsaa Eve[n]tyret i den fremmede Stad, et af dem til
Ewald, Morgenvandringen og slige; thi Tydskerne har ikke
engang den simple Sands for det reen historiske, som vi 15
Skandinaver; og fordre altid noget mere subjektivt, omfat-
tende og naturbegeistrende. — Af de Stykker, som ikke vare
mig tilforn bekjendte, finder jeg der Wunderbaum over-
maade smukt og ret i Jeans Pauls Smag. — Men Brevet
er bleven færdigt uden jeg har mærket det! — Jeg sender 20
mange Hilsener til Deres Kone, Børnene, Reinhardts, Ber-
touches, Hauch, Deres Svoger, Boye o. s. v.

Deres oprigtige
Peder Hjort.

631. Til P. Hjort.

Kiøbenhavn den 3. Febr. 1818. 25

Kiære Hiorth!

De har skrevet mig tre Gange til og det er billigt at jeg
svarer; dog maa jeg tilstaae var det blot Billigheden som

drev mig, saa vilde den maaskee endnu ikke være stærk nok, men da nu Modvilligheden kommer til, saa gaaer det. Tag til takke med at jeg meget laconisk sammentrænger mine Tanker; De veed jeg skriver ikke gierne (Privat) Breve — de Breve
5 jeg skrev hiem fra min Reise vare tillige bestemt for Trykken; af dem er 1ste Deel udkomne.

Et Par Mennesker bringes ofte ved en Leilighed nær sammen; i en vis Sag ere de meget enige; det morer dem; de virke — og saalænge det varer leve de i en sympathetisk Forstaaelse; er det forbi, finde de ofte at de forresten i deres Maade
10 at leve, tænke føle og handle paa ere høist forskiellige. Dette er udentvivil Tilfældet med os, kiære Hiorth!

Vi vare begge indignerede over B. — Skiøndt endnu et ungt, og — hvad de høiere Fordringer angaaer, kun halvt opdraget
15 Menneske — (fordi De kun var halv erfaren) var De rask og dristig nok til offentlig at blotte hans Usselhed. Ved denne Leilighed saa De dem nødt til med en Slags Grundighed at undersøge hans Værker, og bevise og klart udvikle Deres Tanker. Betragte vi Sagen fra den Side saa kan De takke
20 Striden mod B. for det første Skridt til Deres litteraire Opdragelse; og — da De forresten intet har at frygte — har De mere vundet end tabt ved dette Skridt.

Da det første mærkværdige Skridt af en Yngling tillige gierne udtrykker hans naturlige Tilbøielighed, saa var det tyde-
25 ligt at Deres Character var kritisk; trækker man nu den Hæftighed fra som Deres Alder førte med sig, saa blev der dog nok tilbage for at mærke, at De tillige var af et stærkt colerisk Temperament. Da nu det Kritiske og Coleriske ikke var blandet med megen Phantasie, eller med nogen stærk barnlig øm
30 Følelse, saa maatte man især haabe paa Deres Iver og Agtelse

for Sandhed og Ret. Der er intet Spørgsmaal om: naar Skarp-sind og Ild forbinder sig med Retfærd, og en god Hukommelse, saa maa der komme noget godt ud af; og det er jeg ogsaa vis paa at der med Tiden vil komme af Dem, naar De har afgjæret, og Vinen er bleven klar. 5

Men videre at blande mig i denne Livsprocess tilkommer mig ikke har jeg intet Kald til, og finder jeg ikke fornødent, det vil vel Verden gjøre. Derimod, eengang for alle at gjøre Dem opmærksom paa Deres aandelige Stilling finder jeg at være Pligt, mod Den, som viste mig Hengivenhed og Oprigtighed. 10

Vil De altsaa fortælle mig noget om Deres Reise, skildre mig med faae Træk det Interessante hos de Mennesker, der møde Dem o. s. v. saa skal det være mig inderlig kiært, og jeg vil antage det som et Bevis paa Deres Venskab.

Derimod — høist aphoristisk — med en besynderlig urolig — 15 og for mig ubehagelig Flugt — fordi den er tankesvag og utydelig — med en vis fornem Melancholie og Utilfredshed — at fare alting over med en Hærefod — tilgiv mig kiære Hiorth — det opbygger mig ikke — lad det heller være.

Som et Bevis paa mit Venskab for Dem, og til Giengield for 20 hvad De havde stridt — ikke blot for den gode Sags, men ogsaa for min Skyld — skaffede jeg Dem denne interessante Reise paa en bekvemmere Maade end De nogensinde kunde haabe. Men jeg har ikke mærket næsten andet end Misfornøielse fra Dem, ligefra Deres besynderlige oeconomiske Ængstelighed da 25 vi skiltes ad, indtil Slutningen af Deres sidste Brev.

De er forlovet, ønsker maaske heller at være hiemme — er urolig og hypoconder — anderledes kan jeg ikke forklare mig meget, som virkelig har bragt mig til at smile.

Fordi en Gavtyv har stiaalen nogle Penge, anseer De Staten 30 nær ved sin Opløsning — De vil have en pludselig lit-

terair Revolution en øiebliklig Overeenskomst — det maa hielpe — de bedste Værker hielper intet. etc. etc. — Hvorledes forstaaer jeg sligt, som tykkes mig underligt? Peter Wegner skal skrive store Værker — det Gode han har skrevet hielper
5 intet — De mener Jngemann har fordærvet den Smule Smag der er tilbage etc.

Naar begyndte da Smagen, og naar endte den? I en fire, fem Aar? Det vilde være en siælden Comet paa den litteraire Himmel som endnu ingen kritisk Herschel i sin Kikkert
10 havde opdaget.

Den Smag i Danmark, som fornemmelig ved Holbergs, Evalds og mine Skrifter lidt efter lidt har udviklet sig, udvikler sig endnu — vil udentvivl engang komme til sin Høide, og derfra — som ethvert Lands Smag, — lidt efter lidt
15 gaae tilbage. Men sligt skeer ikke i en Haandevending. Vær De overbevist om at mange Unge og Gamle i Danmark har lige saamegen — og adskillige mere Smag end De selv, gode Hiorth.

Thi — tillad mig at sige Dem det — skøndt De har Kund-
20 skaber og Dømmekraft, og Sandhedskiærlighed, og Kiærlighed til det Skønne — fiin ægte Smag derfor lader De endnu ikke til at have. Der er et stort Skillerum imellem at kunne see Dumheder og Flauser hos en maadelig Digter, og til at fatte det Ædelste og Skønneste af en god. Hertil hører endnu Phan-
25 tasié og levende Følelse — det er kun disse — Egenskaber — forbundne med hine, som bringer os i Apollos inderste Forgaard, og i Selskab med Gratierne. —

Tro derfor ikke, k. H, at De allerede er istand til at kunne fuldkommen fatte en ægte Digter, meget mindre endnu kan De
30 med Smaaavink lede og hovmesterere ham.

Hvad De siger mig om mine tyske Digte gjør mig dette klart

saavel som adskillige Yttringer i Deres Reflexioner. — De tager mig i disse »i Forsvar for Uvidenhed« hvor taktløst og barnagtigt — De taler fornemt om at det var Skade jeg forsømte Stilen og Pudsningen [af] adskillige af mine Værker. Beviis det, saa skal jeg være Dem Tak skyldig; er det kun et Munds- 5 veir —? Jeg troede at have fortient mere Agtelse af Dem! Ingen kan være redebondere til at rette sig efter ægte god Kritik, end jeg. Efter at Fostbrødrene var kommen ud, faldt det mig ind at Stykket vilde vinde ved at ende tragisk — (uden Asvit) — jeg blev opmærksom derpaa ved nogle Venners Yttring — for- 10 andrede det; lod Arkene omtrykke med 80 Rbdls Tab — og jeg er vis paa Stykket har vundet betydeligt.

Men intet er ubehageligere for en Digter, som er bleven Mand i sit Fag, end naar unge Herrer — med et enkelt Vink, et henkastet Ord vil lære ham, hvad han kunde gjort heldigere. 15

Ikke tilfældigt — heldigt eller uheldigt Valg — men Kiærlighed, Begeistring og Overlæg — har bragt mig at [o: til] at omdigte nogle af mine danske Digte paa tydsk. Jeg har ikke gjort det af Klogskab, for at tækkes Tydskere; men i en poetisk Stemning for at tilfredstille min høiere Trang; og siden 20 har jeg ladet mine Digte trykke for at hvem der følte og tænkte med mig, kunde have godt af dem. — Det er naturligt at Mystikere ikke kunne lide meget deri; men dem kan jeg heller ikke lide, for dem er det ikke skrevet; det er skrevet imod dem. Jeg har satyrisert godlidende undertiden en plump, druk- 25 ken Polemik; Det er ikke polemisk. To nægtende udgiøre een bekræftende. Nec non er ikke nei, det er Ja. Der hersker i alle disse Digte en uskyldig og sanddru Kiærlighed for Gud, Natur, Mennesker og de naturlige og menneskelige Forhold; det vil jeg nok være bekiendt.

- De siger det er ikke for Tydskerne. Hvem mener De? Mener De Lessings, Herders, Goethes, Schillers, Joh. Müllers, Jean Pauls, Voss's, Claudius's, etc. etc. Iæsere. Eller mener De blot endeel unge Mennesker af den sygelige Suurdeig, ophidset ved Tieck og Novalis, og fordærvet ved Werner og Consorter? Det kommer mig ikke ved. Men ogsaa for disse vil der være nok i mine Digte. De taler mig ikke et Ord om Jesus i Naturen et Digt som selv Tieck og Brentano hørte med Henrykkelse, (om jeg maa sige det) og Tieck sagde, at Novalis var død for tidlig for ikke at høre det. Er Løverridderen bedre end Valravnen? Jeg kunde i denne Anledning gøre Dem hundrede Spørgsmaal; men dette maa være nok. Det giælder kun mig selv, og jeg er rolig for mine Digte. Hvad har Tydskland f. nær[v]ær[en]de Tid? Der synker Smagen betydeligt. Siden Novalis døde har der næsten ikke vist sig en lyrisk Digter. Lad altsaa mine Digte gaa; de hytte sig nok. Men her er kun Talen egentlig om Dem, kiære Hiorth! og for saavidt Deres Vink om hvad jeg kunde valgt heldigere har kiedet mig.
- Lad mig nu altsaa herefter seile min egen Sø, og seil De Deres. Dan Dem til ret at forstaae Digte, saa vil jeg imidlertid endnu prøve paa at skrive nogle — og naar vi saa komme sammen igien have vi Stof til Underholdning. — Det glæder mig at De nu kommer til Italien, det reelle sangviniske Italienerblod vil maaske fortynde Deres filosofiske Safter noget, og gøre Dem smidigere og fleersidigere. For Atterbom har jeg al Respect, og haaber meget af ham; hvis han kun ikke ogsaa lader Guds Moder for meget gaae gennem Tiden og Religionen. Hils ham hiertelig og vær selv hilset af en Ven, som mener Dem det ærligt.
- A. Oehlenschläger.

Jeg fortsætter nu mine nordiske Myther, og har skrevet en heel deel om Thors Fiskeri, Lokkes Skalkestykker, og Yduns Ran; det slutter sig til Thors Reise, og det hele bliver eet stort Digt —

634. *Fra P. Hjort.*

Rom d. 21 Marts 1818. 5

P. M.

Jeg har igaar Aftes modtaget Deres Brev, som havde gjort en lang Omvei over Venedig og München. Jeg skal med Fuldstændighed og Alvor besvare det, saasnart jeg dertil seer mig i Stand. Men til et saa afgjørende Skridt behøves mere end een Maanedes Overlæg, og jeg haaber derfor, at De ikke anseer mit Svares længere Udeblivelse, som en Følge af Negligence eller Ligegyldighed.

Med oprigtig Høiagtelse

Deres

15

Peder Hjort.

636. *Fra P. Hjort.*

Rom d. 24 Marti—28 Juni 1818.

Høiædle og Velbaarne Herre

Adam Gottlob Øhlenschlaeger

Doctor i Philosophien, Professor i Aesthetiken ved Kjøbenhavns 20
Universitet, Ridder af Dannebrog

Hilsen og Venskab.

Kjære Ven!

Da nærværende Brev, foruden et Svar paa Deres, tillige vil blive en Udvikling af flere Meeninger, som jeg af dette sidste 25 troer at see, De ikke venter hos mig, saa maa jeg blive vidtløftig. Paa den ene Side beder jeg Dem derfor at have Taalmodighed

indtil Enden, da jeg skal søge at give Alt i en ligesaa stræng Sammenhæng, som De i Deres Brev har gjort, og paa den anden endnu indstændigere, at De ikke vil betragte nogen enkelt Yttring for sig — allermindst som en Følge af »kolerisk
5 Temperament« — men see det Hele, saavel mine Handleringer som Meninger og Grundsætninger, i den historiske Forbindelse, de unægteligen have hos mig selv, og som jeg skal søge at sætte i et klart Lys. Forbundne med hinanden sender jeg Dem her det Forsvar imod Deres Bebreidelser, som jeg ansaae det for
10 nødvendigt at give, og en Udvikling af det Grundforhold, hvorpaa vor hele Forbindelse hviler, det jeg troer, at De ikke seer under den rigtige Belysning.

I Forveien at bede Dem bære over med mig, ifald flere Gange den Strenghed, som visseligen ligger i min Character, skulde
15 bringe mig til at fremsætte en Tanke haardere end jeg tænkte den, er vist overflødig. Jeg kjender Deres Godmodighed for nøie til ikke at kunne vente Alt af den, hvad jeg maatte fortjene, naar den blot har Lov til at raade. Den venlige Form, som De har været istand til at give Deres Brev, maa jeg for en Deel
20 give Slip paa at gjengive, hvormeget jeg endog, i Deres Øine kan tabe derved. Jeg er for dybt grebet af den hele Sag til at kunne et Øieblik tabe det sidste venskabelige Formaal for mit Brev af Syne, for at tilfredsstille andre middelbare. Ven-
skab, veed De, ligger ikke i Formen: det er Kjærnen af Men-
25 neskets fortroelige Forhold.

Saa psychologisk sand den Bemærkning er, hvormed De aabner Deres Brev, at en Leilighed ofte bringer et Par Mennesker sammen og til for en Tid at troe, de ere lige i Tænkemaade, men at de siden blive vaer, hvor modstridende de i Grunden
30 ere; saa historisk usand er den, naar den skal anvendes paa

Dem og mig. De mener nemlig, det var fælleds Indignation imod Baggesen, som bragte os sammen, og at De nu, da De anseer hiin Strid for endt, finder, »at vi i alle Henseender ere høist forskjællige«. Men det var ikke saa. Næsten tre Aar førend jeg tænkte at skrive imod ham, eller kjendte synderligen til hans 5 Værker, i Vinteren 1813—14, blev jeg, igjennem mit tidligere Bekjendtskab til Deres Kone, ogsaa bekjendt med Dem. Det var paa en Tid, da udentvivel en nye Udvikling i Deres Indre nærmede sig sin Ende, og da den reflecterende Tænkemaade, jeg skulde maaskee sige den prosaiske Verden, havde søgt at 10 friste Dem mere end tilforn. Deres lette Sind gav endeligen efter, og De foranledigede derved selv det første øieblikkelige Mishag, som sidenefter Avind og en ond Lykke forvandlede til dum Ringeagt og skjændig Forhaanelse. Saavidt jeg endnu veed besad De dengang ingen Ven, som Deres aabne Hjerte med- 15 delte sig, og for hvem De kunde udvikle den hele Række af Tanker, som med en kjendelig Uroe havde ladet sig mærke især i Deres Forelæsninger. Jeg var meget tjenstagtig, beskeden og en levende Beundrer af Deres skjønne Værker. Ved et Par Leiligheder viste jeg Dem en ringe Føielighed, Deres Kone 20 holdt allerede af mig, og jeg vandt snart Deres Tillid og Godhed, som De alt længe havde vundet min fulde Hengivenhed. Endnu var ikke Nogen kommet mig saaledes imøde. Det var et nyt Liv for mig at omgaaes med en Digter, og at tale saa ligefrem med den, der stod saa høit over mig. Men med mig 25 foregik ogsaa, paa samme Tid, en høist mærkelig Udvikling, og mit Forhold til Dem som Discipel varede ikke længe. Jeg havde faaet Smag paa Philosophien, drev dens Studium med stor Iver og arbeidede hemmeligen paa en philosophisk Priisafhandling.

Disse to divergerende Udviklingsperioder begrundede et væsentligt Misforhold imellem os, som med Tiden nødvendigen maatte tiltage, da Naturen paa begge Sider krævede sin Ret. Jeg gaaer derfor neppe for vidt, naar jeg kalder vor Omgang, i det
5 Hele, fra Deres Side en stedsevarende Misforstaaelse, og fra min Side, efterat Bevidstheden om hvad jeg egentligen skulde, hos mig var vaagnet, en stykkeviis Fornægten af mig selv. Jeg skal nærmere forklare Dem hvad jeg hermed mener, og haaber, at mine bestemte Ord skulle vise Dem, at det er en gammel og
10 gjennemtænkt Mening, jeg udsiger, ikke et nyt Indfald, hvormed jeg vil affærdige Dem.

De begyndte meget tidligen, førend De kjendte min Kjærlighed til Philosophien, at give mig Raad med Hensyn til mine Studier. Jeg hørte i Begyndelsen til med Opmærksomhed og
15 Eftertanke, men da De advarede mig saa heftigt imod Schelling og Schlegelerne, Forfattere, hvis Skrifter netop paa den Tid vare min kjæreste Læsning, saa forvirredes jeg for Øieblikket, hvilket dog til Lykke ikke varede længe. De anpriste som et sjældent Mynster Herder, hvis poetiske Værdie jeg vel erkjendte, og
20 endnu agter saare høit, men hvis forvirrede, uphilosophiske Skrivemaade, og velmeente, men vidtløftige og bombastiske Lovtaler vare mig modbydelige, saameget mere som de vare en Modsætning til hine Forfatteres Stiil og Karakter. Lessing høiagtede jeg, men De forgudede ham, kaldte Aristoteles's
25 Poetik »Deres Fader Vor«, og havde kun ringe Tanker om Jean Pauls dybsindige Værk over Æsthetiken.

Jeg søgte at forsvare mine Yndlinger, men Deres levende Heflighed, Deres Overmagt i at tale og Strøm af Ord, og en vis phantastisk Omflagen — om jeg saa kan udtrykke mig — uden
30 stræng Sammenhæng i Tankegangen gjorde mig tidlig klog, ja

tidligere maaskee end jeg havde godt af. Jeg lærte at give efter og tie endnu mere end i mit daværende Hjem, hvor jeg undertiden brød løs, og da oftest i Utide. Jeg modificerede mine Udtryk og fornægtede min Troe tiere end min Navne St: Peder. Jeg har Ret til at bruge denne hellige Lignelse, da vore Samtaler og Stridigheder ogsaa gjaldt den christelige Religion. De yttrede Meninger over denne, som man mindst skulde vente hos en Digter, naar man ikke vidste, at han paa samme Tid reflecterede prosaisk ved Siden af sin poetiske Begeistring. Jeg bør her tilstaae Dem, at jeg fandt Deres Mening noget overfladisk, og at jeg hidtil ikke har kunnet forandre min. Men troe dog, for Guds Skyld, ikke, at dette staaer i Forbindelse med min Taushed om det smukke Digt, Jesus i Naturen. Det var et gammelt Digt af Dem, og da der fandtes saa meget mig ubekjendt i Samlingen af Deres tydske Digte, som bekymrede mig, og som gav Anledning til mit sidste Brev, saa var det jo meget naturligt, at jeg ikke talte om dette Stykke just den Gang.

Dog, Alt kunde maaskee endnu været bragt i Ligevægt imellem os, naar jeg om nogle Aar havde faaet Selvstændighed som ung Mand ligeoverfor Dem, og kunde gjort Fordring paa at høres og ordentlig gjendrives; men dette Haab tilintetgjordes mig ogsaa, da det hver Dag blev mig tydeligere, at jeg aldrig vilde kunne gjengjelde Deres Fortroelighed, siden De egentligen ikke havde noget Begreb om hvad jeg tænkte og hvad jeg kunde fortroe Dem. Deres stærke Individualitet, som maaskee aldrig vil tillade Dem at have andre Venner end dem, som af Venskab fornægte deres Selvstændighed, men som, strengt taget, ikke ere Venner, da Venskab viser sig i at tale og handle, men ikke i at tie, taalte heller ikke, at jeg var Deres Ven, paa den eneste Maade, jeg efter min Natur troede at burde være so

det. Det vil sige, at jeg med Aabenhjertighed og ærlig Troeskab sagde min Mening om Alt, som angik Dem, naar jeg troede at see, De enten bedroges eller forledte Dem selv. Dette sidste maa vel bemærkes; thi det var ingen lav Drift til allevegne at sige min
5 Mening, naar den blot var forskjellig fra Deres: denne Trang hos mig var reen, da den havde sit Udspring af Hengivenhed og Deeltagelse i Deres Skjæbne, ikke af Snakke- eller Dadlesyge, men af et roligere, mere omfattende Blik og nærmere Kundskab til Omstændighederne. Men, desværre, dette saae De ikke.
10 De misforstod ofte mine venskabeligste Raad, og jeg maatte tie. Det blev endeligen en Umuelighed endog blot at tale om Deres Værker, og de kom dog oftest paa Bane. Det ene drog det andet efter sig, og en Forklaring blev stedse mindre og mindre muelig, da det Punkt, man maatte gaae ud fra, mere og mere traadte i
15 Baggrunden. Ja, den meest levende Beundrings Yttringer fortolkede De urigtigen, og meente undertiden at man, ved at udmærke et enkelt Sted, som just da svævede for Øie, nedsatte det Øvrige ved ikke ogsaa at omtale det. Yttringer, paa den anden Side, som den, at Grundtvig var ikke værdig til at løse
20 Baggensens Skotvinge, bidroge ogsaa ikke lidet til at fjerne os fra hinanden.

Deres Ringeagt for Philosophien og Deres Ligegyldighed for den danske Litteratur, som et selvstændigt Heelt betragtet, vare mine sværmeriske Ideer ganske modsatte, og jeg søgte at drage
25 mig tilbage, hvorimod Deres Elskværdighed som Menneske og Deres Godhed imod mig atter fængslede mig. Men en Art af Naivitet, som ligger i den Tilfredshed, De føler med Dem selv, og som gjør denne ubegrænset, siden den i ingen Henseende kan tillade, at man gjør nogen Forskjæl paa det, som angaaer
30 Dem, bragte meget ofte Deres Person i Forbindelse med hvad

der taltes om, og jeg fandt mig hvert Øieblik bundet paa den unaturligste Maade. Saaledes erindrer jeg, hvor De blev misfornøiet med at jeg forsvarede Foersom, da han i Brevet fra Shakespeare til Thomas Thaarup, slet ikke havde omtalt Dem, hvilket De fandt fornemt og ukjærligt. Og hvor ubillig var dog 5 ikke Deres Fordring? — De er Mand, kjære Øhlenschlaeger, og betydelig ældre end jeg; det kan jo derfor slet ikke falde mig ind, at tænke her paa at ville forbedre eller omvende Dem, som De, i den første Vrede, vil sige, ved at berøre Egenskaber, jeg troer at finde saa ødelæggende for Dem baade som Digter og 10 Menneske. Men, det er dog ikke uden skjællig Grund at jeg udsætter mig for denne ved at tale saa frit. Jeg har vundet Alt, hvad jeg haaber at vinde, om dette Brev gjør Dem mere forsigtig, eftertænsom og resignert, i det De af den, som er Deres Ven, hører slige Meeninger. Thi hvad maa da ikke alle de 15 Andre tænke? Baade de, som have en god Villie, og den store Skare, som er fremmed og streng; for ikke at nævne de Slette, der her intet have at gjøre? — De kjender ikke Deres Magt over Hjerterne, men, Ak, De kjender endnu mindre Forfængelighedens Magt over Dem! — 20

Jeg blev nu stedse mere forsigtig og tilbageholden, og skulde sandeligen altid have taugt med hvad jeg her skriver, ifald Deres sidste Brev ikke havde gjort mig det til en Nødvendighed at tale. Som Brevet voxer føler jeg mig lettere. Det er en tung Steen, som veltes mig fra Hjertet, og hvad Under altsaa, at det 25 ikke kunde udtale sig for Dem, saalænge denne Byrde trykkede det, og at De ansaae mig for at være kold. Mine ældre Forhold havde allerede trængt mig tilbage i mig selv, da jeg dengang Ingen fandt, som ret stemte med mig, saaledes som jeg, formodentlig ubilligen, fordrede det, og jeg oftest saae min for 30

tidlige Aabenhjertighed misforstaaet eller koldt imodtaget. Ogsaa dertil sigtede det Sted af Corinna, som jeg skrev Dem til fra Dresden. En overordentlig Lykke var det for mig, at jeg tidligere blev fortrolig med Schönheyders, end mit næiere
5 Bekjendtskab med Dem udvikledes. Thi der aabnedes mit Hjerte, der fandt jeg Mennesker, som i føie Tid forstode mig, og der henlevede jeg min sildige, korte Ungdom i en lykkelig Ubevidsthed. Spørg Dem om jeg har Følelse!

Men jeg bør her glemme disse kjære Erindringer. Deres Kone,
10 som saae langt roligere og klarere, mærkede Misforstaaelsen imellem os, men hun taug endnu længe, fordi hun holdt af mig og troede maaskee at tage Feil, eller ogsaa, at det kunde jevne sig selv. Dem var det umueligt blot at see, at Noget overhovedet var imellem os, som aldrig ryddedes af Veien. Dertil var De for
15 godmodig og for lettroende. Een Feil begik jeg, men den var væsentlig. Jeg var svag nok til at smigre mig, jeg veed ikke selv, med hvilket Haab, og til at skuffe derved baade Dem og mig selv. Den naturlige Phlegma, som alle Mennesker meer eller mindre have til at lade Tingene gaae som de kunne, naar man
20 ikke strax seer Følgerne af den Forandring, der synes nødvendig, forledte mig. Hvad som kan tjene til min Undskyldning er min daværende indviklede — fatale — Stilling. Tiderne vare i Danmark meget slemmere end De troede, og jeg havde ondt nok ved at holde ud. Mine bedste Venner ansaae mig for en
25 Partigænger og beklagede mig i Stilhed, fordi jeg saa heftigen forsvarede Deres Sag, og ofte, ligesom jeg troede at maatte give meget af det, jeg skrev i Athene, et ensidigt Sving, gik videre i min Tale, end jeg burde, for at give en Modvægt i Skaalen.

For at prøve baade Dem og Publikum skrev jeg Kritiken over
30 Ludlams Hule. Jeg sagde vel deri et Par Ting, som jeg ikke saa

lige meente, men som jeg dog dengang ansaae for nødvendige at sige. Den behagede det sidste over al min Forventning, og flere af mine Venner nævnede den for mig, den blinde Tilhænger af Øhlenschlaeger, som et Mynster paa hvorledes man burde tale Dem og Sagen værdigt. Men den Stilling, jeg engang stod i, 5 og Nødvendigheden for min Polemiks Virkning, i det Hele, at jeg blev ubekjendt, forbøde mig at tilstaae, jeg var Forfatteren. Hos Dem selv fordærvedes min hele Plan ved Molbechs Brev; thi jeg troer næsten at skulle have vundet Dem, ifald han ikke havde faaet dette ulykkelige Indfald. Siden, tænkte jeg, vilde 10 jeg levere en saadan Kritik af hvert Stykke, som var udsat for at recenseres af B., men jeg kom snart paa ganske andre Tanker, og kritiserede nu formeligen ham selv.

At jeg i denne Tid kun tænkte paa mig selv og min Strid, og lidet eller intet paa vort Misforhold var saare naturligt, og her 15 indtraadte ogsaa den sympathetiske Forstaaelse, hvorom De taler i Deres Brev. Men den var snarere Enden end, som De nævner, Begyndelsen paa den Forbindelse, der var bleven knyttet imellem os. Hvad der ellers bevægede mig til at skrive mod B. vil jeg have svært ved at sige. Sligt pleier at komme af sig 20 selv. Men det fordrer dog denne min Samvittighedserklæring at sige, at det ikke var noget Hensyn til mit Forhold til Dem. Den hele Litteratur, i Forening med dens Indflydelse paa det Moralske og Politiske, svævede mig stedse for Øine, og omendskjøndt, som man kan see af min lille Fortale, Indignation over 25 hans Opførsel var den ledende Aarsag, til at jeg nedskrev mine Tanker, saa fandt ingenlunde den modsatte Gang sted, saaledes som De i Deres sidste Brev mener, at jeg nemlig »saae mig nødt(?) til at undersøge hans Værker med en Slags Grundighed, da jeg engang havde besluttet at blotte hans Usselhed.« 30

Thi, i saa Fald, feilede jo Grunden til at tage denne Beslutning.

Hans Opførsel ledte mig tilsidst til at gjøre mig selv disse Spørgsmaal: Hvad er dog denne Karl for et Væsen, siden han paatager sig denne Mine, og vover saadanne Ting? Hvad stoler
5 han paa? Hvad har givet ham det berømte Navn? — Jeg studerede hans Værker, og da jeg nu saae, hvilken Usling han var, og hvor gavnligt det kunde være om han styrtedes, saa betænkte jeg mig ikke længere. Det er altsaa, i hvert Tilfælde, urigtigt at sige, »jeg saae mig nødt til at undersøge hans Værker, fordi
10 jeg vilde blotte hans Usselhed«; thi denne sidste lærte jeg først at kjende af hiin Undersøgelse. Og havde virklichen det været Tilfældet, som De ligefrem antager, saa synes mig endog, at jeg burde fortryde mit Arbeide; thi det var da egentligen kun en Hævn over hans Kritiker, hvis Udgivelse De især tænker paa
15 ved Ordet: Usselhed, ikke engang et Forsvar, og langt mindre et videnskabeligt Forsøg. Men man seer af den Maade, hvorpaa Baggesens Angreb paa Dem er behandlet i mine Paragrapher, at det ikke var saa. Jeg har udførlig talt om Alt andet, uden netop om dette Angreb, fordi jeg troede at burde tage Sagen
20 dybere og mere omfattende end den blotte Gjendrivelse af hiint, som desuden en Anden havde paataget sig, tillod. Jeg maa endeligen ogsaa tilstaae, at det ikke lidet forundrede mig, at De ikke paaankede flere Steder i Paragrapherne, f. Ex: Udtydningen af det berygtede Brev, hvor jeg i faae Ord bestemt ud-
25 sagde min Meening om hans hele Angreb, som langt større Fornærmelser imod Dem, end de Steder i Reflexionerne, De anfører, hvilke alle ere en umiddelbar Følge af hine foregaaende. Alt, naturligviis under Forudsætning af, at jeg overhovedet havde skrevet upassende om Dem og Deres Værker. —
30 Fædrelandets Trængsler er jeg opvoxet under, og Danmarks

gyldne Tid var for mig en tom Lyd. Jeg saae det i sin hele Elendighed. Den Sjælstomhed og Forstandsrasen, som havde hersket i den nærværende Slægts Ungdom, gjorde den nu, i sin Manddom, kraftesløs til at modstaae Ulykker, ligegyldig for Ideerne og det Aandelige, vellystig, ja endogsaa dyrisk, i at 5 nyde. Dette græmmede mig og gav min friske Munterhed sit Knæk. Thi jeg kunde ikke betragte Alt, som en blot Hendelse, og jeg følte tillige, at saa levende jeg trængte til at handle, saa svag var jeg til egentlig at bestride det Onde. Dette forøgede min Sorg og adsplittede for en Deel mine Kræfter. At De skulde 10 see disse mærkelige Tildragelser fra en høiere Standpunkt, var ikke at vente, da De maatte betragte enhver Tanke om en nøiere Forbindelse imellem Litteraturen og Udviklingen af det Moralske og Politiske som — Philosophie. Danmark, maatte man troe, var i Deres Øine ikke stort Andet end en politisk Ind- 15 deling, som foraarsagede, at De ikke blev læst af saamange, som naar De havde været en Tydsker. Troe endeligen ikke, at jeg her vil sige Dem en Bitterhed. Jeg fatter ganske, hvorledes den Indskrænkning, der ligger i den nationale Individualitet, for en stor Aand, som Dem, maa være Lænker, og at den almin- 20 delige menneskelige Idee maa være mere begeistrende for Dem end Tanken om det enkelte Fædreland. Jeg anfører blot hiint, da ogsaa det var i Modsætning til hvad der ledede mig: Trang til at virke for det Land, hvor jeg fødtes.

De vil altsaa see, at den melancholske Stemning, som ved et 25 Par tilstødende Omstændigheder atter fremkaldtes hos mig i Dresden, havde en langt tidligere, og om jeg kunde sige høiere Grund, end blot, som De antager, Længsel efter en elsket Gjenstand. Eller troer De maaskee ikke, at jeg kan have høiere Formaal og dybere Længsler end Kjærlighed til en Pige, aller- 30

helst som De tager det? Jeg siger Dem, at jeg ikke engang var elsket, hvis dette ei var Tilfældet. — Vel har jeg frygtet for, at den store Rigdom af Blomster, Deres Phantasie udkastede til alle Sider, skulde hindre Dem fra at slaae dybe Rødder i Natu-
5 rens Hjerter, eller at den Materialisme, De bekjendte Dem til, naar vi talte om Kjærligheden, og den Ringeagt, De viste for den philosophiske Grandskning, skulde give en overfladisk Forstandighed en utilbørlig Magt selv over Deres Følelser; men jeg kan dog ikke overtale mig til at troe, at De for Alvor tvivlede
10 paa Alt, som ikke bærer en sandelig Phantasies Dragt, eller har udhængt den »sunde Menneskeforstands« Værtshuusskildt. Derfor kan hiin Yttring i Deres Brev sammenholdt med andre, heller ikke forandre min Troe paa Dem. Desuden vidne jo Hagbarth og Signe og Frederiksbergdigtet saa skjønt for Dem.
15 At De kalder min Sørgmodighed »fornem« har ikke forbitret mig. Jeg kjender den uoverlagte Brug, De saa ofte gjør af dette Prædicat.

Nu kom Tiden, da De reiste, og jeg fritoges for nøiere at gjøre Dem bekjendt med min tolvte Paragraph, der først skulde
20 trykkes efter Deres Bortreise, da Præsten Mynster hindrede mig i at forelæse Dem den. Det smertede mig, at Deres Kone, som saa venlig takkede mig for alle de andre Paragrapher, sletikke omtalte denne. Jeg begreb vel Aarsagen, men jeg tænkte frem i Tiden og ahnede noget lignende af det, som nu skeer. Da hun
25 sagde mig, »jeg ikke var ærlig«, slog det mig i Øieblikket, men jeg forundredes ikke derover, da jeg besindede mig; thi, som hun seer Sagerne, er det naturligt, at hun tænker saa, omendskjøndt det ingenlunde er nødvendigt. At jeg, i dette Brev, har
30 vovet flere Gange at omtale hende, haaber jeg, De begge tilgive mig, naar De eftertænke, hvilken virksom Deel, hun tager ogsaa

i Deres litteraire Liv, og hvormeget min inderlige Agtelse for hendes Omdømme maa gjøre mig det vigtigt, at hun i det mindste seer min Handlemaade, som den virkeligen er.

Da Fostbrødrene kom hjem, taug jeg, efterat have læst den, især for den femte Acts Skyld. Og hvad skulde jeg have gjort, 5 da alle de Andre sammenlignede just denne Act med det femte i Hamlet?! Deres Kone bebreidede mig denne Taushed, og jeg tilstod hende, at Slutningen mishagede mig. Hvad dette, i Forening med Reflexionerne ledte til, vil hun selv kunne sige Dem, ligesom Hauch kan berette, hvor bedrøvet jeg var over 10 denne Opløsning. Jeg skrev Dem til Wien derom, men fandt det ukjærligt, strax efter Modtagelsen af et saa fortrinligt Stykke, paa een Gang at takke derfor og omtale en saa væsentlig Feil ligefrem. Jeg lagde derfor mere Vægt paa den enkelte Scene med Flein, for at dække nogenlunde Hovedhensigten. Men De 15 saae ikke denne, og jeg burde have begrebet det forud.

Nu anfører De selv Forandringen heraf som et Exempel paa hvorledes De »taaler ægte, god Kritik«. Det maa jo give mig Mod til at sige Dem Alt, hvorom jeg er ligesaa overbeviist som om hiint. Jeg vedbliver altsaa ufortrøden. Desuden tænker jeg 20 paa Goethes: »Jeder, der in sich fühlte, dass er etwas Gutes wirken kann, muss ein Plagegeist seyn. Er muss nicht warten, bis man ihn ruft, er muss nicht achten wenn man ihn fortschickt.«

Det Forsvar for Uvidenhed, som De troer, at jeg har villet 25 give, er en reen Misforstaaelse, og jeg kan altsaa spare at tale videre derom. Men De mener, at jeg ikke har viist Dem Agtelse nok i Reflexionerne. Her er desværre atter et Sted, hvor jeg maa sige Dem min Mening paa en ubehagelig Maade. Thi hvad forlanger De egentligen? De synes at holde Agtelse for Dem lige 30

med en vis Troe paa Deres Ufeilbarhed. Jeg, for min Deel, troer ikke, man kan skrive i mildere Udtryk. Jeg har hverken bedømt eller lastet, men blot klaget. Og det er sandeligen ingen medlidende Klage, det er en oprigtig, bedrøvet Klage. Man
5 kan dog ikke fordre, at nogen skal rose hvad han finder at være Mangler, eller tie, naar han er midt i Talen. For ret at forklare mine Paragrapher vare disse Reflexioner meget nødvendige, og jeg er glad ved at have faaet dem trykte. Om »Pudsningen« af de der omtalte Værker har jeg egentligen ikke talt. Beviser
10 for, at den flere Steder har manglet, findes ellers i Baggensens Kritiker.

Jeg har meent noget meer end Pudsningen, thi jeg tænkte ogsaa paa Digtingen af hine Værker. Jeg har meent, at disse, som B. nedrev, meer eller mindre blottede Dem for dette hans
15 Angreb. Thi hvorfor valgte han just dem? Hvorfor ikke Hakon Jarl, Hagbarth og Signe eller de andre? Disse recenserede han ogsaa paa sin Viis, men han besudlede dem ikke med Skarn, da han vel saae, at de ingen Leilighed frembøde til at besmykke hans nye Fremgangsmaade. Dog, dermed ere jo ikke en eneste
20 af hans dumme Paastande indrømmet. Jeg klagede kun over, at Leiligheden tilbødes ham, da man saae, hvor skammeligen han misbrugte den. Kunde De glemme hiin naive Troe paa Deres Ufeilbarhed, som Skjæbnen, til Sorg for alle ædle Danske, fristede Dem med, saa vilde De maaskee indsee, hvor om-
25 hyggelig jeg, netop af Agtelse for Dem og Deres Værker, har omtalt denne Sag. Men ingen Ven har, i den senere Tid, førend jeg, vovet at sige Dem sin sande Mening; derfor taaler De ikke nu at høre den, og den billige Foragt, De viste Baggensens Kritiker, har maaskee altfor vel øvet Dem i at oversee enhver
30 Dom, som ikke var Dem behagelig. At hiin Sag ikke var aldeles

reen er Deres Skyld, ikke min. Men jeg vilde altfor meget skadet mig selv, ifald jeg ikke havde indrømmet, at denne Klasse af Deres Værker, ved Siden af sine Fortjenester, havde i enkelte Partier et Præg af Tilfældighed, Flygtighed og dog tung Phantasie, som gjorde det lettere for en spidsfindig Kritik at trænge ind og saare Dem lige i Hjertet.

Jeg har hidtil i Almindelighed besvaret Deres Brev, forsaa- vidt det angik vort personlige og litteraire Forhold. Jeg haaber, at min Udførlighed skal bidrage til, at Intet af Vigtighed bliver misforstaaet, da det dennegang gjælder om, at De med eet Blik 10 overskuer den hele Række af Begivenheder, som har draget dette Brev efter sig. Jeg kommer altsaa til de enkelte Yttringer i Deres Brev, hvoraf jeg her skal oplyse to Spørgsmaal, nemlig angaaende den litteraire Revolution, De omtaler, og Samlingen af Deres tyske Digte. Thi, at De f: Ex: bebrejder mig, De 15 »hidtil |: o: til Januar :| kun har mærket Misfornøielse hos mig paa Reisen«, veed jeg intet at svare til. Man skriver, som man tænker og føler, og naar man for ingen Nærværende kan yttre sine Bekymringer, saa strømme de, fremfor andre Tanker, i Pennen, naar man skriver til Fraværende, som man er hen- 20 given. I alt Fald finder jeg det ikke Stedet her at afhandle om »den beqvemme Maade«, jeg, ved Deres Godhed for mig, unægteligen reiser paa, saa let skulde kunne opveie min daværende Bekymring og den dobbelte Ubehagelighed, min Reise aabnedes med, hvilken især maatte staae for mig, naar jeg skrev 25 til Dem.

Men til Sagen! De finder det saa urimeligt, at jeg ønsker en »pludselig litterair Revolution«. Om jeg har brugt hiint Prædicat, erindrer jeg ikke; men det er ogsaa ligegyldigt, da enhver

Revolution er pludselig. En heel anden Retning og Maade at tænke paa, end den, som Mængden af de senere Forfattere har rodfæstet hos Folket, er vist saare nødvendig, og kun med Ruinerne af den nærværende Tid kan det Dyb udfyldes, hvor-
5 over den opvoxende Ungdom maa gaae ind i sin Manddom. At flyve omkring i Luften paa en kraftløs Følelses Vinger, og siden falde ned, naar man er bleven træt, saaledes som den gode Ingemann har gjort, det er en daarlig Skjæbne, som vi andre have at vogte os for. Vi trænge nu, meer end nogensinde,
10 til en fast Grund at staae paa, men det er denne, som man vil rokke og om mueligt adsplitte. De misforstaaer mig, fordi De ikke kjender den nærværende Usikkerhed, og troer, at jeg taler om en anden Fare, der slet ikke er til. Det sees let af Deres Brev. Thi denne Revolution, eller hvad man nu vil kalde det, skal
15 netop aabne Holbergs, Ewalds og Deres Skrifter Adgang til Hjerterne; saa kommer den gode Smag af sig selv. Jeg har i en af mine Reflexioner gjort opmærksom paa, hvorledes disse tre Forfattere staae ganske adskildte, som tre Øer i Havet, og at de derfor langtfra ikke virke som de kunde og burde. De
20 negative Betingelser for, at de forenes til et Heelt skal man skaffe tilveie, og det bør skee saa hurtigt som mueligt og uafbrudt. Fremstod der en Herkules, som kunde lede Nordsøen ind i Augiasstalden og udskylle alt Skravet paa en Nat, saa var det forbi; men slikt er ikke at vente, og derfor maa vi Smaafolk
25 arbeide desto flittigere. Ellers kan man frygte for, der vil komme en Sværm af Forfattere, der omtrent forholdt sig til Dem, som de danske Sandheds-Helte til Ewald. Og kunde man sætte ham til Side for Baggesen, saa kunde man endnu lettere sætte Dem tilside for Ingemann, saaledes som der arbeidedes

paa. Men hvad blev der saa af hele Landet? Betænk De Sagen fra denne Side, og med dette Exempel for Øie, saa giver De mig sikkert Ret.

At den fortræffelige P. Wegners smaae Skrifter »intet have hjulpet«, nægter jeg reent ud nogensinde at have sagt. Jeg sætter endog, at jeg havde skrevet saa utydeligt, at man kunde uddrage en saadan Tanke af mine Ord, uagtet jeg ikke engang i dette Øieblik indseer Muligheden heraf, hvor kunde De da tiltroe mig virkelig at have den? Fy!

Hvad slutteligen de tydske Digte angaae, da har De taget 10 Sagen fra den Side, jeg seer den, paa det nær, at De holder mit Brev for »en ung Herres Vink, som vilde hovmesterere Dem«. Det var det sandeligen ikke. De var jo selv, i Berlin, ganske misfornøiet med den sidste Samling af Goethes Digte; paa samme Maade, men i forskjælligt Forhold, gik det mig 15 med Samlingen af Deres tydske. Men jeg skrev som en Ven af Dem og Deres Muse, der med klart Blik, men bedrøvet Hjerter, saae det Stød, som truede Deres litteraire Hæder i Tydskland. Da det lader til, at De ikke forstod mig, saa anseer jeg det for min Pligt at advare Dem tydeligt. Det er i mine Øine det sande 20 Venskab.

De mener, at Deres tydske Digte »skulle nok hytte sig«, men jeg tvivler derpaa, ja udentvivel ere de allerede faldne. De betænk ikke, at De, som Dansk, evigen vil blive fremmed for Tydskerne; og det er jo ogsaa meget vel. Deres Tanker, 25 Følelser, Verdensanskuelser, Sprog vendinger og hele Stemning ere dog ikke tydske. Det føler ogsaa Mangen der i Landet, og bedømmer Dem derfor strengere og eensidigere, ihvorvel man kunde troe, det just skulde gjøre ham billigere; men da De selv byder Tydskerne Deres Arbejder, saa giver De Slip paa 30

alle Fordringer, som enhver Digter, der bliver oversat, har Ret at gjøre. Calderon, f: Ex: bedømmes langt mildere, fordi man sætter sig ind i hans Verden; De, derimod, maa som selvbuden Gjæst dele Lod med de tydske Digtere. Men De er
5 for lidet ulig disse til at Læserne skulde falde paa, af sig selv, at vælge nye Standpunkter at see Dem fra, og dog, paa den anden Side, for lidet lig til at kunne opgive alt Krav paa hans Billighedsfølelse, roligere Overlæg og Hensyn til Deres utydske Herkomst. Det er Grunden til Misforholdet, som vel
10 kan glemmes over Poesiens Fortræffelighed, men ingensinde hæves, saameget mere som man veed, at Tydskeren, uagtet sit omfattende Blik, let forledes af sin strenge Charakter til Haardnakkenhed, og af sit dybe Sind til Eensidighed. Deres Märchen og Gedichte, som ere langt mindre særegne for Nor-
15 den og for Dem, end Deres Skuespil, men dog forskjellige fra den tydske Poesie, ere derfor haardest blevne bedømte, og kunde mindst taale det. Den brændende Colorit i de første var ikke Tydskeren nok, som i de fleste intet fandt i Baggrunden. Den materielle Fremstilling af Rafael, f: Ex:, der
20 hos Tydskerne staaer saa uendelig høit, var nok til at de forkastede det ene Bind. Den prosaiske Verdens-Philosophie — jeg kan efter modent Overlæg intet andet Ord bruge — i flere af Digtene, er det værste, man kan byde en Tydsker, og hans Dom kan man altsaa slutte sig til.

25 De siger, at »Kjærlighed, Begeistring og Overlæg bragte Dem til at omdigte disse Digte paa tydsk«. Men, kjære Oehlen-schlaeger, det er kun en Udflugt. Til at digte driver Begeistringen vist nok, men til just at digte paa tydsk, kan jeg aldrig troe, at man kan føle nogen Begeistring. Ligeledes veed jeg
30 nok, at en høiere Trang kan fordre, man skriver et Digt, men

at man ogsaa kan have »en høiere Trang« til at oversætte et dansk Digt paa tydsk, sandelig, det forekommer mig at være uden Mening. At den egentlige Grund, hvorfor De oversatte disse Digte paa tydsk, hverken var Begeistring eller en høiere 5 Trang, men det Ønske, at de Fortriinligere af de tydske Læsere ogsaa maatte kunne læse dem, er upaatviveligt. Og hvorfor vil De nægte dette? Det er jo den ædleste Bevæggrund i Verden. At Kjærlighed og Overlæg sagde Dem hvilke Digte, De skulde oversætte, er jo det samme som jeg kaldte Valg; og dog finder De Dem saa fornærmet ved dette passende, uskyldige Ord. 10 Forskjællen er blot den, at De har ladet Kjærligheden aldeles beherske Overlægget, hvorimod jeg meente, at Overlægget skulde gaaet Kjærligheden til Haande med et klogt Raad.

De siger endeligen, »der hersker i disse Digte en uskyldig og sanddrue Kjærlighed for Gud, Natur og Mennesker, og de 15 naturlige og Menneskelige Forhold, det vil jeg nok være be- kjendt«; og jeg har ogsaa fundet den der. Men for det første er det da en afgjort Sag, at denne Kjærlighed kun er en Betingelse for Poesien, ingenlunde Poesien selv, som Digt be- tragtet; for det andet findes denne knap i alle Digtene, naar 20 man undersøger dem nøiere, f. Ex: i flere af dem, som ikke gives paa dansk, i hvilke jeg her maa tilstaae kun lidet eller intet at have fundet. Jeg har ladet Bogen blive med andre i München, og kan desværre ingen Titler opgive. Men jeg mener f. Ex. Alt det, som siges i der irrende Ritter, om Christus 25 eller det Stykke, i hvilket Shakespeare-Sophocles optræder. Et saa wielandsk Indfald kan dog ikke kaldes Poesie! Og dette Digt burde udentviveligt aldrig staaet i Samlingen, siden mangan Læser spidsfindigen vil spørge: det skal vel endog være ham selv? De kan vel svare, at sligt er De hævet over; men hvorfor 30

alligevel ganske unødigen udsætte sig for slige Fornærmelser, og derved stemme andre Læsere imod sig? De bør saameget mere være forsigtig, da den poetiske Glands, som Fraværelsen maatte udbrede om Deres Navn, meer eller mindre er adsplittet
5 ved Deres Reise igjennem Tydskland. De kjender Menneskene og det skarpe Blik, enhver stor Mand betragtes med, og De kjender den Fiinhed, hvormed man veed at skjule sine Tanker, deels af Høflighed, deels for endnu bedre at tage i Øie. Troe derfor ikke Deres egen Erfaring! Det er haardt at maatte sige
10 dette; men hvad hjælper det at smigre sig med tomme Glæder? Det er ikke en Mand værdigt. Hvad gjøre f. Ex: Wienerne, som De lovede Dem saameget af? Ludlams Hule lade de falde igjennem, Freias Alter beslutte de ikke at opføre, Correggio klippe de den femte Act af, og Grillparzer, som har skrevet
15 en Sappho, der overgaaer die Ahnfrau i Græsselighed, kalde de frem og forlange, han skal krones paa Theatret! Der har Adam Øhlenschlaegers Tragedier ikke hjemme.

De veed hvormeget jeg fraraadede Dem den hele Reise af flere Grunde, og jeg bliver ved at troe, det havde været bedre
20 om De kun var reist hastig gjennem Tydskland. Den Forfriskning, som Reisen gav Dem, kunde De ligesaavel hente andre Steder, og Erfaringen lærte jo, at i Paris befandt Deres Muse sig fortræffeligen. For mig, som kjender Dem personlig saanøie, har flere Stykker i Samlingen Interesse, fordi jeg netop deri
25 gjenkjender Deres Følelser, men denne forsvinder for de fleste andre Læsere. At det Skjønne, som Valravnen, |: Løveridderen skulde jo ikke istedetfor denne, men istedetfor saameget andet; desuden var den kun et Exempel : | der Wunderbaum, Jesus i Naturen o. fl. ere agtede efter Fortjeneste, derom maa De være
30 forvisset. Men det, som mishagede, var især det reen lyriske, og

det bedømmer man, som bekjendt, strengest, da det er det egentlige Udtryk af Digterens Aand.

At Tydskland ingen lyrisk Digter har havt siden Novalis, vil sandeligen ingen Tydsker indrømme, ligesom han overhovedet ikke fatter, hvor man kommer til at tale om N: i 5 Anledning af Deres tydske Digte. Der gaves vel neppe to forskjellige Digternaturer end hans og Deres. Men at tale videre herom er dette Brev uvedkommende. Derfor tier jeg ogsaa om det »reelle, sanguiniske Italienerblod«, der skulde helbrede mig, og andet mere, som kunde give Stof til lange Undersøgelser, 10 men som her vilde forstyrre Hovedindtrykket af det hele Brev, og dog ikke lede til noget Resultat.

At dette Brev, saaledes som mit foregaaende, ikke just vil kjede Dem, indseer jeg; men jeg har Frygt for, at det vil opbringe Dem paa eengang at høre saameget Ubehageligt, frem- 15 sagt med Rolighed og Bestemthed. Havde jeg skrevet heftigt vilde De udentvivl være mere tilbøielig til at tilgive mig dette Skridt, hvilket formodentlig, i Begyndelsen, vil forekomme Dem uartig og utaknemmeligt. Og, desværre, jeg veed intet at anføre, som kunde overbevise Dem om det Modsatte, uden 20 Forsikringer; thi ethvert Beviis, som kunde være gjeldende i en Tredies Øine, for det Redelige i min Hensigt, vil af Dem blive forkastet under Navn af tomme Ord eller Gjentagelse af de skedte Fornærmelser. Jeg troer derfor, det er bedst intet at sige, og at lade Brevet tale for sig selv. 25

Jeg siger Dem derfor nu et hjerteligt Farvel! Følgerne af dette Brev kan jeg ikke forudsee; men vær forvisset om, at jeg skal vide at taale og tie ligesaa redeligt, som jeg nu har vovet og talt. Vil De tillade mig at slutte med et Raad, saa er det følgende. Viis ikke dette Brev til Nogen, høiest til Deres Kone, 30

førend De vel har overlagt det. De vil træffe flere, som i Hovedtingen tænke omtrent som jeg, men Deres Nærværelse, den gamle Sædvane, at rette sig efter Dem saameget som mueligt og det Uventede i mit Foretagende vil bringe dem til at skjule
5 deres Tanker endnu længere, og til at fornægte Sandheden i et saa afgjørende Øieblik. Det er ikke Ret at friste sin Ven saa haardt. Mod mig udøse De kun Deres Harme; thi jo før den faaer Luft, desto før kan De med Rolighed og Sindighed eftertænke hvad jeg her har gjort for Dem. Troer De, at Venskab
10 kan bestaae uden at støtte sig paa en blind Hengivenhed, saa har jeg endnu ikke mistet Deres. I al Fald er det mig en Trøst at have viist, at Ingen er Dem en ærligere og oprigtigere Ven end jeg

Peder Hjort.

15 P: S: Rückert, som bliver her indtil Høsten, sender Dem mange venskabelige Hilsener, og tager sig den Frihed at minde Dem om de Skrifter, De var saa god at love ham.

638. *Fra V. K. Hjort.*

Ribe Bispegaard d. 14 April 1818.

Høistærede Hr Professor!

20 Fra min Søn i Rom har jeg den Ære at sende Dem indlagte Brev. Da jeg er forsikkret om, at Deres Yndest for min Peder har aabnet ham Adgang til den behagelige Reise, han nu foretager, og som fra flere Sider kan vorde ham saare gavnlige; griber jeg denne Leilighed for at bevidne Dem min Tak for
25 den betydelige Tjeneste, De derved har gjort ham. Jeg veed med Vished, at jeg, ved at bevidne Dem min Erkjendtlighed, tillige opfylder et af min Søns inderlige Ønsker, da han ved

flere Leiligheder har levende yttret, hvor Meget han skylder Dem. —

Den ædle Sjel og den blide Sands for Huslighed, der fremlyser af Deres Skrifter, hvormed De glæder Deres Medborgere, og hædrer vort fælleds Fædreneland, forvisse mig og om at en Taksigelse fra en kjerlig Fader er Dem ikke ligegyldig. Modtag da min for Deres Godhed mod min Peder med den samme Deeltagelse, hvormed den ydes Dem! —

Med uskrømtet Høiagtelse er jeg stedse

Deres Velbyrdigheds 10
forbundne
V. K. Hjort.

645. *Fra A. B. Bentzon.*

St Croix 12 Junii 1818.

Min kiæreste Øhlenschläger.

Jeg venter at Du nu er hiemkommen fra Din Reise, og at 15
altsaa dette vil treffe Dig i Kiøbenhavn, hvor mit forrige vel
ikke har truffet Dig, siden jeg i all den Tid ikke har hørt Øre-
lyd fra Dig. bemeldte min forrige Skrivelse var Svar paa Din
rimede Epistel og Tak for de Bøger af Dine egne Du sendte
mig. 20

Med denne Leilighed sender jeg Dig 48 Flasker Rum i en
Casse m: A. Ö. og en Rulle Varinas Knaster. Skulde Du ei
røge Tobak som jeg dog synes, at Du gjorde, kan Du altid
blive af med den. —

Lad mig vide i Vers eller Prosa, men vidtløftigen hvad Du 25
tager Dig til, hvorledes det gaaer Din Kone, som Du vilde
100 gange hilse fra mig, Dine Børn og Dig Selv i intellectuel,
moralsk, civil og alle andre optænkelige Henseender. Gid det

maatte alt være vel. jeg har saa liden Tilfredshed med min egen Existenz, at jeg høiligen behøver den Glæde, som det skaffer mig, naar de have Held, som ere mig kiære. —

jeg har for nogle Maaneder havt en haard Ulykke, min eeneste
5 Søn, henad 9 Aar gammel og som havde Anlæg, druknede i Isen i Amerika. Dette Tab er mig af mange Aarsager uopretteligt og uforvindeligt. —

Jeg har ogsaa været høist bevæget ved Din Søsters mig gandske uventede Død. Hils Ørsted fra mig, jeg vil ei skrive til ham
10 deels fordi dette Dødsfald har gjort mig for ondt til ofte med Villie at bringe mig det i Erindring, men sær fordi jeg ei kan antage andet end at Oprippet af dette Saar snart maatte ødelægge Ørsteds Sind.

Herfra er forresten intet trøsteligt at skrive Dig — Kiedelig
15 heden af at leve her gaaer over all Maade, og det bliver næsten værre Dag for Dag. hvad mig angaar er jeg derfor nu sygelig, saa at alt ondt indvirker paa mig med forøget Kraft, men patientia sit levius etc:

Lev vel, lad mig høre fra Dig og glem ei Din

20

hengivne

v. Bentzon.

646. *Fra G. J. Bull.*Bergen d. 13de Junii 1818.

Gamle gode Ven og Stalbroder!

Du er vel sagtens meget vreed paa mig for min Ufetterrettelig-
25 hed, da jeg imidlertid kiender Dit forsonlige Gemyt og tør regne paa gammelt Venskab, hvis første Betingelse er gjensidig Overbærelse med hinandens Svagheder tør jeg vente Din Tilgivelse, og det saa meget mere som jeg rigtig i den senere Tid

har havt megen Sorg. Min Kone var nemlig i Efteraaret f. A. saa uheldig at forvrige sit ene Knæ, som efter et Forløb af 9 lange lange Maaneder endnu ikke er restitueret i en højere Grad end at hun maa bruge Krykker — Besynderlig nok, at dette Tilfælde blev meget værre ved det voldsomme Indtryk, som den sørgelige Efterretning om Sophies uventede Død gjorde paa hende — Ved en saadan daglig Sorg troer jeg det er temmelig tilgivelig, om man negligerer eet og andet — Da imidlertid Haabet om en gunstig Indflydelse af Sommervarmen paa hendes Helbredelse lidt har oplivet mig vil jeg ikke udsætte at skrive Dig til og om ey retfærdiggjøre mig dog i det mindste hos Vennen undskylde mig — Indsluttet sender jeg Din i sin Tid paa Grev Wedel afgivne Anviisning, som jeg længe efter hans Yttringer saavel til mig som til den, hvis Omsorg jeg overlod Incassationen, ventede, at han vilde antage, men som han dog til syvende og sidst ey vilde honorere — Afsætningen af Dine Bøger har ikke været saa stærk som jeg haabede, da de fleste som have Sands for den skønne Literatur allerede fra andre Steder havde forskaffet sig dem, hvortil end videre er kommet vore Penges ufordeeltige Stilling, der hele Tiden har forholdet sig til Danske Penge omtrent som 4 til 1 — Den nedsatte Priis paa dem har imidlertid hjulpet paa Afsætningen, som det ret har gjort mig ondt ey at have været større — I indsluttede Vexel vil Du modtage det omtrentlige Beløb af hvad der hidindtil er afsat — Saasart en nogenledes klækkelig Sum igien vorder udbragt skal Du pr. Vexel faae den remitteret — At Endossementet paa Vexelen er paa Engelsk, er for at vise min Sprogkundskab, der næsten strækker sig ligesaavidt som en for nogle Aar siden afdød riig Mands her i Byen, der converserede med Fremmede af alle Nationer — men NB: i et 30

Sprog, han selv havde fabrikeret og var et reent nordisk Side-
stykke til den sydlige lingua franca, og var sammensat af
Høytysk, Plattysk, Hollandsk og Norsk — En Ting vil jeg
ellers gjøre Dig opmærksom paa og som vilde gavne Afsætningen
5 af Dine Værker og det var, naar Du strax førend Trykningen
begyndte sendte mig Underretning om Bogens Titel, Arketal
og Priis, da jeg i dette Tilfælde troer at kunne faae baade større
og lettere Afsætning end nu, da det ofte arriverer at der kom-
mer et Par enkelte Exemplarer hertil, der ved Laan circulerer
10 og hindrer Bogens senere Forhandling, da Nysgierrighed leder
dessen i Almindelighed er den Drivefieder, der bringer Folk
til at kiøbe Bøger — I det andet Tilfælde derimod tegnede Ved-
kommende sig paa en Liste, jeg udfærdigede og da var det blot
at distribuere Bøgerne indcassere Pengene og remittere dem. —
15 Er den forventede Pode lykkelig arriveret a costij (som det
heder i Kiøbmandssproget)? cujusnam generis, masculini aut
foeminini? Du skulde jo nu have en Pige for at have to Par —
Jeg har foruden de 4 ældste som Du saae i Kbhvn: 3 yngre
hvoraf den yngste heder Anders Sandøe, men seer ud til at blive
20 meer af denne Verden end Asse den ældre, hvis Navn han
bær — Stakkels Anders! hvorledes lever han efter den skræk-
kelige Catastrophe med Sophies Død? — Jeg har hørt, at han
er flyttet til sin Broder, hvilket vist var det fornuftigste Partie
han kunde tage, da han der dog kan have huuslig Hygge —
25 Dette Stød maa rædsomt have rystet ham — I det jeg staaer
og skriver dette Brev morer det mig ret at see paa Dit Portrait,
som hænger lige for mig — Jeg synes da ret ordentlig at tale
med Dig, men hvad nu? jeg troer at Du paa Portraitet slaar
Rynker paa Næsen! er Du blevet fornem eller er det ad Regnen,
30 Du ikke lider, at Din Næse rynkes? aa ney jeg troer dog det er

en uskyldig Skygge der har forvoldet hele Beskyldningen om Rynkerne. Jeg mærker, det er med Portraiter som med Menneskene, ved at betragte dem fra en urigtig Side, faae de Træk, der ere ganske fremmede for dem og ligesaa urigtige som den Side fra hvilken de betragtes, og det hvad enten man taler i 5
 fysisk eller moralsk Forstand —

Din Hroars Saga har glædet mig inderlig og jeg længes ret meget efter Rolf Krage som bliver det tredie Led i Triniteten — Fostbrødrene har jeg ogsaa læst og glædet mig ved, imidlertid har det gjort mig ondt, at ikke tillige den senere Forandring, 10
 jeg har hørt, Du skal have foretaget med Stykket, var optaget i det Exempl: jeg har seet deraf — Jeg har ellers ladet mig fortælle, at Du skal have udarbejdet en Fortsættelse af Thors Reise til Jothunheim er dette virkelig saa? — Dog nu kan Du vel være keed af at gloe paa mine Kragetæer, jeg vil derfor sige 15
 Stop. — Jeg kysser Din Kones smukke Hænder og beder min Tines og min Hilsen frembaaret for hende saavel som Ørstederne, Morgiane og hvem Du kiender som bryder sig om en Hilsen

Fra Din gamle troe

Ven

G: J: Bull.

20

647. *Fra Karl v. Brühl.* Seifersdorf bey Dresden den 26 July 1818.

Ich zürne mit keinem Dichter, welcher ungerne Briefe schreibt; geht es mir doch auch so, obgleich ich noch lange kein Dichter bin. 25

Darum also, mein geehrter Freund, wollen wir nicht streng zusammen rechten, bin ich doch höchlichst erfreut, endlich von Ihnen zu erfahren, dass es Ihnen noch wohl geht, und dass Sie meiner noch in Freundschaft gedenken.

Mit Vergnügen sage ich Ihnen dasselbe von mir und den meinigen. Meine Frau ist Gott sey Dank gesund und stark, und hat mich abermals mit einem grossen kräftigen Knaben beschenkt.

- 5 Warum ist Ludlam's Höhle noch nicht gegeben? wollen Sie wissen. — Schwer wird es mir bestimmt darauf zu antworten, da mancherley Hindernisse und Schwierigkeiten eintreten, welche nach dem unglücklichen Theaterbrande nicht stets beseitigt werden können, wie ich es wohl wünschte.
- 10 Vorzüglich war die Unmöglichkeit fast immerwährend vorhanden, das Stück so zu besetzen, wie ich es mir am besten dachte. Mehrere Schauspieler waren abwesend, oder krank, welche nach meiner Ueberzeugung darin mitwirken mussten, wenn das Stück nicht, wie in Wien, missfallen sollte.
- 15 Jezt, sobald Herr Lemm und Madame Devrient von ihrer Kunstreisen zurückgekehrt sind, will ich gewiss nicht säumen, mit Kraft und Liebe daran zu arbeiten, denn dass ich recht von Herzen wünsche, dass es allgemein gefallen möge, bedarf wohl keiner näheren Versicherung und was an mir liegt, es so
- 20 gut als möglich auszustatten, soll gewiss in jeder Hinsicht geschehen.

Eine einzige Erlaubniss erbitte ich mir von Ihnen, nämlich die, am Schlusse etwas abkürzen zu dürfen. Unbedenklich muss das Stück dadurch an theatralischer Wirkung gewinnen. Trauen

25 Sie hier einem alten Theater Practicus, den die Erfahrung gelehrt hat, dass das Beste, wenn es zu lange dauert und wenn die Zuschauer die Entwicklung schon bereits eingesehen haben, an Wirkung verlieren muss.

Das Honorar für Freias Altar werde ich Ihnen übersenden,

30 sobald ich im September zurückgekehrt bin.

Hagbart und Signe habe ich erhalten, und mich sehr daran ergetzt. Es ist eine herrliche Dichtung; nur ausserordentlich schwer aufzuführen, und ich kenne in meiner theatralischen Praxis keinen jungen Mann, dem ich den Hagbart anvertrauen möchte. Behalten möcht' ich es freilich auch für das Theater; 5 nur ehrlich gesagt, noch nicht honoriren, weil ich noch zu arm bin, und mich von dem unglücklichen Brand durchaus noch nicht erholen kann.

Wollen Sie mir, mein hochgeehrter Freund, daher Credit schenken, bis ich das Stück auf die Bühne gebracht habe, so 10 werde ich darüber höchlichst erfreu't sein. Können Sie und wollen Sie dies nicht, so muss ich Ihnen dasselbe leider wieder zurücksenden, wie ich es empfangen habe.

Meine Frau ist Ihnen für das freundliche Andenken höchst dankbar, und empfiehlt sich der Fortdauer desselben. 15

Was ich seit einem Jahre bis hieher geleistet, wird Ihnen die Fama wohl erzählt haben. Das Leben ein Traum von Calderon, die Ahnfrau und Sappho von Grillparzer sind Darstellungen, welche der Berliner Bühne grosse Ehre gebracht haben und zwar mit Recht — und alle Künstler, welche dabei gewirkt, 20 zumal aber Wolff haben den grössten Theil daran.

Letzterer empfiehlt sich Ihnen auf das angelegentlichste und dankt eben so, wie mein Secretair Teichmann für den freundlichen Gruss.

Erhalten Sie mir Ihr mir so werthes Andenken und halten 25 Sie Sich von meiner unwandelbarsten Hochachtung und Ergebenheit fest überzeugt.

Graf Brühl.

648. Til Christiane Oehlenschläger. Frederiksberg den 14 August 1818.

Bedste Christiane.

Til Beviis paa at man ikke behøver at reise til Paris for at sende Molle et eller andet Digt, har jeg forsøgt det samme paa
5 Frederiksberg. Men ligesom Afstanden er mindre, saa er ogsaa Digtet. Det vil sige hvad Omfanget angaaer. Ligesom derimod Følelsen bliver den samme, saa har jeg ogsaa søgt at sammentrænge en lige Følelse i et mindre Rum.

Din

10

A. Oehlenschläger.

649. Fra J. V. Teichmann.

Berlin den 14 August 1818.

Wohlgeborner Herr,

Sehr geehrter Herr Professor!

Es war eine schöne Zeit, als ich im vergangenen Frühjahre
15 das Glück hatte, Ew: Wohlgeboren bekannt zu werden, und wenn ich späterhin eine ähnliche Zeit herbeigeführt zu sehen wünschte, so gedachte ich des herrlichen Sängers des Correggio.

Sehr glücklich war ich gleichfalls in diesem Frühjahr, ich war eine kurze Zeit in Wien und lernte den jungen Dichter
20 Grillparzer kennen. Seine Liebe und Verehrung zu Ew Wohlgeboren Dichtergeist, die sich nach kurzem Gespräch offenbarte, rief am frischesten das Andenken an einige mit Ihnen schön gelebte Stunden zurück.

In allem, was ich aus Grillparzer's Munde über Sie hörte,
25 sprach sich nur die grösste Liebe und Bewunderung aus, und ich müsste mich sehr irren, wenn Sie nicht unter allen Dichtern der Zeit sein Liebling wären.

Am beredtesten war sein Lob als er von Hagbart und Signe

sprach. Dieses herrliche Gedicht habe ich im Zirkel einiger meiner Freunde gelesen, und einer unter ihnen, ein junger Buchhändler, der noch dazu Ihr Landsmann, hat mich auf das dringendste ersucht, Ew Wohlgeboren, so angelegentlichst als freundlichst zu bitten: falls Sie für das Gedicht noch keinen 5 Verleger gefunden, es ihm anzuvertrauen.

Mein Freund wird in kurzer Zeit eine Buchhandlung hier eröffnen, und würde nicht allein seinen höchsten Stolz darin setzen, ein Werk Ihres Genius zu verlegen, sondern glaubt auch dadurch sich in der Welt bekannt zu machen. 10

Nochmals ersuche ich Sie, verehrter Herr Professor, um gütige Erhörung der Bitte, wenn zu gewähren, es noch Zeit ist.

Ueber die Bedingungen die Sie vorzuschreiben die Güte haben werden, hat mein Freund Christiani sich selbst erlaubt, an Sie zu schreiben. 15

Was im Theater neues geschieht, und welche Hoffnungen wir hegen, hat Ihnen der Brief des Herrn Grafen bereits gesagt, und um nicht zu ermüden, schweige ich lieber.

In Ew. Wohlgeboren Hände lege ich vertrauensvoll die Bitte meines Freundes. Gewähren Sie dieselbe ja, wenn es noch 20 möglich, und beglücken Sie mich auch fernerhin, wie schon einmal, mit dem geneigten Andenken in dem ich die schönste Freude fand und immer finden werde.

Es ist die ausgezeichneteste Hochachtung mit der ich zu sein die Ehre habe 25

Ew: Wohlgeboren
ganz ergebenster
Teichmann.

650. *Fra G. Christiani.*

Berlin am 14. August 1818.

Wohlgeborner Herr

Hochgeehrtester Herr Professor!

Ich habe Gelegenheit gehabt durch Vermittlung meines
5 Freundes d. Herrn Teichmann Ihr Trauerspiel »Hagbarth u
Signe« zu lesen. Es hat viel, sehr viel Genuss mir gewährt,
zugleich hat es aber auch den lebhaftesten Wunsch in mir
rege gemacht zu dem Besitz dieses Meisterstücks zu gelangen,
um es in meinem Verlage herauszugeben. —

10 Bevor ich aber weiter mit meinen Bitten in Sie zu dringen
wage, erlaube ich mir zu bemerken: dass ich die hiesige
bekannte Buch- und Kunsthandlung unter der Firma Kunst &
Industrie Comptoir käuflich an mich gebracht habe, und von
jetzt an für meine Rechnung fortsetze. Ich habe dem Buch-
15 handel seit meinem 16ten Jahre mich gewidmet und bin jetzt
30 Jahre alt.

Ich hoffe also dass ich Ew Wohlgeboren nicht zudringlich
erscheinen werde, wenn ich meinen dringenden Wunsch, mit
dem meines Freundes Hrn Teichmann vereinige und Sie gehor-
20 samst bitte: das gedachte herrliche Geistes Product mir in
Verlag zu geben. Hinsichtlich des Honorars so bin ich bereit
eine jede mir zu machende billige Bedingung gern einzugehen,
und werde ich hierin keinem meiner Collegen nachstehen.
Auch in Betracht des Drucks, des Papieres so werde ich es an
25 Eleganz pp nicht fehlen lassen.

Obleich ich oft das Glück gehabt habe — während meines
Aufenthalts in Copenhagen — Sie zu sehen: so habe ich doch
die schöne Hoffnung Ihnen persönlich bekannt zu werden,
immer vereitelt sehen müssen: Ich fühle es also sehr wohl,

dass ich viel von Ew. Wohlgeboren gefordert habe, als Verleger mich Ihnen anzutragen.

Wenn Sie aber wüssten wie sehr Sie durch die Gewährung meiner dringenden Bitte meinen Ruf als Buchhändler begründen können: gewiss Sie selbst würden es sich zur Pflicht machen, 5 und des schönen Genusses, eines jungen Mannes Glück zu befördern, sich nicht zu entziehen.

Ich bitte Ew. Wohlgeboren gehorsamst Ihre gütige Meynung in einigen Zeilen mir zu melden, und empfehle ich mich bis dahin als

10

Ew. Wohlgeboren

ganz gehorsamster Diener

G. Christiani.

P. S. Der var en Tiid, hvor jeg med Henrykkelse kunde beskæftige mig blot ved Tanken om engang at kunde faae noget 15 i Forlag af Deres Aands Producter! — Hvilken Glæde vilde det være for mig, dersom hiine skjønne Tanker nu bleve opfyldt. Maaskee jeg ikke har bedet Dem forgiæves!?

651. Til F. A. Brockhaus.

Copenhagen den 20 August 1818.

Mit Vergnügen, mein werther Herr, habe ich von Herrn 20 Deichmann gehört dass Sie wieder Aladdin auflegen wollen, und dass Sie meine letzte Reise verlegen mögen. Es freut mich wieder in Verbindung mit Ihnen zu kommen. Wir haben uns jetzt gesehen und gesprochen und das lebendige Bild und Wort sprechen besser in einem Augenblicke als alle 25 schwarze Buchstaben, womit man Geschäftsbriefe schreibt. Nicht wahr? —

Wenn Sie mir nun 3 Carolinen für den Bogen geben wollen, so sind wir einig, was die Reise betrifft. Für die zweite Auflage von Aladdin, bekomme ich (wenn Sie 700 Expl. drucken) nur Einen. Ich werde Verschiedenes ändern in
5 Aladdin. Schicken Sie mir ein Explr. Wollen Sie erst die Reise, oder Aladdin drucken? Das kann nach Wunsche geschehen. Zu Neujahr sollen Sie die Reise haben. Aber — etwas Geld muss ich gleich haben, weil ich es nothwendig brauche.

10 Ich bitte also mir eine Anweisung hier in Copenhagen auf 40 Carolinen zu schicken, wo möchlich nach Empfange dieses.

Ihr ergebener Freund

A. Oehlenschläger.

15 652. *Til Kongen.*

[Før ²⁹/₈ 1818].

Til Kongen!

Deres Majestæt tillod mig for nogen Tid siden at indgive en allerunderdanigst Ansøgning om Tillæg i min Gage: jeg vover herved, da Nødvendigheden tvinger mig, at gjøre Brug af denne
20 allernaadigste Tilladelse.

I Krigens Tid var jeg nødt til at gjøre nogen Gield, som trykker mig; mine Bøgers Afsætning i Norge har paa de sidste Tider taget meget af, og man betaler mig ei det Skyldige. Et Skuespils Opførelse, som jeg for to Aar siden vist havde haabet, blev mig
25 afslaaet. Mere for at raade Bod paa mine Omstændigheder end for Fornøielsens Skyld, maatte jeg forlade Kone og smaae Børn i ti Maaneder. Den Naade og Understøttelse Deres Majestæt dengang forundte mig, giver mig Haab om at De heller ikke nu vil unddrage mig Deres runde og milde Haand.

Ved Universitetet have flere af mine Eftermænd faaet Tillæg, og jeg ikke; men da Deres Majestæt allernaadigst har fritaget mig for Sommerforelæsninger, for at kunne virke i mit vigtigste Kald, som Digter; har jeg ikke vovet at søge om mere for det første ved Universitetet. 5

Det Halve af min aarlige Løn har jeg derimod af Fonden ad usus publicos.

Dette er en Digterløn af min Konges Naade, og min Konges Naade frygter jeg ikke for at anraabe paa ny, naar Nødvendigheden og Omsorgen for min Familie kræver det. 10

Hvorfor skulde ikke den danske Digter haabe samme Lykke af sin Konge, som den tydske Klopstock og Claudius nøde: den Lykke: at leve et stille beskedent Liv anstændigt, uden Næringsorger? Justitsraad Baggesen har 1500 Rigsbankdaler i Pension; jeg kun 1200 Rbdlr i Løn. Professor Schumacher, der blev 15 ansat paa samme Dag ved Universitetet som jeg, har 1800 Rbdlr.

Tilgiv da, allernaadigste Konge, at jeg søger om mere. Min Kones Barselseng, mine Børns Opdragelse forestaer. Til at forfatte skønne Værker, som kunne udbrede Smag i Nationen, 20 forædle og danne Hierterne, samt more Siælene paa en sindrig og uskyldig Maade, hører Munterhed og Mod. Den der gjør det, nytter sit Fædreland; at jeg har gjort det, har hindindtil Deres Majestæts allernaadigste Bifald forundt mig at haabe, og min Konges Naade vil vist fremdeles styrke mig, til at 25 vandre fort paa den Vei, hvortil Naturen har bestemt mig.

Allerunderdanigst
Adam Oehlenschläger.

653. *Fra F. A. Brockhaus.*

Leipzig den 31 Aug. 1818.

Unsere erneuerte Annäherung freut mich. Hätten wir vorig Jahr nur noch einen Tag in Dresden können zusammen bleiben! Vielleicht hätten wir uns da schon über einiges geeinigt.

5 Ich will die Reise zu 3 Carolin Honorar übernehmen, zu 30 Zeilen die Seite gerechnet und 16 Seiten auf den Bogen. Die Anordnung des Drucks muss mir frei stehen und ist die Berechnung immer nach obigem Maasstab.

Im December will ich Ihnen 40 Carolinen dort zahlen lassen.

10 Früher ist es mir nicht recht genehm. Zu Anfang Januar müsste ich aber das Ms haben, weil es zur Ostem. erscheinen muss. — Sie sagen aber nichts über die Stärke. — Dies muss ich bald wissen und schreiben Sie mir darüber auf das Baldigste.

15 Vom Aladdin habe ich noch soviel Vorrath, (ich glaube noch 60 Ex —) dass ich damit noch wohl ein Jahr reichen könnte, wenn ich den Ausverkauf abwarten wolte. Aber ich möchte gerne selbst eine neue zierliche Ausgabe in 2 Bändchen veranstalten, (in der Art wie ich »die bezauberte Rose« habe
20 drucken lassen, die Sie bey Deichman oder Brummer finden können) auch mit ein paar Kupfern und ich bin daher im nächsten Jahr zu einer neuen Ausgabe geneigt, könnte aber, wie sich aus obigem von selbst ergibt, dafür kein bedeutendes Honorar geben. Ich dünkte, Sie erliessen dies in Bausch und
25 Bogen zu 20 Carolin. — Ein Ex. sende ich Ihnen gleich durch Deichman zu. Je mehr Sie darin ändern und verbessern, je lieber muss es mir seyn, da ich die neue Aufl. dann mit Wahrheit um so mehr empfehlen kann und sie um so lieber schön ausstatte. Sehr angenehm wäre es mir, wenn Sie den zweiten
30 Theil eben so stark machen könnten, als der erste ist.

Antworten Sie mir bald und halten Sie sich meiner Ergebenheit und aufrichtigen Freundschaft versichert

Brockhaus.

654. Til P. E. Müller.

[Kbh. Før 17/9 1818]

Høistærede Herr Professor!

5

Jeg finder i Deres Litteraturtidende en Extract af en saakaldet Recension over min Ludlams Hule fra Wien, hvilken ikke har forundret mig; thi til at høre indbildske og animose Magtsprog er enhver ordentlig Digter vant, og det maa han kunne overse; derimod har det undret mig meget at finde 10 denne Extract i Deres Blad, just paa denne Tid.

Jeg har troet at De bærede mig med Deres Venskab, og af en Ven havde jeg ikke ventet dette i et Øjeblik da den litteraire Lumpenrecensent gjør ad mig uaffladlig. Jeg havde ikke troet at der fra Litteraturtidende skulde komme Vand paa hans 15 Mølle, og at han skulde faa Medhold der.

De vil maaskee sige: fiat justitia et pereat mundus; og det har jeg heller intet imod naar det er Justitia. Men i denne strænge Prøvelse af et fremragende Genie er ikke een bestemt Tanke. Stykket gaaes aldeles ikke igiennem; paa 20 den Maade kan man omtale det Bedste, og nedrive det Værdigste, slige Tirader kan det trivielleste Menneske skrive. Man lærer aldeles intet deraf, og den hele Efterretning har da egentlig intet i et litterairt Blad, at gjøre, men høit i en Nyhedsavis.

25

Da jeg nu forresten paa ingen Maade kan troe at De vilde skade mig, da jeg bestemt maa formode at om De ikke er paa min Side, saa er De i det mindste fulkommen neutral — saa

sender jeg Dem disse Breve, fra Wien hvoraf De kan see, at mange Andre tænker anderledes om min Ludlams Hule, og tilskriver blot det elendige Spil at dette Skuespil ingen Lykke gjorde paa Theatret an der Wien.

- 5 Schreivogel forener i sin Person Rahbeks og Olsens Embeder og har saa at sige hele det bedste Theaters Bestyrelse under sig. De seer hvor ondt det gjør ham, at han ikke fik mit Stykke. —

Hvad jeg nu ønsker er, at De ogsaa giver en lille Extract af
10 denne litteraire Efterretning; thi De kan vel begribe hvor ubehageligt det er mig, just nu at see tydske Meninger udbredt om min Ludlams Hule, ganske modsatte dem, som jeg af alle udmærkede tydske Lærde og Kunstkiendere hørte, nemlig, at det var et originalt og interessant Stykke.

15 Ærbødig
A. Oehlenschläger.

Det andet Brevfragment er af FÜRST i Wien. Behag at sende mig Brevene tilbage naar De har benyttet dem.

655. *Til P. E. Müller.*

Kbhvn. den 17. Septbr. 1818.

20 Min Ven!

Af Deres ædle og hiertelige Linier seer jeg at jeg har gjort Dem Uret, ved at tvivle om Deres Godhed for mig. Jeg beder Dem inderligt tilgive mig denne Tvivl.

Sagen var at hin Extract just kom ud i det Øieblik, ved en
25 Mand som jeg agtede saa høit som Skribent og Menneske. Hvad en Fiende som jeg foragter, siger, er mig ligegyldigt. Men en Vens Mening er af Vigtighed.

Tro for alting ei, bedste Møller at jeg har den barnagtige Forfængelighed bestandig at ville roses for at have frembragt noget udmærket. Men som Mand i mit Fag troer jeg aldrig at have beskæmmet mig selv med at frembringe noget Slet og Aldeles forfeilet. Det er først naar man siger det 5 om noget af mine Værker at jeg enten bliver vreed eller leer.

En Mand med Agtelse for sig selv og sin Kunst, med Smag og Sikkerhed i sit Værk, kan dog stundom være uheldig, men Værket maa ikke være saa slet at det gjør ham Skam som Digter, thi da gjør det ham ogsaa Skam, som Menneske. 10 Enhver offentlig begaaet Dumhed er en borgerlig Plet. Misforstaae altsaa ikke min Harme; og troe ikke at jeg strækker Haanden ud efter Laurbær, naar jeg blot værger mig for Ørefigen!

De vil formodentlig i Fremtiden ogsaa blive bekjendt med 15 fordelagtige Recensioner over min Ludlams Hule; De vil ogsaa extrahere dem, og saa vil det ene bøde paa det andet.

Lad nu altsaa denne lille Kurre paa Traaden forvandle sig til en fastere Knude paa Venskabets Baand, og vedbliv at ynde

Deres 20

A. Oehlschläger.

Hermed følger Fostbrødrene, Hroars Saga og Reisen, som jeg har været saa uefterrettelig endnu ikke at bringe Dem.

Remitte debita nostra!

656. *Til Karl v. Brühl.*

Copenhagen den 24 Septbr. 1818. 25

Mein edler Gönner!

Wie freut es mich, dass Sie dem Dichter vergeben, wenn er ein fauler Briefschreiber ist. Ich glaube ohne Selbstruhm, der

Faulste zu seyn, und fühle mich also berechtiget auf Ihre gütige Nachsicht den ersten Anspruch zu machen.

Sonst bin ich nicht faul; ich habe ein episches Gedicht, eine Idylle und ein Lustspiel dänisch gedichtet, seit ich von
5 Ihnen weg bin.

Ihre Güte freut und stärkt mich. Meine ganze deutsche Hoffnung steht zu den Schaubühnen in Berlin und Wien (: das will sagen zu dem Burgtheater in Wien:). Mit den andern ist nichts anzufangen. Wenn ich in Dännemark bin habe ich
10 wenig Lust deutsch zu dichten; es muss bisweilen eine Ermunterung kommen, um mich in deutscher Thätigkeit zu halten! —

Wenn Sie also, edler Graf meine Musa lieben, so können Sie sich auch selber danken, als einer von den wenigen freundlichen Deutschen, die ihre Blumen hegen und pflegen.

15 Ich freue mich dass Sie Hagbarth u. Signe spielen wollen. Bezahlen Sie mir nach Gefallen; nur nehmen Sie es nicht übel, wenn Cotta das Stück drucken sollte, ehe es gespielt wird, für Freias Altar hoffe ich dagegen, dass Sie mir gütigst gleich das Honorar schiken.

20 Ludlams Höhle soll elend auf dem Theater an der Wien aufgeführt geworden seyn. Dafür kann der Dichter nicht. Wenn der Herr-Gott selbst hinunter käme, und ein dramatisches Märchen schriebe, so könnten schlechte Schauspieler es verderben, und spitsfindige Krittler schiefe Kritikken darüber
25 machen. Ich habe meine Ludlams Höhle für viele vorzüglichen Deutschen gelesen, und es hat überall Glück gemacht.

Die Räuberburg werde ich bald übersetzen. Weil Sie aber jetzt drei Stücke von mir haben, so kann es wohl noch damit ein wenig warten. Ich werde die Oper noch diesen Winter ver-
30 deutschen.

Es freut mich sehr dass Ihre holde Gemahlin Ihnen einen Sohn geschenkt. Meine Frau hat mir eine Tochter geboren, was ich eben wünschte. Jetzt habe ich zwei Söhne und zwei Töchter.

Vielliecht schickt — nicht der Oberintendant — aber der 5
Freund und Gönner, mir das Geld für Hagbarth und Signe zu Neujahr. Das wird herrlich, denn zu der Zeit kommen alle die verwünschten Rechnungen und wollen bezahlt seyn, der Dichter mag Geld haben, oder nicht.

Ich bitte der gnädigen Frau einen innigen Gruss von mir 10
[zu] bringen, und unterschreibe mich

Mit der grössten Verehrung
ihro dankbarer Däne
A. Oehlenschläger.

659. *Fra Nicolai Søtoft.* Windeby pr. Nakskou 11. November 1818. 15
Deres Welbaarenhed!

Det er mig saa stor en Fornøielse, at see hvorledes de brave unge Akademikere ikke ved eet Slag lade sig afskrække fra at holde fast ved det Gode og ægte Skjønne, at jeg umuligt kan Andet end lykønske Dem, ikke som om De trængte til saadanne 20 Stridsmænd, men fordi det jo maa inderlig glæde Dem, at see Deres Aand rodfæstet hos den yngre, retsindige og ufordærvede Slægt. Dette er et godt Widne om, at Erkjendelsens Time nok vil følge paa Miskjendelsens. Jeg har altid fundet det ret forargeligt, at kun saa faae Stemmer ligefra Uvæsenets Begyndelse 25 hævede sig for at dæmpe Dette; jeg har fundet det ligesaa forargeligt, at Endeel længe, selv giennem flere Aar, kunde lade sig blænde — ikke blot af Forføreren selv, men endog af hans

ligesaalidt elskværdige Staldbroder, den hovmodige Skjændegjæst, som allevegne troer at turde træde op som Dommer og Tugtemester, tiltrods for hans høistindskrænkede Fantasie og forvirrede Forstand. Jeg har endnu fundet det langt mere forargeligt, at Ingen af Patres humaniores have seet Sagen og Striden an fra et almeenvigtigt Stade; og det synes mig saare utilgiveligt, at de have kundet holde Tand for Tunge, hvad enten de bleve holdte tilbage af Ligegyld[ighed] eller af panisk Skræk for Skovtrolden atque consortes. — Hr^r Thaarups Opfordring turde Man maaskee haabe vil gaee ud over ham selv og gjøre en lykkelig Ende paa deres Lethargie. Derved kunde Sagen paa høiere Steder faae en mere naturlig og mere fordeelagtig Synspunct. Det er rimeligt, at unge Mænds Foretagende, skjøndt nok saa retsindigt, dog vil beholde et Skin af Ubesindighed og af Ukyndighed, saa at Striden vil synes ulige: da nu Fjenden noksom har insulteret, ogsaa hine academiske Fædre, haaber jeg ganske vist, at Striden heldig vil endes ved nogle raske Skridt, fra disses Side. Den værste Side, jeg kjender hos Satan, er den, at han giver sine Folk Contract paa saa lang Livstid. Jeg mener, at Helvede kan fortjenes i kortere Tid; thi, dersom nogen Stakkels Synder maa derind, saa fortjener vist nok frem for Alle den Mand at komme der, som hykler Kjær[ig]hed til det Gode og Skjønne, men i sit Hjerte n[ærer] Misundelsen derover og Had dertil. — Men jeg maa holde op; thi jeg seer, at mit Brev, som ikkun skulde indeholde min Glæde og mit Haab, har begyndt at faae et andet Udseende, som ikke her er Sted til. Derfor slutter jeg da, idet jeg, med Hilsener til Fruen, samt med Høiagtelse og Hengivenhed, slutter mig til Dem som Deres altid hengivne

ærbødigste

Søtoft.

662. *Til K. L. Rahbek.*

Kiøbenhavn den 21 Novbr. 1818.

Kiæreste Rahbek!

Jeg har besluttet for Eftertiden aldrig at indgive noget Stykke til Theaterdirectionen, uden at jeg først har ladet Dig læse det, for at Du privat ikke som bestalter Censor — |: thi det er 5 Olsen ogsaa og bliver dog lige fuldt et indbildsk enfoldigt og uvidende Menneske :| — men som min Ven, og som den danske Litteraturs i mange Aar erkjendte lærde, aandfulde sindrige Skribent; for at Du kan meddele mig dine Tanker, dine Indvendinger, eller dit Bifald. 10

En forunderlig ulykkelig Constellation af Forhold, frembragte Misforholdet i Anledning af Freias Alter. Min Feil bestod i, at jeg ikke først gav Dig det at læse, før det blev trykt, og at jeg flikkede det gamle Stykke uden at skrive det aldeles om. Deraf kom det Vidtløftige og Overdrevne paa adskillige 15 Steder. Ophidset ved mine Fienders dumme Lumpenheder, var der vel ogsaa lidt Trods iblandt. Men — ved Gud — intet deraf angik Dig, og med den samme Oprigtighed, hvormed jeg skrifter hint, forsikkrer jeg dig, at naar Du med Venlighed havde anmodet mig derom, saa havde jeg med største 20 Fornøielse udstrøget en Fierdedeel af Stykket. — Ja jeg havde selv neppe tilladt det at spilles uden at gjøre det. Vore æstetiske Meninger ere i Grunden slet ikke saa afvigende. Jeg hader det Dumplumpe ligesaa meget som Du; men jeg troer at Farcen, det vil sige det pirrende Skum af Overgiveness 25 fulde Bæger ogsaa hører ind med i det Skiønnes Rige; at det kan være genialskt yndigt og sindrigt. Var det nu for megen Forfatterkiærlighed der bragte mig til at see disse Fortrin i Freias Alter, saa var det tilgiveligt, da en stor Deel af Nationen havde samme Tanker; og du vil ogsaa tilgive det, ligesom jeg 30

af Hiertet glemmer Alt hvad der angaaer hin Ubehagelighed.

Erindrer Du Dig de skønne Breve du skrev mig til paa min første Reise, om mine Tragødier? Gode Rahbek, lad dette
5 Forhold vende tilbage. Jeg har i Grunden altid elsket Dig; thi mit Hierte er trofast og hænger ved gammelt Venskab; men jeg blev undertiden utaalmodig over at jeg syntes ikke at finde samme Varme for mig hos dig. De Mennesker kiende mig ikke, som troe at jeg altid vil roses, hæves som Forfatter, for at
10 være fornøiet. Paa ingen Maade. Jeg taler selv sielden om mine egne Skrifter. Alt hvad jeg troer er, at jeg i det mindste altid frembringer Værker, hvori der er Noget Sindrigt eller Smukt, og som ikke fortiener taus Foragt. Det er hos mig aldrig Dadelen der krænker men blot Formen undertiden; og hvad
15 der siges mig med Venlighed og Beskedenhed i en god Hensigt, kan aldrig opbringe mig. Heller ikke vredes jeg over at Enhver har sit eget Idol, som han foretrækker. Jeg tog aldrig ilde op at du elskede Ewald som Digter meer end mig; men kun undertiden, naar du roste ham i dine Blade, kom det mig for, som
20 det ikke saameget var til ham som til mig; jeg tænkte paa den Anekdot om Tieneren der vækkede Steffen for at lade ham vide, at han om en Time skulde have sin Medicin; og da kunde jeg vel blive lidt fortrædelig.

Nu ere vi Venner igien; og lad os nu være det for Evigheden.
25 Altid bliver Bakkehuset mig kiert! Du mødte mig tidligt med Opmærksomhed, Kiærlighed og hædrende Agtelse, som et ungt Menneske, fremmed og uden Beskyttere. Du opmuntrede mig til mine første Skridt; nu skal Du ogsaa følge med mig Rahbek, Arm i Arm. Hvor faae Mennesker ere der dog som elske det
30 Skønne, som kiende og ere fortrolige med de bedste Værker, og

om hvad de sindrigste ædelste Mænd have sagt over disse. Man skulde troe, at naar noget var tænkt, sagt og vel fremstillet, at det da havde afgjort Sagen for stedse. O vidt feilet: Glemsomhed, Uvidenhed, Mangel af Hoved og Hierte, af Kiærlighed og af god Villie hylle snart de fundne Sandheder i Støvet igien; 5 ligesom det tykke Støv i den mørke Gravhvelving dækker Indskrivten, der skulde bevare Mindet om den afdøde Helts herlige Idræt. Kun faae Pillegrimme finde deres Glæde i at stige ned i Hvelvingen, aftørre Støvet og læse Indskrifterne. Nogle gjøre det af Fantasterie eller Forfængelighed. De besindige ind- 10 sigtsfulde Sanddrues Tal er langt fra at være Legio. Disse maa holde sammen hielppe hinanden, understøtte hinanden; knytte sig til hverandre som Fasces, at ikke kaade (unge og gamle) Drengne skulle sønderbryde de Grene, liig skiøre Risqviste, der forenet kunde tiene til Symbol for den lærde Repu- 15 blik's Styrkke baaret foran af Lictorerne.

Saaledes ville vi da nu ogsaa arbeide sammen, som Professorer i een og samme Videnskab, ved eet Universitet.

Mit Hierte bløder naar jeg seer den stakkels raadvilde Hob forvildes og oprøres som et Folk uden Regiering i en vild 20 Revolution, forledet og ophidset af lumpne Demagoger. Det maa ophøre! De fornuftige, skikkelige, kraftige Mænd maa holde sammen.

Hvad nu medfølgende Comedie angaaer, saa vil Du see, at den er digtet i en ganske anden Genre end Freias Alter. Jeg 25 har søgt at forbinde en original Situation med det Charakteristiske, det Lystige, det Rørende og det Satiriske. For at vise dig min Fortrolighed kiære Ven, har jeg endnu ikke ladet Stykket reenskrive af en Anden, men sender Dig mit stregede Exemplar, for at du ret skal kunne see mig ind i Kortet, og for 30

at du skal overbevise dig om at jeg ikke er altfor øm over mine egne Replikker og Linier.

Sig mig nu med faae Ord din Mening. Det vil glæde mig, hvis du skulde raabe som før: Courage mon ami, voila la bonne
 5 comedie; men jeg vil paa ingen Maade bestikke dig med Venlighed. Læs, føl og døm, og sig mig oprigtig, om der er noget, Du ønsker forandret eller udslettet.

Din

A. Oehlenschläger.

10 Hils din velsignede Camma! —

663. *Fra K. L. Rahbek.*

[Bakkehuset. Efter 21 Nov. 1818]

Kiære Oehlenschläger.

Jeg takker dig hiertelig ikke blot for dit virkelige Vennebrev, men og for dit Lystspil, som jeg strax begyndte at læse, og
 15 ikke kunde lægge, før jeg havde læst det ud, og som jeg skynder mig at sende dig, at det kan blive reenskrevet, indsendt, antaget, trykt, og opført, efter Geburtsdagsstykket, da vi i saa lang Tid ingen god original Comedie have faaet.

Jeg har, som jeg seer, alt sagt dig, at din Comedie er god,
 20 og jeg tager ikke i Betænkning at lægge til, at hele den Deel deraf, som er mellem Selkirk, William, Betty, Defoe, og Addington (hvem du iøvrigt bør give et andet Navn, at ikke Folk, som vide mindre end du skal give dem en vigtig Mine, ved at fortælle dig, at Addingtonerne ingen gammel fornem Familie
 25 er, men først kommet i Væiret ved den nuværende Lord Sidmouth, der var den yngre Pitts Skoleven, og Søn af den Ældres Huuslæge) er overordentlig smuk; af det øvrige ønskede jeg, du selv vilde nøye efterlæse Scenen i den lærde Theeclub, at

man ikke deri skal finde Personligheder, som ere nedenfor dig og nedenfor Theatret — skøndt jeg rentud tilstaaer, at jeg ikke har fundet Andet end Elegien i Ruinerne af et Skilderhuus, som jeg kunde finde Hentydning i; imidlertid skylder du dig selv at være varsom i den Henseende, at man ikke skal sige: det er Baggesen, G. H. O., Høst, og hvem man ellers kan tro at have Afregning med dig. Fremdeles vilde jeg, du skulde, som Gartnerne kalde det — straffe 3: beskiære Peter lidt, og maaskee vel og den Examen i femte Act, som jeg imidlertid vilde have mindre imod, naar den ikke opholdt mig i et Øieblik, da min Opmærksomhed er spændt, efter en interessant Scene, som den, hvor Selkirk skal gienkiænde sin Ø og sin Hytte. Iøvrigt er der i disse Scener mere sand og sund Kritik, end vulgus auditorum vil fatte. Den Gamle er mig ogsaa, især i sidste Act lidt vel pxxlxcxmpxtsk, blandt Andet, hvor han taler om den lille Mine med det lyse Guld og runde Former. Som sagt! i et Stykke, hvor der er saameget fint og delicat, og ædelt, vil det ikke ret glide for mig, skøndt jeg i en total lav Comedie intet vilde have derimod, ligesom jeg i en shakspearsk Tragedie og før vilde fordrage det.

Jeg anmærker imidlertid kun alle disse Ting saaledes, deels fordi du skal see, at jeg tager dit Ønske om ærlig Mening, ligesaa ærlig som det er giort, og deels fordi jeg om noget hvori der er saa saare meget deiligt, ønsker at kunne sige

In toto nusquam corpore menda fuit.

Jeg maa ellers ved denne Leilighed anmærke dig, at ligesom jeg altid har fundet de tree første Acter af din Correggio en Nathan den Vise over Konst, saaledes finder [jeg] Scenen i den lærde Klub især ved Addingtons Slutningstale, en Luciansk Dialog over saakaldet Kritik, eller en lærerig Com-

mentar over Lessings Ord: at den, der kan vurdere eet Slags Kunstskiønhed, være sig hos Digter eller anden Kunstner, ikke derfor altid maa bilde sig ind, han kan vurdere alle; da der er ingen slettere, men heller ingen almindeligere Kritik, end
5 den der maaler incommensurable Størrelser med een og samme Alen. Og just, fordi jeg saa gerne vilde, at man ret skulde lægge Mærke til disse Lærdomme, som vi saa høilig trænger til, vilde jeg især saa nødig, at Opmærksomheden skulde drages derfra for at fritte og titte, hvo og hvad der eller der kunde være
10 meent. — I øvrigt: Courage mon ami! voila la bonne Comedie, et peut etre quelque chose de mieux encore!

Og nu kiære Oehlenschläger til dit Brev. Du har besluttet, siger du, for Fremtiden venskabelig at meddele mig dine Arbejder til foreløbig Giennemlæsning, og jeg haaber, du af Ovenstaaende vil see, hvor redelig Frimodighed, jeg vil giængiælde denne Fortrolighed med. Hvad Freias Alter angaar, for sidste Gang at nævne denne mig høist ubehagelige Sag, da veed du, at det fra dets tidligste Dage ikke var mig tilmaade, og blev det bestandig mere og mere af den Grund, som du selv i din
20 Samtale strax efter din Hiemkomst, da jeg raaded dig at lade Weyse componere det angav, at det fristede N T. og Balt B. til at troe de kunde gjøre noget ligedant. I øvrigt giælder det om al saadan Strid, hvori mange blande sig, som Sam. Johnson anmærker om den politiske: When faction finds a man honest,
25 it seldom leaves him so. Hvorledes jeg dømte om bemældte Stykke, og dets Forfatter, viser andet Bind af min Læsebog udgivet 1807, hvor jeg til Prøve paa din comiske og vittige Diction og Dialog anførte under Rubriken Lystspil, en Scene af Aladdin, og den Digter, der havde gjort sligt, burde
30 ikke, syntes mig, sætte sit Manddomsstempel paa Freias Alter;

ligesom min Øiesteen Lindgreen forarger mig, naar han spiller Skrædder Fips i det farlige Naboskab, skøndt jeg af Rind og Haakh tager tiltakke med langt Andet.

I øvrigt, som sagt, naar ikke Andre og Andet havde blandet sig deri, kunde vel den Sag have taget en anden Vending; men 5 du vil erindre dig selv, at den, da du kom hiem fra din Reise, var aldeles glempt, og at jeg, da vi mødtes ved Heibergs Doctor-disputats, og længe efter den Tid, gjorde mig Umage for at vise dig, at mit Ønske var, at ingen Misforstaaelse mere skulde spores. Midlertid kom vi fra hinanden igien, men fem Artikler 10 i Tillæggene til min Læsebog, skrevne paa en Tid, da jeg ikke drømte om vor nærværende Giensamling, kunne være dig Borgen, at jeg til enhver Tid har med den mig virkelig naturlige Varme glædet mig over ethvert Arbeid af dig, der var mig smukt, saaledes særdeles over din Helge, din Hagbarth og 15 Signe, din Hroars Saga, — kun Hrane for en Deel fraregnet, fordi den stundum satte mig ud af den mig saa kiære Illusion. Saaledes var mig ogsaa din Hyrdedreng, og i Særdeleshed Slutningen af den — Mad. Hegers Rolle — særdeles kiær.

Det glæder mig, at du kiærlig mindes, at jeg tidlig — maaskee 20 tidligere end nogen af mine Lige erkjendte dig; jeg tør lægge til, at jeg aldrig har miskjændt dig; at jeg ved mere end een Leilighed, hvor et eller andet af dine Arbeider mindre behagede mig, altid har holdt mig i Minde, deels hvormeget Blokken kan være Skyld i, hvad ubilligt Kortsyn ofte tillægger Kunstneren, 25 deels at enhver Kunstner maa sige med Conti, at om han end selv altid er Maler, er hans Haand det ikke altid; deels og virkelig, at enhver Kunstner undertiden kommer i Klemme mellem sit eget Bifald og Mængdens. Intet kiænder jeg af dig, af nogen Omfang, hvori jeg jo seer den ualmindelige Digter- 30 aand, skøndt den maaskee ikke allevegne viser sig saadan,

som jeg troer, den kunde vise sig. Gerne tør jeg frit lægge til, at der mellem dine mest ubetingede Beundrere ingen er, der veed mere at lade dig vederfares Ret end jeg; om jeg ei altid vil see den Oehlenschläger, jeg seer i Skabelsen af Hakon Jarl, i Forvandlingen af Axel og Valborg til et dramatisk Æmne, i det Trylleslag, der faar fem interessante Acter ud af Correggio, der har med sine Bipersoner i Hagbarth og Signe givet sig i en saa uafgjort Veddestrid med de to Hovedpersoner, den gamle Vise overantvortede ham saa elskelige, der i Helge har aflokket det nordiske Langspil en Mangfoldighed og Sødhed af Toner som den romerske Lyra i det mindste kunde misunde: ih nu! det er endda ikke at mene ham saa ilde.

Og nu kiære Oehlenschläger! lade vi den Fugl flyve! lad os med concordia discors samvirke til igien at lære vort Parnas, baade hvorledes man skal være enige, uden eftersnakkende Øientieneri, og uenige uden selvklog Kiævlen. Vor fælles Videnskab er i mange Henseender et lidet befaret, eller nøye kiendt Australien; mange Aar har jeg beseilet det fra den ene Side; du søger en Nordvestpassage fra den anden; mødes vi! desbedre! men indtil den Tid ville vi venskabelig meddele hinanden, hvad vi paa vore større og mindre Togter opdage, eller troe at have opdaget. Maaskee er det vel hændet mig i Taage at tage en Skymasse for et deiligt Land; muligt kunde og du fra din Side allerede troe at have opdaget Giennemfart, hvor kun en stor Flod styrtede sig i Havet. Ligemeget, hver siger, hvad han har seet og troet at see; noget vindes altid!

Din

Rahbek.

Hils den mig i mange Aar saa inderlig kiære Christiane hiertelig.

Min Camma hilser jer begge.

665. *Fra H. C. G. Proft*

d. 12. J[anuar] 1818 [3:1819]

Høistærede Hr: Professor!

Da Undertegnede er overbeviist om, at det vil interessere Dem, at erfare noget Omstændeligere om Opførelsen af Ludlams Höhle i Hamburg, end de offentlige Blade indeholde, troer 5 han at De venlig vil tilgive disse Linier. —

Mandagen den 5te Januar opførtes Stykket førstegang for propfuldt Huus, uagtet det var Postdag og med al den udvortes Pomp og Smag, med Hensyn til Costumet, som Stykket fortient[e] og som udmærker den nuværende Direction. Musikken var 10 af Stegmann og meget smuk, især var Marschen i sidste Act ægte skotsk. Ludlams Tale, saavel som Balladen, der foredrages af Klara, blev ledsaget af en skøn Orgelmusik, der var anbragt under Theatret for ei at forstyrre. Rollebesætningen var ikke saa god som den kunde have været dog spillede flere udmærket 15 godt, hvilket rigeligt bødede paa det øvrige. Først fortjener Kühne at berømmes som John Bull; den ægte falstaffiske Tegning udførte han Digtningen og sig selv værdig og vandt særdeles meget Bifald. — Dem. Wreden spilte Fanny med megen Følelse og Sjel og fik ligeledes fortjent Applaus, især var Scenen 20 i Begyndelsen af 5te Act med Ludlam en sand Mesterscene. Klärchen var i gode Hænder hos den lille nydelige Doctorinde Reinhold. Lebrun var upaaklagelig som William og Dick havde en meget heldig Fremsteller i Gloy, som ligeledes blev ofte applauderet, og som vel ei ganske har Rinds comiske Styrke; 25 men spiller med langt mere Sandhed og Natur. Alle disse Roller bleve udførte uden Undtagelse bedre end i Kjøbenhavn; de andre derimod slettere. Schmidt, som havde Robins Rolle, har et ubehageligt, hæst Organ, hverken Anstand eller Værdighed og intet Begreb om tragisk Pathos. Weiss fordærvede vel ikke 30

Georg Wilkins, men kunde umuligt behage den som har seet Frydendahl. Tom var Schrader og Sir Oliver: Schwartz. Lenox: Hr. Dölle; alle ubetydelige. Mad Unzer fremstille derimod Ludlam med megen Forstand og sædvanlig Smag. — Ved
5 anden Forestilling, som var i gaar Aftes Mandagen den 11te vandt Stykket særdeles meget Bifald; den første Aften ikke saa eenstemmigt. I: Originalien, hvori stundom findes flau Smaadigte af Baggesen, er Stykket og Udførelsen meget fordeelagtigt omtalt af Prof. Zimmermann, en Mand af megen Smag og den
10 bedste Dramaturg. Dr. Reinhold roser Alting og Dr. Kosegarten er bange. I Hammonia er det endnu ei omtalt. — Jeg glæder mig inderligt over at Hagbarth og Signe bliver indstuderet her og maaske alerede i næste Maaned givet. Jacobi og Dem Johanna Steiger (en sjelden Skjønhed) vil begge blive
15 fortreffelige. Fouque har meget smukt omtalt Deres Correggio i et for nogle Maaneder udkommet Skrift: Gefühle, Bilder und Ansichten. Dog det veed De maaske alt. Deres nyeste skjøne Digtning: Den lille Hyrdedreng har vundet almindelig Beundring her i Hamborg og her er en Mængde af det dannede Publicum, saa vel Damer som Kjøbmænd, som studere det
20 danske Sprog blot for at kunne forstaae Deres Digtværker, der endnu ei ere oversat. — Man har undret sig over at Palnatoke, som alt længe var anmeldt endnu ei er udkommet. — Endnu engang maa jeg bede Dem tilgive den Frihed at skrive Dem til; det Ønske snart at see Dem igjen er et af mine inderligste; og jeg lever i det faste Haab, at De vil atter komme til
25 Hamborg; hvor man da med aabne Arme, med Beundring og Kjerlighed vil modtage Dem, ædle, sjeldne Digter!

Te semper diligens. —

667. Til F. C. Dankwart.

Sonntag. [Marts 1819]

Wenn Sie Lust haben, lieber Dan[k]wart meine Büste |: die sehr gut und ähnlich ist :| bei Herrn Quitschreiber zu sehn, so gehen Sie dahin heute Vormittag. Er erwartet eben dass heute jemand kommen sollen. Sagen Sie es auch 5
Kirsteins, Frau Da[1] Borgo etc:

Er wohnt bei der Ecke von der Königsstrasse jenseits, rechter Hand das zweite Haus, bei Mad Spindler; in der Stube.

Ihr

A. Oehlenschläger. 10

669. Fra K. L. Rahbek.

Bakkeh. d. 18 April 1819.

Kiære Oehlenschläger!

Jeg maa, inden du faaer Correkturen af den Tilskuere, som du har prydet med din Oversættelse af det shakspearske Fragment, skrifte dig en Synd, som jeg maa stole paa dit Venskab 15 for at faae Tilgivelse for, og hvori jeg virkelig, som det gerne gaaer med vore Synder, er forfaldet uden at have det isinde, eller drømme om, hvor stor en Synder jeg skulde blive. Jeg er nemlig — i bogstavelig Forstand — kommet denne din Aands vakre Datter for nær. Da deels, uagtet du skriver meget 20 bedre end jeg, min Sætter læser mine Kragetæer bedre; deels Fragmentet var for stort til et Helark, og jeg ikke vilde lade Bogtrykkeren hugge det ud efter Behag, fandt jeg mig beføiet at skrive det af til ham; og for at gjøre dette desordenligere, tog jeg Shakspeares Original ved Siden. I Begyndelsen gik nu 25 Alting i sin Orden; men efterhaanden hvidskede Fanden — thi slikt kan umulig komme fra nogen Anden — mig i Øret, at skiøndt du er stor Poet, og jeg en meget lille,

er jeg, som Landhuusholdningsselskabets velbeskikkede Sinclairoversætter, en meget mere bevandret Blader i engelske Ordbøger, og da jeg nu har det tilfælles med Høst & Compagnie, fristede det mig at spille dem et Puds, og berøve dem
5 den Fornøielse med en Skolemestermine at slaae op for dig, i Bertram og Bay og vise dig at Copse er en Underskov, og Caparison et Skabrak, o. s. v. for deraf at godtgjøre, at de forstod det bedre at oversætte Shakspear end du. Dette havde nu saa maaskee kunde været som det er; men efterat jeg nu
10 havde sendt Bogtrykkeren mit første Læg, med saadanne beskedne Forandringer, som maaskee endda kunde haabe Tilgivelse, fik jeg i det næste Øie paa adskilligt, hvor ikke blot Høst men Jens den første, vilde slaaet op for dig og mig ikke i en engelskdansk Ordbog, men i Luthers liden Cathekismus og
15 Pontoppidans Forklaring, og godt og vel, om de ikke havde fordret, at vi begge for een og een for begge burde staae aabenbar Skrifte, isteden for Fru Venus, der formodenlig, som et stakkels Qvindemenneske, der ikke havde lært sin Børnelærdom, og som velbekiændt aldrig staaet til Confirmation, paa Grund
20 af saadan sin Uvidenhed torde blevet benaadet — især naar Assebarnet i Cancelliet havde taget sig af hende — med lidt Forbedringshuus sig til Forværrelse.

Her fik [jeg] nu en saa uimodstaaelig Fristelse til at spille begge Jenser et Puds, ved at prøve, om man ikke kunde vende
25 hendes Tale saaledes at den kunde lade sig høre af høviske Øren, om det saa var den tredie Jenses (i Vrøvlevad) og at Uroniadigterens rene Moralitet ikke deraf skulde forarges. Naturligviis blev nu min Pen saa kaad af Stolthed over, at stædes til at forbedre(?) dine Vers, at den tog for sig selv, og
30 det gik mig omtrent med den, som Adonis og hans Hengst.

Hvad for Caprioler og Sidespring den har gjort, vil du nu i Correcturen formodenlig i Morgen see; imidlertid beder jeg dig, at, saa fortrydelig du end kan blive paa den, du ikke vil lade det gaa ud over mig, der af Hiertet erkiænder baade dens og mine Synder. 5

Oprigtig! og uden Spøg! gode Oehlschläger! jeg føler, jeg har taget mig en Frihed, hvortil jeg var uberettiget, og som jeg ikke veed at forsvare, uden med den gode Hensigt, hvori det skeede. Jeg havde imidlertid ikke dristet mig dertil, hvis jeg, da jeg tillod mig de første, som i alt Fald et Penstrøg i Correct. 10 kunde raadet Bod paa, havde forudseet hvad jeg siden fandt; men nu var Begyndelsen gjort, og sat, og nu maatte man blive ved, hvis ikke dine og mine Uvenner af faae Forandringer skulde taget een Grund mere til at bevise Nødvendigheden af flere. Ilde, troer jeg ikke at have skilt mig derved; i al Fald 15 staae vi i dette Arbeid, som en Slags Beaumont og Fletcher, og da der ikke staaer Navn paa det Indrykkede, siden det kun er et Brudstykke af Fragmentet, behøver du ikke at vedkiænde dig det, videre end du selv vil. Da Høsts Morgenblad i denne Tid — for at tiene Notarius Publicus, har begyndt en liden 20 Krig med mig, og da han, som vi veed

maa fylde, som han kan,

veed jeg at det vilde være ham en funden Brad, naar han kunde fylde med at sige Ondt om dig og mig i Forening — — —

Mens jeg var kommet saavidt, fik jeg mod Forventning Correctur, jeg har foreløbig læst den igiennem, og finder, at mine Hovedsynder indskrænke sig til to Steder; det første Venus's alt for store Venerskhed eller Knoffskhed, og det andet Hestepisoden; men jeg har nu skrevet mit Pater peccavi, og haaber til dit Venskab om Tilgivelse. 30

Maaskee bringer jeg dig selv dette Brev, da jeg i Aften skal paa fransk Comedie i dit Nabolag. Jeg vil altsaa kortelig slutte med at forsikre dig at jeg af Hiertet er

din Ven og Broder

5

Rahbek.

670. Til K. L. Rahbek.

[Kbh. Efter 18/4 1819]

Jeg har intet imod, gode Rahbek, at du har gjort nogle Forandringer med Hensyn — ikke til vor Tidsalders Sædelighed, men falske Pænhed. Vi havde to forskiellige Hensigter. Jeg
 10 at copiere Shakespeare saa kraftig og tro, som muligt, du at give Læsere og Læserinder i en vis Kreds en behagelig Underholdning. Tak ogsaa for de Ordforandringer, med Hensyn til Sproget. Men det Naive og stærkfarvede, de fulde Rim maa vi beholde. Jeg har gjort mig megen Umage med
 15 denne Oversættelse, og skiøndt jeg intet Mskpt har, husker jeg dog alle brugte Udtryk, naar jeg læser Digtet igien. Eet og andet lille Forslag i Jamben gjør godt, og klinger engelsk, derfor behøves det ikke at udelades. Et Vers, som jeg har indstrøget tænker jeg at vi reent nu kunne udelade. Sæt kun
 20 mit Navn under, men siig at Oversætteren har tilladt dig nogle Smaaforandringer, med Hensyn til Tidens Tone. For mig existerer der ingen af hine Jenser, og deres Vrøvl bryder jeg mig ikke om. — Jeg kommer snart ud til Jer igien, og læser Jer mere for af Edda. Det glæder mig usigeligt at jeg har vundet
 25 dit Venskab. Jeg har altid elsket dig, og Camma, og haaber at tilbringe mangan glad Time i Livet med Eder. Naar min lille Pige døbes, maa du love mig at staae Fadder. Kan du gaa paa fransk Comedie, kan du ogsaa gaae i dansk Kirke. Du har

seet den franske Minister iaftes? Han spiller virkelig som et Menneske, bringer ugeneert sin gallante Personlighed med paa Theatret, og er altsaa en Helt i den høiere — det vil sige den fine Conversations Comedie.

Din Ven

5

A. Oehlenschläger.

Jeg ønskede en Korrektur endnu paa Digtet. Hav den Godhed at sende mig mit Mscpt, naar det er brugt.

671. *Til Jonas Collin.*

Den 19 April 1819. 10

Du som har hiulpen mig saa tit
 Til hvad der ei endnu var mit,
 Men som med Tiden kunde bliv'et,
 Hvem Himlen har den Gave givet
 At staae i Statens bedste Glands 15
 Som Støtte for dit Lands Finants,
 O hielp idag en stakkels Digter
 Hvem altfor ofte Plutus svigter.
 Jeg ønsker nemlig mig et Skud
 Men ei af Kugler dog og Krud, 20
 Et Forskud — men just ei for Brystet.
 Du som saa ofte mig har trøstet
 Trøst mig igien — det er saa sødt
 At bringe Livet ind i dødt
 Og død er næsten nu Kreditten. 25
 Men er den sort saa kan du hvidt'en.
 Hav da den Godhed og betal
 Det andet mig af mit Qvartal

Halvandet hundred er det Hele,
Men da med Kongen jeg maa dele,
For hvad han laante mig ifior,
Saa træk halvhundred fra, min Broer.
5 Saa kan jeg jo paa denne Maade
Endnu dog over hundred raade.
Du seer — (jeg haaber til din Skiærts) —
At ogsaa regnes kan paa Vers
Og det saagar i Decimaler,
10 Endskiøndt man er en slet Betaler.

Hvi kommer du imellem ei —
Naar falder dog forbi din Vei —
Om Aftnen hid, og spiser Brødet
Belagt med Smørret og med Kiødet?
15 Man kan ei altid være klog,
Og læse i sin Regnebog,
Og tale kun om sin Forretning.
Tit trænger Hiertet til en Tvætning
I Følelsernes Himmelvand
20 Hvoraf jeg har en dygtig Spand,
I Phantasiens muntre Lue,
Som altid brænder i min Stue.
I gammelt Venskabs Aftenskin,
Saa sæt ei da for sligt en Pind,
25 Men lad os leve med hverandre,
Til vi engang skal heden vandre.
Der sees vi dog ei, som du veed,
Der vandre vi dog ikke sammen,

Da jeg skal op, og du skal ned!
Nu slutter jeg Epistlen. — Amen!

Din

A. Oehlschläger.

E. S. Glem ei at sende strax mig Penge, 5
Thi jeg kan ikke vente længe!
Send dem ifald du vil, med Budet
Saa skal du blive reent forgudet!

674. Fra H. C. G. Proft.

Hamborg den 25 Mai 1819.

Gode Hr. Professor!

10

Min Stilling er i dette Øieblik saa tung, at jeg vover at søge
en Hjelp hos Dem, ædle Mand! som jeg i Forveien er overbeviist
om at De ikke vil nægte mig. Omtrent i sex Maaneder har jeg
slaaet mig igjennem ved Informationer her i Hamborg og har
fundet mit Udkomme; i Slutningen af forrige Maaned har jeg 15
deels ved Bortreise, deels ved at Flere ere flyttede paa Landet,
mistet fast alt og seer mig i den haardeste Forfatning, dersom
ei nogle faa ædle Mennesker, hvortil jeg vover at henregne
Dem, kjære Hr. Professor! ved at sende mig, hvad Enhver vil
og kan, redder mig ud af den yderste Nød. Naar jeg blot kan 20
slaae mig igjennem i disse Sommermaaneder, da jeg endnu
har saa faa Bekjendtskaber, vil jeg siden ei kunne mang[*l*]e
Beskjæftigelse. — Da jeg har troet at det maaske vilde være
Dem ubekjendt, har jeg skaaret Indlagte Dom over Ludlams
Hule og Freyas Altar ud af et meget yndet Ugeblad som ud- 25
kommer her i Hamborg: Deutsche Beobachter! I et af den
berømte Kritiker Dr. Franz Horn; nyligt udkommet Værk:
Umrisse zur Kritik der schönen Literatur Deutschlands vil De

med megen Fornøielse læse ſjerne over Dem selv. Især er hvad han siger om Deres Correggio og den Paralell han stiller imellem dette skjønneste Mesterværk og Göthes Torquato Tasso, uidentvilt det mest træffende og fortrinlige i hele Bogen. — Deres Palnatoke, som nylig er udkommet tilligemed sin beskedne epistolariske Fortale, hos Cotta er rost paa en skjønn Maade i Wiener Kunstblatt af den berømte Orientalist Prof. Hammer. Maatte jeg blot kunne tilføie nogle flere Smaabemærkninger som kunne interessere Dem for at give et svagt Beviis paa med hvor
 5 megen Flid og Inderlighed jeg stræber at læse Alt hvad der bliver, Dem angaaende, trykt og som fortjener at læses. Dog — det vil formodentlig heller neppe være Dem bekjendt at Deres genialske Fortælling i Hauchs Iris: Straffen efter Døden alerede i tysk Gevandt er begyndt at leveres her i et yndet Ugeskrift:
 15 Lesefruchte. Den skjønneste Farve i Iris's Krands, Deres himmelske Romance: William Shakespeare har den bekjendte Digter Prätzel, som lever her, oversat; dog troer jeg ei at han har ladet den trykke endnu. — I det Haab at De og Deres Familie finder Dem alle vel slutter jeg disse Linier med den ind-
 20 stændige Bøn at De ved den Dem saa egne Godhed vil tilgive og glæde mig ved et Svar.

ærbødigst og taknemmeligst

H. C. G. Proft.

Min Adresse er: bey Bergmann: Neuenwall 44.

25 679. * *Til Kongen.*

Kiøbenhavn [før] den [13] August 1819.

Til Kongen:

Jeg vovede allerunderdanigst for et Aar siden at ansøge Deres Majestæt om Tillæg i min Gage. Deres Majestæt modtog min

Ansøgning med landsfaderlig Bevaagenhed, og hørte allernaadigst saavel de Grunde der understøttede mit Haab som de Aarsager, der nødte mig til at bede om mere.

I denne Mellemtid har jeg stræbt alt hvad jeg kunde, for ei at komme i dybere Gield og for at afbetale noget af den gamle; 5 men uden Understøttelse er det mig ved Gud umuligt, uagtet al Flid, at komme videre.

Inden altsaa Omstændighederne tillade min Bøn om mere Gage at komme i Betragtning, beder jeg allerunderdanigst Deres Majestæt endnu forunde mig et rentefrit Laan af Sex- 10 hundrede Rigsbankdaler Sølv, som jeg maatte tilbagebetale, naar Tiderne og mine Vilkaar blive bedre end de ere.

Den Naade, Deres Majestæt ved flere Leiligheder viste Deres Digter, giver ham Mod til i Nødens Tid med Haab at vende sig til sin Drots Høisæde. 15

Det er ikke Velleevnet, jeg søger, allernaadigste Konge, kun et tarveligt anstændigt Udkomme med en elsket Familie, som jeg lever for og som er mig Alt!

Allerunderdanigst

Adam Oehlenschläger. 20

680. *Til J. F. Cotta.*

Copenhagen den 17 August 1819.

Mein hochverehrter Freund!

Als ich Sie in Stuttgart verliess verlangten Sie mit grösster Freundlichkeit, dass ich Wechsel auf Sie ziehen sollte wenn ich Geld brauchte, und nicht erst schreiben, um keine Zeit zu ver- 25 lieren. Auch was Freias Altar betraf, waren Sie sehr gütig, und versprachen mir ein gutes Honorar. —

In Berlin schrieb ich Ihnen doch erst, eh ich, einen Wechsel auf sie zog, und da bekam ich eine Antwort im weit andern Ton. Alles war darin auf das genaueste abgerechnet; sie wollten nur 3 Carolinen für meine Sachen geben, wollten nur Theater-
5 stücke haben, führten mir zum Gemüthe wie viel ich schon schuldig war, und erwähnten mit keinem Worte die vorige Bereitwilligkeit. Ich gestehe, dieser Brief verdross mich. Geld brauchte ich nothwendig, und so dachte ich: »Cotta will dir jezt für Freias Altar und Ludlams Höhle nur 3 Carolinen
10 geben; das war nicht die Meinung in Stuttgart; will er jezt weniger geben, so bist du nicht dazu verbunden ihm die Stücke zu überlassen. Es scheint sogar dass er gar kein Geld schicken wird aber sich nur bezahlt machen, obschon er selbst aus freien Stücken, mir mündlich Geld angeboten hatte.«
15 Weiter dachte ich: »Cotta hat noch zwei ungedruckte Stücke von dir: Palnatoke und Hagbarth und Signe. Ich will jezt was ich habe einem andern Buchhändler geben, damit ich das nöthige Geld bekomme, und binnen Cotta mit den zwei Stücken fertig ist, kannst du ihm leicht was neues schicken.
20 Dann müssen wir auch über den Preis einig werden, dachte ich; denn ich erinnerte mich wohl dass Sie mir in ihren Briefen mehr als 3 Carolinen versprochen hatten, wie viel wuste ich aber nicht ehe ich die Briefe nachgesehen hatte«.

Wie ich nach Hause kam sah ich dass Sie mir bestimmt 20
25 sächsische Reichsthaler für den Bogen versprochen hatten, und so viel muss ich denn wenigstens haben, solange ich ihr Schuldner bin, den in der Hoffnung dieses Honorars hab ich ja die Schulden gemacht.

Nun wartete ich immer das Palnatoke und Hagbar[t]h und
30 Signe herauskommen sollte, und da es noch immer nicht

geschah verkaufte ich ein kleines Stück: »Der Hirtenknabe« an Brockhaus, der mir 4 Carolinen bezahlt hat. —

Nun ist Palnatoke herausgekommen, das letzte Trauerspiel aber noch nicht, auch habe ich weder von den »Gedichten« noch von »Palnatoke« die vier mir zukommende Velin-⁵exemplare erhalten. Sie haben mir aber einige freundliche Zeilen geschrieben, und da ist es Pflicht zu antworten; verzeihen Sie gütigst, dass ich es eine Weile aufgesetzt.

Ich habe jetzt zwei neue Theaterstücke für Sie fertig liegend: Robinson in England, Schauspiel in 5 Acten; und die¹⁰ Räuberburg romantisches Singspiel in 3 Acten, von Kuhlau sehr schön componirt. Diese werde ich Ihnen baldigst senden. Wollen Sie mir nicht 4 Carolinen geben so muss ich doch wenigstens die 20 Thlr haben. So will ich ihnen nach und nach mehr schicken, aber 2 Carolinen muss ich¹⁵ wenigstens zu täglicher Nothdurft für den Bogen haben, und das übrige können Sie mir abziehen, um die Schulden zu bezahlen.

Damit dieses noch schneller von Statten gehen kann, mache ich ihnen einen Vorschlag: Ich habe beschlossen Holbergs²⁰ Comödien zu übersetzen: geben Sie mir $2\frac{1}{2}$ Carolin für den Bogen, so sind wir einig. Ich bekomme denn $1\frac{1}{2}$ Carolin für den Bogen, und den einen ziehen Sie ab, um sich für die Vorschüsse bezahlt zu machen.

Sind wir nun in diesen Sachen einig, so senden Sie mir nach²⁵ Empfange dieses einen Wechsel auf »50 Carolinen« die ich nothwendig brauche; ich werde ihnen dann gleich die zwei Theaterstücke senden, aber erst nach Neujahr kan ich mit dem Holberg anfangen. Auch werde ich nicht alles von ihm übersetzten aber das Mittelmässige auslassen.

Zuletzt noch eine kleine Bemerkung. Sie waren in vielen Jahren mein Freund, verbleiben Sie es auch. Sie zeigten mir in Stuttgart wirklich väterliche Neigung — ich weiss nicht dass ich mich ihrer Güte unwürdig gemacht habe. Sie sind reich, ich bin arm, wie die Dichter immer sind, wenn sie Frau und Kinder haben. Und weil Sie jetzt auch, mein alter Freund ein Edelmann sind, so denken Sie an die Zeilen in Correggio:

— »Ein Edelmann muss alles Edle schätzen
 10 Er handelt nicht mit einem wackern Künstler,
 Er lohnt, er unterstützt ihn«.

Ihr getreuer Freund

A. Oehlenschläger.

681. Fra J. F. Cotta.

Stuttgart 12 Sept. 1819.

15 Es hat mich gefreut, von Ihnen lieber Freund, wieder ein freundliches Wort zu vernehmen und ich bemerke auf Ihre Äusserungen einzig dass ich Ihnen ja für die 2 letzte Stücke wovon mir die Räuberburg noch im Rest ist f 800 oder 300 Gulden bezahlte, das heisst, da das eine Hagb. 10 Bogen beträgt, p Bogen f 40 mithin f 4 mehr als Sie in den 20 Thl Sächs. verlangen und f 4 weniger als Sie früher aussprachen.

20 Doch weg vom Vergangenen: ich weiss, dass ich als redlicher Freund an Ihnen gehandelt, und dass ich gar nicht als Kauffmann rechnete. Aber rechnen müssen wir und ich besonders, denn Sie lieber Freund sind nicht der einzige, der Vorschüsse hat und alles zusammen beträgt eine Summe von deren Zinsen ich leben könnte. Mein Leben ist auch in dieser Hinsicht tadellos. Für die Zukunft bin ich gerne also zu den 20 Thl Sächs.

erbötig; aber Sie sind mir die Räuberburg noch ausser den f 1979, 41 im Rest.

Die Übersetzung von Hollberg konnte ich nicht übernehmen diess wäre eigentlich Speculatz für Brokhaus, der sich an Shakespeare gegenwärtig ähnliches versucht. 5

Meine Handlung legt Ihnen bei, was an Büchern an Sie abgieng; die 4 Ex v. Haagbarth und Palnatoke folgen nachher.

Ich grüsse Sie aufs herzlichste.

Ihr

Cotta. 10

682. Til F. A. Brockhaus.

Copenhagen den 25 Septb 1819.

Mein hochzuverehrender Herr.

Der erste Theil von Aladdin ist jezt fertig, und ich werde Ihnen gleich das Paket mit der Post senden. Der zweite Theil soll sehr bald folgen. Sie können also mit dem Druck gleich 15 anfangen.

Was nun die Reise betrifft so muss Ich Ihnen aufrichtig gestehen, dass ich in dieser Zeit nicht Lust dazu habe das Werk anzufangen. Die Reise muss für deutsche Leser zum Theil umgeschrieben werden, und dazu fühle ich mich 20 jezt nicht aufgelegt. Dagegen habe ich in der letzten Zeit zwei Schauspiele, von mir, verdeutscht, Robinson in England, Comödie in 5 Acten, und die Räuberburg ein romantisches Singspiel in 3 Acten. Da Sie wünschen meine Sachen zu haben, so biethe ich Ihnen auch diese Werke zuerst an, 25 obschon mehrere Verleger gewünscht haben, Sachen von mir im Verlage zu bekommen. Das ganze wird ohngefähr 20 Bogen machen; dafür verlange ich nicht mehr als für die Reise

60 Carolinen. Nur dass ich das Geld sehr bald haben muss! Mein Vorschlag ist also wir machen Brummer wie gewöhnlich zu Mittelsmann; und wenn ich Ihm das fertige Mscpt bringe (3 Wochen nach heute) so kriege ich mein Geld.

5 Ich bin auch geneigt unsern dänischen Holberg zu übersetzen. Geben Sie mir $2\frac{1}{2}$ Carolinen für den Bogen so sind wir einig. Die besten Stücken vier mässige Theile wird es ausmachen, mit Holbergs Leben, und mit litterairen Anmerkungen versehen.

10 Es wird noch mit dem Paket v[on] Aladdin einige Zeilen von mir folgen, leben Sie wohl, und antworten [Sie mir] eiligst, ob Sie mit meinem Vorschlag zufrieden sind.

Ihr ergebner Freund

A. Oehlenschläger.

15 684. *Fra N. C. Bierring.*

Ch. d. 5 Octobr. 1819.

Ved min Hiemkomst opfylder jeg mit Løfte at svare Dig noget omstændeligere end forhen paa Din Skrivelse. Det første jeg kan forsikkre Dig om er at jeg aldrig har været din, det er Mennesket Adam Øhlenschlägers Fiende, ligesaalidet som
20 jeg var Digterens. Men hvad jeg var Fiende af, det var at tvinges til at beundre det jeg efter min Overbeviisning ikke burde beundre, og som jeg troer blot beundres fordi det er Partiesag, og hører til den nyere poetiske Kirkes Lære. Denne Kirke anseer jeg stedse for en Maske, hvorunder Jesuiter, Obscuranter og
25 andre Menneskelighedens Fiender skiulte dem, for at tilintetgiøre det lidet Lys der endnu skinnede i Europa. Derfor udstrømmede fra den Legender, gammelnordiske Løgne, Mira[ke]l-fortællinger, Spøgelses Historier, og alt hvad der vanære Menneskene.

Hensigten kunde aabenbare ikke være anden, end at føre Menneskene tilbage til Mørket, og selv Religionen blev misbrugt til dette uværdige Øjemed. At Du studio skulde have arbeidet til dette Maal, derfor friekjender jeg Dig af mit inderste Hierte, men at Du desuagtet har virket til de Ubekjendtes 5 Hensigter, det er mig aldeles klart.

Naar jeg nu saae at Klostersene igien aabnedes, Inquisitionen atter indførtes, Trykkefriheden tilintetgjordtes, som nu er skeet over hele Tydskland i Midten af forrige Maaned ved Frankfurter Forbunds Forsamling, naar jeg saae Kotzebue myrdet, 10 hvor man ikke burde have brugt andre Vaaben imod ham end Pressen, uagtet jeg selv afskyede hans Lære, saa harmedes jeg af Hiertet imod alle disse Vederstyggeligheder, og saa erklærede jeg mig højt imod Disciplenes Bestræbelse til at arbeide videre frem. Derfor stemmede jeg mig med mine faae Kræfter mod 15 den hele nyere tydske Skole, og jeg vil fremdeles gjøre det, indtil jeg ikke formaaer videre at tale. Dette bragte mig imidlertid ikke til at være nogens personlige Fiende af dem der vare anderledes tænkende end jeg, og Dig Selv har jeg aldrig hadet, ikkuns de Arbeider af Dig der medede til hiint omtalte 20 Maal. Du tilstaaer jo ogsaa, at jeg kunde have skadet Dig, naar jeg havde vildet, men at jeg ikke har giordt det maa jo overbevise Dig om, at Du feiler i Din Formodning om fiendtligt Sindelag imod Dig hos mig.

Dersom jeg var Din Fiende — som jeg ikke er — saa var jeg 25 Din ærlige Fiende, og saa kunde vi gierne sees, efterdi vi dog ikke have nogen Aarsag til at foragte hinanden. Men hvad bevæger Dig da til at sige, at Du ej vil komme til Søeholm fordi jeg kommer der, aldenstund man der dog ikke føre Samtaler der kunde lede en af os paa Glatisen. 30

Her er altsaa personlig Fornærmelse fra Din Side, som jeg imidlertid med Hensyn til Stedet og Personerne ikke lægger synderlig paa Hiertet. Hvad der derimod har krænket mig meere, er at Du har forhindret de Vedkommende fra at tilbyde
 5 mig Adgang til Thorvaldsens Fest; thi at dette kommer fra Dig, er jeg overbeviist om. Thorvaldsen og jeg vare for nogle og tyve Aar siden Duusbrødre, og det vilde have interesseret mig, at see ham igien ved en saadan Leilighed. Dog lad gaae! det skulde ikke saa være og deri faaer jeg ogsaa at finde mig.

10

Lev vel

N. C. Bierring.

685. *Til Kongen.*

[Før 9/10 1819]

Til Kongen:

Jeg nærmede mig for nogen Tid siden Deres Majestæt med
 15 allerunderdanigst Bøn om et Laan, men i Frygt for at dette muligt ikke ved de blot anførte Grunde kan bevilliges, vover jeg endnu at tilføie at een af Hovedgrundene til mit Ønske er ved allernaadigst Understøttelse at kunne giøre et nyt Oplag af nogle af mine for flere Aar siden udsolgte Skrifter. —
 20 Da der nu til sligt Foretagende hører stort Udlæg, driver dette mig saameget mere til allerunderdanigst Bøn om 600 Rbdlr Sølv, rentefrit, hvilke jeg engang naar Tiderne og mine Omstændigheder blive bedre, maatte tilbagebetale.

25

Allerunderdanigst

Adam Oehlenschläger.

686. *Til F. C. Dankwart.*

Khavn den 14 Oktbr 1819.

Bedste Dankwart!

Hans Excellence bad mig invitere Thorvaldsen til paa Søndag! Det gjør ham usigelig ondt at han ikke kan have den Ære, da han ellers andengang vilde tilintetgiøre en Fest, 5 som den ellers for Fornuft og Forstand døve Fru Brun anretter paa Sophienholm samme Dag for ham. Til samme Fest var han alt indbudet til Fredag, men undskyldte sig, med at skulle til Fosters; hvorfor da Søndagen blev bestemt, paa hvilken Frederikke formodentlig i egen tykke Person agter at 10 krandse ham; og Baggesen at falde paa Knæe efter lovlig Sædvane hvorfor han umulig andengang kan afsige Indretningen.

Beed Greven undskyldte ham. Maaskee vælger han en anden Dag, men Thorvaldsen fortalte mig i Aftes, at hans Dage var besatte til Onsdag inclusive. — 15

Imidlertid kommer alt dette ikke mig ved, og jeg tager mig den Frihed efter hædrende Indbydelse at komme paa Søndag, og at tage nogle Smaadigte med i Lommen.

See endelig at faae Greven til at bivaane vor Fest paa Løverdag; det vil more ham, hædre Thorvaldsen, og glæde os alle. 20

Lev vel.

Deres

A. Oehlschläger.

687. Til Kamma Rahbek.

[Efter ¹⁹/₁₀ 1819]

Ny Søndepost. No. 1.

Nu ville vi atter strax begynde
 Paa gammel Viis her igjen at synde
 Vi elske alle Nationer
 5 Vi hade Feil og skamfere Personer

Den første Person, som Posten bringer
 Kan flyve, skiøndt han er uden Vinger
 Han hedder Adolf Engelbert Boye
 Med slige Folk taer man det ikke saa nøie.

10 Med Fødderne holder han Hellebarden
 Endskiøndt han ei er ansat ved Garden
 Han pyntet er med Ungerske Støvler
 Men Skarnsfolk kalde ham kun Peer Vrøvler

15 At Viisdom han har maae alle sande
 Det mærker man paa hans Skaldepande
 Og for at vise hans attiske Væsen
 Saa har jeg givet ham Brillen paa Næsen

Han bringer go Syster nu herefter
Hvad ikke der gaaer over Musens Kræfter
I Hondeposten vi nemlig agter
At skildre Menniskens sære Fagter.

Vi holde os stedse til Personer
Og sparer ei engang Børn og Koner
Saasart kun Viddet kan brillere
Saa agte vi ikke det mindste mere.

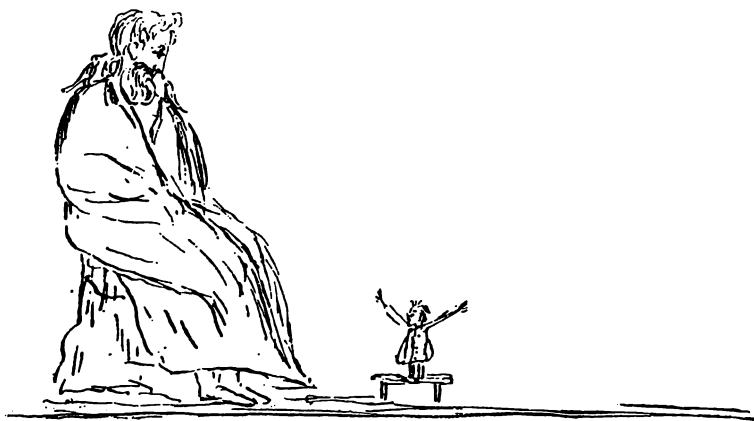
Folk bryder sig ei om Ret i Landet
De hænger og drukne sig i Vandet
Med Snavs bekaste de vil hinanden
Og hugge sig Dyndet selv i Panden.

Deslige Laster at forestille
Og selv indøve forsøge vi ville
I Saturnalier Kløgten øve
Det ville vi her i Bladet prøve.

Vort Lune sætte vi saa paa Aager
O maatte det dog — mens Lundbye kaager
God Søster i mellem et Smil aflokke
Saa ere vi rigtbetalte Kokke.

Vi kalder os Kokke her i vor Vise
For saavidt vi lave Siælespise
Gid Maden nu maatte god Søster smage
Som allerdeiligste Søsterkage

A. O.

Her staaer Grundtvig i Sløjkiol paa en Skammel
og holder Forelæsninger for Odin
over den nordiske Gudelære

Grundtvig

5 Nu reddes Du da for den Skam
Nu kommer du igien til Æren
Jeg skrevet har en Bog til Pram
En Udsigt over Asalæren.

Odin

10 Hvem er den lille Dværg som staaer
Og vræler som han fik paa R
Paa Hovedet reiser sig hans Haar
Mig synes jeg skal kiende Stumpen.

Grundtvig

15 Man før fik liden Mættelse
Man for din Lære var ei moden

Var Sandvigs Oversættelse
Ei altfor skøn for Urteboden?

Odin

Ha ha nu kiender jeg Dig nok
Du est den liden Minningtand 5
Som var udi min Hedningflok
Den eneste rette Christen Mand.

Grundtvig

I Hedenskabet er mit Hiem
I Hedenskabet har jeg hiemme 10
Jeg Guderne vil holde frem
Den Godhed maa I ikke glemme.

Thi Sandsen tabtes for din Lære
Paa græsk man vilde dig forstaae
Men Fanden skal mig tordne, slaee 15
Jeg viser hvordan det bør være.

Odin

Hvad har du dog i dine Lommer
De tutte mægtigt fra din Frak 20

Grundtvig

Den høire mine Skiældsord rommer
Den venstre Fik min Pølsesnak

Odin

Vær ikke saa til Harme færdig
Reent ud: jeg kan ei lide dig. 25

Grundtvig

Saa er du Gud forbande mig
 Ei heller mine Gaver værdig

5

Nu stryger jeg dig ud af Listen
 Forlader dig med alt dit Slæng
 Nu gaaer jeg hen og bliver Christen
 Farvel Du Blodhund

Odin

Tak, min Dreng.

10 688. Til Kamma Rahbek.

[Efter 19/10 1819]

Gøndepost. Sidst udfornet Næmme

Forfremmelser og Avanse-mang.

Under Dags Dato er det allervenligst forundt Brevposten
 Herr Fuglmægtig Bøge, efter allerærbødigst derom indgiven
 Ansøgning, at maatte bære en Pen i sit Vaaben, istædet for en
 15 Hellebarde, som var ham til altfor stor Uleilighed, især mellem

Benene. Da han tillige har beklaget sig over, at den forrige Stilling han stod i paa Tittelbladet af Ugebladet var ham altfor ucommod, unaturlig, og upassende til hans Stilling i Livet og Finanzcollegiet, have vi ikke villet undlade at tillade ham at lade ham lade som han laae paa Knæ. Hvilket for ham i hans 5 Stilling ogsaa er mere passende, som blot Fuglmægtig, og endnu ikke Finantsraad. Ved denne Indretning er ellers indtruffet en fatal Omstændighed, som den gunstige Læser behageligst om muligt, vilde undskylde. Idet hans Bagdeel nemlig havde den Fordeel at komme i Veiret, havde Kobberstikkeren det Uheld 10 mod sin Villie at overdrive, og hæve ham i denne Post alt for meget til Skyerne. Herved er Tingen under Raderingen bleven noget utydelig; men vi maa undskylde os med det gamle Vers af en vis Ennius, som Madamen nok kiender; naar han siger efter Ciceros Forsikkning: 15

Amicus certus in re incerta cernitur.

Hvilket er udlagt,: den visse Ven kiændes bedst i de uvisse Ting eller Dele.

Herr Bøge har ellers forekastet os at vi ogsaa have ladet ham holde Pennen med Fødderne, hvilket han mener er en 20 reen Umulighed. Men vi kunne af hundrede classiske Skribenter bevise ham — hvis vi havde Tid — at man kan lære at bruge sine Been, som sine Hænder. Ikke at tale om Abekatterne, der heri foregaae os andre med et prisværdigt Exempel — da Herr B. mulig deri kunde tro laae noget maliciøst 25 og anzügligt, — hvori han dog ved Gud irrer, uden at være fortinnet; — men jeg vil blot anføre Michel de Montaigne naar han siger: Liv: 1, P: 115: »Je viens de veoir chez moy un petit homme natif de Nantes, né sans bras, qui a si bien faconné ses pieds au service, que luy debuoyent 30

les mains, qu'ils en ont à la verité à demy oublié leur office naturel.« —

Her efter skulde nu Herr B. danne sig, og tage sligt ad notam, hvilket for ham, som Fuglmægtig og skøn Aand vilde
 5 være herligt. Thi hvis han vænte sig baade til at skrive med Hænder og Fødder, saa kunde han critissere Bakkelsebæstet med Fødderne |: den eneste for hint følelige og passende Maade :| medens han kom vore stigende eller synkende Fonds til hielp med en Haands Rækning.

10

Nyheder

Fra Fladstrand er i disse Dage arriveret en Mængde Østers, der sælges for yderst billige Priser til den Høistbydende.

Herr Agent Nathanson er ligeledes i disse Dage arriveret fra Hamborg.

Forsættelse af det Erindrigste Epos.

15

I sidste Post, vi have seet
 Hvad med vor Helt der sært er skeet

Paa Odin blev han vred, som billig,
 Fordi ei Gubben meer var villig
 Til at fornemme, — som Grundtvig bød —
 Hvad egentlig han selv betød.
 Nei raabte Helten, nei Faer min 5
 Jeg kaster Perler ei for Svin.
 Er du for gammel til at lære;
 Saa kan du ogsaa mig undvære.
 Din Magt jeg putter let i Lommen
 Nu gaaer jeg over til Christendommen. 10
 Jeg har ei Catechismen glemt,
 Skiøndt jeg just ikke fatter nemt.
 Dit Pandser intet mig beviser
 |: Det kiøbtes hos en Marskendiser :|
 Jeg trækker sorten Kiole paa, 15
 Saa vil jeg hen i Kirken gaae.
 Og da du ei af mig vil fatte
 Hvad selv du ruger paa for Skatte
 Saa vil jeg lære Christne froe
 Hvordan her efter de skal troe. 20
 Nu føler jeg mig først en Pater
 En Refor- og en Informater.
 Som nu han gik og saae sig om
 Et Sted han hen paa Gaden kom
 Til nogle Helligtrekongedrenge 25
 Som gik og tigged Folk om Penge.
 Ha, raabte han: her finde vi
 Den ægte, gamle Poesie
 Hvor sødt, hvor bar[n]ligt og hvor fix
 Du christne Barn laan mig din Brix 30

Du Balthasar du kiære Sorte
Hist i den smudsighvide Skiorte
Laan mig din Tot af Guldpapir
Den mig en Biskopshue blier,
Dermed han tog af Drengen Totten
Og agted ikke Drengespotten.
Han Brixen fra den anden stial
|: Det var en sprukken Lineal :|
Og raabte: Her er Christbeviset.
Giv Tid nu kommer jeg med Riset
Og driver ud, mens jeg mig fremmer
Hver Tolder og hver Duekræmmer.
See, kiære Siæl, hans Contrafei
Tilstaae mig, ligner det ham ei?
Der gaaer han hen i Messesærken
For at hudstryge dem i Kirken.
Han styrer hen for fulde Segl
En lille Luther som min Negl.
Og er hans Præken lutter Snak
Fortiener han dog lutter Tak.
Et lille Uheld dog traf ind
Skjønt Biskopshuen naaer hans Kind
Kan den ei skiule Æselsøret
Som hvælver sig høit om Gehøret
Og skjønt Talaren langt gaaer ned
I præstelig Ærværdighed
Den ikke ganske skiuler Halen
Som bliver synlig under Talen.
Smaadrene staae hist med Graad
Og see paa denne sære Daad.

Den ene maae sin Brix begræde
Og Balthasar maae Øine væde
Thi han har mistet den Calot
Som klæder Grundvig nu saa godt.
Man kan ei høre deres Taler
Men tydeligt Gebærden maler:
Din Tamp, din So, din lange Rad
See hvor han bær sig tosset ad!
Hvad har du med vort Tøi at tage?
Men Grundvig vender sig tilbage.
Han kalder hver sin lille Ven:
Og giver dem — Velsignelsen!

Grundtvigs Hymne.

»Rosen staaer i Vaaren,
Med Kiærminden blaa.
Kom til Mit i Maaren.
— Kan I det forstaae?

Skiøndt I ad ham spytter
Høist forblindte Flok
Tænker jeg, sig hytter
Dog vor Herre nok.

Slaaer kun paa Gongongen,
Kalder det en Sang.
Pyt sa'e Peer til Kongen,
Høit i Danavang.

Kemnitz er ei meere.
Bast er ogsaa død.
Grundvig skal florere
Det har ingen Nød.

5 Drenge skal vi lege!
Drenge skal vi slaaes
Jeg skal eder spæge,
Jeg Rinoceros!

10 Intet paa mig bider
Thi min Hud er god.
Skiold om mine Sider
Skjænkte mig mit Mod.

15 Jeg gaaer ind til Glæde
Til min Himmelleg
Evig maae I græde
Kogt i Svovl og Beeg.

20 Medens Gud jeg takker
For han lod mig see!
Satan Eder hakker
Fælt til Fricasee.

Mens mig Englen hvisker
Hemligheden sød
Fanden eder pidsker
I en Svovelgrød.«

Saadan sang Profeten,
 Salig, ovenfra
 Bestialiteten
 Et Halleluja!

689. *Fra Kamma Rahbek.*

[Efter 19/10 1819] 5

Kiæreste Oehlschläger!

Ifald jeg, til Giengiæld for de rare Hondeposter, De er saa god at digte og tegne til min Fornøielse, engang imellem kunde tegne noget, der i det Mindste kunde fornøie Deres Søn: saa var det vistnok ikke mere, end hvad De høiligen fortiente, og for at De skal see, at Villien i det Mindste ikke mangler mig, sender jeg Dem her et rigtig nok temmelig mislykket Forsøg af denne Villie. Vær saa god at give Johannes det, og forklar ham hvad det betyder — hvilket ikke just falder ganske tydelig i Øinene — efter hoslagte, som jeg bad R. oversætte 15 til Deres Oplysning. Han — Johannes nemlig — skulde have faaet en bedre Tegning, dersom ikke slette Kundskaber og Mangel paa Øvelse for Øieblikket gjorde mig det meget vanskelig om ikke umueligt; men lever jeg nogen Tid endnu, kan han sikkert vente det bedre; thi jeg er meget rørt over de 20 Tegninger han sender mig, og har derfor stor Lyst til engang imellem at anvende nogle Øieblikke paa hans Fornøielse; og dette naturligviis fornemmelig, fordi jeg haaber min gode Villie ogsaa fornøier Dem og god' Søster en Smule, og vedligeholder Tegnelysten hos ham selv. Undskyld nu disse Par i 25 Hastværk affattede Linier og hils Christiane, Lotte, Johannes og Villiam tusinde Gange fra

Deres
 hengivne K: M:

691. Fra K. L. Rahbek.

Bakkeh. d. 10 Nov 1819.

Kiære Oehlschläger!

Jeg har med sand Interesse læst den forandrede Slutning af din Robinson, og skøndt jeg ikke just kan antage, den saaledes
5 vil afficere begge mine HH Colleger, som mig i hvis inderste Personlighed Monologen og den giengivne Dagbog gribe saa dybt, har jeg dog Føye at forudsætte, at Forandringen vil være dem velkommen. Dog maa jeg bede dig, for at undgaae Vrøvl, at lade de faa Sider trykke, og forlange Rollerne tilbage, for at
10 lade disse indhæfte deri, da Stykket ellers torde sinkes ved en Formalitetsstrid [mellem dem], hvis Pligt det var at skrive det nye til. Har du en god Robinson, lader der sig ellers nu ikke tvivle paa Stykkets heldige Udfald; og saa er det mig kiært, at Examensscenen er forkortet; kun begynder nu den følgende
15 Scene med et Halvvers, hvortil det første halve fattes. S. 62 har du slettet noget ud i Brevet, som du siden lader Defoe gientage. Begyndelsen af tredie Act torde maaskee være Hofparkettet og Damerne i Directionslogen for boglærd, og især for lang. S. 131 har Peter endnu en Mundfuld Latin, som vel faar at følges
20 med det øvrige.

Disse Par Smaaanmærkninger skriver jeg blot, at du kan see, jeg har løbet samtlige dine Rettelser igiennem, som jeg er meget tilfreds med. — Gjør i øvrigt, hvad dig synes.

Jeg faar da ikke den Fornøielse at komme til dig din Geburtsdag; jeg ligger svinebunden her — Gud veed endnu hvorlænge — thi som det ene Been synes færdigt tager det andet til at vilde begynde da capo. Skulde du i denne Tid have en poetisk Almisse at give en stakkels syg Mand, kom den paa et nødtørftigt Sted.

Mange Hilsner til dig selv, eyegode Christiane, og dine vel-
signede Glutter

fra

Din

Rahbek. 5

702. *Fra det dramatiske Selskab i Aalborg.*

Aalborg den 20de Januari 1820.

Velbaarne,

Allerhøistærede Hr: Professor!

At Danmarks Skialds, Mesterværkerne: Correggios, Hakon 10
Jarls, Axel og Waldborgs med fleres udødelige Forfatters Musa
ogsaa har værdiget at fremtræde i det til Thalias og Melpomenes
Dyrkelse her indrettede lille og tarvelige Kapel og paa det for
disse Gudinder der opreiste Alter at ofre et Product af sit
sieldne Digter-Talent, ved den i Anledning af vores lige saa 15
høitfortiente, som almeen høitagtede og elskede Stiftamtmand
Moltkes Fødselsdag, af Deres Velbaarenhed, efter Hr. Kammer-
raad Haasums Dem derom giorte Anmodning, forfattede Prolog,
der saa umiskiendelige bærer Præget af vores Øehlenschlægers
Digter-Aand, er prydet med saa mange, ligesaa skønne, som 20
sande og hædrende Individualiteter af dens ædle og værdige
Gienstand, og fremsagt ved den til denne Ædlings Hædrelse i
herværende dramatiske Selskabs Locale foranstaltede Festlig-
hed, saa væsentligen forherligede denne, — kan ikke noksom
paaskønnes af undertegnede, benævnte Selskabs Directeurer, 25
som herved beder Deres Velbaarenhed gunstigen at ville mod-
tage vores varme, skyldige og ærbødige Taksigelse, hvortil vi
alle, og jeg Hornsyld desuden i min dobbelte Egenskab, som

Byens og Municipalitetens Formand og tillige som den ædle Moltke med personlig og privat Høiagtelse, Ærbødighed og Venskab igiennem en Række af Aar saa inderligen hengiven og forbunden, tillade os at føie Bevidnelsen af vores individuelle
5 uindskrænkede Høiagtelse.

Aalborg i Directionen for det herværende dramatiske Selskab
Hornslyd. Stricker. Bech. Søren Winkel.

Joh: N: Bock. N. Kiellerup.

704. *Til Louise Hegermann-Lindencrone.* Kongens Fødselsdag. 1820.

10 Min naadige Frue!

Jeg har med sand Fornøielse læst de to første Akter af Deres Troubadour og beundret meget Skiønt deri. Det bærer Præget af en ægte moden qvindlig Genius, aaben og fortrolig med Natur og Kunst. — Men nu maa jeg gjøre Regnskab for hvorfor
15 jeg skriver Dem til, inden jeg endnu har læst den tredie Akt. — Vi have talt med Thorwaldsen, og det vil være ham en Ære hvis Deres Familie med os i Morgen Kl 11^{1/2} vil besøge ham i hans Værksted paa Charlottenborg, og see hans Arbeider.

Vilde De nu altsaa vise min Kone det Venskab, at see ind
20 til os til denne Tid i Morgen, saa kunne vi samtligen følges ad til den store Kunstner. Jeg haaber Kammerherren følger med. Hav den Godhed at hilse ham og alle Deres,

fra Deres ærbødige Tiener

A. Oehlenschläger.

25 705. *Fra Fr. Moltke.*

Aalborg den 31 Jan. 1820.

Disse Linier — Dannemarks første Skiald! skulde tolke Dem, mit Hiertes varme Tak — men det formaae de ey. De har,

min kiære Ohlenschläger som Ven — glædet mig ved Forvisningen om Deres venskabelige Erindring — De har, som Digter hædret mig ved den himmelske Muses opflammende Sang, jeg vil følge dens Stemme, jeg vil fortjene dens Bifald, og ogsaa den korte Tid Naturen levner mig til virksom Daad, og gavnlige 5 Bestræbelser til Nytte for elskede Medborgere. Det var min Tak jeg tilbyder min Ven for hans kraftfulde Opfordring.

De sætte mig i Spidsen for Deres mest hengivne Venner, og forvisse Dem om min udmærkede Høiagtelse.

Moltke.

10

706. *Til F. C. Dankwart.*

Søndag den 6 Febr. 1820.

Bedste Dankwart!

Grev Schimmelmänn havde den Godhed at indbyde mig til imorgen (Mandag) Middag, og tillod mig at komme noget tidligere, før Maaltidet, da han vilde vise mig den Venlighed 15 at læse mig noget for. Jeg takkede ham naturligviis med Glæde derfor, men da jeg kom hiem huskede jeg først, at det imorgen er min lille Johannes's syvende Aars Fødselsdag, og at det vilde forstyrre hele Familiens huuslige Glæde, hvis Fader ikke var tilstæde. Hav den Godhed at underrette Greven herom, 20 gode Dankwart. De behøver blot at sige ham Tingen, saa er jeg vis paa at hans eget elskværdige, for alt uskyldig godt aabne Hierte selv vilde være aldeles imod, hvis jeg forlod min lille Johannes. — Men for at jeg skal see, at hans Excellence ogsaa ret er af samme Mening, saa maae De endelig drive paa at 25 jeg jo før jo heller i denne eller næste Uge faaer Erstatning. Hvilke Dage hans Excellence vil unde mig denne Fornøielse,

er jeg færdig; kun ikke Onsdag og Løverdag, da jeg holder Forelæsninger fra 5 til 6.

Deres hengivne

A. Oehlenschläger.

5 709. *Til K. L. Rahbek.*

København den 7 Marts 1820.

Bedste Rahbek!

Jeg vender mig til dig min gode Ven i en for mig vigtig Sag; i Haab om ved din Hielp ikke ganske at gaae Glip af en Fordeel, som jeg havde giort sikker Regning paa, som jeg ikke ganske
10 kan undvære, og som jeg dog maa undvære, hvis du ikke staaer mig bi.

Det er nemlig i Anledning af Robinson i England! Og her med er for dig, som forstaaer en halvqvædet Vise, alting sagt. Jeg vil ikke udsætte mig for adskillige Nedriges Uforskammenhed, skiøndt Skammen, i alle Fornuftiges og Indsigtsfuldes
15 Øine, falder tilbage paa dem selv. Desværre er den større Hob ufornuftig og uden Indsigt. Fra denne Side betragtet lader en vis Forsigtighed sig vel forene med en værdig Selvfølelse.

Altsaa har jeg nu besluttet at Robinson skal lægges hen i
20 nogle Aar, til denne Spænding er opløst. Men herved gaaer jeg Glip af en Aftens Indtægter, hvilket bringer mine Finanser i stor Uorden. Jeg maa altsaa see paa alle Maader at bierge mig. Og den ene Maade er, at jeg beder dig skaffe mig Stykket betalt istædet for at faae en Aften. Sligt Valg staaer jo Forfatteren frit; og det staaer Theaterdirectionen frit at lægge et
25 Stykke hen saa længe de vil. Til denne Villie beiler jeg nu ved dig. Man vil vist ikke nægte mig hvad man har tilstaaet

andre: f. Ex Kruse, Pram, Thaarup etc: at betale mit Stykke og lægge det hen — til Leiligheden kommer!

Men herved er nu atter det at mærke, at du viser mig den Godhed, at skaffe mig Betalingen af det ene hundrede Daler, som jeg endnu skylder Theatercassen, naar de 200 Rdlr for 5 Sommernatsdrømmen fradrages udsat; saa at jeg uden Afkortning kan faae de 400 Rdlr, hvilke jeg umulig nu kan undvære. Jeg vil gjerne engang med at oversætte et lille Stykke afbetale de 100 Rdlr.

Kan du nu gode Rahbek skaffe mig dette sat igiennem, saa 10 skal jeg altid takke dig for dette Venskab. Det forstaar sig selv at Hovedgrunden til Standsningen bliver en — aabenbar Hemmelighed — som ikke omtales. Der er Grund nok: »Haack har narret mig, naar han ikke spiller har jeg ingen til Defoe, — det gaaer ud paa Foraaret — og jeg ønsker Opførelsen udsat til 15 næste Saison — naar Haack maaske kommer sig.« Saaledes kan det hedde i Directionen. Holstein er mig vist ikke imod, og det maa jo være dig og ham en let Sag at hindre Unævntes Malice, hvis den skulde yttre sig.

Jeg giver dig altsaa Fuldmagt til at handle for mig i Theater- 20 directionen; og behøver vel ikke at indlevere videre Ansøgning desangaaende.

Vil du gjøre Christiane og mig den Fornøielse at komme til os paa Søndag Aften? Nogle gode Venner kommer, og jeg forelæser Erik Plougpenning. 25

Hils den velsignede Kamma. Jeg kommer ud til hende med det Allerførste, og forelæser hende de to sidste Akter.

Din Ven!

A. Oehlenschläger.

710. Fra N. A. Holten.

Kiøbenhavn den 9 Martz 1820.

Herr Professor!

Indlagt følger efter Aftale de sex hundrede Rigsbankdlr:
Troet at det virkelig er mig kjært at vise en Mand Velvillie som
5 ved sit Genie og Talent har skaffet mig saamange behagelige
Timer. —

Med Høyagtelse

Holten.

711. Til P. F. Wulff.

Tirsdag den 4de [April], idag, 1820.

10 Kjøreste Wulf!

Da Kammerherre Bertouch viser
Den Godhed mig, og hos mig spiser
Som en Slags Giengield, og til Løn
Fordi jeg spiste med hans Søn

15

I elleve af Aarets Maaner;

|: To meer end Barnet, naar det daaner

Som Plante fast i Moders Liv,
Og kiedes uden Tidsfordriv,
Beskæftiget kun med at nyde

20

Hvad Navlestrængen kan tilflyde :|

Saa — da jeg til den samme Fest
Ret gierne saae endnu en Giæst
Som viiste mig den Fryd og Ære

25

Et Dousin Østers at fortære,

Af en Kalkun tree Stykker til

Og en Skaal Suppe, hvis han vil —

Saa — kjære Wulf, — (Captain Gud Fader

I Himmerig Dem ei forlader,

Ifald De slaaer mit Ønske af) —

Det vilde være meget brav,
 Ifald De venligt assisterede
 Til hvad min Hustru her serverte;
 Foruden Dem og Ovenmeldte,
 Der kommer ingen andre Helte 5
 |: De veed han har i Garden tient
 Før De blev ud med Briggen sendt :|
 Alt hvad af Mennesker kan ydes
 Og Dem ved dette Bord tilbydes
 Er uden Viv og uden Børn 10
 En deilig Rose — paa en Tiørn —
 Hermed jeg mig personlig mener —
 Og at vi Nyttens huldt forener
 Til Middag med Fornøielsen
 Og Hielpen med Fordøielsen 15
 Har jeg Professor Saxtorph buden
 Som vor Skibslæge her paa S[k]uden
 At straxen bi han kan os staae
 Ifald vi muligt skulde faae
 Et Been af Østersen i Halsen. 20

 Gud giøre Dem saa stor som Falsen
 Jeg mener da — til Commandeur!
 Kom nu og giør mig den Honneur.

A. Oehlenschläger.

712. *Fra C. F. Klinck.*

[Før 29. April 1820] 25

Meget ærede Herr: Professor og Ridder Oehlenschläger!
 Tilgiv at jeg efter en Taushed lig Dødens først nu tilskriver
 Dem og aflægger Regnskab for de Bøger, jeg havde den For-

nøyelse at modtage af Deres Welbaarenhed, ved mit Ophold i Kiøbenhavn i forrige Aars April Maaned —

Jeg pligter imidlertid at gjøre Dem rede hvorfor det har varet saalænge førend De har hørt noget fra mig. Strax ved
5 min Tilbagekomst fra Danmark blev jeg udcommanderet med vores Cadet Brig, som først kom hjem i Begyndelsen af September Maaned. — Siden den Tid har jeg af og til solgt nogle af de medgivne Skrifter, men dog fleest henimod Nytaar, da man dermed vilde gjøre Foræringer til sine Venner og Bekjend-
10 tere —

Af vedlagte Regnskab, som jeg herved giver mig den Ære at fremsende, vil Herr: Professoren behageligen erfare at jeg har solgt for 26rd 64 sk dansk, hvorfor vedlagt følger en Anviisning paa 28rd Dansk; — Regnskabet udviiser hvad jeg igjen
15 har i Behold af Deres Skrifter. — Der er Adskillige som har spurgt efter, og ønsker tilkiøbt nogle af Deres ældre Arbeider, saasom: Palnatoke, Hakon Jarl, Axel og Valborg, Correggio, Digtninger, Fortællinger, Hroars-Saga, Helge, Ludlams Hule, Fiskeren, Deres yndige Digt F[r]ederiksberg og fleere. — Skulde
20 De vilde sende mig nogle Exemplarer af disse, skal jeg med Fornøyelse efter bedste Evner forhandle dem for Dem. Frygt ikke for at bryde mig med disse smaae Commissioner, thi jeg synes ordenlig derved at afbetale noget af den Gjeld jeg er i til Deres Welbaarenhed for den megen og ædel Glæde, Deres gud-
25 dommelige Skrifter altid giver mig naar jeg læser dem. Mine Forretninger ere af den Beskaffenhed, at jeg kan hellige en 4 a 6 Timer daglig paa Studiummet af mit Fag, og de skjønne Videnskaber, især de levende Sprog, som jeg dyrker, tør jeg sige, med Fliid og Iver; — hvor uendelig behagelig er det ikke,
30 naar jeg Mødig og Træt efter lang Grublen iblandt alskends

Dictionairer, Grammatikker og Vocabulaire Bøger, da kan gribe til et af Deres aandrige og herlige Skrifter, og søge Recreation og Hvile for min slappede Aand, som da ogsaa altid gjenfaaer sin Styrke til atter at fortfare med Dyrkningen af de hulde Muser. —

5

Men tillad mig nu ærede Herr Professor at jeg fremkommer med en liden Bøn til Dem, som jeg smiggrer mig med De opfylder for mig. — Sagen er denne: Det er Dem sikkerligen bekjendt, hvorlunde en af Danmarks allerbedste Søe-Officeerer, salig Capitain Hans Peter Holm, fandt paa den ynkeligste 10 Maade sin Grav i Bølgerne ved Langesund her i Norge i Aaret 1812, tilligemed Frue Seidelin (Instructeur Svartz's Datter) og en Frøken Gorder. — Maaskee var De selv en Ven eller Bekjendter af bemeldte Capitain Holm; men om De ikke skulde have kjendt ham, vil jeg i Korthed beskrive Dem de ydre 15 Omrids af hans ædle Caracteer, og derefter frembringe mit Andragende. — Capitain Holm var Overlods Capitain paa de danske Westindiske Øer, da Krigen brød ud 1807. — En uimodstaalig Drift til at tjene Konge og Fødeland, drev ham til at forlade Slægtninger og Ejendomme i Westindien, for med sin 20 trofaste Hustrue, værdige Moder og Børn, at foretage en yderst besværlig og kostbar Reise over Amerika, Frankerige og Tyd[s]kland til Kiøbenhavn. Efter at have tjent nogle Aar paa de danske Søe Officeerer i Vlissingen besadte franske Orlogs-Skibe, fik han i Aaret 1811 Commandoe af Orlogs Briggen Lolland, 25 med hvilken han kom til Norge. — Her havde han flere ærefulde Affairer med de engelske Blokkerings-Fartoyer; — men noget ud paa Sommeren 1811 mødte han den engelske Krigsbrig Manly som han kiæk Angreb og tvang til at overgive sig efter en Kamp af næsten 2 Timer. — Winteren imellem 1811 30

og 1812 blev Capt: Holm nedkaldt til Danmark, og blev
anbetroet Commandoen over den delige danske Fregat Naja-
den, med hvilken han gik til Norge og ankom lykkelig hertil
efter en kort Seilads. — Nu havde man her i Norge en liden
5 vakker Eskadre af 1 Fregat og 7 store Krigs-Brigger (Sloops of
war) over hvilke samtlige Krigs-Skibe, Capitain Holm blev
Øverst Commanderende. — Han var paa Færde tidlig og seent,
for at holde de engelske Krydsere borte fra Kysterne, og slogges
fleere Gange tappert og hæderligen imod Overmagten.

10 Endelig kom den ulykkelige Dag da de forbittrede Britter
besluttede at knuse vores lille, men udmærkede Søemagt, koste
hvad det koste vilde — Hiin ulykkelige Dag, da den ædle Georg
Grodtshilling og den tappe uforfærdedes Bull's og saamangen
ædel Søe-Krigers Blod maatte flyde! — Orlogs-Skibet Dictator,
15 tilligemed 3 store engelske Krigs-Brigger bleve udsendte for at
opsøge vores Eskadre. — Engelænderne fandt den ulykkeligviis
i Lyngør Havn. Det hæderlige men ulykkelige Udfald af denne
blodige Affaire er Dem vist for bekjendt til at jeg behøver
videre at omtale den. — Vores ædle brave Holm viste i dette
20 Slag, eller rettere Blodbad, et Mod, en Conduite, Aansnær-
værelse og Mandoms Gjerning, en Ryiter eller Nelson værdig.
— Den uugrandskelige og luunefulde Skiæbne sparede den
gæve Mands Liv i Slaget imod Dictator, for som sagt at lade
ham finde sin Grav i det fraadende Hav den 28' October 1812,
25 da han vendte tilbage fra sin Famillies-Skjød i Christiansand,
til sin Station her Øster, hvor jeg havde den Lykke at være hans
Næstcommanderende, og at lære at kjende nøye denne ypper-
lige Officeer og sjeldne Mand og Fader. — Capitain Holm
var ikke alene en af Danmarks allerdygtigste og bedste Søe
30 Officeerer, men tillige ædel Borger, den bedste og kiærligste

Søn, den ømmeste Ægtefælle og Huusfader, og den trofasteste Ven og Kammerat; kort: foreenede efter alles Widnesbyrd som kjendte ham, en sjelden stor Portion Dyder i en Person. —

Denne ædle Mand har den Norske Søs-Etat tilligemed nogle faae af den Afdødes Wenner her i Norge, besluttet at sætte en 5
kiærlig Erindring hvor hans Beene hviler i Langesund — Monumentet bliver en af Jern støbt Pyramide eller Obelisk, hvortil vi inderlig gjerne ønsker en skøn og til den Afdødes
mange Dyder henpegende Inskription, som kunde tolke Efter-
verdenen i et Kraftfuld-Sprog, hvad denne Mand var hvis 10
uforglemmelige Støv den bedækker — Wi have rigtignok faaet
2 a 3 saadanne skrevne Inskriptioner fra nogle saakaldte
skjønne Aander her i Norge, men disse Aandsprodukter have
den Feil at de ikke ere skjønne eller som vi ønsker en saadan. —

Jeg vover derfor ærbødigt at henvende mig til Nutidens 15
Virgil, med ydmygest Begjering, om De meget ærede Herr:
Professor, engang naar De har Tid og Lyst, vil skrive os noget
som kunde være passende at sætte over den ædle Afdøde, som
jeg herved har givet Dem en tro men desværre kuns svag og
ufuldkommen Skildring af — Saavel jeg som alle mine Kam- 20
meratere vil bestandig være Dem taknemmelig og forbunden
herfor. — Tro ikke at Partiskhed har styret min Pen, ved at
omtale salig Capt: Holm, nej! det være langtfra — men det er
en sørgende Ven der har talt. —

Endnu en Ting vover jeg at anmode Deres Welbaarenhed 25
om, haabende at De ikke vredes over min Friehed. — Vil De
ærede Herr: Professor forskaffe mig 2^{den} Deel af Snorro og
Saxo som ere udkomne. — Jeg er en af Subskribenterne, altsaa
faaer jeg disse 2de Bøger for 5rd Dansk i Sedler — Til den
resterende 1rd fra Anviisningen skal jeg sende med Leilighed 30

de 4rd, da jeg ikke vil indslutte dem heri for ikke at gjøre Brevet for tykt og altsaa Porto-Dyrt — Der afseiler i disse Dage fra Laurvigen en Skipper Bøhme hvormed De kan tilsende mig, de Bøger De ønsker jeg skal forhandle for Deres Welbhd.

5 — Der er ogsaa en Capt: Trepka og en Capt: Graff som bestandig fare imellem Kiøbenhavn og Christiania. — Sender De Bøger med nogle af dem, da behag blot at adresser Pakken til min Svigerfader General Auditeur Bergh i Christiania, da vil den rigtig fremkomme til mig —

10 Men nu frygter jeg for at keede Dem meget ved dette Brev Gjennemlæsning, som i Størrelse ligner en Afhandling. —

Med den største Høyagtelse henlever jeg som Deres Welbaarenheds altid meget tjenstberedvillige og ærbødigste

Tjenner

15 Klinck.

P: S:

Vilde De ved et par Ord bære mig med Underrettelse om dette Brev og anviisnings Modtagelse vil det være mig kiært — ærb.

20 Klinck —

714. *Fra Universitetsdirektionen.

29 April 1820.

Paa Directionens allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 25de d: M. allernaadigst at bevilge Hr Professoren et aarligt Gagetillæg af 200 Rbd^r
25 Sølv som udredes af den academiske Fond og tager sin Begyndelse fra 1ste Janr: d: A:

Dette har Directionen den Fornøielse herved at tilmelde Dem til behagelig Underretning.

Angaaende Udbetalingen er Konsistorium under Dags Datum herfra tilskrevet det Fornødne.

Malling. Rothe. Engelstoft. Mynster.
/ Lund.

715. *Fra C. F. Klinck.*

[ca. 15/5 1820] 5

Høystærede Herr: Professor!

Det er omtrent 14 Dage siden at jeg blev æret med Deres venskabelige Skrivelse af 29 April, og glædet med de tilsendte Bøger.

At jeg kastede mig med graadig Widebegjerlighed over Deres 10 nye Tragoedie, hvis Roes Fama alerede havde bragt hertil, behøver jeg vist ikke at forsikkre Dem om. Jeg har alerede læst den trende Gange, og været inderlig bevæget og røstet af den. — Jeg finder den inderlig skjøn, og beklager blot at jeg ikke er i det kjære Fædreland og kan glæde mig ved den paa Skueplad- 15 sen, hvor den vist vil gjøre den Lykke den fortjener. —

Hvor lykkelig er De dog ikke høystærede Herr: Ven, som har bekommet et saa guddommelig Pund af Naturen, hvormed De kan saa kraftig bidrage til denne og de kommende Slægters Forædling, Dannelse og aandrige Fornøyelse. — Der er nok 20 saare faae Skribentere som kan rose sig af Deres Lykke; thi De bliver beundret og høragtet af Deres Samtidige og vil blive for-guddet og holdet, om mulig, i endnu større Ære og Agt af Efterkommerne. —

Saalænge gamle Danmark existerer, og saalænge det danske 25 Tungemaal er til, vil Deres guddommelige Wærker blive læst og beundrede, og bære deres Forfatters Ære, Roes og udødelige Navn til de seeneste Slægter. Naar Deres og mine Been for-

længst ere hensmuldrede til Støv, vil vore Børnebørns-Børn vide at fortælle og læse Anecdatter og Træk af Deres Levnet Herr: Professor, med samme Interesse, som vi nu glæder os ved at erfare de mindste Omstændigheder om Shakspeare, 5 Milton, Cervantes og flere store Mænd.

Da jeg har den Lykke at være Dansk og Sømand, maae det være Dem Borgen for, hvad jeg her skriver ikke er tomme Complimenter eller intetsigende Mundsveier; men flyder af et oprigtig Hjerte, som føler den inderligste Beundring og Høy- 10 agtelse for Hakon Jarls, Palmatokes, Axel og Valborgs og Erik og Abels herlige Forfatter. —

Jeg glæder mig alerede i Tankerne til atter snart at see noget Nyt fra Dem, da jeg veed De er utrættelig til at slaae Harpen, og har en uutømmelig Aare. —

15 Men tilgiv nu at jeg ligefrem og af et velment Hjerte gjør Dem en Propo. — Herr: Professoren har nu seet en stor Deel af Europa, men i Norge har De endnu ikke været. —

Og gamle Norge staar endnu fast paa sine haarde Klipper, og venter blot paa Thors, Hakon-Jarls og Axel og 20 Valborgs Sanger skal komme og beskrive dets Natur-Skjønheder. Med nordens Herodot, den herlige Snorro i Haand, skulde vi da besøge Tellemarken (Norges Sveitz), Sarpen og flere, seeværdige Egne Søndenfields. —

Den første July reiser de 3de Søe Cadetter jeg har i Huuset 25 bort med Cadet-Fregatten, og da kan jeg tilbyde Dem høyst-ærede Herr:Ven, tvende Værelser i mit lille Huus. — Med Capt. Trepka, som bestandig farer mellem Norge og Kiøbenhavn, kunde De baade reise herop og ned igjen, som vil koste Dem en Bagatelle, og den heele Reise vilde blot medtage 30 en 6 à 7 Uger. —

Jeg er vis paa at den gode milde Ægir, vist vil føre sin kjære Digter sikker over Havet. —

Paa Høyden af Færder (ved Indløbet til Christiania Fjorden kunde De lade Dem sætte i Land ved en Lods, til et Sted som hedder Sandøe-Sund, hvorfra hertil kuns er 4 Mile, 2 à 3 5 Timers Seilads, og jeg skulde da arrangere hos den der boende Lods-Oldermand Rejnert Hansen, en god Bekjendt af mig, at De strax fik Baad som kunde føre Dem hid. Imedens da Capt: Trepka lodser og lader igjen i Christiania, kunde vi reise omkring i Landet, og efter fuldendt Tour treffe ham i Christiania. — 10

Jeg smiggrer mig med at det skulde blive en ret interessant lille Tour for Dem, og det Offentlige vilde ogsaa vinde ved at modtage fra Deres mester Haand nogle Anskuelser af Norge. —

Skulde dette mit Forslag convenere og behage Dem, beder jeg mig snarest mulig ved et Par Ord underrettet om Deres ærede 15 Bestemmelse. — Bøger behøvede De ikke at tage med, da jeg ejer en liden, men jeg troer udvalgt Samling af belletristiske Skrifter i Dansk, Fransk og Engelsk. —

Jeg takker paa det forbindtligste for Løvtet om Grav-Skriften, kun maae jeg anmærke at den blive kort, da den skal staae paa 20 Monumentet. —

Nu maae jeg bede om venlig Overbærelse for mit lange Brev. — og undertegner mig Deres ivrige Beundrer og Ven
Klinck.

P. S. Maae jeg være saa dristig at bede Herr. Professoren 25 købe og sende mig de efterfølgende Deelee af Snorro og Saxo, ligesom de kommer ud. — Deres meget hengivne

Ven
Klinck.

716. *Fra A. B. Bentzon.*

[efter $19/5$ 1820]

Min kiære Øhlenschläger. Det gjør mig ondt at de to Veie du foreslaaer er begge to ei udførlige. thi min gage er just hvad jeg regner paa for min egen Existenz (at sige naar jeg har nogen at
5 oppebære) for endnu har jeg Forskud, og Erichsen kiender jeg saa godt som aldeles ikke og heller ikke nogen anden, siden Suell gik Fallit, som jeg kan bede om et Laan for mig Selv. Det er mig vel heel ærgerligt, at en ei betydelig Sum, som jeg i Vestindien uden Vanskelighed kan skaffe Dig og vil saasart jeg er
10 der skaffe Dig nu skal gjøre Ophævelse og Vanskelighed, men jeg har i all Sandhed nu intet Middel uden min Kaution.

Din

Bzn.

P. S. jeg forstaaer maa skee Dit Brev uret. Kan Du faa de 400.
15 Sp. af E. saa vil jeg gjerne til ham være responsabel. —

717. *Fra A. B. Bentzon.*

[efter $19/5$ 1820]

Dersom Du troer, kiære Øh: at det er mig let i dette Øieblik af skaffe dig 400 Sp. og at jeg ei vil gjøre det, er Du ikke retfærdig og hvorfor, naar det var Tilfældet, skulde jeg ikke ligesaa
20 gjerne skaffe dem, som lade Dig have min Caution? en Ting, som det for mig er Regel ikke at indgaae for nogen. Men Sagen er at jeg ikke har meere end jeg netop bruger for mig og for Personer, som have Krav paa mig, jeg hverken kan undgaae eller opsætte, mine Remisser udeblive fra Vestindien, som jeg
25 kan vise Dig Brev for, jeg har ingen Forbindelse med et eeneste Huus i Kiøbenhavn eller overalt nogen egentlig Forbindelse i Europa og jeg kan ei trække før October Maaned og ikke da

uden paa lang Sigt — i Kongens Kasse er heller intet at faae, saa at jeg virkelig ei kan skaffe de 400 s. hvilket jeg ei et Øieblik vilde betænke mig paa naar jeg kunde — men naar Du seer Dig noget om kan jeg næsten ikke tvivle paa at Du jo paa et Aar maa kunde erholde slig Sum mod min Caution, som er 5 som sagt til Din Tieneste, fordi jeg i momentet intet bedre har at byde Dig.

Din
v. Bentzon.

718. *Fra Ludwig Tieck.*

Dresden im Juli 1820. 10

Mein theurer Freund.

Nach langer Zeit begrüsse ich Dich einmal wieder, und zwar durch einen Genius, dessen Bekanntschaft Dir die innigste Freude machen muss. Dies Erinnerungs-Blatt Deines Freundes bringt Dir nemlich der Capellmeister Maria von Weber, und 15 ich bitte, ihn mit ausgezeichneten Männern und Musikfreunden bekannt zu machen, da ich weiss, dass um Dich sich die geistreichsten Männer und Frauen Deiner Vaterstadt versammeln, und auf Deinen Umgang eifersüchtig sind. — Vieles habe ich zwar von dir gelesen, und ein Autor kann nicht zugleich ein 20 grosser Briefschreiber sein, aber es ist doch wohl nicht ganz recht, dass ich keine einzige Zeile von deiner Hand besitze, da ich dir schon mehrmals geschrieben habe. Erfreue mich mit einer kurzen Antwort die mich deines Andenkens versichert und empfangе meine herzlichsten Grüsse und Wünsche. Lebe 25 wohl.

Der deinige
Ludwig Tieck.

720. *Fra Ludwig Tieck.*

Dresden den 12. Aug. 20.

Theuerster Freund.

Ich kann Deinen lieben Landsmann, den Prof. Molbech nicht
abreisen lassen, ohne ihm einen schriftlichen Gruss für dich mit-
5 zugeben, welcher mein Bild wieder etwas bei dir auffrischen
soll. Ich höre von den Reisenden oft von Dir, so waren kürzlich
die Herren Otto und Hoppe aus Coppenhagen bei uns, die mir
viel von dir erzählten, und es freut mich, dass es Dir wohl geht
und Du glücklich bist. Auch fleissig bist Du, nur sind deine
10 neuesten Werke wohl nicht für uns Deutsche übersezt worden.

Du hast auch durch den Capellmeister Weber von hier ein
Paar Worte von mir erhalten, oder bekömmst sie noch. Sende
mir einmal ein schriftliches Zeichen, dass du meiner noch
gedenkst, und nimm die Versicherung freundlich auf, dass ich
15 mit Wohlwollen und Freundschaft bleibe

Dein

L. Tieck.

723. *Til Teaterdirektionen.*

Kiøbenhavn den 20 Septbr. 1820.

Pro Memoria:

20 Jeg giver mig herved den Ære at tilskrive den kongelige
Theaterdirection om Adskilligt mig angaaende.

Først i Anledning af Tragodien Erik og Abel, er min Bøn at
den maa spilles saasnt muligt. For at dette kan skee beder jeg
at Herr Wallich strax maa beordres til at male det Nødvendige,
25 nemlig først et Perspectiv af Dannevirke, dernæst om muligt
en smuk gothisk Sal, hvorom er givet mig Haab. Men endnu
behøve vi to Malerier: Kain og Abel, samt Skov-Jomfruen med
Alfhornet. Til det første kunne vi tage Copie af et Malerie fra

Kunstkammeret; det andet maatte componeres, maaskee af Herr Professor Eckersberg eller Lund. Endnu maa desuden tages en Træform af det Oldenborgske Horn, paa Kunstkammeret. — Da Herr Nielsen har antaget det for Ringeagt mod hans Talent at jeg foreslog ham til Otto's Rolle, saa beder jeg 5 at han maa befries derfor, og Rollen gives til Herr Bauer; til Strange foreslaar jeg da Herr Winsløw jun. Jeg har talet med disse unge Kunstnere, og de ere beredvillige til at paatage dem Rollerne.

Uagtet jeg nu har det Haab at Stykket snart bliver opført, 10 vil det dog vare noget endnu; Jeg haaber derfor den høist-ærede Direction ikke tager mig mit Ønske fortrydeligt op, om at faae 400 Rbdlr derpaa udbetalt, jeg vilde ansee det for en sand Godhed, da adskillige Nødvendigheder for mig, kræver Penge. Da desuden nu Beneficeaftenen bortfalder, og jeg dog 15 med Hensyn til Indtægten maa vende mig til Theatercassen, lader det sig vel ogsaa bedre gjøre.

Hvad Sommernatsdrømmen angaaer, saa har min Ven Herr Professor Rahbek mundtlig forsikkret mig om dens Antagelse.

I Henseende til Rollebesætningen i adskillige af mine Stykker, 20 foreslaaer jeg Herr Haack til Ingild i Stærkodder; og Herr Hass til hans forrige Rolle i Stykket. Ogsaa Thorer Klake i Hakon Jarl, troer jeg Herr Haack godt kan paatage sig. Til Ottavio i Correggio tænker jeg Herr Stage bliver bedst.

Endnu maa jeg erindre hvad Robinson i England an- 25 gaaer at jeg ønsker den opført kort efter Erik og Abel. Det Bifald hvormed den tvende Gange er opført paa et Privattheater, lader mig haabe at den ogsaa vil vinde offentlig Bifald; privat Misnøie har nu faaet Tid til at fatte sig, og jeg anseer det ikke længer anstændigt for mig at holde Stykket tilbage, at ikke 30

Eftergivenhed af Kiærlighed til Fred skal mistydes til uværdig Ængstelighed.

Ærbødigst

A. Oehlenschläger.

5 725. *Fra Børge Thorlacius.*

d. 15 Oct. 1820.

Jeg sender Dem herved omtrent $\frac{1}{2}$ af det hos mig beroende af Programmet; Sidstningen deraf skal De faae i Morgen Formiddag. Maaskee det samme Deres Bud maa mell. 11 og 12 afhente det hos mig, som bringer mig Slutningen fra Deres
10 Haand.

Correcturen har jeg 2 Gange giennemlæst, og kun fundet omtr. 3 ubetydelige Trykfeil. Paa 1 Sted har jeg sat et Par andre meer Latinske Ord.

S. 2 beder jeg Dem paa Sidens Midte at eftersee (der hvor
15 jeg har sat ? i Marginen) om ei nonnullis bør hede nullis.

Baade Materie og Form i Programmet behager des mere jo oftere og i Sammenhæng det læses.

Deres

B. Thorlacius.

20 730. *Fra C. F. Klinck.*

Frederiksværn den 6 December 1820.

Høyst-ærede Herr: Professor!

Ved min Hjemkomst fra en lille Reise i Sverrige, blev jeg paa det behageligste overrasket, ved at modtage Deres ærede Skrivelse af 4 September og medfølgende Pakke med Deres
25 herlige Aladdin's Lampe. — Jeg takker Dem, Høystærede, paa det forbindtligste, saavel for Deres gode Skrivelse som for Alad-

din. — Jeg seer deraf at De ikke har glemt gamle Norge, og en ringe Landsmand, som er saa gjennemtrængt af Høyagtelse og Beundring for Dem, og som altid med Glæde skal gribe enhver Leilighed, hvor jeg efter ringe Evner kan være Dem til nogen Tjenneste. — — I Sverrige læser man og skatter høyt Deres 5 udødelige Verker, og jeg har medbragt mange Bestillinger af Deres Skrifter, som jeg blot venter paa sikker Leilighed for at afsende. —

Jeg beklager meget at Deres Kone's Sygdom i Sommer, berøvede mig den Fornøjelse at see Dem i mit Huus. — Men 10 vær forvisset om, at De altid skal være inderlig velkommen naar De saa end kommer. — Invitationen er velmeent, det kan jeg forsikre Dem helligt til — Jeg er saa heldig at eje i mit lille Bibliothek, paa lidet nær, alt hvad De Høystærede har skrevet; kun mangler mig det Bind af Digte som De skrev og udgav før 15 Deres herlige poetiske Skrifter 1805 kom for Lyset. — Dette Bind Digte, eller alt hvad De har skrevet før 1805, vil De meget forbinde mig, ved at købe og tilsende mig ved første Leilighed.

Til Nytaar skal jeg have den Fornøjelse at aflægge Regnskab for hvad jeg har solgt — 20

Det første jeg altid seer efter i de danske Aviser: er om ikke Skrifter fra Dem er udkomne. — Jeg imødeser med Længsel noget Nyt fra Deres herlige uutømmelige poetiske Genie. —

Jeg smiggrer mig i det Haab, at De beviser mig det Venskab at sende mig alt Nyt som De glæder Publicum med. — 25

En glædelig og fornøvelig Juul ønskes Dem i Deres kiære Familie Kreds — af Deres med største Høyagtelse forblivende hengivne Ven og Tjenner

Klinck —

P: S: Jeg troer at Captain Trosvig fra Laurvigen endnu er i Kiøbenhavn, med hvem De kan sende mig hvad Bøger De behager —

Forglem ej det ommeldte Bind Digte!

5 731. *Fra Georg Moltke.*

d 10: Dbr. 1820.

Det er med dyb Følelse af hiertelig Forbindtlighed at jeg har modtaget den mig tilsendte Adgangs Billet til Dere[s] Forelæsninger — Jeg benytter Deres venlige Tilbud dobbelt gierne, som jeg i Sandhed ikke vidste nogen Mand af hvem jeg heller 10 vilde lade mig belære end af Dem Hr. Professor der har vidst at aftvinge mig ligesaa dyb Høiyagtelse som uskrømtet Hengivenhed. —

ærbødigst

G. Moltke.

15 Kl. 12 er Deres videbegierlige Tilhører i Viingaardsstrædet
N: 131.

733. *Fra Hans Gardthausen.*

Cappeln, den 25sten Dec: 1820.

Hochgeehrtester Herr Professor.

Die meisten und vorzüglichsten Sängers Schleswig Holsteins 20 haben sich zu einem Dichterbunde vereinigt, und wollen für das Jahr 1822 einen vaterländischen Musenalmanach herausgeben. Mir, dem unbekanntesten und leicht unberufensten, ist die Redaction dieses Taschenbuch's übertragen, das in dem Königlichen Taubstummen Institut, zu Schleswig, unter dem 25 Namen Eidora erscheinen wird. So wie die Eidora mit silber-

blauem Gürtel Deutschlands und Dänemarks Gauen verbunden, und mit den Blumen beider Länder spielt, so wünscht man auch, dass das Büchlein des Geistes schönste Blüten beider Nationen enthalten möge. Es ist daher nicht Absicht, in diesem Musenalmanach nur deutsche Gedichte aufzunehmen. Auf die 5 sich in der neuern Zeit so sehr gehobene, in Deutschland aber noch immer nicht gehörig gekannte und nach Verdienst gewürdigte, schöne Litteratur Dänemarks soll besonders aufmerksam gemacht, es soll durch die Eidora zum Studio der dänischen Sprache in Deutschland, und zum Genuss ihrer Meister- 10 werke eingeladen werden. Jeder gebildete Deutsche liest die französischen, und englischen, selbst italienischen und spanischen Klassiker, aber die dänischen kennen sie höchstens nur aus Zeitungen und Uebersetzungen. Diesem Uebel allmählich abzuhelfen, dazu will die Eidora nach Kräften hinwirken. Sie 15 wird daher wohlgerathene Uebersetzungen dänischer Dichter aufnehmen, da aber die besten Uebersetzungen, wenn nicht anders Voss den Homer, und Oehlenschläger sich selber übersetzt, sich in der Regel zu dem Original verhalten, wie die Nachtigall der Knaben, die auf einem Wassertopf geblasen 20 wird, zur Philomele des Rosenhains, so glaubt sie ihre Absicht kräftiger und sicherer durch Mittheilung dänischer Original-Poesie erreichen zu können. Es höre der Deutsche die Nachtigall selber schlagen, und die Eidora wird ein Publikum haben vom Sunde bis in die Schweitzer Berge. — Zu diesem heil- 25 samen Zweck, die dänische Litteratur in Deutschland nicht allein bekannter zu machen, sondern nach und nach in der Wirklichkeit einzuführen, kann aber niemand so wie Sie, hochgeehrtester Herr Professor, beitragen. Ihr Name wird bereits in Deutschland so hoch gefeiert, und mit Recht neben Schiller 30

und Göthe genannt. Ihr Beitrit zu diesem Unternehmen würde daher die gewisse Bürgschaft für das Gelingen desselben seyn. Aus diesem Grunde, und weil die Eidora nur vorzügliche Sachen enthalten soll, werden Sie, Herr Professor, es hoffentlich
5 entschuldigen, wenn ich, einer Ihrer grössten Verehrer und Bewunderer, so frey bin, Sie um einige kleine Beiträge für die Eidora zu ersuchen, etwa ein Lied, eine Romanze oder Ballade p.p. Wollen Sie zugleich eine Verdeutschung beifügen, so würde das Publikum sich Ihnen nur um so mehr und so
10 inniger verbunden fühlen. — Ob ich gleich nicht befügt bin, jetzt schon die Namen der übrigen Mitarbeiter zu nennen, so darf ich doch so viel sagen, dass darunter Männer sind, die Apollon seit lange mit seinem Laube geschmückt hat u. dass Sie gute Gesellschaft antreffen werden. Ich glaube mit Gewis-
15 heit versichern zu können, dass an der Eidora noch etwas mehr golden seyn soll, als der Schnitt. Mein Name ist zwar unbekannt, denn meine Uebersetzung der Culturgeschichte von Nyrup, und die Herausgabe mehrerer kleinen Sachen, können mir keinen Namen gemacht haben. Sie lesen ihn
20 wahrscheinlich zum ersten Mal. Aber das dürfte nichts zur Sache thun. Ich meine, mein Plan ist gut, ich erfreue mich der nachdrücklichsten Theilnahme der Sänger der Herzogthümer, und mein vorzüglichstes Geschäft wird in der Auswahl und Anordnung der Materialien, so wie in Besorgung der mit der
25 Herausgabe eines solchen Büchleins verbundenen mannichfaltigen Arbeiten bestehen.

Uebrigens wird die Verlagshandlung alles aufbieten, und keine Kosten scheuen, um die Eidora auch äusserlich bräutlich zu schmücken. Das Bildniss unserer erhabenen Königin, von
30 Hornemann nach Thorwalsen gezeichnet, und von Bolte oder

Haas, in Berlin, gestochen, wird den Titel zieren. Ihr soll auch das Büchlein gewidmet werden. Die übrigen Kupfer werden von Böndel gezeichnet, und enthalten die schönsten Gruppen aus dem in der Domkirche in Schleswig befindlichen Altarstück von Brüggmann, was so ungetheilten Beifall von Thorwaldsen erhalten. Ausserdem kommen noch die Ansichten von Kiel und Schleswig, und 2 schöne Schleswig Holst. Landschaften hinzu.

Da ich bey diesem Unternehmen etwas ganz anders, als pecuniären Vortheil bezwecke, so fällt der etwa zu erwartende Gewinn allein dem Institute zu. Ich brauche wohl nicht zu sagen, welch ein grosser Nutzen daraus für diese wohlthätige vaterländische Anstalt entstehen würde, wenn Ihr Namen sich unter den Theilnehmern der Eidora befände! —

Ich würde es nicht wagen, Sie, Herr Professor, um eine Antwort zu ersuchen. Allein die zutreffenden Einrichtungen und Vorarbeiten machen mir es höchst wünschenswerth, eine kurze Nachricht darüber zu erhalten, ob die Eidora auf Beiträge Ihrer herrlichen Muse Rechnung machen darf, oder ob sie so unglücklich seyn wird, dass die schönsten Blumen in ihrem Kranze ihr versagt werden, und werden Sie daher meine Zumuthung gütigst entschuldigen. Die Ersendung der Beiträge hätte demnächst bis Ende Februar k. J. oder auch bis gegen Ostern Zeit.

Mit der ausgezeichnetesten Hochachtung und Verehrung bin ich

Herr Professor

Ihr ganz ergebener

Gardthausen,

Kammerrath. 30

734. *Fra Heinrich Voss.*

Heidelberg d. 25 Dec: 1820.

Herr Engelmann, der wackere Verleger und Mitherausgeber der Cornelia wünscht einen Beitrag von dir, mein theurer Ölschläger, und ich soll ein gutes Wort für ihn bei dir
 5 einlegen. Das geschehe denn hiermit, und zugleich sei gedankt für den herlichen Hirtenknaben, den ich vor einem Jahr den meinigen mit Jubel zubrachte.

Ich denke oft deiner, und unseres Lebens in Weimar. Bist du mir auch noch etwas gut, du Theurer. Deine Landsleute, so
 10 viel ich deren sprach, sagen ja, und ich glaub' ihnen.

So viel in der grössesten Eile; denn Eile ist mir geboten, der Post wegen.

Dein treuer

Heinrich Voss.

15 735. *Fra G. J. Bull.*Bergen d: 11te Janv: 1821.

My dear Adamus Bremensis!

Saaledes hedte Du jo i gamle Dage, og de unge gamle Dage veed Du nok, ikke ere at slaae Vrag paa — Stedse glæder det mig at tænke paa vores contubernium hvorfra vi gik ud, Du
 20 for at stige paa Digterbanen som Thor op ad Bifrosts Broe — og jeg for at blive en — Philister — Ney fy det er jeg ikke blevet, og bliver det heller ikke, det føler jeg — og derom troer jeg Du ogsaa er overbeviist — Som Commissionair anseer Du mig imidlertid maaskee for den sletteste subter solem, for at laane
 25 et Tobaks-Udtryk — dog jeg attraaer ingen saadan Rang som et Superlativ — og lader dog undertiden et Qvæk høre fra mig, hvilket ikke den gjør, som er slet Commissionair i Superlativus — og er nærværende Qvæk tillige ledsaget af en Anviis-

ning paa 111^{rbd} 24 sk, som det hidindtil afhændede Beløb af Dine Skrifter — Maaskee har du hørt, at jeg er valgt til Repræsentant paa vores nu forestaaende Storthing, og for ikke i min Fraværelse at standse Udsalget har jeg overdraget Udsalget af de i Behold værende Exemplarer til en herværende Bog- 5 handler — imidlertid kiender jeg ikke Prisen paa Din Aladdin |: 2^{den} Udgave :|, da Du har glemt at opgive den, hvorfor jeg har opsat at afhænde nogen af den, indtil jeg fra Christiania kan tilkiendegive min Mandatarius samme — Jeg afreyser derhen om et Par Timer — Min Kones Stilling er desto- 10 værre endnu saadan, at hun ikke har dristet sig til at forlade Sengen, omendskiønt hun nu i et fuldt halvt Aar har maattet holde den, imidlertid er hun dog bedre, og næst Guds Hielp haaber jeg, hun til min Hiemkomst fra Storthinget vil kunne [modtage] mig gaaende — At forlade hende og syv Børn, især 15 i en saadan Stilling som den, hun befinder sig i, er vist en saare, saare bitter Drik — dog muss ist ein böser Kraut — og jeg maa — Altsaa intet videre derom for den, som selv har en elsket Kone og Børn —

Paa det Norske Parnass har der, som Du vel destoværre veed 20 hidindtil næsten udelukkende voxet Ukrud, imidlertid er en og anden ret net Blomst ogsaa fremspiret — og af det mindre skal man jo i Fremtiden vente det større — Sagen, min kiereste Omgangsven hilser dig hierteligen — Din Kone hilser kierligst fra min Tine, som ogsaa beder Dig sin venskabeligste Hilsen 25 fremsendt — Heller ikke maa Du forglemme at hilse Din Christiane og Dine søde Børn, om de sidste huske mig, fra Din gamle Contubernal og stedse troe Staldbroder og Ven

G. J. Bull.

739. Til J. C. Ryge.

Khavn. den 7de Marts 1821.

Høistærede Hrr Doctor!

Da jeg kom hiem igaar havde Herr Rosenkilde været hos mig, for at tilbyde sin Hielp, med at spille Thorer Klake, istedet for
5 Herr Clausen, som var upasselig. Siden kom Theaterbudet at spørge om det samme; jeg troede altsaa Vedkommende vare enige i denne Sag, og da Herr Rosenkilde er en Mand af Forstand, troede jeg han vilde kunne spille Rollen. Heroisk er Thorer jo aldeles ikke; det Slu, Listige og Grublende i hans
10 Væsen troede jeg maatte lykkes Herr R-s Kunst, hvis han var istand til aflægge det Komiske.

Dette er nu ikke Deres Mening, og da Stykkets Fremstilling og Virkning beroer paa Dem, min Høistærede, saa maa Deres Ønske jo ogsaa her være det afgjørende; thi uden Dem opløser
15 sig jo den hele Fremstilling til Intet.

Jeg beder Dem altsaa have den Godhed at tilkiendegive Directionen at jeg i dette Fald aldeles overlader min Stemme til Dem. Bestem selv hvem De vil spille med, og naar Directionen billiger det, er jeg ogsaa tilfreds.

20 Jeg behøver vist ikke at forsikkre Dem hvor høit jeg beundrer Deres Talenter, og hvor meget det glæder mig hvergang jeg seer eet af mine Stykker hævet og levendegiort ved Deres Kunst.

Til Herr Rosenkilde skal jeg personlig skrive om denne Sag.

25

Ærbødigst

A. Oehlschläger.

740. *Til Ludwig Tieck.*

Kopenhagen d. 26 Marts 1821.

Liebster Tieck!

Du hast mir oft ein freundlich Wort geschickt, ich habe geschwiegen, aber liebe dich gewiss nicht weniger als du mich liebst. In meiner Reise habe ich meine Gesinnung dargelegt, ich schätze dich hoch, und wünsche nur, dass du uns wieder bald einige Producte deiner Muse schenken wolltest. Ich bin in dieser Zeit damit beschäftigt meine Tragödie Erik und Abel, mein Singspiel Die Raüberburg, und mein Lustspiel Robinson in England, die ich alle verdeutsch habe, abzuschreiben, und nach Cotta zu schicken. Meine Lyrische und Epische Sachen lassen sich nicht so übersetzen. Ich wollte, dass du meinen Helge, und meine Nordens Götter kanntest. Es ist nicht recht von dir der du doch so ein Altdeutscher bist, dass du nicht auch Dänisch gelernt hast. — Ich habe eben ein musikalisches Lustspiel: Tordenskiold geschrieben. Ein grosser dänischer Seeheld, so allgeliebt vom Volcke, wie Henry 4 in Frankreich. Vorlesungen habe ich diesen Winter über Romeo und Julie, und Egmont gehalten.

Ich wünschte gern noch eine Reise zu machen, und dann etwas länger und ruhiger mit dir zu sprechen. Wenn man so, als zwei Cometen einander auf dem Wege vorbeieilt, wie wir sonst in Dresden und Berlin gethan, dann kann man sich nicht recht aussprechen, und einander nicht recht geniessen.

Ich hoffe das verfluchte Gicht hat dich jetzt einigermassen verlassen.

Vor einigen Abenden her las ich in einer Gese[ll]schaft deinen gestiefelten Kater vor, zum allgemeinen Vergnügen, obschon die meisten das Stü[ck] lange kannten; aber es ist sehr geschickt zum Vorlesen. Gottliebs Gelassenheit, Hinzes witzige Geschmei- 30

digkeit und Böttigers Gelehrsamkeit contrastiren herrlich zu einander.

(: Die Fortsetzung folgt)

Du wirst gewiss den jungen sehr gelehrten und sehr bescheidnen Krarup, gütig aufnehmen. Hast du doch die Meerkatze Mollbech freundlich aufgenommen.

Grüsse alle unsre Freunde in Berlin von deinem

A. Oehlenschläger.

741. *Til E. T. A. Hoffmann. Kopenhagen den 26sten März 1821.

10 Hochzuverehrender Freund!

Ich labe mich noch immer in der Erinnerung an den herrlichen Cardinal, den Ew. Ehrwürden mit eig'ner gelehrter Hand verfertigten, und den die dichterische Tria juncta in uno zusammen genossen, wodurch unsre Seelen, Gedanken, 15 Phantasien, Klugheiten und Tollheiten, zusammen flossen, und einen vollständigen Pabst ausmachten.

Vergeben Sie meinen Styl, ich bin der humoristischen und deutschen Sprache nicht so gewohnt wie Sie.

Hier schicke ich Ihnen einen jungen gelehrten, sehr gutmüthigen und bescheid'nen Dänen, der bei euch Fremden Mores u. s. w. lernen soll.

Tunken Sie ihn auch ein wenig in die Zaubersee Ihrer Laune, mein Werthester! Und lehren Sie ihn, wie man im ironischen Tollhausmantel ein Philosoph und Weltweiser seyn 25 kann; und was mehr ist, ein sehr liebenswürdiger Mann.

Der ich ewig verharre ihr wahrer Freund und Verehrer

A. Oehlenschläger.

Serapions-Bruder.

742. *Fra J. H. Hegermann-Lindencrone.*Citadellet, den 4de April 1821.

Høystærede Herr Professor!

Det er mig særdeles kiert, at jeg seer mig i Stand til, paa de af Dem selv betingede Vilkaar, at kunne opfylde Deres ven- 5 skabelige Anmodning om at laane Dem 200 Rbd^r N. V., og som jeg giver mig den Ære at vedlægge.

Deres

ærbødige og oprigtige Ven

Hegermann-Lindencrone. 10

745. *Fra Fr. v. Lupin.*Illerfeld bey Memmingen den 28sten April 1821.

Hochwohlgeborner

Hochzuverehrender Herr!

Wenn gleich die beygelegte Anzeige in mehreren Zeitschriften 15 eingerückt worden ist, so wage ich es doch bey der ausgeschiedenen Hochachtung die Ihr Name mir einflösst, diese besondere Einladungskarte unter Ihre Augen zu stellen, der Erinnerung wegen, und um Hochdieselben gehorsam zu bitten die biographische Skizze Ihrer ausgezeichneten Laufbahn dem Umfange 20 Ihrer Verdienste angemessen zu entwerfen.

Die Meister in der Wissenschaft, die Lenker des menschlichen Geistes, sie nur leben, indess sich die Menge in den Gegebenheiten von Aussen bewegt, das eigentliche innere und selbstständige Leben. Und wie Niemand besser als sie selbst die 25 Tiefe ihrer jedesmaligen Forschung ergründet, so kann auch Niemand besser als sie den Kern ihres Lebens aufschliessen. Wer aber die Mitwelt durch seine Forschung erhebt und be-

lehrt, ich sehe nicht ein warum er Anstand nehmen sollte, ihr die Belehrung seines Lebens zu schenken, und den Zeitgenossen, bey der Weihe die er unter ihnen erhalten, den Genuss einer näheren so verehrten Bekanntschaft zu versagen.

5 Dass die Abfassung dieses Werkes es übrigens mit sich bringe das Stillschweigen über die Art der mir zukommenden Mittheilungen zu beobachten, darf ich wohl kaum bemerken.

Ich schätze mich in Wahrheit glücklich dass mir durch diesen Anlass vergönnt ist Ihnen jene ausgeschiedene Verehrung zu
10 sagen, die Ihnen schon längst im stillen geweiht hat, und mit der ich die Ehre habe zu seyn

Euer Hochwohlgeborn

gehorsamster Diener

Fr. v. Lupin auf Illerfeld.

15 747. *Fra J. F. Cotta.*

[²/₅ 1821]

[*Begyndelsen mangler*] Wollen Sie mir hierüber Ihre Äusserungen ertheilen so soll dann gleich das nach diesen Angaben Schuldige erfolgen — Aber anweisen bitte ich nie früher, als bis von mir Genehmigung da ist, denn meine Leute, die hierbei
20 in meiner Abwesenheit handeln, halten sich blos an die Bücher und da sie in diesen ein Guthaben von f 1979.41 fanden, so konnten sie die Anweisung nicht honorieren.

Herzlich empfehend

Ihr

25

J. F. Cotta.

Rechnung: Robinson	10	Bogen	a	20	Tl	200—
Progr	7	-		20		140
							<u>340</u>

Bezahlt habe ich ..30 Carol a $6.2\frac{2}{3} = 183.8$

abzurechnen ..10 - - 61.2...Tl 244.10 5

Rest Tl 95.14

Ausgesetzt: Erik.

749. Til J. F. Cotta.

Copenhagen den 15ten Mai 1821.

Ihre Protestation, lieber Cotta, gegen meinen Wechsel hat mich sehr bestürzt. Sie bitten mir in ihrem Briefe »nie eher auf 10 Sie zu ziehen, als bis von Ihnen Genehmigung da ist.« Aber diese Genehmigung hatte ich ja! Die Antwort auf meine Vorschläge Erich und Abel etc: betreffend war: »Ich beeile mich Ihnen zu erwiedern, dass Sie nach Eingang der angezeigten Mskpte nur auf mich nach Ihren Vorschlag einen 15 Wechsel ziehen möchten. »Stutgard den 24 Decbr. 1820«. Freilich hatten Sie noch in dem Augenblicke nicht die Msppte in manibus; aber ich hatte sie auf die Post abgegeben, das war ja unter Männern von Ehre genug, und ich hoffte dabei ein wenig Zeit zu gewinnen. Nun haben Sie ja auch die Mscpte, 20 und sehen also dass ich der Wahrheit gemäss gehandelt habe. — Aber das war Ihnen auch nicht genug. In Ihrem letzten Briefe vom 2 Mai 1821, meinen Sie: »ich müsste mich doch vorstellen, dass ich Erich und Abel nicht mit in Anschlag nehmen konnte, weil uns schon ein Verleger zuvorgekommen, und also die Rede 25 vom angerechnetem Honorar nicht seyn konnte.« Dieses begreife ich gar nicht; und ich will jeden Juristen und billigen Mann die Frage machen, ob wenn ein Accord zwischen zwei

Handlenden geschlossen ist, dann nicht vom Augenblicke des Verkaufes das Risiko auf den Käufer fällt? Sie haben ohne Bedingung die Übersetzung von Erich und Abel angenommen. Ich habe meine Zeit und Fleiss drauf, ihres Versprechens gemäss angewendet. Was kann ich dazu dass ein Anderer mitlerzeit auch eine Übersetzung macht? Soll einer dabei leiden, so müssen, von Rechts wegen Sie, und nicht wir leiden.

Und, um nun von der Billigkeit zu reden: Aus Mitleid mit dem armen blinden Lootz fand ich mich drinn, das Honorar mit ihm zu theilen; aus Liebe zur Kunst, wollte ich demohngeachtet alle Mühe und Sorgfalt an. Ich schrieb, nicht bloss meinem Verleger, aber dem reichen Cotta, meinem Freunde, dass ich nur $1\frac{1}{2}$ Carolin für den Bogen dieser Arbeit bekäme. Und jetzt will er mir doch diese Armseligkeit schmählern, und indem ich, seinem eignen Willen gemäss einen Wechsel auf ihn ziehe, lässt er den fremden Handelsleuten sagen: Er sey mir nichts schuldig, und ich stehe also für diese Leute, wenn nicht als ein Betrüger, doch als ein Hasenfuss.

Alles dieses thut mir sehr leid, und betrübt mich. Ich will keinem Menschen unrecht thun, ich verlange auch von Ihnen keine Aufopferungen mehr, meinerwegen. Sie sind mir hülflich und freundlich in vielen Jahren gewesen, das habe ich mit Dankbarkeit aufgenommen, mit wahrer Ergebenheit. Sollen wir uns nun nach dreizehnjähriger Freundschaft, einer solchen Kleinigkeit wegen trennen? Die Freundschaft aufheben? Nein, das thu ich nicht. Irren ist menschlich, und rechnen Sie auch jetzt weit besser und richtiger mit Zahlen als ich, so ist es meine Pflicht als Dichter die zartere Gefühle mit in Anschlag zu bringen, und auf Irrungen der Art aufmerksam zu machen.

Sie sehen dass ich es redlich meine; ich bin jetzt ins Deutsche wieder hineingerathen; es macht mir Freude deutsche Werke zu Stande zu bringen; ich werde jährlich auf diese Art etwas verdienen; und nach und nach meine Schulden abbezahlen. Da darf Groll und Feindschaft mich nicht hindern. Also weg 5 Groll! Ich biethe Ihnen wieder freundlich meine Hand. Aber da müssen Sie auch nicht gar zu genau seyn. Einige sagen von Ihnen dass Sie geizig sind; ich habe Sie immer warm vertheidigt; habe immer gesagt, Cotta ist nicht geizig, er kann oft grossmüthig und freigebig seyn; es wallt ihm nur so mitunter 10 etwas Knickerisches an, wie oft sehr ordentlichen Leuten, die mit kleinen Summen und Rechnungen immer zu thun haben; aber diese Laune gehört nicht Göthes Herders und Schillers Freund, es liegt nicht in seinem innersten Wesen.

Lieber Cotta, nicht meinerwegen, aber des armen Lootz 15 wegen, der sichre Rechnung auf die Summe gemacht hatte, bitte ich, halten sie nicht die Hälfte zurück, wenigstens nicht seine Hälfte. Ich will mit meiner warten. Übrigens zweifle ich nicht dass sie 400 Explr absetzen werden. Lootz hat viele Gönner in Hamburg, und bloss da werden sie mehreres absetzen können. 20

Ich erwarte nun mit Geduld was Sie thun werden; ich habe Ihnen meine Herzensmeinung gesagt, und finde mich jetzt in allem, denn ich mag nicht mehr über diese Sache streiten und sprechen.

Aber um etwas bitte ich: Meine Tragödie Starkother ist 25 auf ein Par Blätter fertig. Ich verspreche ihnen auf Ehre, das Mspt binnen drei Wochen zu senden. Wollten sie wohl die Güte haben mir das Honorar (11 Bogen) 33 Carolinen, mit der Anweisung auch zu senden? Weil ich jetzt deutsch arbeite, so muss ich auch meine Ressourcen von Deutschland haben. 30

Ich habe im Augenblick kein Geld, und Sie thun mir also eine wahre Güte mir gleich die Summe zu schicken.

Lootz, der ungeduldig ist, hat Ihnen auch jetzt geschrieben; aber machen Sie alles mit mir ab.

5 Sie wollten mir ja 15 Carol 4 Thaler schicken; drauf noch die Hälfte von Erich und Abels Honorar 18 Carol.; das macht 33 Carol: 4 Thaler. Was Sie nun auch (Erich und Abels wegen) beschliessen — so bitte ich mir, wie gesagt, noch auf Starkother die 33 Carol aus, nach Empfange dieses.

10 Antworten Sie mir auch darauf, ob Sie Hroars Saga, und den Fischer, auf die vorgeschlagenen Bedingungen annehmen wollen; nemlich 3 Carol pr. Bogen, und dass 15 Carol auf die Schulden bezahlt werden.

Sein Sie nun recht gutherzig! Sie haben doch immer die
15 Dichter geliebt. Erinnern Sie sich wie sie vor 13 Jahren mit dem kleinen Bündel unter dem Arm mich in die Nacht zum Postwagen begleiteten. Wie begeistert und fröhlich wir bei ihnen das letztemahl, mit dem jugendlichen herrlichen Wangenstein Rheinwein tranken? Das müssen wir noch einmal in
20 diesem Leben thun. Ich komme einmal, wenn Sie es am wenigstens erwarten, und da darf keine Runzeln, und keine Rechnung die Freundschaft stöhren, und die Erinnerung schöner Jahre, die leider nie zurückkehren.

Ihr herzlicher

25

A. Oehlenschläger.

751. *Fra J. F. Cotta.*

Stuttgart 26 Mai 1821.

Es hat mich gefreut, lieber Freund, aus Ihrem werthen v. 15— zu ersehen, dass Sie meine verweigerte Bezahlung zwar empfindlich, aber doch freundschaftlich aufnamen und um auf

gleiche Weise Ihnen zu entsprechen, lasse ich heute an Hrn. Frege u. Cpie den Auftrag abgeben Ihnen 75 Carolins ausbezahlen zu lassen.

Mit Einschluss von Starkother bleibt mir sodann nach nebenstehender Rechnung f 1930.41 oder 175¹/₂ Car. zu gut. 5

Denen, die den Cotta für knickerig halten, dürfen Sie freundlich erwiedern, dass ein Mann, der gegenwärtig 3 Künstler und 5 Studierende auf Reisen und Universitäten unterstützt und der an Gelehrte und Künstler f. 116, 754 an Vorschüssen ausstehen hat, nicht wohl knickerig seyn könne, sondern wahrscheinlich grössere Opfer bringe als man wisse und daher bei so weitläufigen Verbindungen und als Privatmann alles beachten müsse um am Ende nicht selbst Opfer zu werden. 10

Bedenken Sie nur in Ihrem Falle, dass ich mit dem gleichen Geld als Capital ausgeliehen, nur an Zinsen f 1200 erhalten 15 hätte, die ja gar nicht in Anschlag kommen, dass ich mit der Reede ein kl. Opfer bringe und überhaupt nur verlange, dass man auch mich beachte. Wie leicht würde es zum Beispiel Ihnen wenn Sie ja nur von 4 zu 4 Wochen mir einen Brief fürs Morgenblatt sendeten; wie leicht hätten Sie die Concurrnz in 20 der Übersezung v. Erik vermeiden können, wenn Sie die Ihrige bei Zeiten gemacht hätten? Dieses Risiko habe ich nicht zu übernehmen, denn ich konnte nicht annemen, dass der Verfasser von dem die Ausgabe des Originals abhieng ein fremder Übersetzer würde den Vorsprung gelassen haben. 25

An Ihnen nicht an mir ligt die Schuld, und also habe ich den Schaden nicht zu tragen —

Doch wozu all diess! Ich konnte Ihren freundlichen Worten nicht widerstehen, und daher wollen wir das Alte vergessen.

Hroars Sage und der Fischer mögen Sie unter den vor- 30

geschlagenen Bedingungen mir senden, aber ja sobald, dass kein andrer Übersetzer uns vorkommen kann.

Das Herzlichste an Sie und Ihre liebe Familie.

Bei mir ist nur Kummer, denn meine geliebte herrliche
5 Frau leidet an einer unrettbaren Krankheit.

Miskannt herzlich

Ihr
Cotta.

	Soll	Haben
10 26 Jun 1811 war	4979.48	f 3800.13
Hon. f. Corregio		720 —
11 Oct. dh Herrn Frege	720 —	
28 Sept 15 do	1440 —	
Hon. f. Märchen		2160 —
15 12 Oct. dh. Frege 300 Sp.	799.12	
Hon. f. Hagb u. Räubb.		799.12
20 Oct. 1816 dh. Frege 300	808.57	
11 Mai 1817 baar hier	550 —	
23 Jun - dh Frege 200	361. 9	
20 29 7br dh Gylldenthal	330 —	
1821 Mai 1 Hon. f. Robinson 10 Bog a 20 Tl		360 —
Reede 7 —		252
Erik 11 —		396
rest. Manuscr. Strkter 11 —		396
25	f 9989.6	f 8883.25
bleibt mir gut		f 1105.41
u. Mss. v. Strkter		
Anzuweisen	f 825 —	
bleibt mir im Ganzen		f 1930.41

753. *Fra J. N. B. Abrahamson.*

d. 2. Juni, 1821.

Høistærede!

En vis Walter har tegnet Deres Portrait paa Steen, men gjort det afskyeligst. »Oehlenschlägers Portrait« bør ei saaledes være mishandlet. Jeg har sagt ham det og bedet ham at lade 5 det fare, men Synderen er nok meget fattig, har i Forveien faaet Penge paa Haanden (rimeligen) af et Par Boghandlere og tvinges nu at skaffe Aftryk. Boghandlere ere sædvanligen Jøder, og stole paa, at det nok gaaer af, i hvor slet end en berømt og elsket Mands Portrait er udført. 10

Walter forstaaer ikke at tegne paa Steen. Kan De faae ham til at lade det reent fare er det bedst: men kan De det ikke, (har han nemlig faaet for meget i Forskud,) saa tael med ham, og lad ham gjøre det om, skjøndt jeg tvivler paa at det bliver meget bedre. Jeg skal da give Ordre til, at han Intet skal 15 betale for Steen, Papiir m. m., som dette mislykkede Forsøg har kostet. Det gjør jeg gjerne, for at afværge en virkelig Scandal; thi Stykket er nu saa slet, at jeg har befalet, at de Ord »tegnet paa Steen« skal tages ud, hvis flere Aftryk absolut forlanges. 20

Modtag med Godhed Forsikringen om min sande Høiagtelse og Hengivenhed

venskabeligst

J. Abrahamson.

755. *Fra C. Hauch.*

Frankfurth am Main den 2 Juli [1821] 25

Min tro elskede Ven.

60 Mile er jeg nu borte fra Hamborg og 120 fra mit elskte Fædreland og mine kiære kiære Venner. Alt er jeg hvor Vin-

druerne voxte, og hvor den store Goethe fødtes. Jeg er reist som en Coureer saa hurtig, og har siden min Reise fra Hamborg kun en eneste Nat i 3 Timer sovet i en ordentlig Seng. Jeg kan imidlertid herligt holde det ud, sove kan jeg i Vognen, og er
5 ligesaa rask efter at have reist et Par Nætter, som naar jeg har havt min ordentlige Søvn. Jeg var saa syg paa Dampskibet, at jeg aldeles renoncerede paa at gaae til Søes. Man giver ellers dog gjerne Penge ud blot i det uvisse Haab at blive curedet for enhver anden Sygdom, jeg veed ikke hvorfor jeg ikke skulde
10 gjøre det samme for med Sikkerhed at skille mig ved den afskyelige Søsye, der øiebliklig i det ringeste er saa slem som den allerværste af de andre. — I Hamborg talte jeg med Loots. Han var tilfreds med alt, han opgiver, hvis han ei kan faae en Forlægger, gjerne og den øvrige Deel af Holberg. Han viste
15 mig 9 Ark, der alt var oversadt af Hroars Saga, og haaber at De fremdeles giver ham flere Ting at oversætte. Han kom imidlertid igien med sit besønderlige Udtryk, at han vilde søge at forene Deres og hans Interesse. Da jeg ventede og havde forberedt mig paa noget sligt, sagde jeg her var ei Talen om Deres
20 men kun om hans egen Interesse, da De allerede var færdig med en stor Deel af Oversættelsen, havde modtaget Honorar af Brokhaus, og det ikke blot var sandsynligt men ganske vist at hans senere Oversættelse ei kunde skade en tidligere af Dem. Ogsaa deri at hans Navn ei kom til at staae foran paa Tittel-
25 bladet af Erik og Abel fandt han sig, og sagde, at han aldrig havde havt nogen Ængstelighed for at udmærke sig. Jeg svarte at her var ei heller Talen derom, da en Mand som Prof Oehlen-schläger vist endnu mindre trængte til med Ængstelighed at stræbe at udmærke sig, da han tidt og ofte nok havde udmærket
30 sig i Forveien, men om den større Afsætning Bogen vilde faae,

naar den var oversadt af den berømte Forfatter selv, samt om den Billighed, der laae i, at Oversættelsen, der nu ganske var i Forfatterens Aand ogsaa bar hans Navn, hvorimod man med Hensyn til den Flid andre paa en nøiagtig og ordret Oversættelse anvendte, ogsaa ved Delingen af den fælles Fordeel kunde 5 affinde sig. — Han skiltes for Resten meget venligt fra mig, forsikrede mig, at han ansaae Dem efter Goethe for Tysklands fleersidigste Digter, og at han hiertelig foragtede Baggesens Angreb. Jeg sagde ham, at med Hensyn paa Foragt for Baggesen og Agtelse for Oehenschläger kunde Ingen meer sympa- 10 thisere med ham end jeg. — Han er for Resten en underlig lang Mand, sidder ganske stille i en en gul Frak, der rækker ham ned til Hælene, med døde blinde Øine og et stivt ubevægeligt Ansigt. Hans Kone, eller hvad hun er, er meget lille og bevægelig, og snoer sig med en særdeles Hurtighed om den stive 15 Figur, for at gjøre alle de stumme Honeurer med Neininger etc, hvortil Synet er nødvendigt; han affærdiger derimod alt hvad der hører til Hørelsens Sands. — Jeg var hos Bockelman og Perthes og blev ved Hielp af Deres Anbefaling yderst venligt modtaget. Perthes gav mig et Brev til Brødrene Wilmanns i 20 Frankfurt, til hvilke De og har været saa god at anbefale mig, for at jeg hos dem kunde faae den fornødne Anvisning i Henseende til mine Penges Omsætning. Hos Voigt kom jeg ei, jeg vil heller have det til gode, hvis jeg engang længer opholder mig i Hamborg, da det naar man en kort Tid opholder sig paa 25 et Sted meest generer, naar man skal altfor mange Steds omkring. Hans Opholdssted saae jeg imidlertid paa en Tour til Blankenese med Prof Lehmann, til hvem Ørsted havde rekommandert mig. — Et uformodentligt dansk Bekiendtskab gjorde jeg og. Ved table d'hôte sad et ungt Menneske, der saae meget 30

bedrøvet ud. Er hat seinen Vater verlohren, und in diesem Augenblicke Unterricht davon bekommen, sagde En til mig. — En gammel hamborgsk Jernhandler sad ved Siden af ham og trøstede ham, saa jeg ordentlig fik Medlidenhed med ham.

5 »Nun ja« sagde han »wir gehen alle den Weg, ich habe auch einen Vater verlohren, schon in seinem ein und fünfzigsten Jahre, nun das geht schon vorüber, seitdem habe ich mich selbst bis jetztzo ziemlich durchgeholfen, gottlob; es ist nun dreizig Jahre her« kort ganske à la Tvastle. — Wo wohnte denn

10 Ihr Hr Vater sagde en anden. — In Aalborg. — War er denn ein Däne, sagde jeg. — Ja. — Jeg er ogsaa Dansk sagde jeg. — Nu blev vi begge meget glade, gave hinanden Hænder, talte Dansk, og drak endnu en halv Flaske Viin til Erinding om vort kiære Fædreland. — Han reiste Dagen efter til Aalborg, og er

15 en Søn af en Doktor Kofod der. — At sidde i Postvognen i den stærke Hede og reise i Blinde syntes mig ei om, jeg valgte derfor saasart det gik an en Plads i Caleschen udenfor, der saae jeg i det mindste alt og sad kiøligt og godt. — For at det ei skal gaae mig som Geert Westphaler vil jeg ikke altfor vid-

20 løftigt omtale mit Reiseselskab, men noget maa jeg dog sige. — Paa Reisen til Hannover var med os en Hamburger, ingen Hattemagersvend, og endnu mindre et godt Stykke Karl, ikke desmindre havde han været med mod de Franske, og bar en Orden. Han var dum uforskammet nok til at sige, at man i

25 Kiøbenhavn levede kun af Hestekiød, da man nicht Geld genug hatte, sagde han, um sich einen andern Braten zu kaufen. — Jeg sagde ham, at det ei var saa, jeg var selv Dansk, og havde levet længe i Khavn, og kunde forsikre ham, at jeg havde spiiet mangan en Braten der. — Ja, sagde han, es ist doch so, und

30 die grosse Pferdeschlachtereey findet sich auf Christianshaven,

denn (det var hans evige Refrain) sie haben kein Geld nicht. — Viel Geld haben wir eben nicht, sagde jeg, aber etwas anders konnte man doch bey uns mitunter finden, und, wie die Beyspiele lehren, etwas häufiger als in Hamburg, das ist Genie und ausgezeichnete Menschenbildung, und ich möchte doch 5 wissen welche Stadt die meisten ausgezeichneten Künstler und Gelehrten aufzuzeigen, Hamburg oder Kopenhagen. — Welche sind denn die, sagde han — Jeg nævnte ham nogle berømte Navne, og spurgte hvem han sadte derimod. — Nu maatte han give tabt, og sagde: Er hatte nicht gewusst dass ich ein 10 Däne wäre, und hätte mich gar nicht beleidigen wollen. Forresten var han os alle en Pest, han var bleg som Døden, han gik til et Bad, jeg veed ikke hvor, og havde den veneriske Syge i høieste Grad samt det ligesaa græselige Udslet, der følger med den overdrevne Brug af Mercurius. — Jeg takkede Gud, at 15 jeg ei sad i hans Nærhed, han kunde ei heller længe holde Reisen ud og maatte blive liggende i Hannover. — Med en fransk Familie reiste jeg fra Cassel til Frankfurt. De havde 2 smukke Børn, en nydelig lille Pige, der bar sit Haar ligesom Deres Lotte i to Fletninger, men de gik ikke sammen foran, men hang 20 frit ned paa begge Sider af Hovedet. Da vi engang maatte staae af og gaae opad en Bakke, og den lille fandt det for besværligt, tog jeg hende paa mine Arme og bar hende op. Derved vandt jeg Faderen, han kom til mig med megen Venlighed, men end venligere blev han, da han hørte jeg tog til Paris. Ah Mr sagde 25 han med Henrykkelse, vous verrez, vous verrez des choses admirables, jamais on ne saura trouver une ville plus interessante. Han sagde han reiste og til Paris, og tilbød sig at føre mig omkring overalt. Saaledes havde jeg for første Gang paa min Reise Leilighed til at tale det Sprog, hvori jeg snart er nødt 30

til i et heelt Aar udelukkende at udtrykke mig. Han sagde, dog som jeg frygter af Høflighed, at jeg taledede det ret vel. — I Giessen fandt vi nogle Carricaturer af tydske Studentere, med sorte Huer og halvgale Manerer, hvoraf nogle spillede, andre
5 drak Rhinskviin af store Ølglas. En sad især [og] kastede sig tilbage i Stolen, fløitede og blæste sig op for om muligt at ærgre de Franske. — Disse sadde stille, talte indbyrdes og toge ei stort Notice af ham, hvilket meget lod til at ærgre ham, saa han begyndte at trampe en forfærdelig Concert med sine Støv-
10 ler. Mais c'est une folie ça sagde den franske Dame til mig. Sans doute madame, c'est une grande folie, svarte jeg. — Det er for Resten en Glæde at see hvor muntre og underholdende ogsaa Fruentimmerne blive, jo meer man nærmer sig Syden. Alt i Kiel og Hamborg mærkede jeg nogen Forandring. Den
15 forfærdelige Inertie hos de fleste af vore, der gjør at man med al Anstrængelse neppe kan afvinde dem et Par Ord, forsvinder lidt efter lidt, de begynde ofte selv at indlade dem i en Samtale, og vide ligesaa raskt som behændigt at fortsætte den. — Naar jeg sagde det, svarede man mig, at det er endnu Intet mod
20 Rhinlandene, da sollen Sie sehen. — Nu er jeg da i Rhinlandene og vil ogsaa see, men i Dag kan jeg endnu ei, da jeg er temmelig udmattet. — Hamburgerinderne ere for det meste stygge, som mig synes, og langnæsedede, her seer man derimod meget smukke Ansigter. — I Gaar og i Forgaars, da jeg giennem de deiligste
25 Høie og Dale nærmede mig Frankfurt, kunde jeg ofte ikke holde mine Taarer tilbage, over at jeg nu endelig skulde see de Egne, hvortil jeg i saa mange Aar forgiæves havde ønsket mig. Jeg følte mig ligesom naar man fra et drømt Ginnistan kommer til det virkelige, jeg takkede inderlig Gud, og følte, at han havde
30 meent det vel med mig. — Og hvad det alt er deiligt. —

Forestil Dem, som De da alt veed, hele 6 Mile fra Frankfurt løber Frugttræer paa begge Sider, for at enhver Vandrer kan plukke saa meget han vil. — Hvilken velsignet Giæstfrihed. — Nu skal jeg da see Rhinen og Mainfloden. Til Mains kommer jeg da. — Om 8 Dage er jeg maaske i Paris. — Hils alle mine 5 troe Venner, hils Fru Oehlenschläger, hils Heger og Boje, hils mine kiære smaa Venner Lotte, Johannes, William og Marie, beed dem ikke at glemme mig. Tak min bedste og ædlest Ven for al Deres Kiærlighed.

Deres tro 10

C. Hauch.

756. *Fra John Engström.*

Åmål d. 12 Juli 1821.

Högädle Herr Professor!

Jag ångrar mycket att icke förr hafva tackat för de angenäma stunder jag tillbragte i Herr Professorns sällskap så väl på 15 Lärosalen som hemma, men Commenderingar och mycket annat har derifrån hindrat mig, eller rättare sagt min penna; men min vördnad för de män jag högaktar är en Ande, lika fri som den rymd der han sväfvar; och denna Ande, mitt hjertas sanna Tacksamhet, flög redan från vallarne på 3 Kronor till 20 Köpenhamn, der han ofta ännu dröjer vördsamt bugande framför Professor Oehlenschläger. — Sat cito si sat bene — in petto. — De böcker Herr Professorn med mig behagade öfversända till Bokhandlaren Retzius i Lund lemnade jag riktigt der, och hoppas jag han derföre riktigt redovisar. Om Herr Professorn 25 ej ännu erhållit någon ersättning af Bruzelius och behagar med omgående post öfversända mig en fullmägt att indrifva dessa fordringar, så skall jag försöka att bringa honom till betalning

nolens volens. Jag råkar honom i dag 8 dagar till i Carlstad, och om Herr Professorn derföre behagade dit adressera sitt bref, kom det säkert till pass. — Om Herr Professorns tid tillåter att vid samma tillfälle lemna några upplysningar eller
 5 reglor för Dramatiska Poesien samt Karakteristiken och dess grund eller Läran om Temperamenterne skulle jag anse det som ett Himlabref. — Dock detta är kanske att hoppas för mycket, — men man hop[*pas*] så gerna. — Jag anhåller om min Vördna[*ds*] anmälände för fru Professorskan, samt en
 10 vänlig Compliment för den lilla Damen — Herr Professorns Dotter — som blef rädd för mig, blott derföre att Herr Professorn sade: Ser du! Det är en Svensk. —

Med vördnad tecknar jag Högadle Herr Professorns

Ödmjukaste Tjenare

15

John Engström.

P. S. Min adress är: Medicinæ Doktorn J. E. i Carlstad.

758. *Fra C. Hauch.*

d. 13 Aug 1821.

Min elskede Ven

Jeg har nu allerede en Tid lang været en fast Beboer af Paris, og det trykker mig ret paa Hiertet engang igien at kunne underholde mig med mine fierne Venner, og med Dem naturligviis fremfor alle. — Da jeg kom hertil Paris, befandt jeg mig omtrent i samme Situation, som Jeppe paa Bierget, da han vaagnede i Baronens Seng, jeg kneb mig i Armen for at mærke om jeg
 20 drømmede, men jeg mærkede til min store Forundring, at det gjorde ondt, og at jeg altsaa var vaagen. — Endnu imidlertid, uagtet 4 Uger næsten ere forløbne er det mig som en Drøm, at det virkelig er mig, der gaaer huusvandt om paa Boulevarderne,

i palais royal, i jardin des plantes, og undertiden vil jeg ligesom Jeppe gjerne bande paa, at det ikke er mig. — Man befinder sig i mange Maader meget behageligt her, og dog vilde jeg give meget meget til blot for at være en Time i Deres kiære Kreds i Kiøbenhavn. Jeg er kun om Dagen i Paris, næsten hver Nat 5 drømmer jeg, at jeg ved et eller andet forunderligt Tilfælde er sadt tilbage i Khavn igien, og jeg maa bestandig tænke mig om og besinde mig, naar jeg vaagner, og befinder mig her. — Hvis De dog engang havde et Par Minutter tilovers at skiænke en fraværende Ven, kun et Par Linier fra Deres Haand vilde være 10 mig en stor Glæde, at jeg dog kunde faae at vide, hvordan alt er, hvordan De, hvordan Fru Oehlenschläger lever, hvordan alle de Smaa har det, hvad De selv arbejder paa nu etc. etc. — Jeg er allerede her fuldkommen arangeret, jeg boede hidtil lidt langt fra jardin des plantes, men yderst behageligt nær palais 15 royal i et smukt Værelse til Gaden for 35 fr. maanedligt, nu flytter jeg til rue dauphine, hôtel dauphine No 35 i faubourg St germain, ligeved pont neuf, hvor jeg for et Værelse til Gaden kun skal give 25 fr. — Jeg er hver Formiddag i jardin des plantes. Cuvier har tilladt mig at komme hver Dag til ham, og 20 disecere saamange Dyr jeg lyster af dem, der daglig døe i Menageriet. Alt er her saa beqvemt indrettet, at det blot beroer paa mig uden overordentlig Anstrængelse at giøre de stærkeste Fremskridt. Kl 5 ophører imidlertid i det mindste blandt Fransk- mændene alt Arbeide, og jeg maa tilstaae, at jeg flere Gange 25 om Ugen fristes til at efterligne dem heri. — Jeg iler da til palais-royal, hvor jeg spiser à prix fixe til 2 fr. daglig. Jeg havde begyndt med at sætte trangere Grændser for min Appetit, og at spise for 1½ fr. paa en mindre Restauration, men adskillige gyselige Fortællinger har afholdt mig derfra. Man siger nemlig, 30

at der er en Mængde gamle Koner, der lever af at samle gamle Knogler af døde Katte og Hunde, ja endog af Menneskelig, og at sælge dem til Restaurationerne, hvor man veed med Syre at berøve dem deres Haardhed, og derpaa af den tilbageblevne
5 Gelatin at lave Saucer og Supper. Ligeledes bruges Fedtet af døde Dyr fra Veterinairskolen dertil. Man nævner overalt høit en Restaurateur, der for et Par Aars Tid blev dømt til Fængsel paa Livstid for slige Misbrug. Pariserne ere saaledes blevne forvandlede fra Ørne, der nære sig af varmt Blod, som de vare
10 i Napoleons Tid til Griffen, der nære sig af Aadsler. — Kong Ludvig 18de har jeg seet, det er at sige den vigtigste Deel af ham nemlig hans Mave. Han var ude at kiøre forgangen Søndag, da jeg var i St Cloud, i en prægtig Vogn trukken af 8 Heste, og omgivet af en Sværm af Gardere, der havde glindsende
15 Harnisker paa Brystet og Hjelme med vaiende Hestehaarshaler paa Hovedet. Han sad bag i Vognen, og jeg kunde ikke see ham, men hans Mave var saa stor, at den rullede over paa det forreste Sæde. Den skal være sammensadt af en uhyre Mængde Cotelets, hvoraf han fortærer hver Dag, som man siger, i det
20 mindste 14. — Jeg har været paa de bedste af Theatrene her, undtagen i théâtre françois, hvortil jeg med Skam at tale, ei har megen Lyst, uagtet Talma spiller næsten hveranden Aften. Jeg faaer vel engang bide i det sure Æble og gaae derhen, og see en fransk Tragødie, men i det mindste ikke før jeg faaer en
25 behagelig dessert ovenpaa af Moliere. I théâtre des varietés gaaer jeg usigelig gierne, uagtet man siger, at jeg her vil fordærve min Accent. Det maa komme an derpaa, men den gode Forestilling man her undertiden seer af Parisernes Sæder, af tykmavede Poissarder med deres nonchalante Uforskammenhed, hvori-
30 giennem undertiden den gyselige Rolle, de har spillet i Revolu-

tion ligesom titter frem, af skidne Haandværksfolk, der synes hentede lige op fra Værkstederne, af franske Bondemadamer med røde Trøier og hvide Tørklæder, der danne ligesom Taarne paa deres Hoveder, og hvor det største Klodserie fremstilles af de smidigste Actricer, morer mig særdeles. Her er vist den 5 bedste Samling af Akteurer i hele Paris. — Jeg gaaer almindelig 2 Gange om Ugen paa Comødien, dog i denne Uge har jeg slet ikke været der. — De franske Fruentimmer ere meget tiltrækkende. Uagtet deres grove Hud vide de at bruge deres Øine, Mund og Ansigtstræk, saa man ordentlig skulde troe det var 10 ærlig meent. Det er ganske charmant med hvilken Alvor de coquettere. — Jeg haaber dog, at De har faaet mit Brev fra Frankfurt, om De har kunnet læse det er et andet Spørgsmaal, da det Blæk, man der købte mig, var saa slet, at jeg neppe kunde skrive dermed. Jeg kunde ikke bare mig for fra Mains 15 af at gjøre en lille Reise paa Rhinen i det mindste til Coblantz, da dette kun koster een Laubthaler, og varer een Dag. 2 unge, deilige Rhinlænderinder med røde Kinder og sorte Øine vare med af Reiseselskabet, de berøvede mig meget af min Opmærksomhed for Landskaberne, som det egentlig havde været min 20 Skyldighed paa denne min pitoreske Reise at gaae paa Jagt efter. Jeg veed imidlertid meget godt hvad der er smukkeste af Rhinegnene, thi de andre har fortalt mig det, og jeg har desuden købt mig en Bog derom, saa jeg ligesaa godt kunde give en Beskrivelse ud over disse Egne, som Molbek over Paris, 25 hvor han heller ikke som bekiendt har seet det mindste, og det ikke af saa gode Grunde som jeg, men af bare Dovenskab. — Fra Bingen af har jeg imidlertid seet alt saa temmelig, da vi da alle steeg op paa Dækket af Skibet. Skade at man saa vanskelig kan forstaae Rhinlænderne. De udelade saaledes alle Eer i 30

Enden af Ordene. Den ene af vore Ledsagerinder sagde til mig: wolln sie nicht nach Cölln gehn, 3: reiser De ikke til Cølln, og saa provincielt det klinger, saa klædede det hende dog charmant. — I Coblentz saae jeg næsten ikke et stygt
5 Ansigt, jeg troede jeg var kommen i et forhexet Land, hvor alle Fruentimmer vare smukke selv lige til deres 8ode Aar. Den simplere Klasse har en underlig Dragt, de bære smaa forgyldte eller forsøvede Kamme bag i Hovedet, samt en Hue af Sølv- eller Guldsnore, hvorunder næsten stedse et friskt sortøiet
10 Ansigt titter frem. De see saaledes ud som en Art af Perue- magerinder, og jeg fik ordentlig Lyst til at spørge Een eller anden af dem, om de ikke vilde frisere mig. Da jeg kom paa den franske Grændse fik alt snart et andet Snit; og man bar en Art af fladtrykt Hue, ligesom en Art af Schæferhat. Jeg tænkte
15 strax paa bergèrerene i alle de franske Hyrdestykker, men disse har Realiteten for dem, de er og en heel Deel plumpere af Lemmer og drøiere i Udtryk, de seer og en Deel skidne ud, saa at man strax seer, at de endnu ikke ere idealiserede. — Nu mærkede jeg alt, at jeg havde reist langt, thi lidt efter kom jeg
20 til Troglodytternes Land. Man havde nemlig gjort Indhulinger i den bløde Sandsteen, og i disse Huler boede mange Familier. Der var anbragt Vinduer og Døre paa selve Bierget, og det saae underligt [ud] inden i Fieldet at see Tintalerkner, brune Casseroller, Skorstene med Ild paa etc. — Der kan man dog
25 see at man ikke skal kaste Vrag paa de gamle Traditioner om Underjordiske tænkte jeg; kan det ene være, kan og det andet, og jeg haaber endnu at faae Havmænd at see, før jeg holder op at reise. De Underjordiske saae for Resten ud til at betale en dyr Leie, thi de havde alle et sygeligt, guulblegt og skidengraat
30 Udseende. — Snart rullede jeg imidlertid ind i Mets og kom

blandt civiliserede Folk igien, efter først mod min Villie at have maattet besøge den preussiske Fæstning Saarlouis, hvor Civilisationen endnu temmelig staaer under militair Disciplin. — En mærkværdig Historie oplevede jeg i Mets, og da jeg siden lærte at kiende en af Hovedpersonerne deri nøiere, maa jeg dog 5 fortælle den. Da vi sad ved table d'hôte kom en lang Mand med et grovt Ansigt hvori blandt andet Næsen var saa stor og bred som en knyttet Næve ind i Værelset. — Han gav sig strax til at skribe høit i Selskabet, hvilket allerede her er underligt nok, hvor det er et Kiendemærke paa en Fremmed at tale saa 10 høit at flere end Ens Sidemænd kan høre hvad man siger. Han talte heftig imod Napoleon, Ingen svarede ham naturligviis, og han gesticulerede saa stærkt med sin Kniv, at det ordentlig saae farligt ud for hans Naboer. Endelig var han saa uforskammet, at han sagde til 2 der talte Tydsk, at de skulde tie og ikke tale 15 det fordømte Sprog. Et smukt velskabt Menneske, som jeg siden fik at vide var Officier, sagde rolig til ham: *M^r la table est pour tout le monde.* Herover blev han saa rasende, tog sin Kniv sprang op, og gik lige hen til den anden, og stak efter ham, aabenbar i den Hensigt at giennemboere ham. Den anden greb 20 ham strax fast om Armen, vristede Kniven fra ham og kastede ham omkring paa Gulvet, nu ilede Garconnerne til, og han blev kastet ud af Værelset, og indespærret i Stalden, alt næsten i et Øieblik. — Siden efter da jeg reiste med Diligencen, kom jeg til min Forundring til at sidde ved Siden af den unge 25 Officier, der reiste til Verdün. — Nu vendte han imidlertid noget af den anden luftigere Side ud, der almindelig, som man siger, skal være forbunden med Franskmandenes Kiækhed, han blev meget glad ved at see en Tilskuer til hans Bravoure, fortalte Historien til enhver, der kom ind i Vognen, med det 30

Tillæg Mr l'a vu aussi, hvorpaa jeg da bestandig nedlagde mit skyldige Vidnesbyrd. — Han lod heller ikke ret til at føle den Plumphed, og Mangel af Giæstfrihed, der laae i saaledes i et fremmed Land at antaste to værgeløse Mennesker, men kom
5 stedse tilbage til »que c'étoit un homme qui avoit fait de bruit à la table«. Endelig fortalte han, at det var en fransk marquis, que lui — même il étoit gentilhomme aussi, qu'il avoit bien voulu se battre avec cet homme, qu'il avoit déjà un ami à Mets, un colonnel, qui voudroit bien être son secondant, mais
10 que le lache homme ne le vouloit pas etc. — Saaledes vidste han da meget klygtigt paa engang at vise mig flere Sider af den franske Charakter, og at curere mig for min Beundring for ham. — Til Afskeed gav han mig endnu det Raad i Paris at tage ind i hôtel d'Angleterre, hvor jeg vilde finde Folk, der i
15 faae Dage vilde give mig den Underretning om Paris Væsen, som jeg ellers ei vilde faae i 6 Maaneder. — Jeg takkede og besluttede naturligviis vel at tage mig iagt for at følge hans Raad. — Et andet af mine Reisebekiendtskaber haaber jeg her at kunne fortsætte. Da jeg engang gik omkring og spadserede
20 paa egen Haand i Frankfurt kom der en lille Dreng til mig og tiltalede mig paa Fransk, samt bad mig at følge med, da der var Een, der ønskede at tale med mig. Jeg blev meget forundret, men fulgte ham naturligviis. Jeg fandt da, at det var den franske Familie, som jeg har omtalt i mit forrige Brev til Dem. Det var
25 disses lille Søn, som jeg ei havde gienkiendt, der havde været min Ledsager til dem. Manden gav mig sin Adresse, han kaldte sig Mr Dandeville, og indbød mig at besøge ham i Paris. Endnu er han imidlertid ei kommen hertil, da Handelsforretninger, som han sagde, for en Tid vilde opholde ham i Frankfurt. —
30 Saaledes har jeg oftere havt det Held, to Gange at komme

sammen med de samme Mennesker paa min Reise. — Cotta og Wangenheim var i Frankfurt, men jeg fik det først at vide, efter at jeg havde forladt Byen. — Naar De eller Fru Oehlen-
 schläger taler med Prof. Rheinhard beder jeg meget at hilse
 ham og at sige, at jeg snart skriver. Subskriptionen paa den Bog 5
 han ønskede, er desværre længe sluttet. — Hofraad Oken er i
 Paris, han har taget sig af mig, og skaffet mig Leilighed at
 besøge jardins des plantes lige fra Kl 7 af om Morgen, før
 kunde jeg først komme Kl. 11. — Ved Hielp af Pænge til
 Opsynsmændene, samt ved Beskyttelse af Mr Oreillard, Cuviers 10
 Amanuensis, har jeg nu og Tilladelse at lade Skabene aabne,
 naar jeg vil, hvilket formedelst mine slette Øine kommer mig
 meget tilpas. Jeg beder meget og at hilse Prof Ørsted, og at
 takke ham for hans Anbefalingsskrivelser, der har giort mig
 stor Nytte, da hans Navn her er i stor Anseelse. — Hils alle 15
 mine Venner, Fru Oehlschläger Boie Heger og Møller, hvis
 han er i Khavn. — Til Døden Deres hengivne Ven

C. Hauch.

760. *Til J. F. Cotta.*

Copenhagen den 21 August 1821.

Mein wahrer Freund!

20

Das nenne ich Sie jetzt nach dem echtfreundschaftlichen
 Briefe, den Sie mir letzens geschrieben haben; verzeihen Sie
 mir, wenn ich Ihnen in etwas Unrecht gethan, und lieben Sie
 immer Ihr treuer Oehlschläger!

Sie werden jetzt, zwei Posttage nach einander von mir Pakete 25
 bekommen; das erste (seit 10 Tagen abgeschickt) mit Stark-
 oother, und das letzte (den 18ten August abgeschickt) mit
 Hroars Saga. Ich habe die Geschichte ein wenig erweitert,
 und der kleine Roman wird wenigstens (wie Goethes aus

meinem Leben gedruckt) 20 Bogen ausmachen. Ob Sie nun, nach Empfange dieses Briefes, oder nach Empfange des Pakets, mir die 60 Carolinen schicken wollen, damit ich mich und den blinden Lotz in Hamburg damit labe,
5 kömmt ganz auf ihren Willen an!

Aber hören Sie jetzt! Ich bin des Übersetzens etwas müde; (zumal da ich jetzt Holbergs Lustspiele für Brockhaus übersetze) und habe auch Lust ein mal wieder etwas gleich im Deutschen zu schreiben.

10 Schon seit lange hat die Muse mich dazu gelockt einen ordentlichen grösseren Roman zu schreiben; und die alte Erzählung von Albertus Julius oder Felsenburg ist mir aus meiner Kindheit vorgekommen, als ein Stoff woraus sich (als rohes Material behandelt) was Vorzügliches machen liese. Hätten
15 Sie wohl Lust, das mit mir zu wagen? Es würde ein Buch für alle Leute werden; und ich trage sehr viele Ideen im Kopfe, die ich drinn zum Vorschein kommen lassen könnte. Aber wenn es ein ganz originales Werk würde, müsste ich doch auch etwas mehr Honorar haben, und ich frage deshalb, ob Sie mich wohl zu
20 diesem Werke ermuntern mögten, indem Sie mir 4 Carol für den Bogen geben? Das Buch sollte wie Goethes Aus meinem Leben gedruckt seyn, und höchstens 3 solche Theile ausmachen. Den Fischer wollten wir denn eine Weile warten lassen.

Antworten Sie mir mit ein Paar Zeilen, und seyn Sie in
25 jedem Falle, wie immer mein Freund und Gönner.

Ihr

A. Oehlenschläger.

Dass eine Carolin dann auf die Schulden abgetragen werden sollte, versteht sich von selbst.

761. Til Jonas Collin.

d. 24 Aug[u]st. 1821.

Jeg har med Møie giennemlæst Friskyttten, kiæreste Collin! Thi den indeholder intet som morer Phantasien, rører Hiertet, kildrer Vittigheds Følelsen eller beskæftiger Forstanden. Det er den gamle Lire, som man finder det i hundrede 5 Leiebibliotheksromaner. I et godt poetisk Eventyr maa være noget Originalt, som giver Anledning til frappante Situationer og disse igjen til Charakter Udvikling. Intet her af alt dette! Ikke engang lyrisk Begeistring. Det hele forvirret, spektakkelfuldt og utilfredsstillende. Heller intet af en smuk, sindrig 10 Allegorie.

Skøndt jeg nu ikke tvivler om at Weber har sat en skøn Musik dertil, og at Stykket altsaa for den Aarsags Skyld bør spilles, finder jeg mig dog ikke fristet til at opslaae dette tørre Fyrretræstillads for hans Blomsterkrandse, Musikalske Ære- 15 porte, Transparenter og Fyrværkerie. I finde vel let Een, som paatager sig dette mecaniske Arbeide; og andet er det ikke. Har I derimod et smukt lille muntert vittigt eller naivt fransk Syngestykke, med skøn Musik at levere mig engang, saa skal jeg med Fornøielse paatage mig Arbeidet. 20

At omarbeide Stykket saaledes, at det ikke bliver satanisk er vel ligesaa umuligt, som det var at spille Don Carlos fordem, uden Kiærligheden mellem Moder og Søn. Kiærne er der ikke i Nøddeskallen, tager I ogsaa Ormen ud, saa bliver den ganske huul; og hule Nøddeskaller veed I duer ikke til andet, end til 25 at brænde, eller til at fløite i.

Imidlertid ønsker jeg ret for Webers Musik Skyld, at Stykket nogenlunde kunde lade sig calfatre. Men gjorde man det hele til et fromt Bedrag, der var fremledet for at prøve Max af den

gamle Eremit o. s. v., saa blev det atter flaut paa en anden Maade.

Maaskee kunde Thiele omarbeide det for Theatret.

Lev vel! Jeg kommer med det første til Dig, for at aftale
5 Rollebesætningen i alle mine Stykker.

Din

A. Oehlenschläger.

763. *Til Jonas Collin.*

Den 22 Septb. 1821.

I dette Øjeblik, kæreteste Collin, hvor jeg skal give min Karl
10 otte Mark til en Billet, for at see min Hakon Jarl forekommer
det mig saa besynderligt, og urimeligt, at jeg for at undgaae
Folkesnak og om muligt den Fortrydelse, der naturligviis i den
Anledning maa betage mig, har besluttet at skrive Dig et Par
Linier derom, privat som min Ven. Thi ansøge Directionen,
15 om ei at miste hvad Billigheden i høi Grad taler for at jeg bør
beholde, gider jeg oprigtig talt ikke. Vel veed jeg at det er et
Kongebud, men jeg veed ogsaa at ethvert Collegium har Til-
ladelse til at gjøre hans Majestæt billige Forslag; og nogen vil-
kaarlig Magt, er dog vist forundt Directionen. Hele Directions-
20 logen er for Ex. til eders Disposition; og det er dog en Smule
haardt og uforekommende, at Hakon Jarls Forfatter skal betale
sin Skilling, medens Venner og Venners Venner kunde gaae
frit i Directionslogen. At der skeedte Indskrænkning med Hen-
syn til den for vidt drevne Giæstfrihed finder jeg rigtigt.
25 Men her er jeg ikke Giæst, men Vært; og det er dog urimeligt
at Værten selv skal staae udenfor, medens Giæsterne have Lov
til at tage gode Venner med. Fri Adgang i Theatret hører til
mit Honorar, det er altsaa ikke en Godhed der nægtes mig,

men en Ejendom der fratages mig. Vil man betragte Løverdagen som et ganske andent Institut, saa maa man paa den Dag ikke spille mine Stykker; de Aftner man spiller mine Stykker har jeg efter Naturens Ret og alle andre borgerlige Indretninger Lov til at see med uden at betale; og i Frankrig, hvor Digterne faae Procenter hvergang deres Værker gives, vilde man gjøre store Øine naar man hørte, at jeg der har skrevet et Dosin Stykker, som man spiller til Publikums Fornøielse, og endnu nogen, som man kunde spille, maa staae udenfor.

Hvad kan det hielpe, at tie dermed for dig; en dæmpet Fortrydelse faaer noget lumskt som jeg ikke kan lide. Vi have jo altid været ærlige mod hinanden, jeg veed at du mener mig det vel, har som en sand Ven giort mig mange Tienester, derfor siger jeg dig det.

Thi Kammerherre Holstein sagde rigtignok til mig, da jeg talede med ham derom, at jeg jo gierne kunde gaae ind. Men slippe en enkelt Gang ind, ved enkelt Mands mundtlige Tilladelse, er dyrere end 8 $\%$, og derfor kiøber jeg heller Billetten.

Tag nu ikke ilde op, at jeg taler min Sag for dig. Selvforsvar ligger i Naturen, og i din Natur ligger det at være billig retfærdig og dierv til at handle efter Overbevisning.

Din

A. Oehlenschläger.

Du maae gierne hvis du vil vise de andre Directeurer dette Brev.

25

765. *Fra J. F. Cotta.*

Stuttg. 27. Sept 21.

Dass ich Ihr Werthes v. 21 Aug, verehrter Freund, so spät beantworte, entschuldigt mein trauriges Schicksal, denn ich

habe den 23 Aug das Liebste meines Lebens verloren, meine innigst geliebte Frau. Sie haben dieses seltene Wesen gekannt, unser glükliches Zusammenleben und können also meine kummervolle Lage beurtheilen.

5 Gott erhalte Sie und die lieben Ihrigen.

Die beiden Mste sind eingetroffen und ich lasse Ihnen 40 Car. übermachen was ein billiger Mittelweg ist.

Alb. Julius oder die Felsenburg will ich verlegen, aber es sollte bei unserm Maasstab bleiben, der drei Carol. ja schon
10 übersteigt, da ich immer 20 Rtl. also statt 3 Car. oder f 33 — deren f 36 verabrede.

Der Himmel segne Sie.

Unwandelbar

Cotta.

15 769. *Fra C. Hauch.*

Paris den 14 November 1821.

Jeg er dybt i Deres Gield, elskede Oehlenschläger for det kiære Brev De har tilskrevet mig, og De kan vel ikke andet end holde mig for et meget forsømmeligt Menneske, at jeg saa seent svarer derpaa. Det er jeg da og hvad Breve angaaer, det skal
20 Gud vide, saa gierne jeg ogsaa modtager Svaret derpaa, imidlertid skal det andet Brev snart følge ovenpaa dette, thi da kan jeg jo efter Deres eget Udsagn snart vente Giensvar. — Paris lader til ikke at være noget godt Clima for mig, jeg har atter igien i en 14 Dages Tid været syg. — Bylder og alskens Tøi,
25 som jeg aldrig før har vidst af at sige, synes ret her at forfølge mig. — Jeg har maattet holde mig inde, og har hverken kunnet besøge jardin des plantes, heller ikke Prinds Christian, der nu er ankommen. Mine Landsmænd har imidlertid undskyldt mig,

og saasart jeg er frisk skal jeg gaae derhen. Men jeg har der en critisk Rolle at spille, og deri er igien Baggeseu Skyld, den Slyngel. Han er kommen fuld af Entusiasme, med et Hierte, der i den dybeste meest krybende Underdanighed slaaer for hans Høihed fra Marly til Paris. Han vil her, tiltrods for be- 5 dragne Creditorer, der true ham, blive saalænge Prindsen bliver. Han vil komme hver Dag og spise ved hans Taffel, og hvad værre er, han skal alt have sadt sin Villie igiennem. Han vil giøre alle de Viser, Complimenter og Spyttslikkerier, som muligt er, det er noget, som er at forudsee. Jeg veed vel og saa omtrent 10 hvad jeg vil giøre, men Gud give mig blot den fornødne Sindighed. — Prinds Christian har talt til den unge Heiberg om mit Forhold til Baggeseu, altsaa har han vel den Delikatesse ei at bede os sammen haaber jeg. Jeg skal og tale til Adler for at afværge det. Skulde Prindsen tale noget til mig om denne Sag, 15 som ei er umuligt, da han undertiden befatter sig med, med tilsyneladende Artighed og Liberalitet, at lade Folk vide sin despotiske Mening, saa maa jeg naturligviis med den høieste Ærbødighed og Maadehold og Korthed stræbe at sige ham hvorfor jeg ansaae det for min Pligt som et skikkeligt Menneske 20 at sætte mig til Modværge mod Baggeseu. — Han maa nødvendig vide at det ikke var af Ungdomsfremfusenhed at jeg var saa ubesindig at kæmpe for det Gode mod det Slette, men at jeg ikke vilde betænke mig paa at giøre det samme forfra igien hvad Øieblik i mit Liv det skulde være. Jeg skal imidlertid 25 stræbe at være saa moderat og decent som muligt, da hans Høihed om han ikke har Retten, dog engang skal have Magten over os, men fornedre mig, og sige at jeg har Uret, naar jeg har Ret, det giør jeg ikke, før renoncerer jeg paa Sorøe paa Fædreland paa Venner paa Alt. — Med den unge Heiberg er jeg 30

bleven noget bedre kiendt her i Paris. Vi staae paa en ganske venskabelig Fod med hinanden. Jeg tog ham først ganske som De havde raadt mig, som en behagelig Selskabsbroder, uden just at tale stort, eller mere end i almindelige Udtryk med ham
5 om Kunsten. Han talte godt Fransk, jeg ønskede at lære det, han kiendte mange franske Familier, jeg ønskede at lære dem at kiende, han vidste hvor alt var at faae i Paris, og han var meget tjenstvillig. — Han skaffede mig saaledes flere Behageligheder og Beqvemmeligheder, jeg havde Leilighed til, for ei at
10 giøre Partiet alt for ulige, at vise ham et Par smaa Tienester igien, og saaledes kom vi hinanden nærmere og nærmere. — Han fortalte mig endelig, at han havde skrevet et Stykke efter en parisisk Ballet, Nina, ou la folle par amour, som vi og har men ikke paa den Maade. — Han læste mig det for og jeg fandt
15 med Forundring mere end jeg havde ventet. De vil selv see det, naar Stykket kommer til Danmark, det er virkelig det Bedste hvad Heiberg har skrevet, fuldt af interessante rørende Situationer. Han er dog en Poet, og han har viist her, hvad man hidtil skulde have tvivlet om, at han ogsaa har Følelse. — Det
20 er et nydeligt Stykke, der upaatvivlelig vil skaffe ham baade Ære og Fordeel. — Han har af sig selv begyndt at tale til mig om Dem, og det virkelig med al den Respekt jeg kunde forlange. Han skulde rigtignok faae Skam, at han ei har viist det mere i sine Gierninger hidtil. — Baggesen holder da han og for
25 en Slyngel paa en Maade, og desuden for en Stakkel, men han forsvarer meget hidsigt at han er et talentfuldt Menneske med al sin Svaghed. — Jeg tænkte passons sur cela, thi det var dog i Grunden sin Omgang med ham han vilde forsvare, og derfor blev han hidsig. — Til at forlade Paris har Heiberg ingen Lyst,
30 og har derfor havt det Indfald, for at kunne blive der endnu

denne Vinter, at benytte sig af et lille Talent han har at spille paa Guitare. Han har ladet trykke elegante Visitbillerter, som han uddeler til sine Bekiendtere, hvor han kalder sig Mr Louis, Professeur de guitare, og hvorved han haaber at skaffe sig Elever. — Kan han ernære sig med sit Talent, saa kan ingen 5 have noget derimod at indvende. — Faderen er en gammel Grinebider, der ikke er saa behagelig som Sønnen, men der har mere Energie og mere Kraft. — Han er rigtignok en Philister, der ligger og tygger Drøv paa sine gamle Meninger, men han mener det dog ærligt med Friheden, til hvis Forsvar han fra 10 Ungdommen af med den høieste Haardnakkenhed ligetil nu har hengivet sig. — Det er mere end man kan sige om Malte Brun, der 4 til 5 Gange alt har dreiet Seilet efter Vinden, men derfor er han og besoldet af Regieringen, lever paa en brillant Fod, giver Selskaber og Baller, har en ung Kone og et Par 15 Maitresser foruden. Forresten er han skiden paa sin Krop, næsten som Dr Meisling. Heiberg har sin Afskeed med en lille Pension, der knap er tilstrækkeligt selv til hans indskrænkede Levemaade. — Hvilken Forskiel er der ikke paa imidlertid at skrive i Paris og at skrive i Kiøbenhavn. Malte Bruun der 20 engang imellem skriver et Stykke i en maadelig Journal, hvis Redakteur han er, har alting fuldtop, medens Oehlschläger med al Anstrængelse knap har det nødvendige. M. Bruns Blad ender sin Tilværelse strax den anden Dag paa et cabinet d'aisance, Oehlschlägers Værker vil læses af den sildigste 25 Efterslægt med Beundring, og dog er hiins ephemere Par Linier tilstrækkelige til at forskaffe ham, hvad de største og herligste Værker ei har kunnet forskaffe Oehlschläger. — De kan være vis paa, at hvad jeg skulde høre hos Prindsen, der kunde interessere Dem, det skal jeg ufortøvet skrive Dem til. — 30

Brunet har ikke skudt sig, han spiller hver Aften. — Paa theatre françois har jeg seet Tartuffe og flere af Molières Stykker. Det er sandt, man har Akteurer og Aktricer der som ere mageløse. — Dertil kan vel dog ikke regne[s] den største Deel
5 af de tragiske, hvoraf en stor Deel har en forunderlig Maade at udtrykke deres Bedrøvelse paa, idet de veed at sætte deres hele Legem i en dirrende Bevægelse, der begynder og ender ofte uden at man egentlig indseer Aarsagen. — De kunde ligesaa godt tage et andet Mærke paa deres Smerte og for Exempel
10 nikke med Hovedet, ligesom de chinesiske Dukker, der undertiden paa deres Viis saaledes lægge deres tragiske Natur for Dagen paa vore Kakkelovne og Skabe. — Jeg har blandt andet seet en berømt Mademoiselle her, Mlle Duchenois troer jeg hun heder, i den slette Bearbejdelse af Maria Stuart, med
15 sand Forskrækkelse. Hun forestiller Maria Stuart, hun brøler umaadelig, jeg troer endog hun begynder sin Entree med et Brøl, ligesom Hercules i et gammelt Stykke som Sakespeare omtaler. Pariserne lode sig ei cujonere, men brøle igien bravo og bis, og de klappe foruden, det maa hun lade være, men hun
20 farer Værelset om, det kunne de for Øieblikket ikke. — Hun er meget fæl, og har et Neb der er kløftet lige op til Ørene, ligesom paa en Heire, da hun har nogle Fiedre paa Hovedet, og seer noget lang ud i Benene saa gaaer Sammenligningen nogenledes an. Naar hun ret aabner den store Mund saa er det
25 gyseligt nok, og det er og den Maade hun sædvanlig bruger for at frembringe det gyselige i Tragoedien. — Til Afvexling har jeg i min Sygdom undertiden ombyttet de naturhistoriske Skrifter med de menneskehistoriske. Jeg har læst mange Skrifter over Revolutionen etc. Hvad der ofte har forekommet mig
30 interessant var smaa korte Træk, som man ofte ei engang finder

i Bøger, men som Traditionen opbevarer. — Saaledes har man fortalt mig en Historie om den berømte Tallien, der skal være passeret for $\frac{1}{2}$ Aar siden omtrent. — Tallien var som bekendt den, der styrtede Robespierre. Han styrtede sig frem paa Talerstolen, apostropherede Brutus' Brystbillede, svor at gaae selv 5 til Grunde, eller at fælde Tyrannen, og han sadte det virkelig igiennen, hvad, hvis det ei var lykkedes ham, havde kostet hans Liv. Robespierre vilde befale hans Fængsling, men kunde ikke tale, da hans Underkæbe alt var knust af et Pistolskud. Han maatte nu selv med sit knuste Ansigt bestige Guilotinen, hvor 10 han havde sendt saamange andre. — 10000 Mennesker i Fængslerne, og sikkert endnu flere udenfor takkede saaledes Tallien for deres Liv. — Tallien trængtes siden bort fra Scenen og forsvandt, man hørte ikke mere til ham i det offentlige Liv. Man sagde imidlertid, at han som saamange andre, der havde 15 spillet en Rolle i den Tid levede stille hen i Paris. — For $\frac{1}{2}$ Aar siden blev en fornem Mand, en pair af Frankrig og Tilhænger af Bourbonerne anholdt paa Gaden i sin prægtige Vogn med sit Ludvigskors paa Brystet af en lille Dreng der med Taarer i Øinene bad om et Par sous, ikke til sig selv, men til en 20 fattig Mand, der laae og droges med Døden. — Den anden sagde, at han nok vilde give noget, men han vilde først selv see. — Han sprang da ud af Vognen, og fulgte med Drengen op paa et lille Tagkammer, hvor en bleeg Mand sad i en Krog i en Stol, thi der var ingen Seng i Værelset. — Paa den andens 25 Spørgsmaal svarede Manden at han hedte Taillen. Den anden som var Royalist gysede i Nærheden af en slig Republikaner, men dog kastede han en Bankoseddel paa 1000 franks til ham. Taillen bad om hans Adresse, og nogle Dage efter kom Drengen i hans hôtel med alle Pengene paa nogle franks nær. Taillen 30

var død. — NB Taillens Kone er skildt fra ham, og skal leve i
 brillante Omstændigheder her i Paris. — Tak for hvad De
 fortæller mig om Deres litteraire Foretagender. Deres Idee til
 en Sørefæst over Thaarup er rigtignok endeel bedre en[d] Mad
 5 Hegers Hulken paa Nationens Vegne. Tak Malleiken for hendes
 nye Maade at bringe Tallerkner med Smørrebrød paa, og for
 at hun vil jeg skal komme snart hjem igien. Jeg kan ret tænke
 mig hvordan Lotte maa tage sig nydelig ud foran sit Claveer i
 sin hvide Kiøle, og med sine smaa Haarfletninger, der gaae
 10 sammen som en Krands om Hovedet. Synger hun endnu sin
 lille italienske Duet, eller er den fortrængt af: brulant d'amour
 et partant pour la guerre. — Jeg sidder just og skriver disse
 Linier paa Deres Fødselsdag, Gud give jeg kunde være hos
 Dem i Dag blot nogle Øieblikke. Jeg har været i hôtel Bretagne
 15 og fundet Værelse, Navn, alt undtagen Brystnaalen, den vidste
 Verten intet af. De boer nu hos Münter hører jeg, altsaa der
 skal jeg søge Dem, naar jeg kommer. Gud Skee Lov at Fru
 Oehlenschläger befinder sig vel. — Hils hende inderligt og siig
 at jeg skal vist komme hver Sommer og gjøre Dyrehavsreisen
 20 med. Hils mine kiære Venner Heger, Boie og Møller, hvis De
 seer ham; det er en Ulykke, at jeg er saa doven, ellers skulde jeg
 skrive dem til. — Hils Deres Fader og tak ham for hans giest-
 milde Modtagelse paa hans Fridrichsberg, der virkelig er en
 Deel smukkere end det berømte Versailles. — Beed ham at
 25 bevare sin Ungdom til jeg kommer hjem igien, saa kan jeg
 endnu blive ligesaa gammel som han, mens vi begge lever. —
 Hvor jeg kommer hen i Verden, saa er De og Deres Familie
 min kiæreste Erinding. —

Deres

Hauch.

778. *Fra C. Hauch.*

Den 15de Marts 1822.

Min tro elskede Ven.

Jeg kan neppe tilgive mig selv min lange Taushed mod den
kiæreste af alle mine Venner. Hvis jeg havde skrevet til Dem,
saa ofte jeg har tænkt paa Dem, da vilde De havt mange Breve 5
fra mig. Hvormange Gange har jeg ikke i denne Vinter sadt
ene paa mit Kammer, og stirret paa Luen, der kastede sine
stærke Lyspartier fra Caminen midt i det mørke Værelse, og
tænkt paa Dem? Hvor ofte er jeg ikke gaaet hen giennem det
lange smale museum paa Louveren med sine Glasruder i Taget 10
og med de brogede Malerier til begge Sider blot for at dvæle
ved de Malerier De har omtalt i Deres Reise. Alle de Vernetske
Prospekter, den malede Historie om den hellige Briouc, den
herlige Rubenses enorme mægtige Billeder, men især det lille
Billede af Tenniers, hvor Avlskarlen lænner sig paa sin Hus- 15
bonds Stol, og hvor man, som De siger, saa tydeligt mærker
at han vilde trække Armene tilbage, hvis hans Husbond saae
paa ham, har jeg med en egen Veemod betragtet, thi de
mindte mig saa levende om Dem. — Denne Vinter er den
første i 6 Aar, hvor jeg ikke hører Deres Forelæsninger, og hvem 20
veed naar jeg næste Gang hører dem. — I Juli Maaned haaber
jeg at have fuldendt mit Arbeide heri Paris, og med Hensyn
paa min Videnskab kan jeg aldrig nok prise mig lykkelig, at
jeg der har kunnet tilbringe en saa lang Tid, min øvrige Reise
vil nu være mig en Leeg, thi det alvorligste og Vanskeligste er 25
giort, men dog kan jeg mærke, at det ikke vil koste mig meget
at rive mig løs herfra, det Interessanteste, Comødierne har jeg
alt renonceret paa næsten, og Parisernes soiréer og politiske
Sladderagtighed kan jeg vel finde mig i at undvære. — Man
kommer her i Bekiendtskab med Folk af alleslags Nationer, 30

saaledes har jeg ved Hielp af en Russer, som jeg kiender, stiftet Bekiendtskab med en Art af tyrkisk Ambassadeur her, der endog har laant mig sit Kort for at bivaane en séance i de Deputeredes Kammer. — Ligeledes har jeg været i Selskab med en Chineser hos Mr Cuvier, han havde sin chinesiske Dragt, sin lyseblaa Kappe, der rakte ham noget over Knæerne. Hans Hoved var raget som Issen af en Munk, og han havde en lille blaa Hue, der hang ham bag i Nakken, han var lille, bleg med udstaaende Kindbeen, men med mere levende Øine end jeg havde ventet af en Chineser. Han havde den fransk-chinesiske Stolthed ikke at ville finde noget smukt udenfor sit Fædreland, og sadte sin Ære i at vise en kold klosset Ligegyldighed for alt hvad man viste ham, saa at han uden at have læst Horats erkjendte Rigthigheden af det aristippiske nihil admirari. — Han sagde at Canton, hans Fødeby var større og smukkere end Paris, han fandt det især yderst frappant, at Pariserdamerne klippede deres Negle, og ikke lode i det mindste et Par af dem voxte etc. — Jeg er ret godt kiendt nu hos Cuvier, saa at jeg endog flere Gange, efterat det øvrige Selskab var gaaet, har havt den Ære at spadsere med hans Fruentimmer, det vil sige med en gammel og styg Madame, der er hans Kone, med en smuk Datter, og en ret net og meget klog og snaksom Steddatter, en Demoiselle Duvoselt i jardin des plantes midt om Natten. Gens d'armes vare udstillede overalt, der raabte os an, Madam Cuvier var strax rede med at skrige ganske forfængeligt l'intendance, dertil brølede almindelig en Tiger eller en Løve i Baggrunden sin dybe Bas, ligesom af Indignation over at være underkastet et sligt Herredømme. — Schackaler og Ræve bieffede spodsk ligesom for at moquere sig over os. Hyæner hylede, og Ørneskrig blandede sig med den brummende Røst af en enlig Biørn; og

for at ingen Verdensdeel skulde være berøvet sine Repræsentantere i denne almindelige skrigende repræsentative Natteforsamling saa skingrede og fremmede Røster af Hyleaber fra America, medens andre med spædere svagere Grædestemmer klynkede, ligesom Børn, der vækkes op af Søvn, og ere bedrøvede, fordi de ingen Roelighed kan faae. — Mademoiselle Duvosel gik imidlertid, og bestræbte sig à la françoise paa at sige smaa Finesser og bons mots, der kun fandt faa Beundrere midt i den store Forsamling. — Jeg kan ikke selv om Dagen, især om Morgenen, naar alt er stille, og ikke engang en Englænderinde endnu er at see, træde ind i jardin des plantes uden at blive rørt. Dette store forunderlige Etablissement, det første af sit Slags i den hele Verden, viet til Naturen og Videnskaberne, aabent for Enhver, der vil benytte det, og dog vel bevogtet, saa at Intet kan beskadiges, hvilken Forening, og høi selskabelig Cultur forudsætter det ikke. Den selskabelige Forfatning er virkelig fuldkommen her, hvor alt ligesom i en Bikube ved kloge Politieindretninger skeer paa den mindst bekostelige og letteste Maade, saa at uagtet den uhyre Vrimmel den enes Forretninger ei forstyrres af den anden, men det troer jeg vist, at det enkelte Menneske som vil, udvikler sig kraftigere hos os og i Tyskland. Her er Nationen det Høieste, hos os er det Menneskeligheden. — Hos Prindsen var jeg undertiden, ikke meget ofte, kun de Dage Baggesen ved en eller anden Hindring ei spiser; jeg troer ganske vist at Prindsen troer sig fuldkommen overbeviist om, at Baggesen er en ulykkelig forfulgt og forurettet Mand, og at hans Fiender ere enten ondskabsfulde Bagvaskere, eller gale Mennesker, fanatiske Hoveder, der forfulgte ham paa samme Maade som Grundtvig forfølger Voltaire. Saavidt jeg mærker, saa bliver jeg regnet til den sidste Classe; for Resten

undgaaer man saa galant og saa delikat som muligt enhver Leilighed til at omtale den Sag; man tilgiver og tollerer mig med Hensyn paa min øvrige fornuftige Familie. — Nu har Baggesen og havt det Held at være syg, man sagde det var 5 farligt, den almindelige Medlidenhed kom i Bevægelse, Prindsen, Prindsessen og alle Hofdamer besøgte ham, medens han laae i dyb Negligee, med et rødt Tørklæde om det hvide Ansigt, nær Døden, fortvivlet over ei med et Buk, af dem Heger saa vel veed at copiere, at kunne udtrykke sin Taknemmelighed, rørt, 10 smeltet indtil Taarer over den høie Naade, og den Saligheders Salighed den skænkede ham, Natpotten midt paa Gulvet etc. De seer altsaa at det maa staae miserabelt med den Prindses moralske og poetiske Dømmekraft, der har slige Favoriter, om Dem har man ei i min Nærværelse talt et Ord. — Jeg er derfor 15 og bleven kied af at løbe derhen paa de yderst kiedsommelige soirées, og har ei seet hans Høihed i 8 Uger, ligetil for et Par Dage, da jeg, som sielden skeer, var i théâtre des variétés for at see Potier, der har forladt th. St Martin, for paa ny at vise sig i sin gamle Omgivning, der kom jeg til at sidde ved Siden af 20 den Loge, hvor han var, da var han meget venlig, og talte meget om Naturhistorien, og om flere Ting, som jeg skal skrive Reinhard til om. — I Grunden har han saa faa Vaaben at stride med, at jeg troer det ikke vilde koste mere end $\frac{1}{2}$ Times Samtale, hvis han kun vilde entrere, at faae ham til at sadle 25 om. Med Prindsessen vilde det være endnu lettere, hos hende mangler det ei paa god Villie, og hun er let at imponere. Men hvorlænge det vilde vare, det er et andet Spørgsmaal. — Jeg er glad ved at de reiser, Lykke paa Reisen, thi skiøndt man ofte har snakket mig for om den store Lykke det var for alle Danske 30 at Prinds Christian var i Paris, saa veed jeg ikke hvad det kan

bidrage saastort til min Lykke at inviteres til Taffels hver 14de Dag, og engang imellem om Løverdagen at løbe op i Sko og Strømper, i en kiedsommelig soirée, for at bæres med en Hilsen og et Par Ords Tiltale. Og derfor maa man betale 60 sous, nemlig 30 for en Vogn hen og 30 tilbage, skøndt 5 naar jeg skulde vurdere Fornøielsen, vilde jeg neppe vurdere den til 2 Skilling. — Fra den unge Heiberg, uagtet jeg udvortes er paa den venskabeligste Fod man med ham kan være, det vil sige paa en artig, har jeg dog i Hiertet reent trukket mig tilbage. Ved ham er Intet at gjøre, han har Talent og Phantasie, men 10 han bliver aldrig andet end en ziirlig Selskabsdukke, for mig yderst uelskværdig, eftersom han ikke et Øieblik kan kraftig og ærlig nærme sig nogen. Han er stedse høffig, aldrig varm 3: at sige i Livet, en Blanding af en Kammerjunker og en poetisk Gadedreng. Den Vittighed og den Phantasie, som findes under- 15 tiden i hans Digte viser sig i Livet kun som næseviis Persiflage, og Lyst til at gjøre Gadedrengestreger. Hans Fader er en gammel arrig Grinebider, bestandig kalkunrød i Kinderne, som for mig synes af Ærgrelse overat Verden ei vil gaae som han vil. — Baggesens Omgang vil den unge Heiberg ei lade fare, derfor 20 lader jeg ham selv fare i Guds Navn, skøndt han, der ingen Varme fordrer, og som et venskabeligt Udbrud vilde forekomme yderst uanstændigt, naturligviis, naar jeg er høffig mod ham, intet deraf vil mærke. Dog maa man lade ham hans sidste Stykke er smukt, det var det der indtog mig for ham i Først- 25 ningen, havde han saamegen Elskværdighed i sit Liv, som han har vidst at nedlægge her, da var han et andet Menneske end han er. — I jardin des plantes kunde det nær have gaaet mig ilde for 8 Dage siden. Regieringen var opbragt paa Medicinerne og havde fattet den Beslutning at statuere et Exempel. Over 30

1000 Stykker var samlede hos Thenard, omtrent 20 sletklædte
Mennesker, skidne og aabenbar af Pøbelen, trængte ind med
Stokke i Hænderne, og skreeg vive la charte et la liberté, de
bleve strax trængt ud, og flere have seet hvorledes man lod
5 disse ganske rolig passere. Alle de øvrige bleve derimod an-
holdte, og kun de, der havde Billet slap ud, de øvrige slæbtes i
Fængsel. Er det ikke en deilig Historie, Mennesker der kom
ganske rolige for at høre en Professors Forelæsninger, der her
ikke kunde have mindste Interesse af at gjøre noget Spektakel,
10 blev saaledes mishandlede. Jeg var den Dag i Cuviers Cabinet,
og en gammel Oppasser jeg her kiender, gav mig Eskorte, saa
at jeg let slap ud. — Ellers havde jeg, da jeg her er saa kiendt,
at jeg sielden tager Billet med mig, maaskee maattet henbringe
nogle Maaneder i et Fængsel i Paris. — Jeg har hørt et Rygte
15 fra Kiøbenhavn, der vilde være oprørende, hvis det var sandt,
man siger at den unge Brandis har saa heldig magnetiseret en
Frøken Holstein, at hun er bleven frugtsommelig. Hvis det
er hans Maade at magnetisere paa, da er det en smuk Historie.
Frøken v. der Maas, den første han forsøgte sin Konst paa, og
20 som er gift med en Fætter af mig, er da vel magnetiseret paa
samme Maade. Han har da narret sin Fader, der har skrevet en
Bog om denne Cuur. Skulde det være sandt, da veed jeg ei
hvad jeg skal sige, jeg veed ikke om Luften her i Paris er smit-
som, men det gaaer tit mig næsten som Roland i uden Hoved
25 og Hale; kunde denne Historie, der passerede lige næsten for
mine Øine være Bedragerie, saa kan de øvrige ogsaa være det,
saa at jeg der tilforn var den meest troende i denne Hen-
seende, nu begynder at forfalde til Vantro. Men jeg haaber
det er Usandhed, Kiøbenhavnerne ere saa slemme mod alt hvad
30 der er besønderligt og usædvanligt, og opdigtede, ondskafulde

Historier har vi nok af. — Lev vel min elskede Ven, jeg synes ligesom jeg er forladt af al Poesie, fra den Tid jeg forlod Dem, troe ikke, som De maaske undertiden i Vinter har troet, at jeg, om jeg undertiden er noget doven til at skrive, tænker mindre paa Dem. Tvertimod jeg savner Dem meer og meer, eftersom 5 hvert nyt Bekiendtskab overbeviser mig om hvor umuligt det er at finde Deres Lige. — Tak for det Venskab De har viist for min Onkle, man har skrevet mig meget til derom. — Det er og Dem især, der har forskaffet ham Doktorgraden. Jeg veed ei om jeg gietter ret, men jeg troer at føle Deres Mening, og 10 føler og heri, at De er min Ven. — Hils min tro Veninde Fru Oehlenschläger, mine kiære Venner, Heger og Boie, ogsaa alle mine smaa Venner ei at forglemme. Tiden gaaer snart, jeg seer alt det Øieblik hvor jeg vender tilbage til Dem, Gud give De da maa finde mig Deres Venskab værdigere. Hils alle mine 15 Venner.

Deres tro og hengivne

C. Hauch.

786. *Til Walter Scott.*

Kjøbenhavn d. 7 Mai 1822.

Min høistærede Herre!

20

Det er en stor Glæde for en Digter, naar han i de Hedenfarnes udødelige Værker finder, hvad han i Livet som oftest maa savne — en sympathetisk Genius! Men lever nu slig en Mand i hans egen Tidsalder, ja blomstre de endog paa samme Tid, hvad er da naturligere, end at de personlig søge hinanden? Thi om 25 end Land, Søe og Sprog adskille dem, hvad agter Digteren en saa ringe Adskillelse, han som er istand til at gjøre langt længere Reiser i Tiden og Rummet, paa Phantasiens og Tankens Vin-

ger? — Allerede i min tidlige Ungdom var det mig en Glæde, som for Elskeren at vinde sin Elskede, da jeg gjorde den store Goethes Bekiendtskab, tilbragte nogle Maaneder i hans Selskab, og følte mig oplivet ved hans Bifald og Opmærksomhed. Siden
5 glædte det mig at indgaae Broderskab med den genielske lunefulde Ludewig Tieck, til hvem uagtet forskiellige Livsanskuelser, en usædvanlig Sympathie stedse drog mig. — Naar jeg undtager disse To, har ingen levende Digter saaledes vundet mig, og saa at sige gjort mig aandelig forelsket, i lang Tid. Ja jeg
10 begyndte alt at tvivle om Muligheden hos mig, til at komme i en saadan Tilstand mere (: ligesom Sara, i de ældre Aar, tvivlede om at undfange:) da jeg, ved at læse Walter Scotts Romaner, pludselig igien følte den gamle Ild blusse; og jeg, som i senere Tider ofte havde tvunget mig til at læse nogle af Nutidens
15 Producter, for dog at kiende dem slugte nu disse Fortællinger med samme Graadighed, som Drengene det morsomste Eventyr. Thi her fandt jeg ikke blot Velklang i Sproget, Veltalenhed, smukke Tanker og Billeder, Udmalningen af ømme Følelser og stærke Lidenskaber; men jeg fandt en ægte levende Fremstilling af Mennesket i alle sine Forhold, Characterer tegnede
20 med en Shakespeares Mesterhaand, et dybt Blik i det inderste Hierte, en levende Fremstilling af Tid og Sted, en skabende Indbildningskraft, der bestandig understøtter Hovedsagen med tusinde yndige Biting, en siælden Indsigt i de historiske Forhold,
25 forbunden med et ædel personlig Digtercharacter og fuldkommen Manddomsmodenhed. Thi medens Digteren tilsyneladende dvæler i en Afkrog af Europa paa de skotske Bierge, er det egentlig kun en Kube, Bien søger, før i den at giemme al den Saft og Sødme, den, i forskiellige Himmelstrøg, har hentet
30 fra de bedste Blomster.

Denne herlige Digter takker jeg nu for et Par Aars Nydelse, jeg har tilbragt i et fortroligt Bekiendtskab med ham, uden at mine jordiske Øine nogentid har seet hans Ansigt, uden at jeg har hørt hans Stemme, eller faaet et Tryk af hans Haand. Jeg kiender ikke ham, men jeg kiender hans rødhaarede Cham- 5 bell med de lange Arme, og den langt strakte Virksomhed; hans søde Diana Vernon, lysende og deilig i sin Kulde, som Maanen; hans græsseligskønne Mac Merillies i Hulen med sin Ild, hans i sin Ubetydelighed høistpoetiske Simson med de skiæve Been; hans kongelige Betler, i den blaa lugslidte Kiortel, 10 med Messingtegnet; hans forfærdelige blege Sværmere, stirrende efter Stueuhret, med glødende Feberhæftighed, for snart at kunne slagte deres Offer; hans Allan Mac Aulai, svøbt i sin Plaid, med sværmersk stolte Seerblik, en forunderlig skøn Mod-sætning til den moderne barokmorsomme Dalgetty. Jeg skuer 15 Marie Stuart som Fange endnu, frie i sin Ynde, og Elisabeth i sit Aandsfængsel paa Thronen. Jeg finder Hertugen af Argyle i det yndigste Forhold til den heroisk velsignede Jenny Deans. Mit Hierte smeltes af den jødiske Madonna Rebekka — og i Skildringen af hendes Fader og Narren Wanda træffer jeg, 20 som i det Alt, den udødelige Shakespeares Landsmand og Broder. Den stolte Fergus smelter mig og forsoner sig med mig, paa Vognen hen til Retterstedet. Jeg lever i England med de oldnordiske Saxer og franciserede Normanner. Jeg kiender Skotland, uden at have været der: de eensomme Stier over 25 Engenes Mosegrund, de maanbestraalte Steendysser, Hytterne med deres Røg og Ildsteder, Kløfterne med deres Huler, Bækken med sin Alf, Klostret med sine Munke, Borgen med sin Ridder, selv i Glasgow har jeg en fortrolig Bekiendt i den driftige elskværdige Spitsborger Jarwie. Jeg finder min gamle 30

Vaulundurs Træk igien tildeels i hans Ætling Weland. En lignende værdig Ætling, skøndt i en original Individualitet hilser mig affecteert høitrvænde i den pyntelige Sir Percie Shafton. Med Fornøielse lader jeg mig, forliebt med Roland, drille en
5 heel Bog igiennem af den knibsk indtagende Katharina Seyton; for de herlige Portraiter af Antiquaren, og Sir William Ashton staaer jeg med samme Følelse, som for Raphaels Leo den Tiende, og beundrer den store Maler, i det uskønne Ansigt. Men i det den ædle Rawenswood omkommer paa Alfesandet,
10 da flyder min Taare i sød høiblussende Medlidenhed, og jeg fatter at den store Digter ei blot kiender det menneskelige Hierte, men at han selv ejer eet, som slaaer varmt og herligt for det Menneskelige.

Denne Mand er det nu, hvem jeg tilskriver disse Linier for at
15 takke ham, og bevidne ham mine Følelser. Ogsaa jeg, ædle Scott er en Digter, og nærer det Haab at De kiender noget til mine Arbeider, om ikke endnu paa dansk, saa maaskee paa tydsk, eller i det mindste af de engelske oversatte Fragmenter. Ligesom De i Romaner har opstillet et poetisk historisk Gallerie
20 af Scotland, saa har jeg i en Række af Aar, forsøgt i Dramer at gjøre det samme, med det gamle Nordens Historie. Heri have vi altsaa nogen Lighed med hinanden, uagtet enhver gik sin Vei, uden at kiende den anden. Jeg sender Dem her de fleste af mine Værker, paa dansk og tydsk; og hvad der endnu mang-
25 ler, skal snart efterfølge. Beviis mig det Venskab at sende mig et Par af Deres Romaner paa engelsk. Jeg vil tilstaae at jeg hidtil kun har læst Dem i Oversættelser paa tydsk, deels fordi det gik hurtigere, deels fordi man i Begyndelsen afskrækkede mig med, at sige, der var saa meget skotsk i Deres Engelsk.
30 Dog er jeg ikke ukyndig i det Engelske, jeg har læst de bedste

Stykker af Shakespeare, Sternes sentimentel Jou[r]ney, Fieldings Tom Jones, the Vikar of Wakefield, noget af Addison Lord Beyron etc; paa engelsk, og med megen Flid oversat Shakespeares Sommernatsdrøm og Ottways Orphan paa dansk. Ogsaa har jeg læst Deres Song of the Minstrel, og the Lady of 5 the Lake. Kun mangler mig nogen Øvelse, og den vil jeg nu forskaffe mig, ved at læse Deres Romaner om igien paa engelsk.

Jeg veed vel at De ikke offentlig tilstaaer at være Forfatter til disse Skrifter, og det kunde jo umulig være min Hensigt her 10 taabelig at ville udfritte Dem, at De skulde tilstaae for mig, hvad De ikke vil sige Deres Venner og Bekiendtere. Men det være nu, som det vil, saa er det til Forfatteren af disse fortræffelige Romaner, jeg skriver og dersom jeg var saa vel belæst i Deres foregaaende poetiske Værker, som i disse Fortællinger, vilde det vel ogsaa være en let Sag, ved en æsthetisk Undersøgelse 15 at komme til moralsk Vished om disses Forfatter. Men sæt ogsaa, at flere have Deel deri, De udgiver dem dog! De, som før var saa frugtbar, har i den senere Tid intet andet givet ud, under Deres eget Navn; altsaa har De i det mindste taget Deel deri. Da der nu gaaer en bestemt fast Character igiennem det 20 Hele, som sammensmelter alle Dele til Harmonie, saa maae vi antage (i hvordan det end forresten hænger sammen) at det er Dem, som har paatrykt Værkerne deres Fuldkommenheds Stempel, og at De forholder Dem til de ubekiendte Deeltagere, som Homer til Rhapsoderne. 25

Altsaa endnu engang hiertelig Tak fra mig og alle Danske hvem De have glædet med disse Værker. Skiænk os endnu ofte Lignende! Thi af et saadant Overflødighedshorn er ingen Ud- 30 tømmelse at befrygte, det ligger som Asathors med sin aabne Spids paa Bunden af Verdenshavet.

Mit Ønske er snart engang at gjøre en Reise til England, Skotland og især til Walter Scott. Skulde det aldrig skee, saa lære vi dog ved denne Leilighed nærmere at kiende hinanden; og Nordhavet adskiller ikke to Aander, som føle dybt for det
 5 Gode, og hvem Muserne skienkte den Evne at tolke det Skønne!

Deres Broder i Apol

A. Oehlenschläger.

789. *Fra C. Hauch.*

Mandagen den 3die Juni 1822.

Min elskede Ven!

10 Jeg har modtaget Deres sidste Brev, og jeg kan ikke sige Dem hvor glad jeg bleev, da jeg kom hiem, saae det opheftet ved mit Nummer og strax kiendte Deres Haand. Men skamfuld bleev jeg ogsaa overat De havde forekommet mig, da jeg netop i disse Dage havde foresadt mig at skrive Dem til. — Tak for
 15 alle de kiære Efterretninger De meddeler mig om Deres Familie og om Deres Arbeider. Gud give jeg havde Deres Hollberg her, især de omarbeidede Stykker, det vilde være mig en vederqvægende Nydelse i den poetiske Tørst jeg her føler mig betaget af, og hvorimod det philtrerede med Gibs blandede Seine-
 20 vand kun lidet hjælper. Den castaliske Kilde jeg er vandt til flyder frisk fra Norden af, og trænger ei til at philtreres. — Vær ikke bekymret for de smaa Indskrænkninger jeg undertiden har paalagt mig med Hensyn paa Comødien, de har Ende og jeg kan igien gaae der et Par Gange om Ugen, om jeg vil. Kongen
 25 har desuden givet mig et Tillæg af 300 sp i Aar, saa jeg nu kan forlade Paris og fortsætte min Reise under meget behagelige Auspicier. I Enden af Juni maaske forlader jeg alt Paris, og De skal da snart faae Brev, naar man reiser har man saameget

Stof, at man ei engang kan lade være at skrive, det er ganske anderledes naar man ligger stille. — Heiberg maa nu være kommen til Kiøbenhavn. — Man siger han skal ansættes i Kiel, det glæder mig for ham, men man skulde tillige sørge for en Formynder for ham, thi det mildeste man kan sige om ham, 5 det er at han med alle sine Talenter er et Barn, der aldeles mangler Kraft til at styre sig selv trods sine 30 Aar. Her er kommen meget slemme Historier op om ham efter hans Afreise. Han har gjort en uhyre Hob Geld i Paris, han er gaaet uden at betale hverken Skræder eller Skomager, han havde heller 10 ingen Ting at betale [med], thi han havde solgt lige til den eneste Frak hvormed han reiste til Danmark. — Det gysede ordentlig i mig, da Faderen mødte mig efter hans Afreise i Palais royal, og sagde at han havde handlet med ham som den største Slyngel, der kunde gaae paa Jorden. Han fortalte mig 15 at han havde givet ham 2 Guldure, et efter det andet, som han havde solgt, at han havde hv[er Maan]jed givet ham 30 fr til sin Huus-Leie, hvilke han aldrig dertil havde brugt, men tvertimod hos sin Vert gjort en Geld af 1400 fr, som nu Faderen maa betale. Han skulde været sadt fast i Marts Maaned for en 20 Vexel af 1100 fr, men der maatte Faderen for at frelse ham paatage sig Gelden og betale 500 fr strax. — Faderen har og skrevet ham en Billet til, der begynder saadan: Var jeg faldet blandt Røvere, saa havde de dog kun taget hvad jeg for Øieblikket havde, du har berøvet mig selv Haabet om at eie noget 25 etc. — Til Prindsen havde jeg gierne nærmet mig meer, men hvor Baggesen er engang, hvordan kan jeg nærme mig der? Tilmed undgik han alt hvad der kunde føre til en friere Explication, og paatrængende og indiscret gad jeg ikke engang synes. — Forestil Dem, han har givet Baggesen Penge for at reise i 30

Schweitz for i Sommer. Der skal han reise med den unge Schmidten, et skikkeligt Menneske, med ringe Dømmekraft, der fordi B. ivrer mod de Tydske, bilder sig ind i ham at have fundet en af Verdens største Philosopher. Han skammer sig nu
5 ikke ved at leve næsten Nat og Dag paa bemeldte Schmidten's Bekostning, der intet eier uden 400 sp. aarlig af Kongen tillige med sin Officersgage, og hvad Tillæg han for Resten kan faae, og at fortære alt hvad han der kan overkomme. Det er en sand Bændelorm med hundrede bøielige Leed, man kan rive
10 ham Leed fra Leed, han hefter sig fast og voxer til igien, og vee den, der er plaget med en saadan Sygdom. M. Brun fortalte mig for Resten, at han skal have en god Ven i Hamborgercorespondent, der fortæller vidt og bredt om den Lykke noget han har skrevet har gjort i Paris. I Paris er der efter M. Bruns
15 Relation ikke Een eneste, der kiender det, kun engang er man kommen til M Brun og sagt, at man vidste meget godt at det var en Landsmand af ham, der havde skrevet det Vaas etc. Hvilket denne for at redde Landsmandskabets Ære forgiæves søgte at nægte. — Det kunde dog gierne Boie see at faae ind-
20 rykket i en tydsck Aviis. — Jeg har ikke befundet mig vel i Vinter, men er nu saa frisk som en Fisk, og søger at benytte mine sidste Dage i Paris til at see alt hvad muligt er. Saaledes vilde jeg engang see, hvordan det gik til i en borgerlig Familie i det cultiverede Paris, og lod mig derfor af min Vert invitere til en
25 soirée hos hans Broder som er Bogtrykker. Jeg blev og her i alle Maader meer end tilfredsstillet, og vilde jeg havdt endnu en mere forceret Cultur, havde jeg været uforføieligere end Kong Midas, æseløret Ihukommelse. Vores Vertinde løb om, saa Sveden trillede hende ned af Kinderne for at opmuntre
30 Enhver til at bidrage sit til Selskabets Underholdning, og frem-

traade da først 2, der spillede en Scene af Racines Berenice, hvori de overgik i Skrig og Springen om i Værelset ikke blot Akteurerne ved théâtre françois premier, men hvad der er sværere selv dem paa theatre françois second. Derpaa reciterede man Epigrammer, der vare saa fine, a[t ma]n gabede derover. 5 Derpaa viste sig Sangere og Sangerinder i en [*Brevet defekt*] Derpaa servertes der med bouillon med riz au lait (Risenvelling) og Vand med Sukker i. For ei i denne Tid at være ledig, sadte sig under Spisningen en lang skaldet Mand, hvis sorte Kiole i mangfoldige Folder slog sig om hans mavre Legeme, i 10 Midten af Værelset og spillede meget gracieust ved Hielp af sine lange Fingre en Solo paa Bas. Derpaa sang atter en smælæbet og tætsnørt Dame i en blaa Spenser med en Kniplingenatkappe om det blege Ansigt en Sang, der var halv Tale halv Sang, og der deri lignede Fuglen Struds, at den uagtet enkelte 15 matte Vingeslag stedse løb hen af Jorden og aldrig fløi, og hvoraf Indholden var at man formanedes til at kaste sig for Damernes Fødder, eftersom de vare Jordens Herskerinder. Dette var Mad for Mons, og bleev almindelig beklappet, og der opstod en Pause, hvori alt hvad der havde Buxer paa, faldt 20 for Fødderne af en Dame, undtagen jeg uværdig, og et Par andre, der ingen Dame havde ved Haanden. — Endelig viste der sig Een, der med alle Slags Grima[c]er stræbte at udtrykke de Passioner og Lidenskaber et Menneske kan komme i f. E. Had, Kiærlighed. Dette udtrykkedes nu heelt almindeligt med 25 Tændernes Skiæren, Øinenes Fordreielse ynkelige Suk etc. Endelig sluttedes det Hele med et almindeligt Chor ∴: med et Par Contradandse, som de yngre i Selskabet dandsede. Under alt dette havde jeg ikke næsten talt et eneste Ord, det eneste der var tilladt at sige var et af de smaa Ord, magnifique, char- 30 mant superbe etc. Alt dette er bogstaveligt som jeg har oplevet

det, og jeg gik hiem, fuldkommen overbeviist om Rigtigheden af det tydske Ordsprog: Allzuviel ist ungesund. — Stage er kommen til Paris, jeg var for et Par Søndage siden med ham og et Par andre Danske i Versailles, hvilket dog rigtignok tager sig
5 anderledes ud i Solskin end da jeg sidst saae det paa en regnfuld Taagedag. Alle Springvande vare i Gang, og en utallig Menneskestimmel bevægede sig imellem de hvide skummende Vandstøtter, et Sted (hvilket en af vore Landsmænd oversadte ved Dragonerne, han havde nemlig hørt af en Franskmand
10 que c'étoient des dragons dont l'eau jailleroient og oversadte det nu frit ligesom Bertouchs Christian ein Graf ved en Grav), steeg der vist over 30 store Vandstraaler i Veiret, og hvor man gik stod en slig hvid Vandfigur og spyttede En imøde, saa jeg kom til at tænke stærkt paa Fouchées Undine. Vi boltrede os
15 en lang Tid midt imellem utallige Franskmænd i det bløde Sommergræs, og jeg kom dobbelt saa frisk hiem som jeg havde taget ud, og tog det Løfte af mig selv aldrig at forsømme at tage paa Landet nogen smuk Søndag, saalænge jeg var i Paris. — I Gaar kunde det imidlertid have kommet mig dyrt til
20 at staae, og det er kun for at vise Dem, at jeg aldeles ingen Skade er kommen til at jeg har skrevet mit Brev til Ende næsten, før jeg begynder at omtale dette. — Jeg havde i Gaar, Søndag, været med et Par Svenskere i St. Cloud, vi gik til Fods hiem igjen, de foresang mig paa Veien nogle af Bellmanns
25 Sange, og vi vare lystige og vel tilmode. Jeg skiltes fra dem og kom lykkelig saa nær til mit Hiem, at jeg kun behøvede at skraae over Gaden for at naae til min Port, men her ventede Ulykken paa mig i de sidste Par Skridt. Det var ganske mørkt, Kl. var over 11, og i det jeg skrider over Rendestenen har en
30 Cabriolet i fuld Fart, der rullede i det bløde Dynd, saa sagte at man ei kunde høre den, naaet mig. Det var ikke muligt mere

at komme tilbage, jeg søgte at gribe Hesten i Tømmerne, men i samme Øieblik var jeg alt kastet til Jorden, i næste Øieblik følte jeg Hestens jernbeslagne Hov, der rørte min Kind lige ved mit Øielaag, jeg ventede intet andet end at den nu skulde træde til og knuse mit Øie, og [at s]tiden Hjulene skulde gaae over 5 mig, men Dyrets Instinkt reddede mig, i det jeg gav m[it Sk]rig, standsede den og holdt sin Fod tilbage, jeg fik Tid at komme op, en utallig Menneskesværm omgav mig allerede, de viste sig alle meget omhyggelige for mig, jeg takkede dem, men ilede paa mit Kammer og kastede mig vaad og skiden som jeg 10 var paa mine Knæ, og takkede ham der havde reddet mig. Jeg var ganske uskadt, ikke et Stød havde jeg faaet; og dog kunde jeg i lang Tid ikke begribe næsten at jeg levede endnu. Min Lykke var at jeg ei mere kunde komme tilbage, havde jeg været et Skridt fiernere, saa havde jeg ikke naaet Hesten men Hiulene, 15 og dem havde ingen Medlidenhed og intet Instinkt holdt tilbage. — Lev vel, elskede Ven, jeg er ganske rask, og føler mit Liv med dobbelt Taknemmelighed efter at have været saa nær ved at miste det. — Leev vel, Gud give Dem en frisk Vaar igien, mig synes det er umuligt andet, hvor der blomstrer en 20 slig Fylde udvortes og indvortes, der maa og alt hvad der er skjønt ved en naturlig Sympathie henlokkes. Her have vi en kunstig Vaar og Violer alle Dage, men de dufte ikke saa sødt som vøre, det gaaer mig næsten med dem som med Pariserdamerne, og det veed jeg, skulde jeg faae i Sinde at forandre 25 min enlige Stand saa bleev det neppe med en af de smalbæltede, stumpnæsedede, gracieust maniererede Væsner, hvoraf der vrimle her ved Seinens Bredder.

Til Døden Deres hengivne

C. Hauch. 30

799. *Fra L. F. Fischer.*

Christiania den 9 Octbr 1822.

Høistærede Professor!

Forventningen om en venlig Modtagelse af disse Linier, har hos mig rodfæstet sig i en bedre Grund end Forfængelighedens, 5 derfor nægter jeg mig ikke den Fornøielse at tilskrive Dem, saa meget meer som De jo selv har skiænket mig den meget større, som Adskillelsen nu forbyder: den jeg nød, Øie for Øie, i Deres huuslige Kreds.

Min Reise til denne Norrigs Hovedstad har jeg, i et bevinget 10 Brev, ladet flyve til min Ven E. Aarestrup, og da han, som Sangfugl, stunddom flager ind under Digterkongens Tag, deels for at lægge — fremmest for at udklægge — sine smaae og store Æg, saa har jeg anmodet den Fugl om, engang at tage mit Brev i Næbet, og kaste det for Deres Fødder, formenende: at 15 De just ikke vil ærgre Dem synderlig, om De istedetfor det saakaldte »bevingede Brev« kun finder en sønderslagen Ægge- skal, uden Hvide end sige Blomme.

Fire soelklare og een sludfuld Uge har jeg nu tilbragt her. Sandelig! den sidste Uge, skiøndt den kongeligste, opfyldt med 20 en virkelig Konge, en Æreport, prydet med Blomsterkrandse, Navnetræk, Granekviste og syvhundrede funklende Lamper, Stadens og Forstædernes Illumination, Soldaternes blankpud- sede Bajonetter, Slottets Gilder, Fæstningens Kanonskud, Parademusik og mange flere Herligheder, — denne brillante 25 sludfulde Uge, har forekommet mig plat lunken, hartad kied- sommelig. Den forangaaende Tid derimod er hengledet ret behagelig. Jeg har besøgt Ullevold, Skøyen og Tøien; jeg har reist over Grønland (en af Forstæderne, vel at mærke) til den botaniske Have, med det mageløse Drivhuus; — jeg har besøgt 30 Røverstaterne Tunis, Tripolis og Algier (trende Hytteklumper

henslængte paa Fieldene og mellem Kløfterne, ret Walter Schotsk). Fremmest nævner jeg min Kiøretour til Ringerige. Det vakre Malerie, som viser sig fra Krogkleven, syv norske Mile i Quadrat, tillader Rummet mig ikke her at afcopiere; blot vil jeg fortælle, at denne Klev i Hermoder er besunget af 5 Norrigs for Nationalsangen kronede Skiald, Høiesterets-Assessor Bierregaard. Denne Skialds Næse har i disse Dage faaet det meest blommede Udseende, ved et Fald i et godt Lag fra Stolen under Bordet; — stakkels kronede Poet! Jeg vender tilbage til Ringerige, med den mægtige Hønefos, i hvis Millioner opsprud- 10 lende Støvdraaber jeg saae den syvfarvede Himmelbue; hist seer man de, den ganske Sommer, snebelagte Hallingfelde, her den eventyrlige Gyrihougen, og nu denne udstrakte skønne Dal, omfavnende Thyrisøen, selv omslynget af Fiordenes og Elvenes runde Arme; Graner og Birke krandsede det Hele i Dal 15 og paa Field, og de safrøde Berberisser og Hyben prange smukt, lig røde Roser i en Brudekrands. Ørter og Makreler svømme i store Skarer i Søe og Elv, og naar Aftensolen giennem den lille Regnskye skimter ned paa den krusede Flade, da titter de store Øine nysgierrige op mod Skyen og Solen, og piadsker 20 Bølgen med den stærke Rumppe under de lysteligste Luftspring. Møllerne brage hvor Elven strømmer raskest, og Saugene giennemskiære iilsomst de tykke Stammer. Hringarike kaldtes dette herlige Rige i gamle Dage, og det har havt Konger navnkundige over det hele Norden. Halfdan den Gamle regierede 25 her 200 Aar efter Christi Fødsel, med hans 18 Sønner; efter ham Dan den Rige eller Mægtige. Halfdan Svartes Hoved ligger her ved Gaarden Steen, hvor Sigurd Hiorth skal have boet. Her har Oluf Trygvesen aandet og besielt Folket til Christendom (998). Her stod Kong Oluf Fadder til den siden 30

berømmelige Oluf den Hellige. Fra denne Thyrisøe — hvor nu de Gutter drage det velsignede Net op i de gyngende Baade — lod Kong Sverre drage Skibe overland til Randsfiorden. Her har Ribbungerne streifet, og her har — meget senere — Anna
5 Colbiørnsen viist, at den gamle Flamme ei var udslukt, end ei blandt Qvinderne. Kort: det er et herligt Rige, dette Ringe-
rige! man føler sig saa vel paa en Plet hvor Fædrene have rørt og virket saa kraftigt og godt; og takket være Gud som for-
undte mig, ei blot at stønne paa det øde Hav under Æqvators
10 brændende Hede, men ogsaa at styrke min Krop og Siel høit [mod] Nord, mellem Fieldene, hvor gammel Daad luer kraftig i Erindringen den Dag i Dag og om tusind Aar. —

Til det overordentlige Storting har jeg erholdt et Adgangs-
kaart, og det morer mig at staae deroppe, og see disse Stor-
15 thingsmænd, sammenkaldte fra Rigets forskjellige Egne, somme med Stierne paa Brystet, andre — simple Bønder — i de Vadmels nationale Kofter, — det fornøier mig at høre dem, med deres forskellige Dialecter, at tale for og mod, alt til Nationens Tarv og Bedste. Norges Gield til Danmark er Hoved-
20 themaet, hvis Opløsning naturligvis bliver heel besværlig, da to Millioner Daler Sølv skal betales, og Kilderne — om de endog søges langt fra — kun synes at risle med liden Sølvklang i Folkets Øren. Fremmede Bankørers Beredvillighed forøger snarere end formindsker de skurrende Toner.

25 Den 29 Septbr: bivaanede jeg en Concert, som det musicalske Lyceum gav paa Byens nu eneste Theater. Huset er lidet, men ret smukt, Theatertæppet nydeligt, forestillende Svinesund; man seer Norrig paa den ene Sverrig paa den anden Side af Sundet. Mottoet er: »for Vid og Smag«. Enewold Falsens
30 Buste staaer ligeoverfor, under Galleriet. Skuespillene skal desto-

værre, efter den høie Directions Ordre, udsættes til Majestæten har forladt Staden, da der ingen sømmelig Plads for en Konge der findes, og da de dog maatte indbyde ham ifald de spillede. Hvad jeg ønsker vil jeg ikke sige, men kan let giettes. Carl Johan agter endnu at opholde sig her en Maaned. — Det første 5 Skuespil som skal gives er Kotzebues falske Undseelse, det næste et endnu ikke bestemt Stykke af vor Holberg, med Prolog og Epilog af Poeten Swach fra Drammen, for at feire Mesterens Jubelfest. Jeg har alt feiret den paa mit eensomme Værelse, efter ringe Evne: forelæst mig selv nogle af hans Comoedier, og 10 skrevet en Sang, den jeg — for at den dog skal blive læst af to — tager mig den Frihed at oversende.

Literaturen gaaer her, fast ligesom i Danmark, i Slaabrok det hele Aar igiennem: lutter Dag- og Ugeblade, med et nylig fremtraadt Maanedskrivt »Idunna« i Spidsen. Mon Grunden 15 til denne Lurvenhed findes i Aanden eller i Buxelommen?

Grev Wedel Jarlsberg er ikke her i Byen, men i Bogstad. Endnu har jeg ikke haft Leilighed at see ham, før jeg forlader Norrig skal det skee; skade at jeg ikke tog mig den Frihed at bede Professoren om en Anbefalingsseddel, hvor meget lettere 20 og gunstigere vilde da Entreen blevet mig.

Midt i November — mulig den fiortende — agter jeg at drage herfra til Kiøbenhavn, om jeg ikke midlertid faaer en anden Lyst, og drager over Filefieldene til Tronhiem, eller — til Grønland, eller — hvo veed? 25

For at denne min Læsning ikke skal blive den »Blicher Olsenske Halvtimes«, end sige »to Dages Læsning«, lig, saa stopper jeg nu — jeg haaber betimeligen — skiøndt min Trang til at fortælle alt tiltager, eftersom Kiedsommeligheden i Byen tiltager, nedsyldtet i Regn og Taage med mere. 30

Tilgiv nu, ædle Mester Øehlenschlæger! denne Meddelelse, og tillad — naar jeg atter kommer tilbage, at jeg nærmer mig Dem, som forhen, ofte og lærvillig.

Det ganske Øehlenschlægerske Huus ønsker jeg alt Godt over;
5 Gud bevare det! —

Ærbødigst

L. F. Fischer.

805. *Fra A. Andersen Feldborg.*

Edinburgh 12 November 1822.

Kiære Herr Professor!

10 Deres Ærinde til Sir Walter Scott er rygtet, og jeg takker Dem for den behagelige Leilighed jeg saaledes havde at see denne store Mand, som jeg saa ofte har seet Dem — i Hiemmet og omringet af Kone og Børn. Ved næste Leilighed skal jeg til-
15 stille Dem en fuldstændig Beretning om denne for mig interes- santeste Begivenhed i mit heele Liv. Her vil jeg blot sige at jeg besøgte Sir Walter Scott paa hans Landsted Abbotsford om-
20 trent 10 Danske Mile herfra den 10de October. Han modtog mig saaledes som et Sendebud fra Danmarks Skiald kunde vente det, og bad mig at læse Deres Brev til ham. Han lyttede
25 med den dybeste Interesse, siddende i hans Skriverstol, med nedbøjet Hoved, og støttende sig paa en Stok, men jeg blev ikke den mindste Muskel-Forandring i hans Ansigt vaer under heele Giennemlæsningen, saa at en langt bedre Physiognomist end jeg skulde vist ikke have kunnet deraf sluttet om han var
25 Forfatter til de Skotske Romaner. Da jeg havde læst Brevet sagde han til mig, som jeg vil give Dem i hans egne Ord:

»I am extremely obliged to Mr Oehlenschlæger for his kind expressions towards me. His letter cannot fail to be highly

gratifying to the author of the novels whoever he may be. Will you give Mr Oehlenschläger my best respects and tell him that I shall with pleasure send him the works he desires, when I shall also write to him. I am also obliged to you, Mr Feldborg for the trouble you have had. You are publishing a work on 5 Denmark, to which Mr Lockhart*) has not perhaps put my name. May I therefore beg you to do it, and, if you please, for 2 Copies.«

Han skrev derpaa sit Navn paa min stolte Subscribentliste, og foreslog en Spadsere Gang, som varede i 5 Timer; og jeg 10 kan forsikre Dem paa at Munden ikke stod stille paa nogen af os noget Øieblik. Men om alt dette næste Gang.

Herr Southey takker Dem ogsaa. Da han skrev sidst lod han mig vide, at han havde gjort Anstalter til at sende Dem nogle af hans Digte med et Brev, som efter min Anviisning sendes til 15 Hr W: Chapman i Helsingør.

Og nu til halv poetiske og halv prosaiske Sager. Af de 3 Ex: af Deres Værker som jeg fik med har jeg afsat $1\frac{1}{2}$, og jeg har grundet Haab om at afsætte et til. Da jeg ei har havt nogen sikker Leilighed til at sende Dem og Deres gode Frue det sorte 20 Klæde og Shawlet saa agter jeg at bringe det selv, og med Guds Hielp vil det skee snart, thi jeg længes saa usigeligt efter min stakkels Søster.

De vil modtage af Musikhandler Lose i Gothers Gaden et Ex: af Deres Portrait, og et til Deres gode Fader, som De vil 25 bede ham at modtage til et lidet Tegn paa min Erkiendtlighed for den ømme Deeltagelse han viiste mod mig, da en af Jordens Mægtige, efter en eller anden ussel Hofsnog's Tilraad, nægtede

*) En Advocat og Sir Walter's Svingersøn.

at give et Dansk Foretagende den Opmuntring som de Danske og Britiske Nationer have skiænket det i en Grad som selv mit sanguiniske Temperament vilde aldrig have givet mig Haab om. Hils tillige Deres brave Fader og siig at jeg haaber snart
 5 at kunne spadsere imellem ham og Dem i Frederiksberg Have og fortælle Dem alt hvad jeg veed om Walter Scott.

Hils tillige paa det venskabeligste Deres ædle Kone og Deres Børn. Jeg gav som De vel kan tænke Walter Scott Skildringer af Deres huuslige Liv, og da han hørte hvor mange Børn De
 10 havde, bemærkede han i en ret inderlig Tone: »Saa ere vi lige deri.«

Deres Portrait behager ret meget her og opvækker hos mange det Ønske at see Originalen. Iblandt disse er naturligviis først og fremmest Walter Scott, som bød mig sige Dem, hvor hiertelig
 15 velkommen De skulde være til Abbotsford. Og nu Gud velsigne Dem og Deres.

Jeg forbliver som aldtid

Deres hengivne

A. Andersen Feldborg.

20 PS: Walter Scott gav 2 danske Skaaler

1) Oehlenschläger.

2) The King of Denmark, as the head of a worthy and literary people.

807. *Til Jonas Collin.*

d: 20 Decbr. 1822.

25 Kiære Ven!

Jeg sender dig her 17 Exemplarer af Sommernatsdrømmen; som jeg skylder Theatret med Hensyn til Antagelsen. Rahbek har antaget den, Olsen vil formodentlig ikke være derimod;

siden der i en tree Aars Tid intet Afslag er kommen paa mit Brev, har jeg ogsaa fra hans Side anseet det for et stiltiende Samtykke. — At forresten Stykket er høistpoetisk, og ikke ved en god Fremstilling vil undlade at skaffe Tilskuere til Huset, tør jeg forsikkre. 5

Saaledes qvitter jeg da 200rd af de 300rd jeg fik som Forskud paa Robinson i England; og der bliver da 100rd tilbage.

Hermed sender jeg dig ogsaa Adelina tilbage, af førømeldte Grunde. Vilde du nu i disse Juleferier give mig et Stykke til Oversættelse saa kunde jeg paa den Maade ogsaa 10 afbetale min Gield til dig. Dersom du Puys svenske Stykke ikke endnu er oversat af en anden, saa giv mig det tilbage; jeg skal da (med Betingelse af den lovede Anonymitet) strax oversætte det.

Du indseer selv, gode Ven, at det maatte være mig haardt at 15 betale disse 200rd igien tilbage med tørre Munde; og du maa dog ogsaa tilstaae mig at dette ikke var Meningen eller Aftalen. Du skaffede mig disse Penge som et Forskud paa et Stykke, men ikke som et Laan, der skulde contant tilbage betales. — Jeg siger ikke dette af nogen Ømfindlighed, eller af 20 nogen Misnøie med Dig min gode Ven, der ved saamange Leiligheder har viist at du mener mig det ærligt og trofast; men kun for at undskylde mig, og for at bringe dig, der har saa mange Ting i Hovedet til at see Tingen fra den rigtige Side. — Du veed at jeg af alle Kræfter arbejder paa at rede mig ud af 25 Suppedatsen. Hoved, Bryst og Arme har jeg allerede faaet op; men jeg kunde let drukne igien, hvis der kom Ebbe, hvor jeg bestemt havde ventet Flod.

Mine Digte, hvis Salg jeg havde ventet at kunne begynde til Nytaar, maa for 3 Riis fint Papirs Skyld, som Bogtryk- 30

keren ikke har tænkt paa i Forveien som han burde, ligge hen — og denne Indtægt standser endnu nogen Tid. Min Gage faaer jeg heller ikke fuldt endnu. — For Grunden faaer vi intet: Du seer altsaa hvor vigtigt det for mig er til dette Nytaar saa
 5 meget som muligt at faae min Robinson ubeskaaret; paa de hundrede Rigsbankdaler nær, jeg endnu skylder Theatret. Bliv altsaa ikke vred paa mig fordi jeg meddeler mig dig fortroligt, og skriftligt. — Jeg er altid forlegen for at tale om sligt mundtligt. Vær fremdeles min Ven, og vær forsikkert om at jeg er din.

10

Din

A. Oehlenschläger.

808. Til Børge Thorlacius.

d: 14 Jan. 1823.

Høistærede Herr Collega:

Inden jeg kommer i Eftermiddag, Kl 4, vil jeg, for at spare
 15 Tiden foreløbig meddele Dem min Mening om den æsthetiske Prisaafhandling med Motto: *Suum cuique*.

»Dersom den for en Priisaafhandling ved Universitetet udsatte Præmie er at ansee som Anledning til en slags fortsat Examen, hvilken den ældre mere dannede Student underkaster sig, for
 20 at vise sine Kundskaber og sin Indsigt i visse Fag, han ex professo har dyrket, saa fortæner i mine Tanker Forfatteren til nærværende Afhandling Præmien. Thi skønt den ikke indeholder ny Ideer, eller nogen original Betragtningmaade, skøndt den undertiden taber sig i det Uvedkommende, og ytrer enkelte
 25 Smags Vildfarelser og falske Begreber (: for Ex: det norske Huus i Søndermarken i Anledning af det Romanagtige) viser den os dog tillige Forfatteren som et dannet, tænkende, følende

Menneske af god Smag i det Hele og fortrolig med den æstheti-
ske Litteratur.« —

Ærbødigst

A. Oehlschläger.

810. *Fra Fr. Moltke.*

Aalborg den [efter ²⁵/₁ 1823] 5

Med Undseelse besvarer jeg nu først min Ven Ohlenschlägers
forbindtlige Brev, som ledsagedes af Suscriptions planer paa
Deres Digte. Det glædede mig, thi det forvissede mig om Deres
venskablige Erindring jeg sætter saa høi Priis paa, og det levnedes
mig ingen Tvivl om at De jo er overbeviist om min varme Hen- 10
givenhed for Dannemarks første Digter. Jeg har stedse haabet
at kunne udrette den mig overdragne Commission saaledes at
De deraf kunne slutte til min oprigtige Attraa at opfylde Deres
Forlangende — men dette Haab svigter . . . og jeg har ikke
villet ile med at give Dem den Underretning. Jeg siger det 15
ugierne, thi det kunde kaste en ufordeelagtig Skygge paa Aal-
borgernes Sands og Smag for det æstetisk Skønne; — og det
var dog i Grunden Synd at beskyldte dem for — thi det er Man-
gel paa Evne — ikke paa Villie der skremmer saa mange fra
Udgifter — der ikke ere ganske uundværlige. De maa, kiære 20
Ven, legge Merke til, at Deres Værker eies allerede af de Læsere
der kiende og skatte Deres høie Værd; at Suscriptions planen
ikke egentlig lover noget Nyt, som faae derfor tillade dem at
kiøbe og endelig at Samlingen vil kuns indeholde en Deel af
den yndte Digtets herlige Verker, og som kunne ventes i sin 25
Tid at findes igien i den med saa megen Længsel forventede
fuldstændige Samling af Øhlschlägers Skrifter. Dette er
Grunden til mine hidtil uheldige Forsøge, og nøder mig til

Uforbeholden at tilstaae Dem det lidet Haab jeg har at være helligere i mine Bestræbelser — dog skal disse ikke standse, men føies til den Høiagtelse, og det Venskab med hvilket jeg er Dem hengiven, men som dette tørre Brev rigtig nok kan kuns
5 give Dem maadeligt Begreb om. . . . De glemmer ikke derfor deres Ven

Moltke.

812. Til H.C. Ørsted.

Kiøbenhavn d: 21 Febr. 1823.

Gode Ørsted!

10 Det glæder mig usigeligt at Du lever saavel, og har saamegen Fornøielse og Nytte af dit Triumftog giennem den chemiske og physiske Verden. Din gode Kone har tilladt os at læse et Brev fra dig, og jeg seer deraf at Du ogsaa har tilbragt nogle Dage hos Goethe. Det vilde meget vederqvæge mig, der-
15 som du havde et Par behagelige Ord at sige mig fra ham. Jeg veed man har for nylig spillet Robinson i England i Weimar. Talde han intet til dig om nogle af mine senere Arbeider?

Du har lovet min Ven, at tage dig af min Roman i England, tilgiv at jeg skriver dig disse Linier for at huske dig paa det.
20 Du har saa mange andre Ting i Hovedet — og Sagen er mig af Vigtighed.

Bogen bliver i fire, eller (maaskee) fem Dele, hver Deel et Alphabet omtrent. Jeg har ladet det tydske Exemplar reenskrive, af de to første færdige Dele og kunde, naar jeg havde
25 oversat det paa dansk, strax sende et tydeligt, med engelske Bogstaver skrevet tydske Exemplar, til en Forlægger, som lod det oversætte. Vilde Walter Scott hielpe derpaa med et Forord, og sit Navn; saa var jeg lyksalig, thi da vilde Honoraret vox

betydeligt. — Maaske Gielles som i Ediburgher Magazin har oversat meget af mig vilde paatage sig Oversættelsen.

Jeg er vis paa at Du udretter alting for mig paa bedste Maade. Lev vel gode Ørsted, fornøi dig godt, høst dine fortiente Laurbær hos alle de herlige Videnskabsmænd du nu har Leilighed 5 til at see og omgaes; og kom sund og snart tilbage til din Familie og til Dine Venner.

Din

A. Oehlenschläger.

815. Til Jonas Collin.

[Efter 18/3 1823] 10

Kiære Collin!

Jeg har ingen Lumpenhed tiltroet dig, thi at tiltroe en honnet Mand Lumpenhed er selv at være lumpen, der ligger altsaa i dit Brev en indirecte Beskyldning, som i Øjeblikket meget krænkede mig, men som jeg dog gjerne tilgiver dig, da 15 jeg formoder det er skrevet i Heftighed, og da du forsikkrer mig, det er af Venskab, du taler.

Der var ingen Grund til at bede om Opsættelse for min Gield ved Theatret, hvis jeg kun skyldte 300rd bort af Honoraret. Jeg veed ikke hvorfor jeg skulde fortie at en Ven havde 20 viist mig en Tieneste. Naar du ikke ønsker det sagt, saa er det en anden Sag, men der ligger ingen Fornærmelse i, at jeg vedgaaer, hvad jeg skylder dig. Jeg vil heller paa ingen Maade længer være i denne Gield, og kan det ikke skee paa anden Maade — saa giv mig den Smule der bliver tilovers, naar alt er 25 fradraget, jeg er fornøiet.

Hvad dine Raad til mig angaaer, saa er jeg dig forbunden, da jeg er overbeviist om de komme fra et ærligt Hierte. Men

ærligt vil jeg ogsaa tilstaae dig, de vilde endnu mere været mig kiærkomne, hvis de vare fremsatte med lidt mere Beskedenhed. Der er Forskiæl paa hvad Ven raader Ven, og hvad en Overmand indirecte fordrer af sin Undermand; eller en Fader af
5 sit Barn. —

Hvorfor skulde jeg ikke komme i Skuespilhuset? Og hvad skulde det skade min Sag? Mit Stykke er af alle Kunstforstandige, og alle som glæde sig over Poesie yndet, og man agter mig derfor. Skulde jeg nu lade mig forbløffe af nogle unge
10 Mennesker, der ligesaalidet ville stikke Piben ind i min Fraværelse, som i min Nærværelse? Og var det ikke paa en Maade at vige for dem, hvis jeg blev derfra af den Grund?

Jeg nægter ikke: din Tro »at jeg skader min Sag, ved at være tilstæde«, ærgrer mig meer end at de pibe. Men derfor kan det
15 gjerne være jeg bliver borte, hvis jeg ikke gider komme.

Du forlanger Udstrøgninger af Mstss Qvikly og Drengene især i sidste Act. De kommer kun for i sidste Akt. Da din Anmodning er »mindre officiel« men dog ikke »aldeles« saa taler du her som Directeur. Jeg giver dig fri Raadighed! Stryg
20 ud saameget, som du vil; men jeg rører ikke min Haand dertil. I ethvert yndet Stykke forekomme mange Scener, der ikke ere bedre end disse. Saadan i et væk at kappe af, var atter at indrømme Vindhaserne en Seier og jeg indrømmer dem ingen; de krummer ikke et Haar paa mit Hoved; og min Robinson
25 vil blive regnet mellem Danmarks gode Skuespil naar ingen meer tænker paa dem.

Jeg kunde ladet være at svare dig, uden paa det Vigtigste; men hvorfor skulde jeg det? Det er bedre at sige sine Venner reent ud, naar der er noget som er een imod. Vær forsikkret om
30 kiære Collin, at jeg i dig bestandig høiagter den udmærkede

sieldenduelige, høistredelige, embedsivrige og til Tieneste for sine Medmennesker redebonne Mand. Erkiend nu ogsaa i mig en Mand med Indsigt i det Skiønne, med Smag, og med mandig Charakter, saa vel som du; saa ere vi de gamle Venner.

Din Oehlenschläger. 5

PS. Brevet til Directionen skal blive omskrevet med Udeladelse af hvad du ønsker.

Jeg foreslaaer Lund til Twastle.

816. *Til Jonas Collin.*

[Efter 1⁶/₃ 1823]

Dit Brev er saa velsignet, bedste Collin, at det fuldkommen 10 opveier alle de Ubehageligheder, jeg har havt for Robinson. Gud velsigne dig, fordi du saa humant og trofast kommer mig imøde igien. Jeg har altid elsket dig, og har jeg været vred paa dig, saa var det fordi jeg syntes du ikke paa den senere Tid holdt saa meget af mig som før. Ogsaa syntes mig du var 15 forlegen med mig, og undertiden lidt for kold og streng afslog hvad jeg bad om. — Gud veed, jeg trænger mig ikke frem, Gud veed, om jeg saa snart skriver noget for Theatret igien. Vær altsaa ikke forlegen med mig, men aaben, hiertelig, og du skal altid finde en trofast Ven i mig. 20

Nu gjør jeg alt hvad du beder mig om, og lover dig ikke at komme ved Forestillingerne. Men at jeg ogsaa selv ønskede at see mit Stykke et Par Gange, og at jeg ikke som en Stakkel skulde tilliste mig dette Syn i en Krog, det synes mig kunde dog ingen forlange. Ogsaa er jeg overbevist om, at min Nær- 25 værelse ligesaa meget har glædet de Mange der raabte sig hæse for min Skyld, som ærgret mine Fiender. — Men naar mine Venner synes det, saa vil jeg gjerne lade det være. Man døm-

mer aldrig saa roligt i sin egen Sag; nu har jeg jo seet min Robinson og — naar det skal være, vil jeg lige saa taalmodig offre Nydelsen deraf, som gamle Selkirk offrede sin Dagbog.

Men har jeg vundet dit Hierte igien, saa er jeg inderlig fornøiet. See nu altid venligt til mig — og giv mig intet tvungent Nik, thi jeg vil tilstaae dig reent ud, det er fornemmelig det, som har krænket mig. Og er der noget — saa siig mig det reent ud. Lad os ikke frygte for hinandens Heflighed. Der gives heftige Mennesker uden Forstand og Hierte, og med samme.

10 Vi høre til de sidste. Hvad Ulykke var der da i, om man ogsaa engang imellem stødte Hovederne sammen? Langt bedre end at gaae og mule. Vi kunne uden Selvros sige om os selv, at vi ere ordentlige Folk hver paa sin Maade; vi ere Byesbørn, og Frederiksbergianere! og ville evig være Venner!

15

Din

A. Oehlenschläger.

Nu skriver jeg intet Brev til Directionen. Du veed nu alt hvad der ligger mig paa Hiertet, og jeg overlader min Sag i dine Hænder!

20 Vil du sende mig Bogen, saa skal jeg ogsaa gjerne stryge ud i Msts Qviklys Rolle!

818. *Til Teaterdirektionen.*

Kiøbenhavn den 26 Martii 1823.

I Anledning af mit Skuespil Robinson i England, være det mig tilladt at indkomme for den Kongelige Theaterdirection

25 med følgende ærbødigste Begiæring.

Directionen havde for tre Aar siden den Godhed at forunde mig et Laan af Theatercassen, stort 300rb Sedler. Disse skulde vel nu ved denne Leilighed afbetales; men da jeg omtrent paa

samme Tid indgav Skakspeares Sommernats-Drøm, for hvis Antagelse strax een af de Herrer Censorer erklærede sig; da jeg har Løvte paa med det første at faae et Syngespil at oversætte for Theatret; saa er min Bøn, om det ikke maatte tillades mig at tilbagebetale de 300rb i to Terminer, saa at naar jeg 5 modtager Honoraret for Robinson, strax det eene Hundrede Rbdr. betales, og naar Sommernatsdrømmen, eller det Syngespil, jeg skal oversætte, opføres, de andre to Hundrede.

Vel veed jeg, at efter den nærværende Indretning intet Forskud kan gives; Men jeg forlanger heller intet Forskud imod 10 den nærværende Indretning, jeg beder kun om, at et gammelt Forskud, der er gjort før denne Indretning fandt Sted, maae afbetales af mig efter Evner i mindre Summer. Dette, haaber jeg, har intet Lovstridigt, og jeg er overbeviist om, at den høistærede Direction gierne hjælper mig, hvor Billigheden taler, 15 uden at støde mod Loven.

Hvad nu Sommernatsdrømmen angaaer, saa beder jeg Directionen ret hjerteligt at tage Sig af dette nydelige høist-poetiske og høist moersomme Stykke af den udødelige Shakespeare, i hvilket de forskielligste Tidsaldre og Forestillinger 20 sammenknyttes let og naturligt ved Drømmens Magie. Vi have det Held, at kunne give dette Værk got hos os, og jeg foreslaaer Rolle-Besætningen saaledes:

Theseus	— Hr. Liebe.	Puk	— Hr Phister.	
Egeus	— » Hass.	Quince	— » Frydendal.	25
Lysander	— » Nielsen.	Bottom	— » Rosenkilde.	
Demetrius	— » Bauer.	Snug	— » Simonsen	
Hermia	— Jfr. Brennøe	Flute	— » Rongsted.	
Helene	— » Flindt.	Starveling	— » Thomsen	
Philostrat	— Hr. Eenholm.	Snaut	— » Winsløv sen.	30

Hippolita — Madm. Heger. Prolog — Hr Foersom.
 Oberon — Hr. Cetti. Maane — » Winsløw jun.
 Titania — Mdm. Andersen.

Den i Stykket forekommende Musik, kunde, tænker jeg, Hr.
 5 Syngemester Zinck eller Krossing let sætte.

Jeg slutter med at takke den Kongelige Theater-Direction
 for den Omsorg, Den har viist min Robinson. Det glæder mig,
 at Directionen, saalidet som Forfatteren, tager Notiz af enkelte
 Stemmer, der, benyttende dem af Tilladelsen og den fuldkomne
 10 Sikkerhed for Ansvar, vove at trodse et heelt Publicums hædren-
 de Bifald og at svække Total-Indtrykket af en mild Konst-
 nydelse med et Pøbel-Optrin hver Aften.

Jeg vover blot ved denne Leilighed at giøre en Bemærkning.
 At ti Minuter er for meget til denne Støi, har man allerede
 15 indseet. Men burde der ikke ogsaa giøres nogen Indskrænkning
 med Hensyn til det physiske Vaaben, hvoraf man betjener
 sig? En halv Snees gode Vægterpiber var istand til at overdøve
 det forresten eenstemmige Bifald. Er det Ret? Er det Ret, at
 et heelt Parterre skal skraale sig forgiæves hæst, medens hine
 20 Enkelte ganske roligt blæse i deres, for deres Virtuositet meget
 passende Instrument, eller overlade det langt ringere Parti
 Seieren? Burde ikke Vaabnene omtrent være lige, og var ikke
 en Tilladelse af Udhysning nok, hvorved dog en mulig
 Overdøvelse var tænkelig?

25 Jeg giør dette Forslag ikke blot for min egen, men for hele
 Fremtidens Skyld, da denne Indretning, som den nu er, aldeles
 begunstiger enkelte Fiender, eller Misundere, eller raae udan-
 nede Mennesker, mod Theatrets Forfattere og den offentlige
 Mening.

30

A. Oehlenschläger.

820. *Fra Teaterdirektionen.

d: 13 April 1823.

Det udeelte Bifald og den almindelige hiertelige Deeltagelse, som Publicum i Skuespilhuset gav tilkiende i Gaar Aftes ved Mindefesten for den nyligen hedengangne Kunstnerinde Md: Elise Maria Zinck, skylder saa fortrinligen den særdeles heldige 5 Idee, som Hr Professoren havde fattet til at hædre hendes Minde, at det er Directionen en kjær Pligt, derfor at bevidne Dem sin oprigtige Tak.

Holstein. Rahbek. Olsen. Collin.

821. Til Teaterdirektionen.

Kjøbenhavn d: 14de April 1823. 10

Den Tilfredshed hvormed Den kongelige Theater-Direction har modtaget mit lille Digt til salig Mad Zincks Minde, den hædrende Maade hvorpaa Directionen har tilkiendegivet mig sit Bifald, har ligesaa meget rørt, som smigret mig.

Det er mig en sand Glæde, ei blot at vide mig agtet, men 15 yndet, af Hædersmænd, til hvilke min Virksomhed som Digter sætter mig i saa nært Forhold.

Ærbødigst

A. Oehlenschläger.

822. *Fra Teaterdirektionen.

d: 16 April 1823. 20

I hvor gerne Directionen end saae eet eller andet af Shakespeares Lystspil givet paa den danske Skueplads, saa vilde dog hans Midsummer's Night's Dream ikke høre blandt dem, som man turde anbefale dertil, saa meget mindre da dette, selv paa det engelske Theater, ikke har giort synderlig Lykke, og tillige 25 af engelske Kunstdommere er erkiendt som lidet passende for Skuepladsen.

Af Herr Professorens, os ved Skrivelse af 26de Marts d: A: tilstillede, Oversættelse kan man altsaa, i det mindste for Øieblikket, ikke gjøre Brug.

Deres Ønske, at oversætte et Syngespil for Theatret, ønsker
5 Directionen snart at maatte finde Leilighed til at opfylde.

Holstein. Rahbek. Olsen. Collin.

823. *Fra J. F. Cotta.*

Leipzig 27 Apr 1823.

Ihr werthes v. 4ten diss, lieber Freund, ist mir hieher nachgeschickt worden und ohne das Mst abzuwarten, muss ich
10 Ihnen wegen der Contracts Bedingungen bemerken, dass wir zwar wegen des Honorars, nie aber wegen einer Auflage noch weniger wegen der Anzahl Exempl. contrahirt haben. Es war und konnte bei mir nie anders verstanden seyn als dass ich vollkommner Eigenthümer durch jenes Honorar von 3 Carolins
15 würde und es wäre gar nicht möglich, [auf] Ihren Vorschlag von 750 Ex. einzugehen, da dadurch ein solches Bändchen auf 4 Thlr p Ex verkaufft werden müsste.

Ich tadle es gar nicht, dass Sie, lieber Freund, auf Ihren Vortheil sehen, nur müssen Sie auch an andre denken — Wenn
20 Sie meine Vorschüsse nur nach den entbehrten Zinsen betrachten so könnte ich mit diesen schon das Honorar eines Bändchens bezahlen und dann was habe ich verloren — ich kan Sie versichern dass meine Handlung v. Hroar p.p. nicht über hundert Ex abgesetzt hat, also geht beinahe das ganze Capital zu
25 Grunde. Ich gestehe Ihnen gerne und offen, dass ich auf keine andre als die oben bemerkte Bedingung des freien Eigenthums Übertrag eingehe und gar nicht zürne, wenn Sie einem andern

Verleger die Sache übertragen, denn ich bin weit entfernt
Ihren Nachtheil zu wollen, nur muss ich mich selbst auch vor
Solchem wahren —

Herzlich wie immer Ihr 5
Cotta.

825. *Til F.C. Dankwart.*

d: 4 Mai 1823.

Kiæreste Dankwart!

Det er som om en lille misundelig Nisse vilde berøve mig den
Glæde at komme til Grev Schimmelmänn, naar han viser mig 10
den Ære og Godhed at indbyde mig. Førstegang var det mig
ikke muligt fordi Indbydelsen faldt ind paa en Forelæsningsdag,
som allerede eengang i Aviserne for mine Tilhørere
offentlig var giort om. Nu har Etatsraad Ørsted indbudet
mig til imorgen; mig som næsten ellers aldrig spiser ude 15
om Middagen. Fortæl Greven mit Uheld, undskyld mig, og tak
ham inderligt for sin Godhed imod mig. Fra nu af holder jeg
til den 12 Decbr ingen Forelæsninger, og det vil vel endelig
engang blive mig tilladt at høste Frugt af min ædle Velynders
Bevaagenhed. De maa gierne vise ham dette Brev. Min Kone 20
takker ligeledes ærbødigt for Indbydelsen; nu maa hun dele
sin Mands Skiæbne.

Deres

A. Oehlenschläger.

826. *Til Louise Hegermann-Lindencrone.*

d: 5 Mai 1823. 25

Min ædle Velynderinde!

Deres gode Husbond og Søn viste mig den Ære at giøre mig
et Besøg igaar, men jeg var desværre ikke hiemme. Jeg længes

LOUISE HEGERMANN-LINDENGRONE

Maleri af Just Holm o. 1845

Privateie

meget igien efter at see de kiære Hegermænd og -Qvinder; maatte det vel være mig tilladt at komme imorgen Aften (Tirsdag) hvis De er hiemme? — Rigtignok burde jeg gjøre først en formelig Visit og gratulere — men i Kraft af Licentia poetica haaber jeg, der sees giennem Fingre; og — da Veien er lidt lang — at der forundes mig at blive lidt længer end den blotte Visittid ellers tilstæder. Jeg tager noget Felsenborg med, men derfor er det slet ikke nødvendigt at der bliver læst, hvis der maaskee er andre Fremmede, end de sædvanlige.

10 Tilgiv nu min Oprigtighed; og hils alle de kiære Venner! Et mundtligt Ord til Budet er nok for at sige mig, om det er Dem beleiligt, eller om De heller ønsker en anden Dag.

Paa Søndag spilles Freias Alter i Borups Selskab, efter mit Forlangende til Indtægt for en fattig Enke. Turde jeg vel haabe

15 at see nogle af mine Høistærede mellem Tilskuerne?

Ærbødigst

A. Oehlenschläger.

827. Til J. F. Cotta.

Copenhagen d. 6 Mai 1823.

Lieber Freund! ich überlasse mich ganz ihrer Gewalt und ihrer Grossmuth; thun Sie es mit dem Roman wie Sie wollen.

20 Jetzt ist es zu spät für mich Veränderungen zu machen. Ich kann nur auf meine Ehre versichern, dass ich immer an Sie von der ersten Auflage gesprochen habe; vermuthlich haben Sie das nicht bemerkt, weil sie aber meine Anerbietung genehmigten, musste ich ja glauben, dass wir einig waren. Übrigens sehe ich sehr gut ein, was Sie für mich gethan haben, ich habe Ihnen immer meine aufrichtige Dankbarkeit gezollt, und werde nie aufhören es zu thun. So lassen Sie es denn damit gut seyn.

25

Sollten Sie einmal von diesem Roman grösseren Vortheil ziehen, als Sie jetzt hoffen, so werden Sie gewiss dem Dichter auch davon seinen Theil zu Gute kommen lassen. Ich werde Ihnen den dritten Theil im Anfange Junii schicken; und hoffe dass Sie mir zu dieser Zeit das Honorar für den vierten 5 Theil auch voraus zustellen werden, wenn auch das Mscpt, in den Tagen, noch nicht in ihren Händen seyn sollte.

Ich habe im Litteraturblatte (: das mit dem Morgenblatte folgt:) eine hämische seichte Persiflage, ohne alle Gründlichkeit und Rechtlichkeit über meine Räuberburg gelesen. 10 Ärgerlich ist es doch, dass solche Äusserungen in den Blättern meines eigenes Verlegers mitgetheilt werden; wenn fremde Blätter, wie z: B: Zimmermanns Hamburger-Dramaturgie, das selbe Stück mit dem grössten Lobe erwähnen. Vermuthlich ist es der grämliche Advocat M. der über alles 15 schimpft, und die ganze Welt mit seinen aesthetischen Advocaten-Processen angreift. Wer es auch ist, man sollte doch in Ihren eigenen Blättern die Leute nicht auf eine erbärmliche und unedle Weise von Ihren eigenen Verlagsartikeln weg-scheuchen. 20

Ganz der ihrige

A. Oehlenschläger.

828. *Fra Heinrich Heine.*

Berlin den 8 May 1823.

Ew Wohlgeboren

sind derjenige dramatische Dichter unserer Zeit, den ich am 25 meisten liebe und am höchsten verehere. Ich bin froh durch

Uebersendung des beykommenden Buches eine schickliche Gelegenheit gefunden zu haben dieses auszusprechen. Ich bin

Ew Wohlgeboren

ergebener

5

H. Heine.

Adresse: Pr. Gubitz in Berlin.

829. *Til N. P. Nielsen.*

d: 15de Maj 1823.

Kiæreste Herr Nielsen!

Jeg hører til min Sorg at De skal troe, jeg er Deres Uven,
10 fordi jeg skal have yttret mig ufordeeltigt over Deres Correggio i Aftes. Jeg mindes vel hvad jeg sagde: Jeg erkjendte meget Godt i Deres Fremstilling, men det forekom mig, at hvad jeg bestandig savnede hos Foersom: en vis naiv Munterhed, en mandigrask Selvfølelse, en kraftig pathetisk Begeistring ogsaa
15 undertiden manglede Dem. De var elskværdig god, ædel og følsom, og fortiente fuldkommen alle Hierters Bifald, kun forekom De mig endnu lidt for sentimentalsk, oratorisk, lidt for langsom syg. Det kan være, jeg tager feil; det kan være at Slutningen af Stykket med sin Tone selv giver Anledning dertil.
20 Saameget er vist, jeg følte det ikke saaledes, da jeg skrev Correggio. Han maa for alting ikke smægte sygeligt. Hans Mathed er kun øjebliklig og i det sidste Øjeblik dødelig. Naturen er nær ved at hielp sig selv, selv næstsidste Gang ved en qvægende Søvn, hvoraf han begejstret reiser sig styrket af en skøn Drøm.
25 Han er en sund, barnlig kraftig Natur, der har faaet et pludseligt Knæk ved Uagtsomhed, han er ikke hektisk; ikke forsigtig, ikke langsom. Tvertimod, en bestandig ubetvungen Ild hindrer

det lille Saar i Brystet fra at læges; voldsomme Følelser bryder det op, og en pludselig Blodstyrtning ender hans Liv, som om han havde faaet et Dolkestik. Altid er han varm, levende, leger med sit Barn, holder af sin Kone og spøger selv med den lumpne Battista i den Tanke, han mener ham det ikke saa ilde. Altid 5 bevæges han med Hurtighed af Følelsen og Phantasien; og græmmer han sig, da er det en sviende Kummer, som ikke klynker mat, men han trøster sig selvstændig og dygtig endnu bestandig med en christelig Philosophie, dybt rodfæstet i hans Siæl, og med høie idealske Forestillinger. Paa denne Maade var 10 det kun muligt at hæve ham, fra Huusfaderdøden til Heltedøden. Og han dør virkelig Heltedød; thi det er en stor og herlig Natur, som bukker under for Skiæbnen, uden næsten endnu i det sidste Øjeblik ret at vide det selv.

At De fremstillede meer af dette Væsen end Foersom, (med 15 hvem jeg aldrig i denne Rolle var ret fornøiet) derom er ingen Tvivl. Og opfyldte De ikke alle mine Ønsker, saa er det vel muligt at adskilligt i Stykkets sidste Akt selv har givet Anledning dertil. Jeg er hist og her undertiden falden i en vis Modetone, hvilken jeg meget vel veed behager Mængden og Tiden, 20 men ikke Naturen og Evigheden. Lad da ikke mine Indvendinger krænke Dem; jeg vil gierne tage noget af Skylden paa mig selv. Desuden — det bedste af Stykket, de tre første Akter saae jeg ikke, og de to sidste saae jeg, kommen fra et langvarigt Middagsmaaltid, efter hvilket maaskee en Middagsøvn havde 25 været bedre, end en aandelig Nydelse.

Lad da al Uvillie fare! Jeg erkiender i Dem en ung Kunstner med skønne Anlæg og med de bedste Forhaabninger. Rom blev ikke bygget paa een Dag; men Deres Fremskridt ere stærke og i Øine faldende for alle. Deres Will i Robinson spillede De [til] 30

den høieste Satisfaction. Einar Tambeskiælver [har] været bedre hver gang; det har jeg sagt Dem ærligt, hvor kan De da tro at jeg ikke skulde holde af Dem? Tilgiv da, hvis jeg uheldigviis i Aftes har været lidt uforsigtig. Heller ikke et Ord kan man sige, uden det strax bringes til rette Sted af tjenstvillige Aander. At De har spillet mange Ting fortræffeligt i Correggio, beviser Publikums eenstemmige Bifald; og at De en anden Gang vil kunne supplere hvad jeg ønsker, hvis De skulde bifalde min Anskuelsesmaade er jeg overtydet om. Altsaa Venner som før.

Deres

A. Oehlschläger.

830. Til Christiane Oehlschläger.

[Forsommeren 1823]

Kiære Molle, vær ingen Nar,
Og trods ikke den gode Fa'er.
Jeg havde Ret. Du vrøvled for ofte
Om hvem der skulde sye min Kofte.
Et godt Ord havde alting i Orden bragt;
Men det stod ikke i Molles Magt.
Saa vil jeg da være mere stærk
Og række Haanden til kiærligt Værk.
Jeg kommer fra det borgerlige Gilde
Hvor vi sang og drak til det blev silde.
Schimmelmann var der ogsaa; han bad mig at age
Til sig næste Søndag og Ikken medtage
Send mig imorgen Kristen (til mine Digte
Jeg bruger Pennekniven, og Beckers Geschichte)

Den ottende Deel kan du mig sende
 Nu nærmer sig altsaa Brevets Ende.
 Jeg tænker, du kunde intet forlise
 Ved selv i Morgen hos mig at spise.
 Men gjør som du vil; jeg underskriver
 at jeg dig trofast til Døden bliver.

5

Din

A. Oehlenschläger.

832. *Fra Laura Lundblad.*

Lund d. 21 Junii 1823.

Wid öfverhändandet af dessa böcker från min Äldste Bror i 10
 Stralsund, begagnar jag mig af tillfället att ännu göra mig
 hågkommen hos författeren till Axel och Valborg. Min bror
 uppdrog mig äfven att meddela Herr Professorn att det skulle
 vara för honom icke allenast den innerligaste tillfredsställelse,
 utan äfven en fullkomlig högtid att få se Herr Professorn hos 15
 sig [i] Stralsund, — och efter personlig bekantskap, få bidraga
 till firandet af alla de nöjen, som den vackra Oen Rügen med
 dess märkvärdiga ställen och gamla minnen kunna gifva; samt
 att en sådan resa skulle denna vackra års-tiden med det största
 agrement göras genom Lund och Ystad, sedan nu snart Ång 20
 Fartyget derifrån kommer att gå till Stralsund. Jag tviflar
 äfven icke på, att någon af de kända Professorerne här sökte
 begagna sig af ett så vackert sällskap, för att i detsamma dela
 en sådan resas nöje. Ännu en gång innan jag sluter må jag
 minna att detta resförslag ej må forglömmas. Jemte med an- 25
 hållen, det Herr Professorn täcktes vara god framföra min

Vördnadsfulla Compliment för dess Älskvärda Fru, och många hälsningar till Herr Professorns Söta barn, har jag äran med utmärkt högaktning tekna mig

Herr Professorns

Ödmjuka Tjenarinna

Laura Lundblad.

5

833. *Fra C. Hauch.*

Nizza den 1 Juli 1823.

Min tro elskede Ven.

Hvad siger De om mig, der i saalang en Tid ikke har ladet
 10 høre et eneste Ord fra mig, der synes at have glemt Venner og
 Fædreland og alt hvad der tilforn var mig det kiæreste paa
 Jorden. — Ak, men jeg har aldrig savnet og elsket Dem mere
 end nu; da jeg var saa nær ved at tabe Dem. Jeg havde alt sagt
 denne Verden farvel, elskede Ven, og jeg havde kun Haabet
 15 om at see Dem igien i en anden »hvor det skal gaae bedre til
 som man siger« imidlertid kan det endnu lade sig gjøre i denne,
 skal jeg ikke have noget derimod. Der var engang hos mig
 5 Doktorer forsamlede, der alle mente »at det var bedst at
 skiære Benet af mig, førend der gik Kolfyr i hele Kroppen«.
 20 Skolemesteren i Freias Alter, der hvis jeg mindes ret, gav det
 samme Raad, fik ingen Betaling for sin udviste Klygt, mine
 5 Doktorer derimod har jeg maattet betale og det ikke i Rigs-
 bankosedler eller simple Sølvpenge, men i Guld. Angrebet paa
 mit Been fik jeg imidlertid lykkelig afparreret, og det lader til
 25 at man mere føielig end Dommeren i Jeppe paa Bierget har
 indseet at man dømte feil første Gang, og at man maatte dømme
 om igien. Alvorlig talt, elskede Ven, Gud veed hvordan saadant

kommer og gaaer, men jeg har været meget ulykkelig, og maa endnu takke Gud, hvis jeg slipper derfra med Tabet af nogle Penge og et halvt Aar af min Reise. — En fransk Chirurgus har jeg havt, som jeg vilde ønske jeg kunde sende Dem levende; han var ganske skabt for Comoedien, og hvert Ord der gik af hans Mund var Guld værd. Hver Dag han kom forsikrede han mig, at han nu netop i dette Øieblik havde reddet et Menneskes Liv, snart var der Een som ei kunde lade, med Respekt at tale, sin Urin, hvor han da i et Øieblik lykkelig havde rendset og repareret alle Vandledningerne, snart var der en som havde en Fistel i Ansigtet, der som han selv sagde var aldeles umulig at curere, og som han ikke desmindre havde cureret. Han forsikrede mig, at han elskede sine Syge, han tænkte paa dem, drømte om dem om Natten, han gav sin Tid, sin Ro sit Liv, naar det skulde gielde, for at tiene dem. Forresten forsikkrede han mig, at han var ganske som en Officier, han gjorde alt for Ærens Skyld, tout pour l'honneur, ihvorvel han ei undslog sig for under Haanden at tage Penge af dem, der kunde betale ham. Han fortalte mig, at han havde havt en Syg, der hørte ham til, og hvoraf Armen skulde skiæres bort. Han havde alt sluttet Contrakt med Faderen, om at forrette Operationen, hvilken kunde sadt ham i stor Berømmelse i den hele Omegn, men de andre Læger drevne af en skammelig Misundelse, havde paa en underfundig Maade spillet ham den Syge af Hænderne, og da han havde indkaldt dem for Politiecommis- sairen, havde de havt den Frækhed at paastaae, at den Syge aldrig havde hørt ham til. — De begriber let, at jeg heller ikke vilde høre ham til, men imidlertid lod jeg ham dog komme af og til og besøge mig i 3 Uger, da jeg ingen Comoedie havde at moere mig med, for at udgiøre den lystige Person i det meget

melankolske Drama jeg havde at giennemgaae. Endnu i den senere Tid har han skrevet mig til, at hvis jeg vilde opereres, hvis der var nogen Amputation at foretage, haabede han, at han fik Preferencen, han vilde gjøre det foruden Betaling, blot
5 for at blive mere respekteret i Omegnen. — Jeg har studeret meget italiensk i denne Tid, det falder mig lettere nu, efter en saalang Fiernelse fra den tydske Litteratur, at tale italiensk, end tysk, det havde jeg aldrig troet i mit Liv. Jeg har havt mange af Goldonis Comoedier, skrevne i den venetianske Dialekt,
10 hvilken jeg nu ganske godt forstaaer. De ere de bedste, langt bedre end hans alvorlige Stykker, der ere nogle Folkescener som ere ganske fortræffelige, jeg har netop en nu hos mig il campiello (det lille Torv) der ret lærer at kiende den venetianske Folkecharacter. Et Par Kierllinger, deres Døttre og
15 disses Kiærester udgiøre Personerne, men hvorledes disse tumler sig mellem hverandre, sladdre, spille og skrige, skiændes slaaes og forlige sig igien, blande sig med Tilskuerne i større Grupper, eller træde ene frem med alle deres Lidenskaber, hvorledes et ubesindigt Skiildsord, sætter hele Torvet i Bevægelse, hvordan
20 Kierlingerne slaaes, Pigerne skrige, Kiæresterne true hinanden, og hvordan alle strax ovenpaa kyskes og ere de bedste Venner, det giver et velsignet nederlandsk Malerie, hvorved ikke den fortreffeligste Digter behøvede at skamme sig. Goldoni, uagtet han ofte er kiedsommelig, er dog en bedre Digter end Gozzi. —
25 Jeg har til Trods for min Sygdom, og for at glemme mig selv, taget Information i at synge i denne Tid, jeg spiller ogsaa taaleligt paa Guitarre, saa at jeg haaber ikke blot at komme hiem igien, men at komme hiem med flere Kundskaber og nogle nye Talenter. Jeg har, naar mine Smerter ikke vare alt
30 for heftige, ikke været ledig et Øieblik; jeg har ogsaa, uden at

det har kostet mig nogen Møie, viist mig som en bedre Oekonom, end jeg selv havde troet, saa at jeg endnu har nok for at fortsætte min Reise i $1\frac{1}{2}$ Aar, og saa at jeg kan betragte dette halve Aar, som en blot Udsættelse, der ei hindrer mig at udføre mine Planer. — Men De, hvordan gaaer det, hvorledes lever 5 Deres velsignede Familie, Fru Oehlenschläger, Lotte, William, og Johannes, og min lille søde Marie, som jeg selv har staaet Fader [til], i de Tider da jeg endnu kunde staae paa Benene. Hvordan lever Deres Fader, Carl Heger, Boje. Hvad har Peter Wegner gjort i denne Tid. Og De selv, sikkert har De virket 10 meget herligt og skønt, der endnu i Aarhundreder vil gjøre Danmark Ære, og gjøre at vore Børnebørns Børn ville nævne Navnet Oehlenschläger med Stolthed. Men jeg er fiernet fra alt, og hvad jeg meest elsker, har endnu ikke banet sig Vei over Alperne. Kun Niels Klim, det er forunderligt, har i en slet 15 Oversættelse forvildet sig herved, og jeg har alt sadt flere i en Slags Forundring og Respekt ved at aabenbare dem at jeg var en Landsmand af den berømte Klokke, og at jeg selv havde besteg det Bierg, hvorigennem han nedfoer til Planeten Nazer. — Saaledes har det meest phantastiske af Digterens Værker, 20 ogsaa gjort den længste Flugt, men ved Deres Hielp, tænker jeg at hans Comoedier vel engang følger efter. Jeg har ikke skrevet Dem til, troer jeg, siden jeg forlod Paris. Det er skammeligt gjort af mig, og jeg har ofte sagt mig selv at jeg var en doven utaknemmelig Slyngel, ja i den sidste Tid kunde jeg ikke tænke 25 derpaa uden at føle alt mit Blod opstige i mine Kinder, til endelig Samvittighedsnagene bleve saa heftige, at de overvandt Dovenskabens. Jeg har mange Synder af den Slags paa min Samvittighed, men ingen trykkede mig saa heftigt, som dem jeg har begaaet mod Dem. Lad mig ikke derfor lide i Deres 30

Venskab, kiære Oehlenschläger, berøv mig ikke den Plads, uden hvilken mit Fædreland neppe for mig vilde have sit halve Værd. Jeg er straffet nok, og jeg er jo saa desuden ikke vis paa hvad Ende det tager, med mig, og om jeg seer Dem igien eller
5 ei. Jeg har endnu [ikke] paa min Reise fundet nogen, der paa den fierneste Maade kunde erstatte mig Dem, jeg veed ikke om det er en Fordom, som jeg har inddrucket med Modersmælken, men det synes mig som de fleste Folk, jeg har seet i de sidste 2 Aar ikke er værd at løse Skoremmerne paa nogle af mine
10 Venner i Danmark, det er en Evighed siden jeg hørte en ny dristig og fornuftig Tanke, alt hvad man her finder, er som Jean Paul siger, visent Løv fra forrige Høst. Hils og Poul Møller fra mig, hvis De seer ham, han har skrevet mig til, og jeg er ham endnu Svar skyldig, men jeg skal sikkert betale min Gield
15 skriftlig eller hvad der end var bedre mundtlig. Jeg har dog havt Venner i mit Liv, jeg havde vel Lyst at leve noget, for at leve med dem, og jeg vil være usigelig lykkelig, hvis [jeg] kan komme sund og rask hjem igien. En saadan ægte Hengivenhed, Generosit[et], Foragt for alle usle Lidenskaber finder man vanskelig
20 hertillands, Torwaldson syntes hos os at være gierrig, i Italien er han det ikke, han har kun antaget den italienske Charakter, og elsker Penge som alle de andre, det er et Tegn paa, at han er climatiseret. Min eneste Trøst her har været en gammel Tienestepige, der varter mig op, hun har fattet en sand Hen-
25 givenhed til mig, og viist mig at man finder Troskab i alle Lande, at den findes i alle Stænder, vidste jeg alt tilforn. Uden hende havde jeg forsmægtet i den Tid da jeg aldeles ei kunde hjælpe mig selv. Hun har mangan Gang grædt over min Tilstand, hvert Øjeblik kom hun i Vinter for at høre om jeg behøvede
30 noget; hver Morgen var det mig en Trøst at høre hende.

Es-tu-là Marie hedte det hver Morgen, oui, M^r comment va-t-il, naar jeg sagde mal, ma pauvre Marie, stode Taarerne hende i Øinene. Hun har aldrig for al sin Møie vildet tage mere end 5 fr om Maaneden, men naar jeg er reist har jeg gjort Anstalt til, at 50 fr skal blive hende overleveret fra mig. — De havde 5 engang den Plan at skrive en Henrich 4de, hvori en ung Gartnerpige bliver et Offer for denne elskværdige Konges Flygtighed og Galanterie. De vilde ende Stykket med en forunderlig dristig Tanke ved at lade Ravailac gaae over Scenen. Jeg veed ikke om De siden har udført Deres Plan, men jeg har for nogen 10 Tid læst i Mercure tableau des Paris, at man finder paa Biblioteket i Paris et gammelt Manuskript hvori staaer, at Ravailac dræbte Kongen, fordi denne havde besvangret hans Søster og siden forladt hende. — Vilde De engang skrive hiint Stykke var dette maaske et Træk mere. — Lev vel elskede Oehlen- 15 schläger, og tænk imellem paa Deres fraværende Ven.

C. Hauch.

834. *Fra A. Andersen Feldborg.*

Edinburgh 23 July 1823.

Høystærede Herr Professor!

Som jeg modtog Deres Brev af 19de April vilde jeg just afsende et meget langt Brev til Dem indeholdende vidtløftige 20 Walter Scotiana og andre Curiosa. Men jeg holdt det tilbage, da jeg troede det bedst at oppebie Prof: Oersted's Ankomst.

Var jeg reist til Britannien blot for at sælge nogle af Deres Værker og sende tilbage Beløbet i Shavler etc. saa var den Sag 25 blevet afgjort for længe siden. Men jeg kan ikke vel udsætte mig for muelig Tab ved at sende med usikker Leilighed Vare som vort aarvaagne Toldvæsen vilde maaskee opsnuse og con-

fiskere. Af Erfaring veed jeg at jeg kan svøbe et Indisk eller Engelsk Shavl om min Hals og lade enhver Told Controlleur og Posekiger gloe paa det saa længe som han finder for godt uden at han vil understaae sig til at tage det fra mig. Paa denne
5 Maade skal jeg derfor bringe Frue Oehlenschläger hendes Shavl, og for at forebygge muelig Uleilighed ved Deres Klæder, vil De forbinde mig ved at indlægge hos Herr Lose en aflagt Klædning, hvorefter den nye kan syes. Det er efter erfarne Folks Udsagn den bedste Maade at gaae frem paa.

10 Professor Oersted har nu selv seet Sir Walter Scott der gjorde ham en Undskyldning for at han ei havde erkjendt Modtagelsen af Deres Brev og Værker som de sendte ham ved mig. Professoren vil naturligviis underrette Dem om alt hvad der foregaaet imellem ham og Sir W: S: med Hensyn til Dem, og
15 jeg haaber at De vil i et og alt finde Dem fornøyet med Sir W: S.

Jeg havde den Ære at introducere Prof: Ø. til Deres Oversætter Herr Gillies, der vil med Fornøjelse paatage sig Oversættelsen af Deres Roman. En Boghandler, der er nøye forbunden med Sir W: S: har jeg ogsaa talt til om at forlægge den, og spurgte ham hvor mange Tusinde Pund han vilde give for den, paa hvilket Spørgsmaal han imidlertid ikke kunde indlade sig, førend han saae Manuscriptet. Bedst vilde det være, som Sir W sagde mig, da jeg saae ham sidst at De selv kom over med
25 Manuscriptet, og De vilde vist i ingen Henseende fortryde et Besøg til et Land, der hæfter Verdens Interesse i saa høj en Grad.

En nye Roman er paa Stabelen, og næsten det halve er trykt af den.

30 Apropos! Sir W: bad mig sige Dem at der var ingen Grund

til det Rygte at han agtede at gaae til Tydskland over Kiøbenhavn. Siden han ansees for at være Forfatteren til Waverly etc., vilde han i Særdeleshed efter den sidste Roman Quentin Durward neppe være velkommen blandt Magthaverne, som saa gjerne ville sætte os tilbage til Ludevig den 11tes og Carl den 5 dristiges Tider.

Ønsk kiære Herr Professor, at jeg maa hverken druknes eller hænges, førend jeg har fuldendt et lille Værk hvorpaa jeg indeslutter en Subscriptions Plan. Jeg haaber at De vil skaffe mig ligesaa mange Danske Subscribenter som jeg skal skaffe 10 Dem Engelske til den nye Udgave af Deres Værker, thi jeg veed at De virkelig meener det godt med mig. De har gjort mig udødelig, og De vil vist ogsaa gjøre noget for mig, medens jeg er Dødelig. Da Prof: Oe: var her saae jeg ham ofte, og vi havde mange høyst snorrige og moersomme Optrin, thi han 15 erklærede sig for en Danish Tory; og jeg ligesaa drabeligen forfægtede mine Meeninger og Anskuelser som en Danish Whig. De Oplysninger og Vink han gav mig vare af den største Vigtighed, og den aabenhjertede Tiltroe han viiste mod mig, gjør mig stolt af at have havt temmelig nøye Omgang med 3 af 20 Verdens meest udmærkede Mænd, Thorvaldsen, Oehlenschläger og Oersted NB. H: C: — Mænd tillige som ved deres Værker og Skrifter foreene Danmark og England med de ømmeste Baand.

Det behagelige ved Prof: Oersted's Omgang blev ellers betydeligen formindsket ved en Efterretning han meddeelte mig om Deres gode, gamle Fader. Professoren kunde imidlertid ikke tale bestemt. Det svævede for ham som om Deres Fader var gaaet til et bedre Sted end Frederiksberg med alle dets Herligheder. Skulde det være Tilfældet, saa maa jeg bevidne Dem 30

min hierteligste Deeltagelse. Jeg haaber at jeg aldrig har for-
glemmt og aldrig skal forglemme dem der har været gode mod
mig. Og jeg maa tilstaae, at jeg kan ikke noksom paaskiønne
den Opmuntring som Slotsforvalter Oehlschlæger gav mig i
5 Anledning af mit Værk over Danmark.

Men skulde den gode Olding endnu fra hans Have og i Sel-
skab med hans Søns Familie see Solen gaae ned bag Brøndbye
Vester Kirke, saa hils ham paa det forbindtligste.

Hils ogsaa Deres gode, rare Kone, hvis Grød, skiøndt vel ikke
10 Shakespearsk, jeg længes efter. Siig Lotte, (dersom i hendes
poetiske Uforsonlighed hun vil tillade det) at jeg skal bringe
hende et Shavl halvfemte Alen langt for de halvfemte Timer
jeg tilbragte den første Dag med Sir Walter Scott paa hans
Marker og i de deilige Skottiske Glens, hvorom Prof: Oersted
15 kan fortælle Dem, da jeg førte ham lysteligen om i en af de
berømteste kaldet Rosslin Glen. Af de 3 Guineer, som Sir
W: S: giver mig for 2 Exemplarer af min Bog om Danmark
skal jeg give Johannes saadan Tiende, som vil passe sig for den
der er opkaldet efter Johannes Evald. William Cognac kan
20 gjøre Regning paa en eller anden Erindring om hans store
Navne for de 3 Champagne Smause jeg har nydt hos vor Alders
Shakspeare. Og lille Marie skal faae en Model af den Vogn,
hvori the Great Unknown kiørte mig fra hans prægtige Land-
sted til hans Svigersøns deilige Hytte.

25

Hengivenst og forbindtligst

A. Andersen Feldborg.

835. Til Kamma og K. L. Rahbek.

[31/8 1823]

Øndep^øst. No 25.

Motto:

Glædeligt og lyksaligt Nytaar, Herr Professor!
 Jag hatte den Æren at være hos Herr Oellenschläger
 og Herr Bo...ll

5

Holm. pag: 368.

Sølvbryllups-Sang.

I Anledning af Herr Studiosus Knud Lyne Rahbeks,
 og Frøiken*)

Karen Margaretha Hegers
 Ægteforening.

10

Sølvbryllupsfolk, mig meest bekiendt,
 Er gierne Folk med Lokker graae,
 Med Toure, med Parykker paa,
 Som alt har Verden Ryggen vendt.

15

*) Ikke ham hos den lille Prinds..

Men disse vende Brystet til,
Og skjøndt de just ei lide Støi,
Beboe de dog en venlig Høi,
Hvor de kan høre hvad de vil.

Sølvbryllupsfolk, mig meest bekiendt,
Har gierne mange Store, Smaae,
Med Bakkenbart, med Faldhat paa,
Som reent har Huset endevendt.

Men disse to endnu vi see,
End accurat i samme Huus,
Hvor Ungersvenden med en Ruus
Tilbagevendte tit i Sne.

Da alt nu har beholdt sin Skik
I hine fem og tyve Aar,
Det næste Sæt, som forestaaer,
Vist ligner dette paa en Prik.

Og uforandret blier igien
Det Venskab da, det Hiertelag,
Hvormed I mangel svunden Dag
Imodtog hver en trofast Ven.

Og ærligt lover Eder Een,
Om fem og tyve Aar, ifald
Han Eders Glæde dele skal,
At slynge Jer en Egegreen!

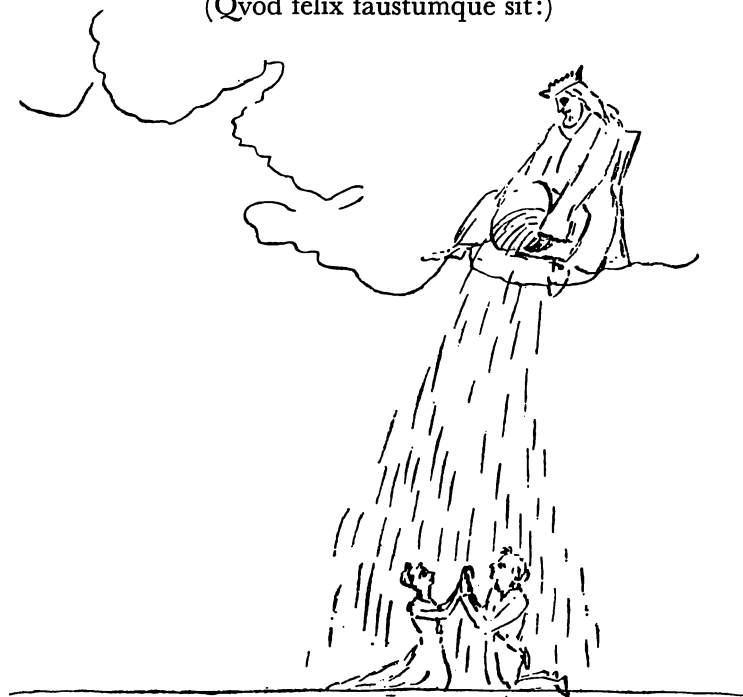
Sølv er vel godt, og Guld end meer,
 Men bedre dog end begge to
 Er Nøisomhed og Hiertero,
 Som Himlen i Naturen seer.

Allerunderdanigst 5

A O —

Træsnit, raderet med Pennen
 i Papir.

(Qvod felix faustumque sit:)

Rahbek og Kamma: Det regner, vor Herre!

10

Vor Herre: Det skal I ikke regne Børnlille! Jeg øser Vel-
 signelsen ned over Jer!

836. *Fra Prins Christian Frederik.* Sorgenfri d. 18 Sept 1823.

Hr. Professor og Ridder Oehlenschläger!

Aarsdagen af en Fest som De ved Deres saa udmærkede
Digting forskiønnede fornyer for mig en Erindring som jeg
5 ønsker ligesaa varig for Dem og, skiøndt udvortes Erindringer
ikke behøves hvor Følelserne staae Hukommelsen bi, saa er
det mig dog kiert at kunne forbinde Bevidnelsen af min Er-
kiendtlighed med Mindet om hiin Fest. — Jeg sender Digteren
en Lampe, vi kunne ikkun vinde ved at den bruges af ham i
10 hans Kald.

Jeg henlever med sand Højagtelse Deres

forbundne og velvillige

Christian Frederik.

838. *Til Walter Scott.*

Kopenhagen d: 13 Octbr. 1823.

15 Mein werther unbekannter Gönner!

Indem ich einige freundlich versprochene Zeilen, und einige
Bücher von Ihnen erwarte, bringt mein lieber Schwager Ørsted
mir die höchst wichtige Nachricht, dass Sie noch weit mehr
für mich thun wollen, dass Sie meinen Roman »Die Insel
20 Felsenburg« (nach dem Manuscripte englisch übersetzt)
herausgeben wollen, und mit einem empfehlenden Vorworte
begleiten.

Wie kann ich genug für solche Güte danken? Aber aufrichtig:
Ich habe auch diese Grossmuth erwartet; denn der edle Geist
25 in Ihren Schriften musste von einem edlen Menschen her-
rühren, der gern etwas für seinen ärmeren Bruder in Apoll
thun wollte, wenn jener dessen nicht unwürdig sey. So hat mich
denn meine Hoffnung, meine Zuversicht nicht betrogen, und

ich werfe mich, im Geiste, dankbar, mit gerührtem Herzen an Ihre Brust.

Das Schicksal hat mich als Dichter in ein kleines Land hinversetzt, und obschon ich mich, durch Fleiss auch die deutsche Sprache erobert habe, hilft es doch nicht genug; denn Nachdruckereien, Vielschreibereien und Geldmangel, hindern den besseren Schriftstellern einen billigen Lohn für ihre Werke einzuärnten. Erst wenn sie alt und lebenssat geworden, fängt man an ihnen nach Verdienst zu belohnen. Allein, während das Gras wächst, stirbt die Kuh. 10

Wer es nun gern ein wenig besser haben mögte, sieht sich nach Rettung um, und so ist mir denn das liebe England als ein wahres englisches Eiland erschienen.

Thun Sie also jetzt theurer Dichter und Mensch was Sie können. Ich bin genugsam. Was man in England wenig nennt, 15 nennt man in Dänemark viel. Ich habe Frau und vier allerliebste Kinder zu versorgen, ich habe in diesen, für unser Land, schweren Zeiten viel von meinen vorigen Einkünften verloren, und bin etwas in Schulden gerathen, obschon ich — *mirabile dictu* (:doch die Möglichkeit beweisen Sie selbst am besten:) 20 ein ordentlicher Poet bin.

Ich schicke Ihnen hier den ersten Theil, von meinem Romane. Der zweite Theil wird noch in diesem Herbste nachfolgen. Um aber keine Zeit zu verlieren, sende ich den Ersten voraus, damit Sie gleich mit einem Buchhändler Accord machen können, 25 wenn mein freundlicher Übersetzer dazu geneigt ist, das Werk zu übersetzen. Ich gebe Ihnen ganz die Vollmacht mit ihm und mit dem Buchhändler für die erste Ausgabe Accord zu schliessen. Im Frühlinge, sobald uns das Eis nicht mehr trennt, werden die zwei folgenden Theile erscheinen. Sobald ein Theil 30

englisch gedruckt ist, wird er auch deutsch herauskommen, eher nicht.

Wäre es möglich dass Sie mir, nach Empfange dieses einen Vorschuss auf das Honorar — 200 Pfund Sterling — schicken könnten, so würden Sie mir und meine Familie diesen Winter weit angenehmer machen, als wir ihn sonst zu erwarten wagten, und es dankt Ihnen herzlich

ihr ewig ergebner Freund

A. Oehlenschläger.

10 842. *Fra Walter Scott.*

Edinburgh 16 January 1816 [c: 1824]

My dear Sir

I have long waited some private opportunity to transfer for your kind acceptance a copy of my poetical attempts and of a number of volumes for which the public have been pleased with-
15 out authority or reason that I know of to hold me responsible. In making you so very trifling an acknowledgement for a much more interesting act of kindness on your part[] But you know Glaucus took in good part Diomedes offer of his brazen armour and accepted [it] in exchange for his own golden mail.

20 I have to regret much that I do not sufficiently understand the Danish to read your beautiful poetry in your own northern language although I am comforted by thinking I cannot lose much considering that the German is as natural to you as the Danish so that my ignorance is only attended with irremediable
25 inconvenience in the few instances in which you have confin'd yourself to your vernacular language exclusively.

The Insel-Felsenburgh reachd me about three weeks since when I was at Abbotsford keeping Jol in the old fashion with

beef and ale and dance and song. I had not an opportunity to proceed on your commission untill I saw Mr Gillies upon our return to this city a day or two since. I am happy to say he willingly undertakes the task of translating which the beautiful distinctness of the Manuscript renders a comparatively easy 5 one. At the same time Mr Gillies is not possessed of very good health and his progress may perhaps be slower than one could wish. I am certain there will be nothing left undone either on his part or mine to render the speculation advantageous— Still the result must ultimately depend on the taste of the 10 British public which like the public elsewhere is so capricious as to afford no sure ground for augury. So far as I have myself proceeded in the manuscript (for I read german slowly and your works with deliberation) it has amused and interested me very much and I should have no hesitation to anticipate its 15 success were it not for the risque that John Bull may not understand the merit of some of the portraits which though perfectly true to general nature are in the finishing peculiar to Germany. Professor Schwefeldumf for example is a sort of person who does not exist in England though to all who know the state of 20 the continental universities he must appear admirably drawn. I only point out this as a possible obstruction to the success of the work but we will do all which we can.

The following details are not very amusing but I wish you to consider them because they may lead to give you an accurate 25 idea of what patrimonial advantage may reasonably be expected from the undertaking.

I have spoken to the respectable House of Constable & Company about the commercial state of the speculation and I find they are willing to undertake an experimental edition 30

of the work extending to 750 copies. Upon this they will be ready according to the custom of the trade to allow the author what they call half profits which from the mode in which they are stated amounts usually to about one sixth part of the gross
5 returns—for example supposing the book to be sold for 12 shillings the author will have in name of his half profits about £ 112 or £ 120. If this edition goes briskly off the author will have the same interest in all subsequent editions which the booksellers will in that case be willing to purchase for a hand-
10 some sum or to pay them periodically as they arise—Respecting the term of paying these profits it is generally deferd untill the sale of the work is in some degree advanced—at any rate they would never advance money till the work is in the hands of the printer so that it will be out of my power to remit you
15 anything on their accompt untill Mr Gillies's labours are terminated when I will endeavour all in my power to make the payments meet your convenience.

I am much afraid that in reading these commercial details you will entertain a much meaner opinion of our patrons the
20 British Booksellers than you have hitherto entertained. But you are to consider that they run all risques of expence of publication bad debts and so forth and that they must have considerable profits to enable them to front such expences. In fact I have always found that allowing the bookseller a handsome
25 profit is the sure way to do justice to the work—for I have known instances when they have been dealt rather sharply with that they have endeavoured to reimburse themselves by measures which injured the sale of the work and of course hurt the authors literary character upon future occasions—You may
30 easily see from the above details that the work if successful must

produce a great deal more than the sum you mention—and if unsuccessful—an event which all who have to do with the public must accompt at least possible you would not I am sure wish the bookseller to be a loser. I will be happy to hear your own wishes and opinions upon what I have just stated and 5 am with sincere respect and regard Dear Sir Your much obliged humble Servt

Walter Scott.

Mr Feldborg has goodnaturedly undertaken charge of the books. 10

843. *Fra C. Hauch.*

Genua den 20 Jan. 1824.

Min inderlig kiære Oehlsenschläger.

Jeg har modtaget et Brev fra Dem, min inderlig troefaste Ven, og det er kommet mig som en venlig Fredens Due fra Hiemmet paa en Tid, hvor jeg i 7 Maaneder ikke har hørt et Ord fra mit 15 Fædreneland. — Jeg har længe troet min Fader død, da han hidtil stedse har viist mig den ømmeste Omsorg, og nu paa engang har opholdt at svare mig efter flere gientagne Skrivelser, men Gud skee Lov, han har selv slaaet en Enveloppe om Deres Brev, jeg kiender hans Haand, men hvorfor skriver han 20 mig ikke da? — Jeg seer af Deres Brev at De ei har modtaget min senere Skrivelse fra Nizza, hvilket gjør mig ondt, da De deraf vilde have seet at jeg sikkert ikke er vreed paa Dem, jeg erindrer aldrig at have været det i mit Liv, og jeg veed heller ikke hvad Ret jeg skulde have dertil. Jeg maa tilstaae, og jeg 25 troer jeg har sagt Dem det forhen, at af alle de elskværdige dannede Mænd jeg har seet i mit Liiv, og nu har jeg dog seet

nogle, er De for mig den personlig elskværdigste, og jeg har ikke endnu fundet Deres Lige; endog Deres offentlige poetiske Virksomhed fraregnet. — Hvis Poul Møller finder Professor Rhabeck mere tiltrækkende à la bonne heure — han har ogsaa været i
5 China, siden jeg saa ham sidst. Han troede engang at alt Stort og godt havde hiemme i Middelaldren, hvis han nu er rykket frem til den Rhabeckske Guldalder af 1780, saa er det et godt Spring frem, og han kan endnu haabe før sin Død at komme til det Tidsrum, da hans Fader gav Titus Livius ud. — Rhabeck
10 har stedse viist sig som en god Diplomatiker i vor poetiske Verden, og han kan maaskee ved at caressere ham, endnu komme til at hugge Kløerne af ham som man gjorde med Løverne og Tigrene i Tieks verkehrte Welt. Det var dog Skade, hvis vi havde tabt ham, han var saa fuld af Ild, saa begejstret i sin
15 Ungdom, han meente det saa redeligt med alt skønt, og havde gjerne opoffret Liiv og Blod derfor, og jeg kan ikke troe andet end at han er saaledes endnu, jeg begriber ei hvor han kan komme sammen med Repp og Louis Brandis, men han har fra Ungdommen af havt den Uvane at søge slet Selskab, saaledes
20 gik han og og svirede med alt Snavset paa Regentsen, hvor han ventelig betragtede sig som en Art af humoristisk Henrich den 5te i Selskab med Poin og Pistol. — Det har meget forskrækket mig at høre at De ogsaa har været nær ved en stor Ulykke, Gud bevare Deres Sundhed, jeg kiender kun en stor Ulykke i denne
25 Verden det er Tabet af den, alle andre personlige Tilstød mener jeg nu at jeg er Stoiker nok for at bære uden alene at trække paa Læberne derved. En slet cureret Fodskade har tvunget mig til aldeles at forandre min Reiseplan, har røvet mig Tid og Penge, har tvunget mig til at gaae til Bade til
30 Turin til Mailand og at opofre hvad jeg skulde have hiulpet

mig videre frem med. Men interessante Bekiendtskaber og Venner, tør jeg endog sige, har jeg fundet. Italienerne behage mig meget, Piemonteserne have desuden noget nordiskt kraftigt i deres Character. De trodser hvert Aar en Kulde meget stærkere end vi, Sneen falder mellem deres Alper saa høi at den dækker Husene, og jeg begriber nu ret hvorfor de gamle sadte Kuldens Hiem henimod Alperne ad Tyrol og Ungarn til, de kiendte jo ikke det mildere Clima paa den anden Side Biergene. — Forresten troer jeg uagtet min Sygdom at have benyttet min Tiid vel, og jeg har uden Tvivl lært mere end jeg vilde have gjort, hvis jeg var frisk. Saaledes taler jeg Italiensk med Lethed. Jeg har og lagt mig efter Engelsk, hvilket dog engang maatte skee, og læser det med Lethed og taler det en Smule. For endelig at have en Oversigt over alle Litteraturer af Betydenhed i Europa, har jeg benyttet den Leilighed, at jeg boer her i Huset hos en spansk Familie for at erhverve mig nogle Notioner ogsaa heri. Mine Pretentioner gaae ei videre end til at forstaae Don Quixote og Calderone, og det haaber jeg skal være gjort i en Maanedes Tiid eller to. — Jeg har læst her the vicar of Wakefield, som jeg finder usigelig deilig og rørende, fra jeg forlod Danmark har jeg ikke læst saa skjøn Poesie, jeg har aldrig havt mere Ærbødighed for nogen Character i Verden, end for denne simple fattige patriarchalske Præst, der var saa riig i sin Fattigdom, der havde saadant et herligt Ildsted, og saadan en uskyldig Familie at samle derom, naar hans Dik og Bill kravler ham op paa Benene og synger ham Romancer om »the dying Swan« om »the Death of a mad Dog« da har jeg ofte tænkt paa vore Scener paa Søndagsaftnerne i Thusmørket hos Dem. Jeg læser nu en ganske anden Slags Bog, the Elements of a polite Education in letters of Lord Chester-

field to his Son og jeg finder mange gode Iagttagelser der, man kan giøre Brug af, saaledes siger han til sin Søn: kløe Jer ikke i Hovedet i Selskaber, snyd Jer i Jert Lommetørklæde, og see ikke paa det siden efter, stik ikke Jer Finger i Jer Næse, jeg
5 vil heller see en Karl stikke sin Finger i sin R.... end i sin Næse.
— Hans Søn, troer jeg, bleev immer en Klods, og uagtet alle Faderens Paamindelser ei til en fiin Hofmand, hvori denne sadte Menneskets høieste Salighed. Men kunde de ikke hielpe hans Søn, kan de dog hielpe mig ikke til at blive Hofmand,
10 men til at blive et dannet Menneske, hvortil høre mange Ingredienser baade smaae og store. — Den Italienske Litteratur er snart læst, den er ikke saa riig som den tydske og den engelske, og det er alt lang Tiid siden jeg her desværre har Intet mere at nyde. Ariost er usigelig fuld af Phantasie, elskværdig og frisk,
15 og især fiin i sin Ironie, de smaae letfærdige Episoder, som f. E. den kunstige Hund, der ved sine Diamanther forblændede Dommerens Kone, Giokonda etc, ere de hvori han er allerælsk[v]ærdigst. Jeg har seet hans Portrait, som er giort i hans levende Liv, veed De vel at han ligner Dem meget; han er ikke
20 fuldt saa ædel, og ligner endnu mere den Byste, hvori Tydske- ren (jeg har glemt hans Navn) afformede Dem, mens jeg endnu var i Kiøbenhavn. — Tasso derimod, hvis Portrait jeg og har seet, seer mager og gal ud, han forekommer mig og, uagtet det saare meget skønne han indeholder, næsten som en Art af
25 poetisk Donquixote, hvis Dulcinea var den hellige Grav. Boccacio er og fortræffelig, jovialsk og ironisk som Ariosto, men hvorledes Il pastor fido har erhvervet saa stort Renomé, begriber jeg ikke, saadanne fortrukne, maniererte, antithetiske Marionet-Schæfer-Dukker finder man neppe engang blandt de
30 gamle Bergerer, hvormed man morede Ludvig 14 og hans Mai-

tresser, høilovlig Ihukommelse, i Versailles. — Jeg har og her meget fordybet mig i Botaniken, da man kan have Blomster til alle Aarets Tider, og da det dog hører med til min tilkommende Bestemmelse. Jeg arbejder og paa at udvikle et Par andre Smaatalenter, saa at jeg har fuldt op at gjøre. Naar jeg kan gaaer jeg 5 til Neapel. Jeg har intet skrevet om hvad jeg har seet, og hvem jeg har kiendt, men det maa være til en anden Gang. Hils alle mine kiære troe Venner, Boie, Carl Heger, Ørsted, Reinhard, hils min trofaste Veninde, Frue Oehlschläger, jeg haaber vidst hun glemmer mig ikke, hils min[e] kiære smaae Venner, 10 Lotte Johanne, William, og den lille søde Marie, Gud bevare Dem alle vel, og lade os sees muntre og friske igien. Hils Deres Fader, der som jeg haaber holder rask sit muntre Hoved oppe endnu, jeg haaber endnu engang at være saa lykkelig at sidde ved hans giestfrie Bord. 15

Evig Deres troe Ven

C. Hauch.

845. *Fra A. Andersen Feldborg.*

Edinburgh 7 February 1824.

Gode Herr Professor.

Sir Walter Scott sendte mig for nogen Tid siden en Pakke 20 Bøger, som jeg har ikke hidindtil kunnet befordre, da ingen Skibs Leilighed gaves. Jeg sender den nu til Hamburg med the Frankfort Packet, og har bekostet en Kasse, hvori jeg har taget mig den Frihed at lægge en Pakke til min Søster, og saaledes vil som jeg haaber Sir Walter's Foræring komme ligesaa uskadt 25 til Dem, som Deres kom til ham.

Jeg skrev Dem i Fjor Sommer med Anmodning at De vilde sende mig en aflagt Kiøle etc: til Maal. Men De gjorde mig ikke

den Ære at svare derpaa. Jeg maa derfor gientage hiin Anmodning. Kiolen kunde komme med det Engelske eller rettere Skotske Skib, Agnes, der er indkommet til Kiøbenhavn under Haverie og skal bringe mig tilbage nogle Exemplarer af de 5 Skotske Romaner, hvortil der fandtes ingen Afsætning i Danmark, uagtet de vare paa en Maade bestilte af visse Beundrere af Forfatteren af Waverley. De lovede mig rigtignok at de skulde nok paa en eller anden Maade betale for dem. Men Pyt sagde Peer, da det kom til Stykket.

10 Vil De undskylde mig hos Deres gode Kone at hun ei endnu har faaet hendes Shawl. Det skal ikke blive des slettere fordi det kommer seent. Jeg haaber snart at faae en sikker og bequem Leilighed til at sende det.

Hils Deres Familie og Fader paa det bedste og troe mig

15

Deres forbundne

A. Andersen Feldborg.

846. *Til Kongen.*[Før $14\frac{1}{2}$ 1824]

Til Kongen.

20 Saalænge det var mig muligt ei at ansøge Deres Majestæt om videre Understøttelse, undlod jeg det, da jeg vel vidste: Landsfaderen har mange trængende Børn, og at det for et høimodigt Kongehierte er tungt at sige Nei, hvor man maaskee gerne sagde Ja.

25 Men Nødvendigheden og den Omsorg jeg skylder min Familie tvinger mig nu til atter at ansøge om et Gratial og om et Tillæg i min Gage.

Det er mig umuligt med 1400 Rbdlr at føde ti Mennesker daglig og at opdrage fire Børn paa en anstændig Maade. Noget

bør og kan jeg fortjene til ved mine Skrivter; har jeg ogsaa bestandig gjort; men da jeg desuden endnu er i et Par Tusinde Rigsbankdalers Gield, fra den værste Tid, hvor næsten ingen Embedsmand kunde slaae sig igiennem uden Gield, som jeg nu aarlig i mindre Summer maa afbetale, saa er det mig, ved Gud, 5 umuligt at komme ud af det; og uagtet jeg endnu svømmer godt og holder Hovedet over Vandet, indseer jeg dog at jeg maatte synke, hvis der ingen Bistand ydedes mig.

Men at jeg ikke skal synke, det veed jeg, min ædle Konge ikke vil. Deres Majestæt har ofte opmuntret mig med aller- 10 naadigst Bifald og med det hæderfulde Udsagn, at mine Skrivter have bidraget til Nationens Cultur og Smagens og Hiertets Dannelse. Saa vil De vist heller ikke spare nogle faae hundrede Rigsdaler aarlig paa Deres Digter, allernaadigste Konge, naar disse kunne lette hans Kaar, vælte ham en tung Steen fra Hier- 15 tet, og give hans Aand den Frihed og den Ro, som er nødvendig til fortrinlige Kunstværkers Frembringelse, der ikke blive til, naar man er nødt til at skrive for Penge.

Baggesen havde over totusinde Rigsbankdaler aarlig, mens han var ansat. Han har kun holdt fire Forelæsninger sin hele 20 Levetid, jeg har nu i tretten Aar læst hver Vinter for et usædvanlig talrigt Auditorium. Gerstenberg, der dog egentlig vel havde en Digterpension, er nu død; Thaarup ligesaa. Turde jeg haabe at den Læskedrik, Deres Majestæt rakte disse Ædlinge nu maatte yde nogle Draaber i mit Bæger? 25

Allerunderdanigst

Adam Oehenschläger.

848. Til Louise Hegermann-Lindencrone.

[Før $\frac{6}{3}$ 1824]

Min ædle Veninde!

Commendeur Sølling var just hos mig igaar og talde med mig om sin Bombebesættelse, og om Visen der skulde for-
5 andres i den Anledning, da Herr Kammerherrens venlige Ind-
bydelse kom til mig, om at spise hos Dem paa Løverdag. Da jeg
nu havde stor Lyst til at komme saa sagde jeg uoverlagt Ja,
og lod Budet gaae.

Siden faldt det mig først ind, at det var min Forelæsnings-
10 dag; og at jeg umulig kunde lade mine mange Tilhørere gaae
forgiæves uden at opslaae en P[1]akat med Undskyldning. Men
hvorledes undskyldte sig, fordi man skal til Giæstebud? Et Par
Timers Tid troede jeg det kunde gaae an, men efter at have
sovet paa det, finder jeg det ikke lader sig giøre. Thi Aarsagen
15 fik jo flere let at vide, og det vilde være mig ubehageligt.

Undskyld mig altsaa paa bedste Maade hos Deres kiære Æg-
tefælle, og tilgiv mig selv!

Dersom Veiret vedbliver at være godt, kommer jeg ud en
Middag, for at tage min Satisfaction, og bringer noget Klippe-
20 borg med.

Deres ærbødigst hengivne

A. Oehlenschläger.

Hilsen til det hele kiære Hegermann-Lindencronske Huus!

849. Til P. N. Sølling.

[Før $\frac{7}{3}$ 1824]

25 Høistærede Herr Commendeur!

Mig smerter at fornemme,
De havde hid i Aftes Bør,
Da jeg var ikke hiemme.

Her sendes Visen Dem igien
 Vel efterseet og tvættet,
 (Det er poetisk, kiære Ven!)
 Jeg mener den er rettet.
 Henrettet ei, det var en Tort, 5
 Som havde lidt os hædret;
 Jeg mener, for at være kort:
 Jeg har den lidt forbedret.
 Nu tænker jeg: med denne Sang,
 I Aften-Straaleglandsen, 10
 Kan endes vort Bombardement.
 Men De maa flætte Krandsen!
 Deres hengivne
 A. Oehlenschläger.

851. *Til Walter Scott.*

Copenhagen d: 16 Martii 1824. 15

Werther Sir!

Sie haben mich mit dem Geschenke Ihrer herrlichen Werke
 eine grosse Freude gemacht. Künftigen Sommer werde ich
 recht wieder englisch studiren, und Ihre schöne Dichtungen,
 sowohl poetische als prosaische, in der Grundsprache lesen. 20
 Nächstens werde ich Ihnen noch meine Übersetzung der Hol-
 bergschen Lustspiele, und meine gesammelten dänischen
 Gedichte schicken; hoffe auch, das Sie gelegentlich das gütige
 Geschenk ihrer Hand completiren. Mit grossem Interesse habe
 ich wieder Qvintin Durward und den St: Ronansbrunnen 25
 gelesen.

Hiemit schicke ich Ihnen die zwei folgenden Theile der Insel
 Felsenburg, die ich zu der Insel im Südmeere umgetauft

habe. Für Ihre gehabte Mühe mir einen Verleger zu verschaffen, zolle ich ihnen meinen aufrichtigen Dank. Ich bin mit allen Bedingungen vergnügt nur um etwas muss ich bitten. — Dass der Verleger mir nicht 200 Pfund vorschiesen wollte, als noch nur ein Theil Mscpt in Edinburgh war, lässt sich begreifen; wenn nun aber die drei Theile schon da sind, sollte man denn nicht wenigstens hundert Pfund von ihm erpressen? Ich gebrauche dieses Geld so äusserst nothwendig und erwarte deshalb nach Empfange dieses Briefes »einen Wechsel auf 100 Pfund«. Soviel habe ich oft von meinem deutschen Verleger in Vorschuss bekommen, und hier hat der Engländer ja doch Valuta für das Geld. Bekomme ich es nicht, so weis ich weis Gott nicht, wie ich mich diesen Sommer heraushelfen werde.

15 Und dann noch eins! Der Roman soll auch deutsch und dänisch erscheinen: Verschaffen Sie mir also Urlaub »gleich mit dem Druck in Deutschland und Dänemark anzufangen.« Es schadet ja der englischen Ausgabe nichts im Mindesten. Bekomme ich kein Erlaubniss meinen Roman eher zu drucken als die englische Übersetzung fertig und gedruckt ist; und kriege ich auch eher mein Geld von England, so habe ich nichts weiter zu thun, als hingehen und mich hängen, und das wäre doch gar zu englisch.

Meinen werthen Freund, Gönner und englischer Geburtshelfer Herrn Gillies müssen Sie auch recht freundlich von mir grüssen. Ich hoffe dass ihm wieder wohl sei, und dass er bald die Übersetzung anfangen könne. Haben Sie die Güte, und machen Sie mit ihm die pecuniären Bedingungen aus; er muss ja einen billigen Antheil ans Honorar nehmen. Ich gebe Ihnen ganz die Vollmacht solches mit ihm abzumachen,

und hoffe bald ein Paar freundliche Zeilen von ihm, wenn er alle drei Theile gelesen hat.

Und so empfehle ich mich denn gehorsamst! Schreiben Sie mir bald. Es macht mich und meine Familie eine wahre Freude Ihre Hieroglyphen zu dechiffriren. Blos aus der Handschrift 5 sehe ich, dass Sie wirklich der Verfasser der Wawerleyschen Romane sind; nur einer der so viel schreibt, gewöhnt sich solcher Abbreviaturen.

Ganz ergebenst ihr dankbarer Freund

A. Oehlenschläger. 10

852. *Fra F. C. Sibbern.*

Løverdagsmorgen d: 24de April 24.

Jeg kan ikke sige Dem, kjære Prof: Oehlenschläger, hvor ondt det gjør mig, at jeg ikke skal kunne komme til Dem paa Mandag. Jeg har just nylig igjen, i Anledning af, at Fogt- 15 mann fra Sorøe og Paul Møller besøgte mig, havt Deres Digtesamling i Hænderne og Tankerne, og dermed mange herlige Aar i Erindringen igjen, og har just i disse Dage gaaet og fornøjet mig ved den Phantasie, hvilken Glæde det vil være, at være den, der engang til Deres Fødselsdag kunde forære Dem en lille Herregaard eller andet sligt, som De, hvis Danmark 20 var Engelland, vilde have havt for længe siden. Og nu kan jeg ikke engang komme til Deres Professorselskab. Men der er ikke andet for. Det er paa Mandag Sanne Perbøls Fødselsdag og vi have for længe siden budet hende og de Gamle til os til den Dag. Saa jeg maa resignere. —

25

Deres

altid hengivne

Sibbern.

855. *Fra A. Andersen Feldborg.* Edinburgh den 22de Maii 1824.

Kiære Herr Professor.

Deres Brev af 19de Martii modtog jeg først Tiirsdagen den 18de Maii. Hoved Punkterne deri skulle snart blive besvarede
5 til Deres Tilfredshed, da mine Affairer i Britannien begynde at blive mindre afhængige af Anti-britiske Forhold.

De har gjort mig stor Ære i at tilskrive mig et saa langt, venskabeligt og yderst interessant Brev. Jeg takker Dem ret meget derfor.

10 For Øieblikket vil jeg indskrænke mig til at melde Dem, at jeg har rygtet Deres Ærinde hos Hr Gillies, som lovede mig at anstrænge sig med Oversættelsen af Deres Roman. I Gaar Eftermiddag saae jeg Sir Walter Scott, som sagde mig at han havde modtaget den 2^{den} og 3^{die} Deel af Deres Roman, og at
15 han skulde snart tilskrive Dem udførligen.

Inden dette kommer Dem tilhænde vil De have erfaret Englands største Digters Død. Jeg er vis paa at det vil interessere Dem at læse hvad hans Eftermand siges at have skrevet i denne Anledning, og derfor vedlægges en Avis, hvori Sir Walter Scott
20 formeenes at have vurderet den hedenfarne Digter.

Jeg skal med Fornøjelse takke Hr Southey for de skønne Værker og de venlige Linier han har sendt Dem. Men var det ikke rigtigere om De selv tilskrev ham et Par Linier i denne Anledning paa hvad Sprog De finder for godt, thi den kronede
25 Digter er en dygtig Mester i de døde Sprog og er hiemme i de fleeste af de levende, hvoriblandt det ikke lidet smigrer min nationale Egen-Kiærlighed at kunne sætte det Sprog, som Gratierne siges at have villet valgt til at tale i om Morgenen, dog vel neppe paa Sophienholm, Valløe og et Par andre Borge
30 og Burge imellem Eideren og Sundet.

Vil De tillade mig at sætte Deres Navn som en Æres Subscribent ved Sir Walter Scott's paa hosfølgende Subscriptions Plan?

Med forbindtlig Hilsen til Deres gode Kone og Familie forbliver jeg

5

Deres meget forbundne

A. Andersen Feldborg.

857. *Fra R. P. Gillies.*

Edinburgh, d. 29ten Julij, 1824.

32, Gr. Kingstreet.

Hochverehrtester Herr! —

10

Da es mir unmöglich war, den Roman in drey Bänden, vor dem Monat Maj fertig zu machen, und weil man hier keine Bücher mehr vor dem Herbst, (d. h. October) ausgiebt, so habe ich noch nicht einen Contract mit dem Buchhändler über »die Insel Felsenburg« gemacht. Allein, weil ich so eben aus einem 15 Briefe von Hr Feldborg ersehe, dass Sie jetzt wünschen £ 100 zu bekommen, so werde ich sogleich mit Constable (Sir Walter Scotts Verleger) darüber sprechen, und so bald wie ein günstiger Contract gemacht ist, wäre es meiner Meinung nach, sehr möglich für den gesagten reichen Mann, £ 100 als 20 Vorschuss zu verschaffen. Es versteht sich dass Sir Walter Scott eine Vorrede schreiben wird, und dass sein Nahme mit dem Ihrigen auf dem Titelblatte kömmt; — unter diesem launischen und verwöhnten Volke, hat man immer einen gewissen Liebling der vergöttert ist, und gerade weil Sir Walter 25 so viel für seine Werke bekömmmt, ist es schwer für andere Schriftsteller einen annehmlichen Preis zu kriegen. Sir Walter ist jedoch einer der besten Menschen auf der ganzen Welt, der

wirklich die Verehrung und selbst Vergötterung (wenn man so sprechen darf) verdient. Je mehr dass man ihn vertraulich kennt, desto mehr bewundert man seinen kräftigen Geist, und ungeheuren Fleiss, welche mit einer fast kindlichen Gut-
5 müthigkeit, den einfachsten Sitten, und unvergleichbarer un-affectirten Demuth verbunden sind. Bey mir geht es, Gott weiss, beynah so wie bey Ihrem göttlichen und unvergleichbaren Corregio, nur dass ich sein Genie nicht habe! — Früher war ich ein ganz unabhängiger Mann; jetzt habe ich
10 nicht nur viel Geld sondern die Gesundheit beynah verloren, und mein kränklicher Zustand ist die Ursache warum ich in diesem Augenblick so schlecht schreibe, und dass mein immer zerbrochenes Deutsch vielleicht kaum verständlich ist. Allein ich verliere den Muth nicht, und hoffe auf dem Lande
15 wo wir jetzt hinziehen, besser zu werden. Meine Adresse bleibt jedoch die selbe, da wir einen Bedienten hier im Hause haben die Briefe zu befördern. —

Soll ich Ihnen sagen was den stärksten Eindruck auf die lesende Welt hier machen würde, — und für welches (ich stehe
20 dafür) es möglich wäre wenigstens £ 500 zu bekommen? — Eine schaurliche Geistergeschichte, worin nichts komisch vorkömmt, sondern der ächte Aberglaube im höchsten Grade herrscht. Es ist einerley wo die Scene gelegt ist, wenn nur die Geschichte eben so schaurlich wie Grillparzer's Ahnfrau
25 ist. Ihr Landsmann Kruse hat ziemliche Sachen zum Stande gebracht bloss aus der gespannten Interesse, mit welcher man Criminal-Processen betrachtet, allein, die Geister-Welt bietet ein viel reicheres Feld dar; und Sir Walter Scott hat mir hundertmal gesagt, er wünschte dass es möglich wäre einen ächt
30 schaurlichen Roman aus der deutschen Literatur aufzutreiben.

Aber nichts ist zu finden! — Alles ist entweder halb komisch und possierlich geschrieben, oder von schwachen Köpfen, die nichts gutes liefern können. — Höch[s]tens (d. h. am spätesten) binnen drey oder vier Tagen, werde ich wieder die Ehre haben, an Sie zu schreiben. Dann werde ich wohl die Antwort 5 über das Geld von Constable bekommen haben. Mit der allergrössten Hochachtung, verbleibe ich

Ihr ergebenster Freund und Diener

R. P. Gillies.

859. *Til Johannes Oehlenschläger.*

[Beg. af Aug. 1824] 10

Kiære Johannes!

Tak fordi du skrev mig saa smukt til. Det glæder mig at høre at I alle befinder Eder vel, ride paa Hestene, giøre Ture til Gryndtet, o. s. v. Jeg hørte ogsaa at du tog Mod til dig og dandsede paa Slaagildet, men at du blev lidt, til det mørk- 15 nede. Nogle uforskammede Myg, har jeg ladet mig sige, skulle have stukket dig meer end til Maade; men naar jeg seer dig haaber jeg denne Opsvullenhed er forbi, saa jeg igien kan kiende dig. Jeg skal hilse dig meget fra din lille Syster Marie og fra Bedstefar. Marie og jeg spise daglig sammen; hun skriver 20 nede hos mig hos Voigtes, og om Aftenen gaae vi Toure. Moder har vel fortalt dig at vi vare sammen hos Rahbeks forleden Aften. Marie har været der siden igien. Hvor inderligt, min gode Dreng jeg længes efter dig, efter min kiære Lotte og min lystige Wille, haaber jeg I vide. Hils saavel Moder, som dine 25 Sødskende fra mig, og beed Moder undskyldte, at jeg denne gang ikke skriver hende til; men siden hun læser dit Brev, saa faaar hun jo at vide, at vi leve alle vel her. Imorgen otte Dage kom-

mer jeg ud til Jer. Den gode velsignede Zeuthen har saa venligt bedet mig derom, at jeg umulig kunde sige Nei dertil. Hils ham, hans gode Kone og Tante Mimi tusinde Gange, og Tak dem hiertelig fra mig for al den Godhed de vise Eder.

- 5 Jeg skal nok skrive Professor Nissen til, saa du kan faae Lov at blive ligesaa længe, som de andre. — Men nu beder jeg ogsaa dig, samt Lotte og William, at I — naar det er ondt Veir, og I ikke kunde løbe ude — smukt læser paa Eders Ferielectier, saa jeg ikke skal have den Sorg, at see Eder den sidste Friaften
- 10 sidde og læse ganske fortvivlet, mens vi andre spise.

Jeg glæder mig til snart at see Eder alle med røde Kinder, friske og muntre. Lotte glemmer dog ikke Claveret? — Hils nu alle kiære Tølløsiere tusinde gange. Moder skriver mig vel et Par Linier endnu før jeg kommer.

15

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

860. Fra A. Andersen Feldborg.

Edinburgh den 7de August 1824.

Kiære Herr Professor.

- Deres ærede Brev af 13de Julii modtog jeg den 28de. Jeg
- 20 meldte øyeblikligen Hr Gillies det fornødne, og han har siden tilskrevet Dem. Den 29de tilskrev jeg Sir Walter Scott som er paa Landet, og jeg opfylder nu den yderst ubehagelige Pligt at meddeele Dem en Copie af hans Brev til mig!

- Den fortroelige Tone hvori Deres Brev er skrevet sætter mig
- 25 ud af Stand til at meddeele Dem mine Anskuelser af Sagen. For at blive forstaaet af Dem, vilde det være nødvendigt at skrive et langt Brev, men for ei at blive misforstaaet, behøvedes et endnu langt længere. Da Sagen selv imidlertid ikke kunde

vinde derved, saa vil jeg blot sige at jeg agter at gjøre Forsøg til Deres Bedste som paa ingen Maade ville krydse nogen andens Bestræbelser i samme Øiemed. De og Deres, gode Hr Professor, ere mig for kiære til at jeg ei skulde søge enhver Leilighed til at bevidne Dem min Deeltagelse og min Erkiendtlighed for de mange virkelig lykkelige Øieblikke jeg har tilbragt i Deres Families Skiød. Dog hvad er Villien, naar maaskee Evnen mangler. Jeg vil derfor ikke sige meere, eller opvække Forhaabninger, der maaskee ikke kunne opfyldes.

Jeg maa overhovedet først rydde af Vejen hvad Grunde De kan allerede troe at have til at bebreide mig. Dette skal imidlertid blive gjort, saasnart Stutmester Nielsen, som nu er i England, kommer tilbage, og med hvem jeg kan beqvemmelingen og sikkert sende Deres Kiøle og Deres Kones Shawl, samt om min Pung strækker dertil et smukt rødt Shawl til Lotte.

Jeg takker Dem ret meget for Tilladelsen at sætte Deres Navn som en Æres Subscriberent paa Listen til min lille Bog om Skotland. Et saadant Navn opvejer mange Dusiin af litteraire Excellentzers, og gjør en Forfatter meere godt end fleere Skokke af Fyrstelige Patroners.

De skal snart høre fra mig igien og jeg beder Dem at være vis paa at jeg skal intet forsømme, som kan paa nogen Maade bidrage til Deres Tarv. Imidlertid forbliver jeg med Hilsen til den gode Frue Oehlenschläger, Lotte, Johannes, Willy Conjak og Marie Louisa

Deres hengivne og forbundne

A. Andersen Feldborg.

Oplysninger til Sir W's Brev:

turn your evidence i:e: jeg vil vidne for Dem.

English trade i:e: Engelske Boghandlere.

Abbotsford Melrose 1 August 1824.

Sir,

I am favoured with your letter and am truly sorry to say that in my last conversation with Mr Cadell of Mr Constable's
5 house I found him totally unpropitious on the subject of Mr Oehlenschläger's novel so that I now stand with respect to that gentleman in the disagreeable situation of having afforded hopes which no effort of mine can render effectual. Mr Cadell will not hear of making any advance and indeed has latterly
10 given but poor prospect of the work being rendered available for the author's benefit whatever exertions we may use. He says no German work has ever stood the expense of translating and we know how very small that is. In short, I had the mortification to see that he is not in humour with the undertaking and
15 as they are as liberal a house as any in Britain I fear we should find none more likely to comply with Mr Oehlenschläger's wishes. I wish you would look into Constable's shop and talk with Cadell on the subject. He will tell you that I offered to do any thing in my power to make the British public acquainted
20 with Mr Oehlenschläger's merit, and I will turn your evidence that the matter does not miscarry for lack of zeal on my part.

You will judge for yourself about Mr OE printing in German & Danish. I have no doubt his doing so will be an additional reason with the English trade for giving little or nothing for
25 his work as it will then be accessible to any one who likes to translate it. But though this be the case on the one hand yet on the other the chance of getting anything here is so precarious and our friend Mr Gillies goes on so very slowly with the translation that it would be a great pity the author should be
30 deprived of any emolument which he can secure in his own

country for the precarious chance of improving what compensation may be gleaned up here.

I mentioned before in a letter to M^r OE that the booksellers would not listen to any proposal including advance of money and I really believe the very hinting at it altered in some degree 5 their general ideas of the plan. I will be obliged to you to make this unpleasing communication to M^r OE after you shall have seen Mr Cadell. It will save me two very unpleasant things first the writing a letter on any subject and then on a subject so disagreeable to myself as well as to Mr Oehlenschläger. I beg 10 my kindest and best remembrances to him and am

Sir your obedient Servant

Walter Scott.

871. *Til Kongen.*

[Før 1/2 1825]

Til Kongen!

15

Da jeg ifior allerunderdanigst bad Deres Majestæt om Tillæg i min Gage, og anførte de Grunde der gjorde mig det til Nødvendighed at vove denne Bøn, hørte De mig med sædvanlig landsfaderlig Mildhed, allernaadigste Herre! og bifaldt, hvad jeg anførte til min Fordeel; kun fik jeg, istedet for Tillæg, et 20 Gratial af 500 Rigsbankdaler Sedler, fordi Tillæg, i den senere Tid, sielden gaves.

Denne Naade satte mig istand til at slaae mig et Aars Tid igiennem, uden Næringsсорger; men da Aaret nu er omme, og den samme Tilstand indtræffer, vover jeg at komme med 25 samme Bøn, da kun Forundelsen af et saadant Gratial gjør mig det muligt at bestride Omkostningerne til mine Børns gode Opdragelse, og kun det bringer mine Kaar i Forhold til Andres,

mine Liges, for Exempel Professor Rahbeks, der ingen Børn har, og som dog har mere Gage end jeg, endog Gratialet iberegnet.

Tillidsfuldt stolende paa Deres Majestæts menneskekiærlige
 5 Hierte vover den lille Hyrdedrengs Forfatter at bede sin Konge, denne sande store Børneven, der oftere skienkede Digterens Faderfølelse sit opmuntrende Bifald, ei at unddrage ham sin runde og milde Haand. Efter min Embedsstilling kan jeg om nogle Aar vente bedre Indtægt, men for nærværende Tid nødes
 10 jeg at tye til min Konges Naade, og den vil vist ikke forlade mig.

Allerunderdanigst

Adam Oehlenschläger.

872. *Fra I. F. Castelli.*

Wien am 30 März XXV.

Werther Herr und Freund!

15 Obschon zwey Briefe von mir an Sie unbeantwortet blieben /: den einen übergab [ich] in der Post, den andern erhielten Sie zu Mlle Fröhlich:/ so kann ich doch die neue günstige Gelegenheit nicht versäumen, mich Ihrem Andenken zu empfehlen, und Sie zu überzeugen dass das Ihrige bey mir
 20 noch nicht erloschen ist. Ihr freundliches Auge, Ihre Zutrauen-einflössende Stimme, Ihr freundliches Entgegenkommen und Erwidern sind und bleiben mir unvergesslich. Nehmen Sie meinen herzlichsten Gruss in der Ferne und diese Versicherung gütig an.

25 Bey uns hat sich Manches verändert. Meinen besten Freund, der auch der Ihrige mit vollem Herzen war, hat ein schneller Tod hinweggerafft. Breuss stürzte auf einem Ritte nach dem Prater vom Pferde, zerschmettete sich die Hirnschale und

blieb todt. Ruhe seiner Asche, er war ein unpolirter Edelstein.

Von Ihren dramatischen Werken wird Correggio noch oft gegeben und stets mit neuem Vergnügen gesehn. Auch Axel und Walburg ist neuerdings mit ganz neuer Besetzung in die Szene gebracht worden. Man wundert sich mit Recht, warum 5 der geschätzte Dichter in neuerer Zeit gar nichts Dramatisches erscheinen lässt, oder wäre vielleicht Etwas erschienen? Warum senden Sie es nicht zu uns, wo man Sie verehrt und liebt?

Nehmen Sie das kleine Büchlein, welches ich Ihnen beyliegend übersende gütig auf. Es sind nur Haselnüsse, aber der 10 echte literarische Brantweinbrenner weiss auch aus solchen den Liquor herauszuziehen und einen Liqueur des Noisettes zu bereiten.

Wollten Sie mir beweisen dass Ihnen meine Zuschrift nicht unangenehm war, so thun Sie das durch einige freundliche 15 Antwortzeilen durch die Post. Legen Sie ein kleines noch ungedrucktes Liedchen aus Ihrer Feder bey, damit ich Ihren geschätzten Namen meinem Taschenbuch Huldigung den Frauen einverleiben kann und seyn Sie stets versichert der Achtung und Freundschaft 20

Ihres

I. F. Castelli.

Meine Adresse

I. F. Castelli

auf der Wieden in 25

der Bärenmühle

zu

Wien.

874. *Fra N. C. Bierring.*

Vesterbroe d. 11te May 1825.

Din kostbare og herlige Foræring har særdeles glædet og opmuntret mig. Jeg kom derved igjen til, efter et langt Savn, at pleie Omgang med gamle Venner! Modtag derfor endnu
5 engang min hiertelige og oprigtige Tak, som jeg har udsat at give Dig skriftlig i det Haab, at jeg ogsaa skulde være i Stand til at kunde give Dig Svar paa den anden Deel af Skrivelsen. Dette har imidlertid ikke været Tilfældet, og jeg bør forklare Dig Aarsagen.

10 I Fjor, da man ikke kunde bøye mig, som i Evighed ikke vil blive Tilfældet, paatog man sig at knække mig, hvilket ikke til Dato er lykkedes. Imidlertid faldt man pludseligen ind paa mig, og tog alt hvad der kunde tages, og hvorom ellers Optegninger fandtes, deriblandt ogsaa Dit og Mange Fleres Beviser,
15 et smukt Selskab af Storkors til Riddere, Biskopper, Admiraler, Konferentsraader ned til Jøder og andre Kjeltringer. Jeg formodede derfor at man havde arrangeret sig for længe siden med Dig, og ikke fulgt mit Raad: »Henvend eder til B og lad Ø være i Roe; thi han kan ikke betale.« Da Du imidlertid
20 ingen Maning har faaet, saa antager jeg nu, at man dog har fulgt det givne Raad, og at Du gandske bliver uden for Spillet, men at man har skrevet til Vestindien og derfra faaet eller faaer Betaling. Herom har jeg i disse Dage villet have fuldkommen Oplysning; men da jeg formedelst Hoved-
25 svimmel og Nervesvækkelse ey tør gaae ud, og jeg endnu ikke har faaet udfrittet hvad de vedkommende har gjort med Dit Beviis /: ligefrem at spørge herom, vilde være uklogt, da man derved maaskee vækkede Fanden:/ saa er jeg endnu i den gamle Uvidenhed. Vær imidlertid gandske roelig, og skulde
30 nogen røre sig imod Dig, saa svar mundtlig og ikke uden

Høyeste Nødvendighed skriftlig: »Jeg kan ikke nu betale, men naar man henvender sig til B i Vestindien saa vil Betaling strax erholdes«. Lad mig nu ogsaa vide hvad der skeer, paa det jeg kan hielpe Dig til Rette! Fra mig skal Du strax faae Efterretning om jeg skulde høre noget. 5

Hils Din gode Kone og vær Selv hilset af

din

N. C. Bierring.

878. Fra P. Hjort.

Sorøe d: 17 Juni 1825.

Kjæreste Ven! 10

Jeg takker Dem ret meget for de smukke tilsendte Foræringer. Jeg har strax læst de to sidste Dele af Romanen, og finder dem overmaade underholdende. Det hele Værk er en Fylde af Opfindelse, Lune og dyb Følelse, som kun ved sin Yppighed vil, for Øiebliket, undgaae den rette Vurdering, der i Fremtiden 15 vil blive den til Deel. Saaledes er jeg vis paa, at endskjønt Alle ere enige i, at enhver Tragedie har Lov til at være en blot Bearbejdelse af en Helts, eller Fyrstes eller anden stor Persons Hendelser, saa vil den største Mængde alligevel kalde det søgte Midler til at spænde med, at flere af de berømteste Mænd forekomme i Historien, og faae ville kun indsee, deels det Interessante, som umiddelbar ligger i denne uhyre Mangfoldighed af Situationer og det rene dramatiske Genie, hvormed disse Charakterer ere skildrede, deels den Idee, som ligger bag ved dem alle, at et saadant nyt Liv, som Klippeborgernes / eller 25 naar man vil betragte det symbolisk / som en ny Verdens, overhovedet, dog eene have sit Udspring af hele den foregaaende Tids bedste Frugter; deels endelig, at hverken den gamle Albert eller den unge Eberhard kunde opdrages til at mod-

staae det Hyrde-Philisterie, som Livet paa saadan en Øe maatte blive, uden ved at studere og kjende Livet, eller ved at opdrages af Forsynet og Naturen, istedetfor i — Leipzig.

Desuden maa De, af den Aarsag alene være beredt paa en
5 kold Modtagelse, at enhver Philister, i en, med en flydende Pen henskreven Bog paa fire Dele, ifølge alt menneskeligt Værks Natur, vil være istand til at finde nogle Sider, om hvilke han kan paastaae, at de bedre havde været udstrøgne. Men har man blot Haand i Hanke med en stor Forfatter, saa rykker
10 man saalænge i ham, til at man tilsidst bilder sig selv ind, at man har revet ham af Pinden.

Lütken og Wilster have læst den og sige netop det samme som jeg, at man maa beundre den Fylde af Poesie, og den kraftfulde, ædle Følelse, som saa mange Steder udtaler sig; den
15 herlige Iver f[or] Ret og Sandhed, hvori man — som jeg oftere [har] tænkt — kan sammenligne Dem med Holberg. Thi at stride for Oplysningen, det var dog det Alvorlige i hans Spøg.

Fra Fogtmann /: som er Lector ikke Adjunkt:/ skal jeg takke meget for Hilsenen. Han vil vist synes godt om Bogen. —
20 /: Tauber er ikke Doktor, og bliver det vist aldrig :/

I Sommerferien skal jeg bringe Dem Pengene. —

Deres hengivneste

Peder Hjort.

P:S: Jeg beder at hilse Deres Frue, C. Heger, Boye, den store
25 Lille-Lotte, og de andre. —

879. Til J. C. Lindberg.

[Juli 1825]

Min Høistærede.

Dersom et Exemplar af Bothes Euripides skulde forefindes i Deres Bibliothek, og De vilde laane mig den Deel, hvori

Med ea staaer, paa et Par Dage, saa forbinder De derved meget
Deres ærbødige

A. Oehlenschläger.

NB. Jeg sender Synderen til Dem, med disse Linier, som i
Aftes fik sin Straf for sin Dovenskab. De slette Charakterer 5
han saa ofte faaer hos Dem gjør mig bekymret. Jeg maae ende-
lig engang tale sammen med Dem om ham, det er ellers en
hiertensgod Dreng, med et godt Nemme, og en god Villie,
men desværre mangler han vel undertiden den nødvendige
Energie til at sætte Villien i Værk. 10

880. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm den 5 Julij 1825.

Välborne Herr Professor, Riddare af
Kongl. Dannebrog-Orden, m: m:!

Herr Professorn skulle billigtvis kunna anse mig för en annan
Bruzelius (jag menar at det war han, som var Herr Professorns 15
förra Commissionär) emedan jag lika med honom emottagit et
förtroende utan at derfor lemna någon räkenskap. Denna blyg-
sel bevisar dock at wi äga Samvete båda två, ehuru hans lærer
erhållit något starkare education, än mit, och derfor åter-
vänder jag också förr til min pligt. Orsaken hvarför jag så 20
länge dröjt at lemna någon underrättelse om det updrag, Herr
Professorn haft den godheten at lemna mig, är, at jag, såsom
god Patriot, ej gerna velat lemna något bevis på min Nations
dåliga smak, genom det inskränkta antal subscribenter, som
teknat sig. Till Publikens ursäkt måste jag dock anföra, at alla 25
de, som subscriberat på Herr Professorns samtliga arbeten,
anse sig erhålla Ön i Syd hafvet, såsom en suite af dessa,
och derfor ej trott sig böra subscribera på den särskildt. Skulle

jag framdeles, och under den resa genom Westra och Norra delarne af Sverge, som jag i Sommar företager, finna några flera, som wilja antekna sig, skall jag hafwa äran meddela Herr Professorn deras namn och bostad.

- 5 Trenne Svenska Litteratörer, Atterbom, Prof. Geijer och Doct. Schröder äro nu på wägen til Köpenhamn och skola der utan twifvel hafwa den äran at upwakta Herr Professorn. Om de råkas, anhåller jag om min wänkskapliga helsning til dem.
- 10 Jag slutar med hwad jag egenteligen hade bordt begynna med, nemligen at hjerteligen tacka Herr Professorn för den smickrande wänkskap och godhet, hwaraf Herr Professorn behagade lemna mig så dyrbara prof under mit senaste vistande i Köpenhamn. Jag skulle anse för en lycka, at kunna wisa min erkänsla
- 15 derfor med något mer än blotta ord. Min Hustru förenar sig i dessa mina uttryck af tacksamhet, och hwarje gång våra tankar flytta sig öfwer Sundet, dröja de med innerligt nöje vid minnet af den glada och så högst interessanta aftonen på Friedriksberg der Snillet och Naturen ömsom tilryckte sig wår beundran.
- 20 En ny resa til Seland wore med en sådan afton rikeligen belönt.

Med den utmärktaste Högaktning och sann tilgifvenhet har äran framhärda

Wälborna Herr Professorns och Riddarens, m: m:
Ödmjukaste Tjenare,

25

Bernh. v. Beskow.

882. *Til Bernh. v. Beskow.*

[o. 12/7, 1825]

Min høistærede Ven!

Jeg kan ikke nok takke Dem for Deres kiære Brev, som paa en saa behagelig Maade bragte mig de Dage tilbage, i min

Erindring, da De og Deres elskværdige Frue besøgte mig, paa Frederiksberg, hvori vi gik og talede med hinanden om Kunst og Poesie, medens jeg viste Dem Udsigterne, og medens den gode Hustru varede mig hvert Øjeblik, for at træde paa de sorte Orme. 5

Det glæder mig ret at være yndet og erindret af saa mange ædle Svenske, og i min Roman vil De, i Beskrivelsen om Gustav Adolf, etc: see, at mit skandinaviske Hierte slaaer for dem, som for mine Brødre, i Følelsen af, at ingen Politik bør eller kan adskille ærlige Nordboer, som Sprog og Tænkemaade 10 forener.

Jeg har i disse Dage havt et Besøg af tre andre Svenske, Atterbom, Geier og Schröder, alle værdige, interessante Mænd. Især har jeg ret lært at kiende den herlige Atterbom, med ligesaamegen Følelse som Vittighed og Forstand. Det gjorde mig 15 ret ondt at miste ham.

Men jeg kommer vist engang med det første til Sverrig og Norge.

Jeg takker Dem ret inderligt for de mange deilige Subscriberer paa min Bog, og sender Dem herved Bogpakken, tillige 20 med en Afskrift af Subscriberterne her. Bogen koster paa Tryk-papir 10 Rbdr 3 $\frac{1}{2}$ 6 β Danske Sedler; paa fint Fransk Papir 14 Rbdlr 3 $\frac{1}{2}$ 12 β ditto — Da der nu er 23 Subscriberer af første, og To af andet Slags; saa udgjør det i alt 272 danske Rigsbankdaler 18 β . 25

Jeg kan ikke nægte at denne Tilvæxt i mine Finantser fornøiede mig meget, især i et Øjeblik, da jeg intet fik at høre fra min tydske Boghandler Cotta, der gjør en Reise i denne Tid, og ikke sender mig de Penge, han har lovet mig, endnu.

Turde jeg bede Dem, kiære Ven, lægge den ene Godhed til 30

den anden, saa var det, efter Modtagelsen af dette Brev, og Pakken, at sende mig disse 272rd. Da det er solide Folk, samlede i Stokholm, der have subscriberet, (meest af Deres egen Familie) saa vover De vel intet ved Forskudet.

5 Og nu Farvel for dennegang! Kom snart til Dan[mark] igien, og bring Deres Hustru med, at vi kunne [gaae] sammen i Søndermarken igien. Da jeg sidst gik der med Atterbom, taledede vi med Venskab om Dem og om flere svenske Venner!

Lev vel! og glem ikke

10

Deres hengivne forbundne Ven

A. Oehlenschläger.

884. *Fra Sophus Zahle.*

Assens d: 28 Julii 1825.

Vistnok burde jeg, kjæreste Hr: Professor! for længe siden have bragt Dem min inderligste Tak for de tvende sidste Dele
15 af Deres Roman, som De med mine Svigerforældre sendte mig; men lad dog for Alting ikke min Tøven sætte mig i Mistanke for Utaknemmelighed hos Dem, som jeg har saa uendeligt meget at takke for. Jeg havde saa gjerne ønsket at ledsage mit Brev med en lille Afhandling om Deres fuldendte Værk, der skjenede
20 mig saa megen ægte Nydelse; og lod derfor i nogen Tid være at male min Tak paa Papiret, men Taknemmeligheden levede derfor ikke mindre i Hjertet. Nu seer jeg, at det endnu vil medtage nogen Tid, inden jeg kan indfrie det Løfte, jeg i
25 Glæde end jeg, naar ikke altid den Tanke trængte sig frem: »Hvo er Du, at Du vover at bedømme et Værk af Oehlenschläger«. — — Da maa jeg igjen opmuntre mig ved at tænke paa de mange Smaadrenge, der fælde afgjørende Domme,

skjøndt de endnu ikke have bortkastet deres larmende Legetøj, den lille Skralde og Hesten, som hviner forkeert. — Jeg lover Dem nu at jeg snart skal udtale min Mening saa høit, som jeg kan, og med al den Kjærlighed og Agtelse, De selv paa saa mangfoldige Maader har indgydt mig. Gid De da selv maa 5 være tilfreds, maa imellem sige, »netop saaledes ønskede jeg at forstaaes, saaledes at omtales«: da brød jeg mig kun lidet om, hvad alle andre i denne Henseende sagde.

Mit Kald, som Præst, levner mig Tid nok til literær Beskjeftigelse; men jeg har tillige paataget mig nogle unge Menneskers 10 akademiske Forberedelse, og dette giver mine Beskjeftigelser en Retning, jeg ikke altid vilde foretrække, dersom jeg ikke i mine unge Aar maatte see at vikle mig ud af de Pengeforpligtelser, der i den modnere Alder stedse blive mere trykkende. Derfor er det, jeg stundom maa være magister artium, naar 15 jeg ønskede at være discipulus Oehlenschlägeri; thi hvergang jeg læser Dem, er jeg i Sandhed Deres Discipel. — —

For de tvende Exemplarer af Deres Romans tvende sidste Dele, har jeg indkasseret Pengene. Da jeg imidlertid troer, at disse sendes bedst med min Svigerfader, der om en Maanedes 20 Tid drager til Kjøbenhavn; har jeg ikke villet overgive dem til Posten. Ønsker De derimod det Sidste, da skal jeg paa første Vink afsende dem.

Jeg beder Dem nu med min varmeste Tak at modtage mine venligste Hilsener for Dem selv og mine mange Kjære i Deres 25 Huus. Min Kone forener sine Hilsener med mine.

Med Høiagtelse

Deres stedse taknemmelige

Sophus Zahle.

886. Til P. Hjort.

den 13 August 1825.

Kiæreste Hiorth!

Dersom De skulde være forhindret fra at komme til Kiøbenhavn i disse Dage — og dersom De skulde have indcasseret
 5 Pengene for Øen i Sydhavet — saa gjør mig den Tieneste —
 kiære Ven, at sende mig dennem.

Jeg har skrevet Eberhard Julius til, at han skulde sende mig
 lidt af de Skatte han ikke behøver, paa sin velsignede Øe;
 men da Veien er lang, frem og tilbage, saa kan det vare længe,
 10 inden jeg faar Svar — ikke at tale om at Skibet med mit Brev,
 eller med Ladningen kunde forgaae.

Men allerhelst seer jeg at De bringer dem selv i disse Dage.
 Det glæder mig særdeles at De er fornøiet med min Øe; det
 vilde fornøie mig endnu mere at see en lille Afhandling af Dem
 15 derover.

Hils Fogtmann, Wilster og alle Aandelige Paarørende i Sorøe,
 som mindes mig med Venskab.

Den stakkels Hauch! maatte dog miste sit Been!

Deres og ædle Hustrues

20

hengivne Ven

A. Oehlenschläger.

899. Fra L. Kruse.

Hamburg 3 Decbr 25.

Kiære Øhlenschläger.

Grosse Johannis Strasse No 30.

Da Skiæbnen i lang Tid ikke har villet havt at vi skulle
 25 nærme os som Venner, saa være det mig tiladt som Skribent at
 fornye Forbindelsen med min berømte Hr Collega. — Rigtignok

stikker Egennyttens alligevel frem, om jeg end gjorde en nok saa lang Indledning, derfor ligefrem til Sagen; Jeg behøver din Bistand — det vil sige dit Navn, og alt det smukke skønne aandfulde, som er forenet med det, eller som det i det mindste beroer paa din gode Vilie af forene dermed. 5

Fra Nytaar af tiltræder jeg Medredaktionen af et hamborgsk Blad: die Biene — som i den senere Tid ved Zimmermanns og mine Understøttelser har faaet saamegen Consistenz, at det kan fremtræde i en ligesaa ziirlig Skikkelse, som det elegante 10 Blad. — For det udvortes er nu sørget; Prätzel, Zimmerman Bärman og flere af de herværende større Lumina vil tage virksom Andeel deri. — Dette Brevs Formaal er ogsaa at udbede sig nogle Bidrag — fortællende, Lyriske, Reiseeventyr etc af dig. — Rigtignok kan Bladet for Øieblik i det høieste honorere med 2 Louisdor pr Ark —. — Det er lidt; men alligevel efter dansk 15 Maalestok just ikke at foragte — og kan efter et halvt Aars forløb, benyttes og altsaa betales paa nyt. — Jeg staaer dig inde for Honorarets rigtige Erlægging, hvor, du vil bestemme det, ved hverts Qvartals Slutning. — Dog saae jeg helst Oversendelse af Biedrag skeete uden for den Almindelige Postgang, 20 for Ex: med Adler eller en anden privilegeret. — Brudstykker derimod kan jeg ikke godt være tient med, med mindre de indslutte en Episode eller udgiøre et heelt for sig. — Jeg haaber det Selskab du eller rettere dit Navn vil komme i, ikke skal være det ganske uværdigt, i det mindste skal det ingen Skam 25 giøre det. — Svar mig snart, og ynd som i fordums Tid

Din Ven

L. Kruse.

900. *Til Kongen.*

Kiøbenhavn den 12 December 1825,

Til Kongen!

Uagtet Deres Majestæt kun bevilgede min Ansøgning om et
aarligt Tillæg til min Gage, som Gratial, troede jeg dog at
5 spore i Deres menneskekiærlige Øie et Faderblik, som gav mig
Haab om, at De, allernaadigste Konge, ikke vilde unddrage
mig denne Understøttelse, før mine Kaar bedrede sig.

De Grunde, jeg allerunderdanigst anførte, at nogle af mine
Jevnlige, omtrent i samme Stilling som jeg, uden Børn, havde
10 mere Gage, hørte Deres Majestæt, med Bevaagenhed. At jeg
havde været nødt til, i den senere Tid at gjøre nogen Gield,
hørte De med Medlidenhed.

For lidt efter lidt at afbetale denne trykkende Gield, ansøger
jeg atter, allerunderdanigst om det mig ifior tilstaaede Gratial
15 af 400 Rigsbankdaler.

En glad Taknemmeligheds Taare i den stræbsomme Huus-
faders Øie, vil være den gode Konges Løn!

Allerunderdanigst

Adam Oehlenschläger.

20 901. *Til Louise Hegermann-Lindencrone.* [mellem $\frac{30}{1}$ — $\frac{4}{2}$ 1826]

Høistærede Veninde!

Neppe har jeg gjort en Aftale med Dem om at komme ud
til Rolighed, saa begynder den lille urolige Nisse, som altid
har sin Lyst af at hindre mig i at komme til Dem sine Streger:
25 lader det blive slet Veir, og lader Tryllefløiten spille i Aften.

Men han skal dog ikke gaee af med Seieren. Jeg har arran-
geret Tingen saaledes, at jeg kommer kiørende ud til Dem
Kl 12, lader Vognen holde, og læser Dem mit Stykke for. Saa

maa De undskylde at jeg ikke spiser hos Dem i Dag, men forbeholder mig det til engang i næste Uge, hvor jeg læser Dem det andet Stykke for med.

Bliv nu ikke vred for alle disse Optøier. At blive og spise gaaer ikke an; jeg kom da senest fra Dem Kl 5, kom tidligst i 5 Parkettet Kl 5½ og fandt alle Tilskuerpladserne besatte.

Lev vel.

Deres inderligst hengivne

A. Oehlenschläger.

902. *Til Louise Hegermann-Lindencrone.* Fastelavnsmandag [$\frac{1}{2}$ 1826] 10

Min høistærede Veninde!

Dersom De har Tid i Formiddag, saa kunde min lystige Oper maaskee ikke være upassende paa Fastelavnsmandag. Vil De endelig vise mig den Godhed at sende Vognen, saa send den Kl 12; jeg vil da med Deres Tilladelse spise hos Dem, og 15 til Jeppe kommer jeg tidnok i Hofparkettet henimod 6.

Jeg har aldeles intet imod at Deres Veninde hørte paa Amors Hævn, hun maa for mig gjerne høre Portrættet og Busten med.

Deres hengivne

A. Oehlenschläger. 20

904. *Fra Henrich Steffens.*

[Breslau $\frac{28}{2}$ 1826]

Kiäre Öhlenschläger!

Jeg længes ret efter at erfare noget fra dig. Hvorledes lever du og din Familie? Jeg har den Beqvemmelighed, at kunde meddele dig alle muelige Efterretninger om mit Befindende ved 25 en levende Person, som har opholdt sig næsten et Aar hos mig

— en brav Gut og en dygtig norsk Søofficeer, min Søstersøn Hagerup, som vil glæde sig over at gjøre dit Bekiendtskab. Hvorpaa arbeider du vel nu? — Tænk dig engang — dine Skrifter, som du saa venskabelig forærede mig, har jeg endnu
5 ikke erholdt. Forchhammer skulde sende mig dem strax og har saalænge forsømt det — Jeg troer næstendeels, at de endnu ere i Kiøbenhavn. I det Tilfælde har jeg overdraget til Hagerup at sørge for, at de snarest mueligt og endnu, medens han er i Kiøbenhavn, bliver sendt hertil. Dersom dette nu er Tilfældet,
10 saa beder jeg dig — rigtig nok synes det lidt uforskammet — at sende mig din nyeste Roman, som jeg meget længes efter. Jeg lover dig derfor, med det første et Skrift af mig, som du maaskee ikke ventede, og som du maaskee med Rette vil være utilfreds med — Det er — vil du vel sige ingen Tillokning til
15 nogen Opofrelse fra din Side — Dog haaber jeg, at have giordt dig nysgiærrig.

Du vilde glæde mig meget, om du — med Mynster, som af og til skriver mig til — vilde sende mig et par Ord — med vemodig Glæde svæve de skønne Dage i Kiøbenhavn for mig —
20 I det jeg anbefaler dig min Søstersøn og ret hiertelig hilser din Kone, din Datter, dine øvrige Børn — opfylder jeg tillige min Kones Fordring, som haaber endnu ikke at være glemt af dig og Christiane.

Din troe
Steffens.

25 Lever din gode gamle Fader endnu?

912. *Fra J. Dalgas.*

Neapel den 20de April 1826.

Højstærede Her Professor.

Allerede med forrige Post burde jeg kanskee have meldt Dem en høist vigtig og for Dem som hans Ven, sikkerligen ogsaa

bedrøvelig Tildragelse. — Vores ulykkelige, fælleds Ven, Hauch, forsøgte den 16de paa at gjøre Ende paa sine, deels virkelige, deels indbildte, Lidelser ved Selvmord! Han lever da endnu, og skjøndt man ej med Vished kan bestemme om Saaret er dødelig eller ej, saa er desværre, ja jeg tør vel sige, 5 desværre Udsigterne gunstige for Livets Vedligeholdelse! Jeg havde maaskee opsat endnu nogle Dage at tilsende Dem dette Brev, hvis jeg ej havde frygtet for at Andre, maaskee mindre rigtigheden underretted om Tildragelsens Gang, kunde komme mig i Forhaand. Allerede for nogen Tid havde vor Ven for- 10 svared med Varme og hist og her driftige Grunde, den Handling som han tilsidst selv udførte; men vandt til at stride med ham, og bekjendt med hans Heflighed, faldt det mig aldrig ind at han udviklede meere end en Theorie, især da ingen af hans Bekjendtere indtil 2 Timer inden Forsøget skeede, havde kun- 15 det mærket den ringeste Forandring hos ham! I Løverdags den 15de forlod vi hinanden ved Midnats Tider hos en god Ven hvor vi havde indtil sidste Øjeblik talt om ligegyldige Ting med synela[de]nde Ligegyldighed. — Ved Afskeden trykte han mig rigtig nok Haanden stærkere end sædvanlig, men da hans 20 Bortreise til Rom var bestemt, saa troede jeg den tiltagende Hiertelighed hentydede paa Bortreisen. Det gjorde den sikkert ogsaa, men vel paa en Anden! Efter hans egen Tilstaaelse læste han endnu nogle Timer i Shakespear's Othelo og greb da til Pistolen. Den Første mislykkedes og han greb til den Anden, 25 hvormed han da saarede sig under det venstre Bryst og kom Kuglen ud paa den anden Side. Efter en heftig Convulsion faldt han i Dvale, men vaagnede atter for at tilbringe Natten og næsten heele Formidagen af den 16de nemlig indtil Kl. 11 — i den Uvished om Døden nærmede sig eller ej! Efter Landets 30

Love maatte Politiet være tilstede da man trængte ind med Magt i det indenfra tillukte Værelse og fandt man da at han endnu levede. Paa det Spørgsmaal: hvorfor han havde forsøgt paa Selv Mord?, svarede han: af Grunde som jeg tilkiende
5 giver mine Venner Dalgas og andre i de paa Bordet liggende Breve. — Disse Breve bleve strax forseglede og endnu have vi ej kundet erholde dem; Imidlertid veed jeg af hans egen Mund og kan desforuden godt slutte af hans Charakter og andre Omstændigheder at den sande Grund for dette Skridt liger deels i
10 hans Foragt for Haaben af Menneskene, og deels i en overdreven Egenkierlighed og Æresfølelse, endelig ogsaa i hans af Naturen kanskee altfor rigelig begavet Phantasie! De veed at han har renuncered paa hans Professorat i Sorøe academie og at han følgerig for det første maatte dependere af hans Fader
15 for pecuniaire Middler. — De kiender kanskee ogsaa de edle Grunde for hvilke han opgav Sorøe, maaskee ogsaa andre familie Forhold som meere eller mindre kunde bidrage til at vildføre vor Ven; dertil maa jeg føje at han var uden Penge; men let kunde have skaffet sig selv noget Meere end det Nød-
20 vendige hos sine Venner, hvis han blot havde ladet sig mærke med Noget; men derimod streed Egenkierlighed og Æresfølelse, thi at bede om Hielp syntes ham fornædligende for et Menneske som selv burde kunde hiel[pe sig] frem, og æresløs hvis han ej forudsaa at kunde tilbag[egive] hvad han laante!
25 Selv hans Fader vilde han ej længere være til Last, ej at tale om hans Venner! En forunderlig Modsigelse finder jeg dog i alle disse Anskuelser og den er nemlig hans Modløshed i Beskuelsen af egne Hielpeskilder! At et saa højt begaved Menneske kunde tvivle paa et indbringende Resultat af saa store Kræfters An-
30 vendelse, synes mig ubegribelig; dog langt bedre end jeg, har

han sandsynligviis selv forklared hans vigtige Grunde i bemeldte Breve, som jeg usigeligen længes efter. — Jeg veed at Samme indeholder Et og Andet Dem angaaendes; skal altsaa ej undlade i sin Tid at melde Dem det Videre; imidlertid skrives 5 det Nærværende især for at bede Dem, som Hauch's intime Ven, at finde paa det rigtigste Middel at bibringe den gamle ulykkelige Fader og famillen, slig en bedrøvelig Efterretning. Gandske at skiule den Samme er vel ej muelig, især da Vogt Idag skriver til Schimmelman desangaaendes, men at formind- 10 ske det fatale første Indtryk er dog vel muelig og udførlig især for en Ven og for en Öhlenschläger. —

Som Trøst for Dem og Faderen, maa jeg endnu tilføje at Hauch Idag befinder sig bedre, og efter flere gode Chirurgers Udsigende ej er i Livsfare; dog først om 4 eller 5 Dage, ville vi kunde med Vished indestaae for hans Liv. At han flere Gange 15 har givet mig sit Æresord paa Aldrig at forsøge paa samme Daad igjen, er atter en stor Trøst for Alle hvis han lever, som jeg selv haaber og han selv troer. — Jeg benytter denne, skiøndt bedrøvelige Leilighed, for at gienkalde mig i Deres Erindring. Jeg havde nemlig den Fornøjelse at giøre Deres 20 Bekiendtskab i Mayland, hvis jeg ej tager feil, i Aaret 1809, og førte Dem endnu i det berømte lidet Teatro di Girolamo.

Ærbødigst

Johan Dalgas.

913. *Fra J. Dalgas.*

Neapel den 27 April 1826. 25

Høistærede Her Professor Oehlenschläger.

Den 20de dennes holdt jeg det for min Pligt at melde Dem en sørgelig Tildragelse; hvormeget meere maa jeg ikke holde det

for min Pligt Idag at melde Dem og vor fælleds Ven Hauchs familie, den behagelige Tidende at han ej allene er gandske uden for Livsfare, men ogsaa allerede saa vel at han maaskee om 8 Dage vil være gandske rask. — Fra Politiet have vi endnu
5 ej erholdt de omtalte Breve men haaber jeg at det snart vil lykkes os, imidlertid kan De forsikre patientens familie at hans Venner her ej forlade ham, og at han intet mangler. Fleere af Samme interessere sig ogsaa for hans tilkommende Carriere, da han endnu paastaaer ej at ville vende tilbage til Fødelandet, og
10 skiøndt jeg selv har bestan[dig] dadlet ham for denne Beslutning, saa bidrager jeg nu gierne min Skierv de[rtil] efter Evne, da det Giorte dog ej kan tilbagekaldes, og smigrer jeg mig med Haabet at det vil lykkes os at forskaffe ham et tilstrækkeligt Antal Skolarer i en eller anden Videnskab; men især i Zoologie
15 for at kunde leve. — Han har skrevet flere Dramatiske og Episke Digte, baade paa Dansk og Tydsk. — De første ønskede han at sende Dem til, for at besøge sammes Forlag. — For de Tydske maa vi see at sørge saa godt som muelig ved Bekiendtere i Schweitz eller Tydskland. Deres Raad desangaaende
20 vilde sikkert være ham baade behagelig og tjenelig. Maaskee De kunde anbefale ham til nogen indsigtfulde og liberal Boghandler? Iøvrigt vil Hauch selv kunde skrive høist om 8 Dage og da sikkert langt bedre og udførligere fortolke hans Ønsker og Hensigter end jeg. — For Øjeblikket er sørget og for Fremtiden vil Gud, og Hauch selv ved hans Talenter, og den Beslutning, som hans Skiebne unægtelig har frembragt hos ham, at stride med Kraft og Udholdenhed imod Livets Gienvordigheder, — bedst sørge for.

Ærbødigst

914. *Fra C. Hauch.*

Den 30 April 1826.

Kiære Oehlsenschläger.

Jeg skriver Dem til for sidste Gang for at takke Dem for alt hvad De engang var, og endnu — hvis De Intet selv har derimod — er for mig — samt for at redde min Agtelse i de Faas 5
Øine, der eene for mig endnu har Interesse. — Af flere Breve, der saasart de igien ere i mine Hænder, skulle vorde forsendte til Danmark, vil De see hvad der bestemte mig til hiint Forsæt, der ikke længer er Dem en Hemmelighed. — Jeg vilde forlade dette Liiv, fordi jeg ingen ærlig Maade saae for mig at fortsætte 10
det paa. — Ved min lange Sygdom er jeg sadt tilbage i min Videnskab. — Tiden var for kort, og jeg havde her ingen Midler til at forskaffe mig igien de nødvendige Kundskaber. — Mange unge Mennesker ere der i mit Fædreland, der ere dygtigere dertil end jeg — jeg kan og bør ikke fortrænge dem. — Om 15
tusind andre ikke betænke sig paa at modtage et Kald, de ikke er voxen, jeg vil og skal aldrig modtage det. — Langt heller gaar jeg til Grunde. — Jeg var altsaa bestemt ei at vende tilbage til Danmark, og er det endnu. — Jeg havde da intet andet at haabe end i et fremmed Land at aabne mig en ny Bestem- 20
melse — men hvorledes skulde jeg formaae det i den Tilstand, hvori jeg er? — Jeg saae i det Mindste dengang ikke Muligheden deraf. For at forskaffe mig det Nødvendige i Begyndelsen, maatte jeg bedrage mit Land, min Fader eller mine Venner — til ingen af Delene havde jeg Lyst. — Lad Menneskene længe 25
nok gyse tilbage for Selvmord, jeg gyser ikke, jeg foretrækker det hundrede Gange for Bedragerie. — Ikke mit Liv, sagde jeg i mit Brev, og siger det endnu, skal jeg her paa Jorden bevogte, men noget langt høiere, det som eene giver Livet og Mennesket Værd, og hvorimod vor jordiske Existens er et Intet. — Og 30

overhovedet: kan jeg offre mit Liiv? Er ikke mit Liiv sikkert i den Eviges Haand? Er der noget Guddommeligt i mit Liiv, saa er det jo høit hævet over Død og Tilintetgørelse. — Hvad vilde jeg da gjøre! — Jeg vilde kaste det gamle Klædebon, der
5 var blevet uanstændigt at bære. — Jeg vilde forandre min Stilling, forlade et Land, hvori jeg ikke uden uædle Midler kunde bestaae, for at bane mig en dristig Vei til et andet, hvori dette kunde blive mig muligt. — Disse ere de Hovedgrunde, der bestemte mig. — Ere de urigtige, saa ligger Feilen
10 i min Forstand og sikkert ei i mit Hierte. — Jeg vilde saa rolig efter Døden træde min Gud under Øine, som efter en kort Slummer min fortroligste Ven. — Ja jeg tilstaaer det, alle disse Omstændigheder: at jeg var langt borte i et fremmed Land, mutileret, gjort uduelig til mit Fag, uden Hielpeskilder, naar
15 jeg ikke vilde fornede mig — alt dette syntes mig næsten et Kald fra Guddommen selv. — Men det kan være, at jeg her tog Feil — alt er nu forandret — mine Venner forsikre mig, at de ville skaffe mig en Existens, hvori jeg paa en anstændig og uafhængig Maade vil kunne leve. — Hvis det er saa, saa vil jeg
20 ikke sætte mig derimod. — Min fortreffelige, ligesaa kloge som retskaffne Ven Dalgas har skrevet Dem et Brev, hvori han har angivet andre Grunde til hiint Forsæt, Egoisme og Menneskeforagt, har han sagt. — Behøver jeg derfor at undskylde mig hos Dem! — Det Hele reiser sig af en Misforstand. — Jeg paa-
25 stod engang, hvad der synes mig at ligge i Ordene: at det udmærkede udmærker sig, er mærket ud fra Hoben, er ualmindeligt og følgerigt sieldent, at Massen af Menneskene kun lidet fortiener vor Agtelse, men kun de faae, der hæve sig over denne. — Er det Menneskeforagt, saa er De og en Menneskeforagter,
30 og de Fleste, der tænke over denne Sag. — Hvordan Nogen kan

dræbe sig af Egoisme, forstaaer jeg ikke; i det mindste er det ualmindeligt. — De fleste Egoister bekomme dette Navn, fordi de sætte deres Liiv og Beqvemmelighed over Alt. Var jeg saa stor en Egoist, saa havde jeg taget mit Embede i Sorøe, fortæret mine Indkomster, og ladet fem være lige. — Uden 5 Tvivl har han forvexlet Egoisme med Stolthed, og denne sidste Feil — hvis den ellers er en — kan jeg ei sige mig fri for. — Jeg vilde heller døe uafhængig, tilfreds med min egen, og ligegyldig for Andres Agtelse, end leve, naar jeg skulde købe mit Liiv med hvad jeg troede uværdigt. — Alt dette har jeg udfør- 10 ligt nok sagt i mine Breve; hvad De kunde have Lyst at vide endnu i Detail er Udfaldet af det Hele, og det vil jeg (da jeg imod Formodning endnu ikke er bleven nogen Føde for de Dyr, for hvis Vel jeg ikke begriber, at en grundig Materialist endnu ei har beviist at Menneskene ere blevne til) da ogsaa 15 berette Dem. —

— Efter at have tilbragt den sidste Aften i Selskab med mine Venner, traadte jeg den femtende April Kl 12 i mit Værelse med det fulde Forsæt at fuldføre mit Forsæt. — Jeg troede at have sluttet min Regning med denne Verden, og lagde mig 20 paaklædt paa min Seng, tog en Tragoedie af Shakspeare, og lagde mine to Pistoler foran mig. — Endelig, da det syntes mig Tid, tog jeg den ene, trykkede den af nær under det venstre Bryst — den slog feil. — Jeg havde ikke mere Krudt for at lade den paa ny — thi Vaaben [ere her] forbudte, og det var med 25 Møie, jeg havde faaet hvad der var mig nødvendigt. — Jeg ma[atte] altsaa lade Alt komme an paa den anden Pistol. — Den gik løs, men ved Heftheden af Skuddet er Haanden formodentlig bleven trykket til den ene Side; Kuglen trængte ind nær under venstre Brystvorte, giennemboede den venstre 30

Lunge, og bleev liggende nedenfor Skulderbladet nær Ryghvirvelstøtten, uden ganske at giennembores Huden, og uden — hvad der næsten er ubegribeligt — at knuse noget Been. — Jeg faldt strax i en stærk Convulsion, som jeg naturligviis troede
5 var Døden — jeg kom imidlertid til mig selv igien, og erindrer endnu, at jeg saae Lyset, som jeg havde glemt at sætte paa et uskadeligt Sted, brænde paa mit Bord. — Jeg tænkte det var en slet Giengieldelse for alt det Venskab jeg i Neapel har fundet, at brænde mine Venners Huus op, og havde endnu
10 Kraft nok til at slukke det. Saaledes laae jeg da fra Kl 2 til Kl 12 den anden Dag, uden at finde den Død, jeg hvert Øieblik haabede. — Endelig fandt man mig i denne Tilstand, og det er gaaet saa forunderligt, at et Saar, som i det Mindste er overmaade farligt, og oftest dødeligt er blevet næsten lægt i 14
15 Dage. — Jeg skriver disse Ord, der end koste mig megen Møie, for at De kan gjøre den Brug deraf, som synes rigtigst. — Lev vel min Ven! Forlad mig ikke, fordi jeg er ulykkelig — naar mine Breve, der nu ere i Politiets Hænder, komme til Khavn, vil De bedre see, at jeg er undskyldt. — Frygt ikke for mit Liiv!
20 Intet Menneske ønsker at døe, hvis jeg paa en ærlig Maade kan leve, skal jeg sikkert gjøre det; jeg har desuden givet mit Ord og det bryder jeg ikke. — Jeg seer Dem vel ikke meer her paa Jorden, men sikkert findes vi hisset. Jeg vover ei at skrive meer, mit Bryst er svagt, og jeg skriver imod Lægens udtrykkelige
25 Befaling. — Lever vel alle mine kiære Venner i Danmark! Dømmer ei for haardt om mig! — Jeg vil aldrig forglemme Dem, Oehlschläger, De vil i mine Breve see, at De var min sidste Tanke i Døden. — Lev vel! — Har jeg ikke skreven Dem i lang Tid, saa tænk hvilken stor Ulykke jeg har giennem-
30 gaaet — den maa tiene til min Undskyldning. — Men De vil

maaske forundre Dem, hvorfor jeg netop henvender mig til Dem i denne Sag. — Min Grund er, fordi jeg veed De har et Hierte. — Det vil lære Dem den rigtigste Maade at handle i disse Omstændigheder. — Tal med min Fader, og trøst ham. — Hils Deres Kone og beed hende tilgive mig — hun er uden For- 5 domme, og vil det vist. — Hils Deres kiære Børn, Carl Heger, Bøie, Prof Reinhard og P Møller. Jeg seer Eder ikke meer, men før I vende Eder bort fra mig, betænker, at den, der vilde give sit Liv for hvad han maaske af en falsk Æresfølelse ansaae for Ret, vel heller ei vilde betænke sig paa at opoffre det for sine 10 Venner. — Lad den, der føler sig istand til noget Bedre kaste den første Steen. — Jeg har skrevet en Tragoedie og et andet stort Digt, jeg veed at det er det bedste jeg i mit Liiv har forfattet. — Jeg havde helliget dem til Dem, Oehlenschläger, da jeg troede at døe — og jeg anbefaler dem til Deres Varetægt. 15

Deres tro Ven

C. Hauch.

917. *Fra A. W. Hauch.*

Kbhavn den 16de May 1826

Jeg er Herr Professoren ret inderlig forbunden for Deres Breev, og Maaden paa hvilken De her ville meddele mig den 20 høyst sørgelige Efterretning om min Brodersøn, som allerede var mig bekient igiennem Greev Schimmelman; med denne er jeg blevet enig om, at min Broder igiennem mig og ham underrettes om at hans Søn har været alvorlig syg i Neapel, men at man i dette Øyeblik ey mistvivler om hans Sundheds Gien- 25 vindelse.

Andet troer jeg ikke at der i det første Øyeblik er at giøre, og at man dernæst saa meget som muligt sørger for, at de som

ere bekiente med Sandheden af denne Begivenhed, ikke aabenbare den for Faderen eller andre af de nærmeste Slægtninger.

I Henseende til det der siden skulde gøres for min Brodersøn, da troer jeg at ingen kan udrette saa meget som Herr Professore, hvortil jeg regner at De ufortøvet, om muligt med Dags Posten tilskreev ham og fraraadede ham i det varmeste og sande Venskabs Sprog, ikke at opgive hans Post i Sorøe, thi saa længe vi skulle leve paa Jorden kunne vi ikke foragte alt Materielt; Jeg forbeholder mig herover at tale en af disse Dage mere udførlig med Herr Professoren. Sørgeligt er det i Sandhed at Mennesket forsynet med saa mange herlige Forstands og Siels Evner, fra andre Synspuncter have saa aldeles skieve Anskuelser.

Undskyld den store Hast af dette Brev,

15

stedse Deres

Hauch.

920. Til A. P. Liunge.

Den 24 Juni 1826.

Kiæreste Liunge!

Undskyld at jeg ikke har svaret Dem før, paa Deres Brev; jeg havde troet at træffe Dem personlig, men De har ogsaa været hos mig engang og ikke funden mig hiemme, af den gode Grund, at jeg for det meeste ligger herude paa Frederiksberg laborerer med min Snue, (efter at være cureert for min lange Hoste-Hæshed) og lider forskrækkelig af Hede.

25 I denne Tilstand vilde det ikke være mig muligt at arbeide noget som helst ordentligt; men — en Afhandling over Sir Walter Scotts Værker vilde til enhver Tiid overgaae mine Kræfter. Hvad behøver ogsaa den berømte Mand min Roes? —

Undskyld mig, bedste Liunge! De veed jeg gjør Dem gjerne en Tieneste, naar jeg kan, men til at skrive noget om Sir Walter Scott, føler jeg mig af flere Grunde ikke oplagt, saa høit jeg ellers agter og gjerne læser denne udmærkede Skribent. — Det glæder mig, at det gaaer godt med Subscriptionen. Lev vel! 5
Og bliv ved at ynde

Deres hengivneste

A. Oehlenschläger.

922. *Til Bernh. v. Beskow.*

Kiøbenhavn den 13 Juli 1826.

Høistærede Ven!

10

Den Iver og den hiertelige Interesse som De viser, for at tiene mig, overtyder mig om, hvor vel jeg gjorde i at overlade min Fordring paa Bruzelius i Deres Hænder. Jeg betænkte mig længe paa om jeg skulde uleilige Dem dermed; dette var Aarsag i at Brevet blev saa længe liggende i min Pult, og da 15 jeg endelig tog Mod til mig, og afsendte det, glemte jeg at omskrive Datum, hvilket har givet Anledning til en Misforstaaelse, som jeg meget beder at undskyldte.

Hermed følger en Fuldmagt til at overdrage Fordringsretten til hvem De vil, ligeledes Regningen, med mit Navns Under- 20 skrivt: men Vidner har jeg destoværre ikke; thi Baron Fock den svenske Legationsecretair, som besørgede Bøgerne til Bruzelius, er død; og Kiøbmandsbøger har jeg ikke, kan altsaa ikke lade Notarius underskrive. Men Bruzelius har aldrig nægtet Fordringens Rigtighed; og blandt hans Folk vilde man 25 vist finde nogle, som kan bevidne det. (NB: See Slutningen af Brevet)

Jeg indseer selv hvor vanskeligt det vil være at klemme noget ud af ham, og er grumme glad, hvis jeg kan faae 50 pr. Cent. —

Jeg skulde vist ikke have gjort min Ven Uleilighed med disse kiædsommelige Pengesager, dersom ikke den hede Sommertid iblandt alle andre Incommodationer ogsaa forhalede mine Indkomster, og lod min Indtægtskilde flyde ligesaa svagt og
5 smaat, som Kilden i Haugen. Jeg har længe været syg af en afskyelig Hoste, med en Hæshed, som varede over en Maaned. I et Par Maaneders Tid har jeg intet kunnet arbeide; et Stykke, som skulde spilles paa Theatret, er opsat til næste Vinter; i denne hede Tid købe Folk ingen Bøger — og dog har jeg mange
10 Udgivter.

Jeg har isinde, næste Aar at lade en Subscription gaae ud paa mine samlede dramatiske Værker, med nogen Understøttelse af gode Venner, som befordre Tingen, vil dette vorde mig en god Indtægtskilde. Tør jeg da gjøre Regning paa min
15 Ven Beskow ligesom sidst! Og tør jeg endnu komme med en Bøn: Man siger De er velhavende, og at De — tvertimod Sædvane — finder Deres Glæde i, naar De kan, at hielpe trængende Kunstbrødre. Hvis jeg nu bad Dem om et Forskud af 200 Rbdlr Sølv danske Penge paa denne dramatiske Subscription?
20 Hvad der kom ind fra Bruzelius, det forstaaer sig, dermed gjorde De Dem foreløbig betalt, saavidt det kunde række. — Jeg vilde være overmaade glad over disse 200 Rdlr, da jeg netop i denne Tid skal betale Huusleie og Kassen er tom. De undres maaskee over at jeg ikke heller vender mig til en Lands-
25 mand? Men for det første anseer jeg de Svenske for meget gode Landsmænd, i alt hvad der angaaer mig, da de bestandig have viist mig Venskab og Agtelse — for det andet lever jeg saa tilbagetrukken, staaer saa lidt i Forbindelse med Andre herhjemme, og mindst med de enkelte Riigmænd, at jeg ingen
30 Leilighed finder til at nærme mig disse for Øjeblikket.

De, kiære Beskow! er kiærlig og usædvanlig hiertelig kommen mig imøde. Jeg troer at eje en Ven i Dem, og haaber ikke at dette Laan eller Forskud skal gjøre mig mindre kiær i Deres Øine, thi om Gud vil, kan det snart blive afdraget, naar et Par Bind af mine dramatiske Værker kommer ud. 5

Forresten veed jeg ogsaa, at De er godgiørende og hielpsom imod mange, og dette kunde maaske ogsaa for Øjeblikket betage Dem Evnen til at tiene mig, om ogsaa Villien var der. Hvis saa er, siig det reent ud, og vær overtydet om, at jeg ikke mindre stedse skal skiønne paa Deres Elskværdighed og re- 10 bonde Forekommenhed mod en fremmed Ven.

Med tusinde Hilsener til Deres gode Frue (som jeg ganske vist venter næste Sommer i Søndermarken)

Deres hengivneste

A. Oehlschläger. 15

P.S. Skiøndt jeg ingen egentlig Hovedbog har, har jeg dog en Contrabog, som jeg viste Notarius Publicus, og som han fandt god nok, til derefter at kunne attestere Regningens Rigtighed. Denne tillige med Fuldmagten, følger da herved.

Qvod felix faustumque sit! — Vale! 20

924. *Til Christiane Oehlschläger.* Frederiksberg den 29. Jul. 1826.

Kiæreste Moder!

Da jeg veed det vil glæde dig strax at faae Underretning fra os, og det maaskee vilde ængste dig at bie til paa Mandag; iler jeg strax at takke dig for dit søde Brev. Du har vel intet imod, 25

at min Fader, for Hurtighedens Skyld er min Secretair; thi jeg skriver saa langsomt. Igaar Middags drak Fader og jeg din Skaal; og Taarene kom hvert Øjeblik Falle i Øinene, fordi vi sadde saa ene paa denne kiære Dag; hvilket han siger i 16 Aar, 5 først tredie Gang var Tilfældet. Igaar Aftes gik jeg med ham i Søndermarken; da maatte jeg hente ham en Pennekniv hos Anne, og han blev siddende paa en Bænk. Det var halvmørkt, da jeg kom tilbage, og da jeg ikke saae ham strax paa Bænken, raabte jeg ængstelig: »Fader! men saa svarte han mig strax: 10 »Her er jeg mit søde Barn; og saa — da vi havde kyssees lidt og været lidt rørte over Skilsmissem og den lille barnlige Skræk, — gik vi hen, og Fader skar i et Træ: »den 28 Juli 1826«

Jeg kan ogsaa hilse fra Tante Rahbek, thi hende var vi hos paa Molles Fødselsdag, for — som han sagde — dog at besøge en 15 fordums Frøken Heger.

Der fik jeg mange Kirsebær. Idag spiste Fader og jeg hos Bedstefader, og drak din Skaal i Biskop.

Hils min Søster Lotte og mine Brødre fra mig og Fader, Fader beder at undskylde, at han ikke besvarede sine Herrer 20 Sønners Brev; især da de havde havt saa lidet Tid, og dog skreve. Maaskee sender han dem et Brev paa Mandag.

Paa Onsdag Kl 7 reise vi herfra for at være i Roskilde Kl 11.

Hils alle vores Pleieførældre de kiære Zeuthens, paa det kiærligste fra Fader og mig.

25

Din elskende Datter

E.S. Undskyld min daarlige Klo.

Din Maria

/A. Oehlenschläger.

925. Til J. N. Bonsach.

Frederiksberg,

Løvedag Aften den 29 Juli 1826.

Høistærede Ven!

Det er underligt nok, at Omstændighederne selv foranledige, hvad min Fader engang selv ønskede med Hensyn til min 5
Gield hos von Halle. De var ogsaa af den Mening, at man
skulde gaae paa Akkord med hans Arvinger. Nu skriver
idag Prokurator Delbanco, /: som har Fuldmagt over min
Obligation :/ mig medfølgende Brev til. — Jeg havde ventet,
at han skulde forlange 50rd til Afdrag, — da jeg efter senest 10
/: skøndt ikke skriftlig :/ Tilstaaelse, har faaet Lov til at af-
betale Gielden med 100 Rblr aarlig i to Terminer — men i dets
Sted lader han mig vide, at Obligationen skal offentlig sæl-
ges ved Auction — og foreslaaer mig at indløse den ganske —
med et Afslag paa Fordringen, som han vil skaffe mig. 15

I denne Anledning tager jeg min Tilflugt til Dem, kiæreste
Bonsach, og beder Dem desangaaende tale med min Fader;
saa undgaaer jeg maaskee derved øjeblikkelige Ubehagelig-
heder, som vilde smerte mig meer end Dem, da det gielder mig
selv. — Jeg kan naturligviis ikke forlange, at min Fader — der 20
alt iaar har viist mig saameget godt — strax skulde betale
Anviisningen; — men naar De har talt med ham, og saa vilde
vise mig den store Tieneste, at være min Commissionær i
denne Sag, — hvortil De allerede selv har tilbudt Dem før af
venskabelig Redebondhed, saa takker jeg Dem af Hiertet. 25

Det var da vel bedst at gaae til Delbanco og tinge med ham
om Summen, paa det Vilkaar at den blev betalt til næste Ter-
min den 11 Decbr; thi før kunde min Fader vel ikke skaffe
Pengene. Jeg erindrer ikke ret, om det er 300, eller 350 Rbr
jeg endnu skal betale; thi mine Qvitteringer ligge i Kiøben- 30

havn; men det staar afskrevet og der er qvitteret derfor paa Obligationen. De seer altsaa Summens Beløb, naar De taler med Delbanco.

Jeg kan dog ikke troe, at min gode Fader skulde tage det
5 altfor ilde op, thi det var jo før hans eget Ønske, og jeg kan
aldeles ikke giøre derfor. Ubehageligt vilde det jo ogsaa være
for ham, saavel som for mig, hvis Obligationen blev solgt ved
offentlig Auction. See altsaa paa bedste Maade, at stille ham
Sagen i det rigtige Lys, saa at han ikke bliver vred.

10

Deres hengivne taknemmelige Ven

A. Oehlenschläger.

— Jeg reiser i Begyndelsen af næste Uge til Tølløse, og vilde
være saare glad, ved at vide Sagen sikker i Deres Hænder.
Hermed følger en Fuldmagt til Delbanco, hvis De skulde be-
15 høve den.

926. Til J. C. Oehlenschläger.

[Efter 29/7, 1826]

Min kiære gode Fader!

Det var mig ikke muligt at komme ud idag, for mundtlig at
takke dig for din Godhed mod dine Børn; men jeg kan heller
20 ikke bie til imorgen! Modtag da, for det første, disse skriftlige
Linier, og lad mig i dem bevidne dig min inderligste Taknem-
melighed!

O Gud! hvilken Glæde maa det ikke være for en Fader at
vise sin Efterslægt Velgierninger! — Hvor lykkelig vilde jeg
25 være hvis jeg engang i Tiden paa din Alder kunde vise min Søn
en lignende Tieneste! — Men endnu lykkeligere vilde det være,
hvis han ikke behøvede den.

Det er ikke siunget for den stakkels Adams Vugge, at han i sin Manddom skulde leve uden Næringsorger. — Men vor Herre hielper nok, og der kommer vel bedre Tider.

Mit Haab er nu, at du er overbeviist om at hverken Ødselhed eller Uforskammenhed har bragt mig til at søge din Hielp. 5 Gud velsigne dig for din Godhed, og lade dig leve lykkelig med os endnu mange Aar, og see os i bedre Kaar, som ikke ville udeblive, og som jeg trøster mig ved at fortiene.

Din taknemmelige Søn

A. Oehlenschläger. 10

927. *Til Christiane Oehlenschläger.* Torsdag den 10. August 1826.

Her, kiæreste Christiane, sendes Dig det nødvendige Valuta. Fra Beskow er endnu intet Brev kommen; derimod har min Fader ved Bunsach ladet alting afgjøre med Delbanco, og der er Udsigter til, at noget lignende vil skee i Vinter med andre. — 15 Vognen skal være i Roeskilde Kl 12, naar Hestene saa have hvilet en Timestid kunne de kiøre dig og dine Tøse til Frederiksberg henimod Kl 6.

Bedstefader har indbudet mig og Drengene til Søndag Middag, og Dr: Hiorth, som er i Byen i denne Tiid, har sagt han vilde komme Søndag Eftermiddag, til mig, som den eneste Tid han havde tilovers. Du undskylder altsaa, at jeg ikke personlig henter dig; saa skulde dog Drengene med, og saa blev Læsset vel tungt for Hestene, og desuden det hele øvrige Arrangement forstyrret. Vi vente dig og Pigebørnene ved Slotsporten mel- 25 lem 5 og 6. — Drengene befinder sig prægtigt af at gaae til Frberg om Aftenen, vi have spadseret i Søndermarken, og været hos Beridderne.

Hils nu de velsignede Zeuthens tusinde Gange, og tak dem ret inderligt fra mig, for al den Godhed og Giæstfrihed, de have viist os. Jeg haaber snart at see Assessoren i Byen hos os. Hils Lotte og siig, jeg kunde ikke bare mig for at lee over hendes
5 Graad ved min [Afrei]se, da Drengene fortalte mig, hun græd ikke fordi vi reiste, men ved Tanken om, at hun om otte Dage skulde følge os. Jeg fortænker hende forresten ikke i, at hun giærne vil være paa Tølløse.

Jeg beder at formælde min Respect til alle de smaa nydelige
10 Frøkener; den Maeste ikken iberegnet; skiøndt hun ingen virkelig Frøken er. Det fornøiede mig meget, at læse hendes poetiske Beskrivelse af de skraa Bakker ved Grøndtved, der vare lige saa steile som Væggene.

Jeg haaber at du nu befinder dig bedre, kiære Christiane
15 og længes efter at sidde tilbords engang med Jer alle igien paa Nørregade No 30.

Din

A. Oehlenschläger.

NB: Jeg gav Kudsken 3rd

20 928. Fra J. L. Heiberg.

Kjøbenhavn den 16de August 1826.

Herved har jeg den Ære at tilstille Herr Professoren et Exemplar af et Skrift, som ikke vilde have existeret, hvis ikke Deres Arbeider havde givet Stof og Anledning dertil.

Jeg benytter Leiligheden, for med det samme at under-
25 rette Dem om en Ting, som jeg heller vil, De skal erfare af mig selv end af Rygtet, der muligviis kunde give den et urigtigt Udseende. Da Weyse, for nogen Tid siden, erklærede, at han ikke vilde componere Deres Syngestykke, Amors Hævn, gjen-

tog han for mig en allerede ofte tilforn yttret Anmodning om at forsøge paa at skrive ham et Syngestykke. Endskjøndt jeg nu tidligere havde vægret mig ved at opfylde hans Begjæring, fordi jeg ikke følte noget synderligt Kald til at udspinde en lang musikalsk Handling gennem flere Akter, saa troede jeg dog 5 denne Gang at kunne til min egen Fornøielse udføre hans Ønske, da han sagde mig, at det vilde være ham kjært at faae en lille komisk Operette i een Akt. En saadan tiltroede jeg mig at kunne skrive, og valgte dertil et Sujet, hvoraf jeg allerede i forrige Vinter havde havt isinde at gjøre en Vaudeville, men 10 som jeg nu bestemte til dette Brug. At Handlingen foregaaer i Rosenborg Have, er en tilfældig Lighed, som mit Arbeide har med Amors Hævn, thi denne Localitet hørte oprindeligt med til mit Sujet, hvoraf jeg allerede havde udkastet Planen for en Vaudeville, længe førend jeg havde hørt det Mindste om Deres 15 Syngestykke.

Ovenstaaende ansaae jeg det for min Pligt, selv at bringe til Deres Kundskab.

Ærbødigst

J. L. Heiberg. 20

929. *Til Christiane Oehlenschläger.*

Søndag [27/8 1826]

I Aftes hændtes der os en stor Lykke, — det vil sige et lidet Uheld blev ingen Ulykke. Den stakkels Johannes — paa hvis Øine en lille slem Nisse i denne Tid lader til at have sit Sigte — blev, da han gik ud i Gaarden og legede lidt, stødt med en 25 Kiæp af een af Wulfs Børn, under det andet Øie. Øiet har aldeles ingen Skade lidt, uden at det svulmede og gjorde ondt. — Jeg løb strax efter Madsen, fandt ham, bragte ham

ned, og han forordnede Igler, for at forekomme Svulsten. Disse bleve strax hentede fra Vesterbro, Jfr: Voigt satte ham dem; han blødte meget ordentlig sin Tid ud, mens først hun og siden jeg, bestandig sad med Svampen. Han sov godt i Nat. Imorges
5 vaskede jeg Øiet med lunken Melk — det gjorde ham ikke mere ondt, og var meget lidet blaåt. — I Formiddags har han spist Frokost og sovet næsten hele Tiden, efter at have været oppe og snakket tydsk, med Marie Louise Olseber. — Men nu skal han have dette som staaer paa Recepten — og for ikke
10 at spille Tiden, sender jeg denne liden Smaadreng (eller Pige) ind til dig, for at du strax skaffer mig det, at Christen kan bringe det til Middag.

Jeg beder dig nu kun for alting at være rolig, og ikke ængste dig, thi Faren er overstaaet, (da Drengen stødte ham heldigt).
15 Men nogle Dage fra Skolen maa han blive. Herude er i alle Henseender bedst (siger ogsaa Madsen) hvor jeg kan vogte ham for Træk og for Sol.

En grøn Skiærm maa du ogsaa skaffe.

Jeg venter dig og Lotte til Thee i Eftermiddag, i Kiøligheden.
20 Men tab nu ikke Contenancen, og løb ikke herud i Middags-heden, thi det er til ingen Nytte, og din Dreng har ingen Nød. Jeg pleier ham med alt hvad han behøver.

Lev vel saalænge — Din

A. Oehlschläger.

25 Recepten bestaar i noget til et kiølende Omslag for Øiet. Det er kun Øielaaget der er svullent, Øiet selv fattes intet, kun at det Hvide er lidt rødt, ikke meget.

930. *Fra C. Hauch.*

Rom, den 5 Sept 1826.

Min kiære tro Ven.

Jeg har biet med at besvare Deres Brev, til jeg havde begyndt min Hiemreise, thi mig syntes Hiemreisen selv var det eeneste værdige Svar. Hvordan var det muligt at modstaae 5 saameget Venskab og saa stor Troskab, der maa giøre mig Livet kiært igien, om saa jeg havde været dobbelt saa uheldig, som jeg har været. Jeg er nu i Rom, og opholder mig kun her saalænge, det for ethvert dannet Menneske er nødvendigt, hvis han vil drage Fordeel af sit Ophold her. For at see Alt i 10 Rom, maatte man maaske dvæle der sit hele Liiv, men Alt, tænker jeg behøves heller ei. Hvad der derimod behøves er at see det bedste gientagne Gange, og ret med Kierlighed at vende tilbage dertil. Hvad ethvert dannet Menneske skal i Rom, bilder jeg mig ind, er ikke at løbe om og begloe Alt, 15 hvorved i det Høieste kun Forfængeligheden finder Næring, men ved et ret fortroligt Bekiendtskab med det Bedste saaledes at danne sit Blik, at man har et rigtigt Øie for Alt, og at man med Forstand kan skønne paa og nyde enhver Ting i sit Slags. — Dertil hører, mærker jeg, meget mindre end man troer. 20 Den ene Kunst er som den anden. Ligesom i Poesien behøver man blot at følge sin naturlige Sands, saa gaaer man stedse rigtigt. — Af alle Kunstcritiker har jeg kun læst Winkelmann, thi de øvrige, saavidt jeg har kastet et Blik i dem, forvirre mig mere end de opbygge mig. Jeg gad dog vidst om noget sundt 25 organiseret Menneske behøver at læse sig til at Raphael er en herlig Maler, og hvorfor han er det. — I Gaar var jeg i det Sixtiniske Capel i et Par Timer. Jeg lagde mig fladt ned paa Jorden for ret i Mag at nyde de skønne Kunstværker. — Det er det Herlige i Rom, at Nydelsen selv vorder aandelig og for- 30

ædlet. Den yderste Dag er stort tænkt og stort udført, men Billederne i Taget behagede mig endnu mere. Fire huede mig især, det første, hvor Herren kommer flyvende i violet bølgende Gewandt med strakte Arme og med Verden som en lille Bold i sin
5 venstre Haand. — Figurerne synes ei meget større end almindeligt, og gjøre dog et gigantisk Indtryk, thi Storheden i Siælen synes og at gjøre Legemeerne større. Det Andet er Adams Skabelse, Herrens udstrakte Finger berører Adams Haand, og man seer hvorledes Livet, liig en electrisk Gnist svulmer i enhver
10 Muskel; det hele Legeme følger Bevægelsen i Herrens Arm, som Jernet følger Magneten. Ligesaa skøn er Evas Skabelse: Adam ligger i en dyb Søvn, og Eva hæver sig ved et Vink af Herren, der igien staaer der med sit alvorlige skiæggede Ansigt i sit violette Klædebon, rolig uden al Anstrængelse, men Eva,
15 i det hun hæver sig, synes igien at sammensynke i skiælvende, blufærdig, qvindelig Ydmyghed ved Synet af sin Skaber. Adam og Eva med Slangen i halv menneskelig Skikkelse ere og saare skønne, ligeledes Propheterne, især Jeremias. Men for ret at see det Alt maa man op paa et Jernrækværk, hvortil man maa
20 klatre næsten med Livsfare først giennem det Pauliniske og siden giennem det Sixtiniske Capel. Staalværket er paa mange Steder næsten sønderbrudt, og fik man Svindel styrtede man upaatvivlelig ned. Det er derfor nu forbuden at gaae derop. Ikke desmindre vovede jeg det dog, thi den der ei vil risikere
25 lidt, fortiener ei at see sligt et Kunstværk. Det gik godt, og jeg bleev belønnet derfor; thi nu synes mig, begynder jeg at begribe hvad Malerie er. — Det er sandt hvad En har sagt mig jeg veed ei hvem: Vorherre hos Mikel Angelo seer mere kraftig ud end god, ret som en mægtig Trolldmand. Helvede kan Mikel
30 Angelo fortreffeligt male, paa Himlen forstod maaske Raphael

sig bedre. Alle Kunster ville dog paa forskellige Veie det Samme; hvad Shakespeare vilde, vil og Mikel Angelo: Uhyre Menneskenaturer, stærke og dog i Naturen grundede Charakterer, fremstillede i forunderlige Phantasien gribende Situationer. Hver Muskel, Stilling og Blik udtrykker hos Mikel 5 Angelo Menneskets Villie og Character som hvert Ord hos Shakespeare. —

Interessante Bekiendtskaber har jeg og gjort her med Ripenhauserne, Reinhard, Wagner etc. Jeg boer hos Thorvaldsen. Det er og en af de interessante Sider ved Rom, at de fleste udmærkede Mænd i det mindste engang i deres Liiv komme derigienem. I 10 Aar har man her næsten seet de udmærkede Mænd fra hele Europa. Med Wagner spiser jeg hver Dag. Der er en kraftig Natur i ham, lunefuld, grov naar det skal gielde, men høist grundig og godhiertig. Forgangen Dag fortalte han, 15 hvordan det skulde gaae os efter Døden. »Dann wird es denn der liebe Gott schon zu machen wissen« sagde han »die die zusammengehören, kommen zusammen, und wir setzen uns auf einen Schwanzstern, und dann geht die Reise in alle Welt hinaus. Den Hoyn (en Landsmand af os, som han godt kan lide) 20 müssen wir mit haben, das versteht sich, der soll über die Kunst disputieren, und getrunken wird dabey, das wird ein höllesches Spectakel, Herrejè! Die Engel sollen sich über uns kreuzigen«. Wagner er en meget fortroelig Ven af Schelling, og meget agtet og brugt af Kongen af Bayern. Han er en udmærket 25 Kunstner, men ved sit cyniske Væsen, og ved den ubarmhertige Maade, hvorpaa han anfalder andres Forfængelighed, og Alt hvad der vil gielde for Noget uden indre Gehaldt, har han naturligviis gjort sig mange Fiender. »Es war so weit mit mir gekommen« sagde han »dass ich in Würzburg des Tages nicht 30

ausgehen dürfte, ich müsste mich des Abends furchtsam nahe an der Mauer fortschleichen, dass mich niemand sähe. Der Schelling aber, der war auch so ein Kauz wie ich, mit dem war ich guter Freund, bey dem lagen alle die Bücher umher und
5 auf der Erde, einen langen Rock hatt' er an, der bis zu den Fersen herunterhing, er hatte einen grossen Kopf, und ein Paar Augen hell und durchdringend wie der Teufel. Der Jacobi wieder der war ganz anders; Der sass in seiner langen Bibliothek, ganz am Ende zierlich angelehnt in einen Sofa. Schelling
10 hatte nur dreyzig oder vierzig Bücher und alle auf der Erde unordentlich um ihn herum. — Saadan gaaer det stedse fort. Wagner var og med da Franskændene vare i hans Fædrene-
stad Würzburg 1799, og kan ret fortælle derom i Detail. Det Interessanteste er netop det Aviserne ei fortælle. Vi have kun
15 lidt Begreeb om hvorledes det stod i Tyskland i den Tid. Tyskerne vare da i samme Forhold og Gemytsstemning mod Franskændene, som Spanierne i senere Tider. Hele Folket var i Giæring; hvert Øieblik bleve franske Soldater myrdede
20 hvor man fandt dem aleene. »Wenn ein Bauer« siger Wagner »einen Franzosen todtgeschlagen hatte, dann legte der Beichtvater ihm als Busse auf, dass er sechs andre noch todtgeschlagen sollte. Und als nun endlich die verfluchten Oesterreicher ein-
mahl die Franzosen geschlagen, dann war da ein Jubel im ganzen Lande, alle Franzosen wurden ermordet, und dann
25 kamen die Oesterreicher, viele von den Kerls blessiert, das Blut hing ihnen in den Bart, mit Pulver vermischt, und hintenach kamen die Kanonen geschleppt, und brummten langsam durch die Gassen. Und alle die Kerle ganz ernst und still, und
30 voll von Dreck; das ist schon ganz anders als ein[e] Wachparade, viel poetischer und malerischer dazu«. — Tilgiv mig,

men jeg veed at Menneskecharacterer ere Dem kiærere end Alt andet, derfor skriver jeg Dem dette. — Wagners Arbejder have og den samme diærve Character, de er ei saa ziirlige, og om jeg maa sige det, slikkede som Ripenhausernes. — Thorvaldsen seer jeg ofte, det er underholdende at høre ham tale 5 om sin Kunst. »Mange bebreide mig« sagde han i Gaar »at jeg copierer Antikerne. Det er ei sandt; Antikerne holdt sig til Naturen, det gjør jeg ogsaa, og saaledes maae vi undertiden støde sammen. F. Ex. hvorledes kan man gjøre et Menne- 10 ske, som trækker en Splint ud af sit Been anderledes end den Bronzefigur, der staaer paa Capitolium, saaledes sidder Enhver, der vil trække en Splint ud, og alle andre Stillinger ville vorde unaturlige. De Statuer, der bedst ere lykkedes mig, siger han, ere de, hvori jeg har været heldig nok til at jagttage et nyt Træk i Naturen, f. Ex. min Mercur; jeg sad engang paa et 15 Bord med det ene Been understøttet, og lod det andet hænge ned; Grækerne have ei anvendt denne Stilling til min Lykke. I et Par Timer var Figuren modeleret, ingen af mine Statuer har gjort mere Lykke, og ingen har kostet mig mindre Møie, end netop den. — Ligeledes min Amor, Grækerne havde ei 20 gjort nogen Figur, der læner sig mod en Væg, jeg gjorde den, derved fik og Vingerne et Styttepunkt; enhver som nu vil gjøre en saadan Figur, maa nødvendig treffe sammen med mig, eller gaae udenfor Naturen«. — Jeg har og været i Canovas Atelier, og seet hans Perseus og hans Fægter i Vatikanet. Han 25 synes ei ganske at have den Agtelse for Naturen, som Thorvaldsen; derimod er han meget graziøs og afglattet. Hans første Kunstværk, siger man, var en Løve gjort af Smør, fordi han som Barn vel ei havde Andet at gjøre den af. En Criticus har derfor meget vittigt og malicieusk sagt, at man saae Smørret 30

bevæge sig igiennem alle hans Figurer, fra Løven lige op til Perseus; deraf kommer den fine Runding. — Jeg saae igaar Copien af et Billede, der skal hænge i Wien; Præsten holder Jesus Christus, der føres til Golgatha, et Crucifix for Næsen, at han skal omvende sig paa sit Yderste til sin egen Religion. — Lev vel, kiære Oehlschläger; jeg skriver Dem alle disse Smaa-ting, for at De kan see, at jeg har faaet mit Mod igien, som jeg i Grunden ei havde tabt selv i det Øieblik jeg havde tænkt at forsøge min Lykke i en anden Verden. Jeg beder Dem, send mig en Recommendation til Cotta; hvis det var muligt ønskede jeg at formaae ham til Udgivelsen af enkelte Digteriske og Naturhistoriske Arbeider. Jeg maa og jeg vil vise, at jeg ei har tabt selv den Tid, da jeg var syg. Og da jeg skal leve paa Jorden endnu, saa vil jeg og anspænde hver Muskel og hver Fiber for at virke saa dygtigt som muligt. Hils alle kiære Venner, snart er jeg hos Dem, og sikkert, findes der i Verden Erstatning for hvad jeg har lidt, saa er det aleene hos Dem, hvor jeg maa søge den. Hils min kiære Prof Reinhard, og tak ham inderligt for hans Brev, med næste Post skal jeg besvare det. Fra Heiberg har jeg faaet et meget kiærligt Brev. Har han uddannet sig til noget Dygtigt? — Til Døden Deres tro Ven

J. C. Hauch.

931. *Til F. C. Dankwart.*

den 5 Septbr. 1826.

Høistærede Ven!

Bliv ikke vred, at jeg henvender mig til Dem, kiæreste Dankwart, i en øjebliklig Forlegenhed. Det træffer sig saaledes — det maa vel komme af den stærke Tørke — at mine Indtægts-

kilder for en Maanedes Tid ere stoppede, og jeg maa vende mig til en Ven, for at faa lidt Livsensvand. — Kunde De paa en kort Tid laane mig 100 Rdlr Sedler, saa skete mig en sand Tieneste, men skulde det være for meget at undvære, saa tager jeg ogsaa til takke med mindre, og 50 Rdl er ogsaa godt. 5

Kunde De hielpe mig med de 100 og vilde tillade at jeg tilbagebetalte dem kvartalsviis, saa var det allerbedst. Jeg vil ikke kiede Dem med at fortælle hvilke Opsættelser af mine Stykkers Opførelse paa Theatret, eller Sendrægtighed af tydske Boghandlere, der bringer mig i Knibe. — Men Nøden er 10 ikke videre stor, og jeg seer en ganske haabefuld Fremtid imøde.

Da jeg betænkte mig paa hvem af mine sande Venner, jeg skulde henvende mig til, faldt De mig først ind, som den der, troede jeg gierne vilde, og ogsaa maaske kunde. Dette bliver 15 nu Spørgsmaalet og kan De ikke, saa siig det reent ud, vi bliver derfor lige gode Venner.

Kan De, derimod, saa hav den Godhed at sende mig Pengene til Nørregade No 30 i et forseglet Brev; hvor min Kone kan modtage det, thi jeg er i disse Dage paa Frederiksberg. 20

Det har fornøiet mig at høre Deres Beskrivelse over den skønne Fødselsdagsfest paa Sølyst; især vederqvægede mig det Træk: at der ingen Lys kom paa Kagen.

Lev vel!

Deres hengivneste 25

A. Oehlenschläger.

933. *Fra Kamma og K. L. Rahbek.*

14/11 1826.

Til

Digteren Adam Oehlenschläger

d. 14 Nov. 1826

5 Hvis denne Æske var af Guld,
— Ei at forglemme — derhos fuld,
Og ei af fattige Oblater,
Men skønne randede Ducater;
Og hvis den Laurbærkrands derpaa
10 Var, som du vel fortiene maa,
Af virkelige Laurbærgrene
Opelskede om Hippocrene,
Vel havde Gaven større Værd;
Men om den var dig mere kiær,
15 End denne, som dig Venskab sender
Frembragt af en Venindes Hænder
Med Vers af en prosaisk Pen,
Men fra din Musas ældste Ven
Og fra det Sted, hvor — vi formode ---
20 Dig dine første Laurbær groede,
Og dobbelt frodig voxte frem,
Da Myrthen huld omskygged dem,
Det vi beskedne ei randsage,
Men vide, vor du huld vil tage,
25 For Ønskerne som følge den
Fra din Veninde og din Ven

Bakkehuset, dat. ut supr.

K:M: Rahbek. K. L. Rahbek.

935. *Fra N. P. Nielsen.*Kiøbh: d. 30te Nov. 1826.

Høistærede Hr Professor!

Deres meget ærede Skrivelse som jeg modtog i Mandags Aften efter Skuespillet, fortjente sikkert at blive hurtigere besvaret end skeet er, men De vil vist tilgive mig, da mine overvældende Theaterforretninger først nu skjenke mig en rolig Time til at svare Dem paa en anstændig Maade. —

Det første Indtryk Deres Brev gjorde paa mig, var Forundring, det andet — Beundring; tillad mig at forklare dette, og jeg haaber da al Tvist vil være endt. —

10

Fra min første Fremtrædelse paa Scenen, blev mig stedse forebragt ufordelagtige Domme af Dem over mig, og det af Mennesker De selv bærer med Deres Yndest; maaskee de selv Samme forebragte Dem Ting fra mig der vare langt anderledes fortalte, end Sandheden krævede, ja rimeligt synes det mig endog at det maae have været disse Folks Interesse at frembringe et Brud imellem os; lægger De nu hertil den, maaskee indbildte Krænkelse jeg følte ved at De gav Corregio i en Sangers Hænder, senere ved Holbergs Jubelfest, og Marie Zincks Minde o. dl. da kan det ikke undre Dem om jeg maatte troe at jeg i Deres Tanker kun var et meget subordineret Talent, hvem man kun brugte hvor man intet Bedre havde; og nu endelig, da De interreserede Dem for en Begynder i den Grad at De instruerede ham i en Rolle, hvori Publikum havde ydet mig saa meget Bifald, en Rolle som jeg har den Kjærlighed for, at jeg efterat have debuteret deri, senere gandske omarbejdede den, for om mueligt at give Digtningen en værdig Fremstilling, — kan det forundre Dem om jeg fortvivlede om at kunne spille Dem til Maade. De skriver at De selv veed hvad Konstnerømfindlighed er! — Tilgiv om jeg tvivler at De kan

25

30

føle det saa stærkt som den stakkels Skuespiller. Deres Navn er udødeligt, opbevaret til vore sildigste Efterkommere, thi Deres Værker leve efter Dem saalænge som Folk kan læse — mit Arbeide forsvinder hver Aften som om jeg havde tegnet i Vand, 5 hvormange langt større Skuespillere ere ikke forglemte efter et Aars Forløb? Hvad har jeg da for mit i Sandhed tunge Arbeide, naar jeg ikke engang har Nutidens Bifald, naar selv de Mænd hvis Bifald ene bør være mig belønnende, fordømme mig, naar Nationens ypperste Digter fradømmer mig Kunstnernavn! 10 Saaledes er mit Forhold til Dem, og naar De betragter det fra denne Side, vil vist meget af det Forbigangne være Dem forklarligt. Hvilken Forundring maatte altsaa Deres Brev opvække hos mig, hvor jeg seer Dem bedømme mig langt anderledes, hvor jeg finder Lægedom for mange mørke Timer og Betragt- 15 ninger.

Men beundre Dem maae jeg naar jeg betænker at De først rækker Haanden til en saadan Forsoning, hvor Skylden maaskee var bleven ligesaa stor paa min Side. Beundre Dem maae jeg dobbelt, naar jeg med Skam maae tilstaae at jeg ikke kunde 20 gjøre det; thi er jeg end seen til at fornærme, bestandig i mit Venskab, saa er jeg ogsaa vedvarende i mit Uvenskab. Dog De har beskjemmet mig ved Deres forekommende Godmodighed og jeg føler mig Dem derfor ubrødelig hengiven. Hvad det angaaer at spille i Deres nye Stykke, da haaber jeg efter den 25 Erklæring, at kun Bevistheden om ikke at kunne opnaae Deres Bifald, gav mig Ulyst til at arbeide i Deres Stykker, — ikke at behøve at sige mere, thi det vil i Fremtiden være min største Glæde at spille i de Digtninger, der gjøre mig stolt af at være dansk. Tag ikke dette for en Compliment af den Art hvoraf 30 De hører tusinde, men for et Udbrud af en ærlig Nordboe der

ikke kan hykle Mening og Følelse om der stod Livstraf derpaa. Mundtlig skal jeg betroe Dem en Hovedaarsag til vor nu gudskeelov, bilagte Uenighed, og nu forglem hvad De saa skjønt har tilgivet, men forglem aldrig den der med uskrømtet Ven- skab kalder sig Deres hengivenste

N. P. Nielsen. 5

E.Sk. Deres Brev har jeg viist Etatsraad Collin og ellers — Ingen, for at ikke en Slyngel atter skal opsnappe enkelte Meninger og bruge dem uden mit Vidende. —

936. *Fra K. L. Rahbek.*

Bakkeh. den 3. Dec. 1826.

Apelles — veed du — hørte engang en Skomager i en Sko- 10 magersag, og fandt sig vel derved; det kommer nu an paa om du er ligesaa redebon til at erkiænde mig for en dygtig og kyndig Skomager, som jeg, der i dette Øieblik har afsendt dine Væring- 15 til E. R. Collin, er villig til at erkiænde dig for Apell. Min Skomager eller Skoflikker-critik er nemlig følgende; 15 du har selv i første Act ladet din Zoe med Historiens Hiemmel, fortælle Harald, at Romanus havde sat sin Kone i Kloster, for at ægte hende; skulde det ei nu være i den menneskelige Natur, at hun heller greb dette Exempel, og, som vi saa gerne i Liden- skabens Øieblinkke lyve for os selv, smigrede sig, intet Ondt at 20 gjøre ved at maale ham med samme Skiæppe, som han havde maalt sin første Kone, og sætte ham i Kloster, for at skaffe Harald Plads paa Thronen og i Ægtesengen, isteden for at dyppe sine Hænder i Oldingens Blod. Hun blev menneskeligere, qvindeligere derved, og det blev dog ei mindre Haralds 25 Pligt, at advare den Monark, hvem han havde svoret; Marias Drab blev da hendes første Brøde, og mindre sort, da den skeede i en lidenskabelig og pinlig Ovraskelse, og min Med-

censors Anmærkning mod hendes Straffrihed faldt aldeles bort.

Da du maaskee kunde troe, at Skomageren i dette sit Betæn-
kende kunde have taget særdeles Hensyn paa Skoens Passelighed
for den Qvindefod, du har bestemt den, skylder jeg mig selv at
5 sige, at jeg, fra den Tid af jeg paa Begjæring blev dispenseret
fra Directionsforretninger — Censuren undtagen — har giort
mig til Lov aldeles at afholde mig fra, hvad jeg har forlangt mig
fritaget for, og altsaa ikke har nævnt for hende noget eneste
Ord om Zoes Rolle. Ligesom jeg heller ikke veed, hvorfra min
10 Medcensors Indsigelse mod hende i denne Rolle, skriver sig, og
om den er conform med hendes Ønsker, eller ikke, det er blot
min private Mening, efter min individuelle Overbevisning, jeg,
som Censor meddeler en Digter, hvis Værk har saamegen
Fuldkommenhed, at jeg ugerne seer noget ufuldkomment der-
15 paa; og som saadant forekommer mig, hvad Lessing saa rigtig
kalder, ufornøden Ondskab, at du, hvis du finder min Mening
beføiet, lettelig, og din Dialog snarere til Vinding end Skade,
kan gjøre denne Forandring, derom er jeg overtydet.

Mod *Du pl a n t e n*, som du skriver, vedbliver jeg min gamle
20 Indsigelse; med et Dansk Ord kan du kalde ham, din *M u m m e*
eller dit *Mummeansigt* eller selv danne et *Derivat*um saasom:
din *M u m m e h a r a l d*; nogle faa (?) som jeg har tilladt mig,
skal jeg bede dig, ved at giennemløbe Stykket paa ny, at
tage i Overveielse. Om et saa deiligt Stykke ønsker jeg at
25 kunne sige, som Ovid om hans *Corinna*

In toto nusquam corpore menda fuit.

Hils Christiane, og alle dine fra

Din
Rahbek.

30 P.S. Hermed et æsthetisk Priiisskrift.

940. *Til Kongen.*[Før ¹⁸/₁₂ 1826]

Til Kongen!

Den faderlige Godhed, som Deres Majestæt hidtil stedse viste Deres Skiald, giver ham Mod til fremdeles at haabe paa den. 5

Jeg beder allerunderdanigst iaar igjen, om det Gratial af firehundrede Rigsbankdaler, der i flere Aar allernaadigst forundtes mig. Mine Kaar vilde, uden denne Hielp, vorde meget mislige; thi skiøndt jeg nu i Vinter faaer nogle Indtægter ved Theatret, saa er dog ved den, formedelst en Skuespillers Sygdom, lange Udsættelse af mit Stykkes Opførelse, Indtægten brugt op i Sommermaanederne; og uden det allerunderdanigst forhaabede Gratiale, vilde jeg ikke være istand til at betale et halvt Aars Huusleie, eller mine Creditorer til Nytaar. Men min Konges Naade, som i Medgang er mig min høieste Stolthed, 15 er mig ogsaa i Modgang min sikkreste Trøst.

Allerunderdanigst

Adam Oehlenschläger.

943. *Til Jonas Collin.*

den 28 Jan. 1827.

Her, kæreste Collin! sender jeg dig et Exemplar af mine 20 Skuespil, som jeg beder dig modtage som en liden Vennegave! Ved denne Leilighed vil jeg skriftlig gientage, hvad den gode Boye lovede mig mundtlig at sige dig fra mig.

Først og fornemmelig beder jeg, at mine Væringer saa snart som muligt maa blive spillet. De fleste Skuespillere der have 25 Hovedroller ønske alle at Stykket snart maa blive sat i Gang.

Rahbek forsikkrede mig sidst, jeg talede med ham derom, at han troede Mad. Andersen havde Lyst til at spille Dronning

Zoe; og naar saa er, seer jeg den helst i hendes Hænder. Hvis ikke saa helst i Mad: Eisens. — Den du omtaler er mig for kold og for lidt smuk til denne Rolle.

Jeg skal nu strax indsende Rollerne til Skuespillerne gratis og
5 til Theatrets Embedsmænd for Betaling, efter vedtagen Indretning.

Tak fordi du sendte mig Jensen, han componerer alt paa de nødvendige Musiknummere. Men en anden Kunstner maatte ogsaa strax sættes igang, — nemlig Vallich. En græsk Sal
10 med Billedstøtter kunne vi ikke undvære. Her maa Lund hielpe ham. — Maaskee man kunde slaae sig igiennem med det Øvrige, skjøndt Væringernes Hal just heller ikke er let at finde. Dog maaskee har I noget fra Titus eller andre Stykker. Til Haralds Pallads udenfor kunde man til Nød bruge en
15 gammel Decoration i Tryllefløiten. Marias Kammer kunde maaske være det græsk moderne Værelse med de qvindlige Figurer i den brune Grund, som ofte bruges, men Vinduerne maatte omgjøres. Olaf den Helliges Billed maa males.

Naar du tager dig med Iver deraf, saa kan Stykket mageligt
20 opføres i Marts — men senere burde det heller ikke være. —

Det var nu om Væringerne. Hvad Flugten af Klosteret angaaer, saa seer du, at jeg i Fortalen har søgt at faae godt Folk til at betragte det fra den rigtige Side.

Lumpenheden kan man ikke styre, især naar dens Ro er
25 sikkert ved Politiindretninger. Jeg ønskede gjerne at Stykket nu snart blev spillet engang igien, lige efter at Bogen var kommen ud.

Hvad Talen i Efterslægten angaaer, saa undskyld mig paa bedste Maade. Jeg har i min forrige Tale udtalt mig, hvad
30 min Mening og Følelse er om en Skole. Jeg holder ikke af Op-

kog, — og bliver ikke behandlet og modtaget offentlig paa den Maade i de senere Tider, at det skulde friste mig at stille mig frem til streng og vragende Bedømmelse. Din og den ærede Skoledirections Godhed for mig, erkiender jeg taknemlig; og at man ønskede anden Gang en Tale fra mig, anseer jeg for en 5 Ære.

Og hermed Gud befalet, du min sande gode Ven, hvis Redebonhed til at tiene mig, jeg saa ofte har nydt Frugten af. Gud skee Lov der dog endnu er nogle Mennesker med Aand og Hierte, som have Villien og Evnen til at hielpe en stakkels 10 forfulgt Poet, der lider af Misundelse og Avind, uden at gjøre noget Menneske Fortræd.

Din

A. Oehlenschläger.

944. *Fra L. Engelstoft.*

d. 30. Jan. 1827. 15

Jeg beder Dem, høistærede Ven, at modtage foreløbigen ved dette Par Ord min Taksigelse for Deres interessante Vennegave og de forbindtlige Linier, hvormed De har været saa god at ledsage den. Hvad Fritid jeg igaar kunde finde, tilhørte Deres Væring, hvis Læsning man ikke begynder uden at fortsætte 20 den til Enden. Den har ganske fængslet min Opmærksomhed, og jeg tvivler ikke paa, at jo al Verden snart vil være enig i at sætte den ved Siden af Hr. Professorens ypperste Arbejder. Contrasten mellem Nordboens og Sydlingens — navnlig den udartede Grækens — Charakter er heldigen opfattet og gien- 25 nemført. Den daværende Græskhed er tegnet efter Naturen, og seer man, at Forfatt. ei allene har studeret, men studeret sig ret i nd i, dens baade Aand og Former. Zoës, Marias, Georgios's,

Kejserens Characterer ere fulde af Sandhed og stærke af Farver; den sidste er maaskee i en anden Henseende saa svag, som den — hos en Kejser — kan taale at være; Spillet bliver herved en Hovedsag. Harald Haardraade synes mig just at være den, han her bør være; de enkelte Væringers Character er interessant varieret. Plan og Combinationer ere særdeles lykkelige; Situationerne overraskende og frappante. Den gamle Eremit identificeres meget poetisk med den efter et Sagn undkomne Olaf Trygvesson, og hans Rolle faaer derved en eiendommelig Interesse. Uagtet Mangfoldigheden af de Incidenzer, som give det Hele saa megen Afvexling, er i disse dog intet forceret eller tvungent eller usandsynligt. For »Drømmen« troer jeg ikke, at Forf. behøvede at gjøre nogen Undskyldning; thi var der end noget Overnaturligt deri, saa kan Saadant dog med Spar-
15 somhed og under visse Omstændigheder — si dignus (Deo) vindice nodus — gierne tillades i Tragoedien (Poesien har andre Friheder end Philosophien eller Historien); men i Grunden er der i et Drømmebillede, som saadant, intet Overnaturligt, og den Omstændighed, at Scenen gjør for Tilskuernes
20 ydre Øie synligt det, som viser sig for Haralds indre Øie, forandrer aldeles Intet i Sagens Fremstilling som en Drøm. At H. tog denne for en Aabenbaring, var subjectiv naturligt. — Nogle Enkeltheder ere artigen piquante, f E p. 173 Philosophien i Krebsens Tegn, Theologien i Skorpio-
25 nens etc. Meget ynder jeg den nordiske Broderaand, som hersker i det Hele. Det sømmer Digteren (som og Philosophen og Historikeren) at vise sig opløftede over Fordomme og Lidenskaber, der bør overlades Pøbelen; og dog — kun altfor ofte er det just baade Digtere og Historikere, som stræbe at nær-
30 dem. — Marias Dødssang (p. 289) er meget à propos og betyd-

ningsfuldt indklædt til en patriotisk Prophetie, og vil dens Begeistring under nuværende Tidsforhold neppe forfeile at gjøre et stærkt Indtryk. Skiønnere kunde Stykket ikke sluttes. Jeg vil imidlertid tilstaae Dem, at, i det jeg deler Christenhedens og Humanitetens Ønsker for Grækerne, ere mine Forventninger 5 om dem langt mindre sangviniske end mange andres. De trænge i det Mindste til at ledes.

Tillad mig endnu engang at takke Dem for den skønne Nydelse, De ogsaa forskaffede mig ved saa lykkelig en For- 10 ening af Clios og Melpomenes Kald, og for den umiddelbare Meddelelse af Noget fra Deres Pen, der som Vennegave fra Deres Haand maatte have saa meget større Værd for Deres ærbødigst hengivne
Engelstoft.

946. *Til Teaterdirektionen.*

Kiøbenhavn den 9 Febr: 1827. 15

Fra det Øieblik af at Døden fuldkommen forsonede mig med salig Baggesen, har jeg ogsaa følet Drift til at plante en Blomst paa hans Grav; hvad jeg for det Meeste gjorde, naar en ud- mærket Samtidig, der i Livet havde rørt mit Hierte, forud gik til Hvile. 20

Jeg indsender derfor medfølgende Digt, til den kongelige Theaterdirection, med det Ønske, at det maa blive fremsagt som Epilog eller Prolog af Herr Nielsen, ved den Afdødes Fest, hvis Directionen skulde finde det passende.

Allerærbødigst

25

A. Oehlenschläger.

952. Til A. E. Boye.

[7/4 1827]

Min beste Boye!

Jeg var strax ude efter Dem; og havde De givet saalænge Tid, at trække Frakken paa i Stuen, saa skulde alting snart været
5 godt igien; thi det gjorde mig usigelig ondt at jeg havde fornærmet Dem, med et plumpt Udtryk om Deres F.... ligesom det var sluppen mig ud af Munden. — Men De saarede ogsaa mig, ved at sige mig, at »det var noget som jeg ogsaa kunde have gjort«, og ved at forholde mig min egen Hidsighed, i det jeg
10 blot i venskabelig Fortrolighed under fire Øine taledede med Dem om denne Sag, som om noget De aldrig vilde forsvare, men blot undskyldte, og naar jeg havde mærket denne Stemning hos Dem, saa havde jeg vist sparet Dem for enhver Undskyldning. Men De blev strax vred paa mig, og det irriterede
15 mig, fordi det var ufortient, og derfor gav jeg Dem (efter min Karakter) strax noget som De kunde have Ret i at blive vred over. — Jeg vil ikke indlade mig nøiere i Tingen selv, men kun sige: Man kan gjerne være hidsig og dog en Mand af Delikatesse, det bilder jeg mig i det mindste ind at være. — Man kan
20 gjerne elske sin F.... og dog for en fortrolig Ven tilstaae een eller anden Feil, det er i det Mindste noget som jeg hundrede Gange har gjort for Dem om min; og jeg troer derfor ikke destomindre, at han er ligesaa god som Deres.

Naar jeg nu lægger til at B..... er en Mand, som jeg holder
25 meget af, fordi han har viist mig megen Hengivenhed — — og jeg — (for at være ret oprigtig) har et lille Horn i Siden til Deres F.... fra den Tid, han følte indvortes Drivt til at træde over paa Torkel Badens Side mod den nordiske Mythologie, og altsaa ogsaa en stor Deel af mine Digtninger — saa kan det
30 nøiere forklare den Overilelse, som et fiendtligt Ansigt bragte

mig til, der ellers pleier at smile til mig, med det reneste, ædlest Venskab.

Det var for at see dette venlige blide Ansigt igien, at jeg paa staaende Fod gik ud til Dem, efter Maaltidet, uagtet jeg allerede eengang havde været paa Frederiksberg igaar. Men jeg traf Dem ikke. Derpaa gik jeg hen i Comødien — men traf Dem ikke!

Hvor usigelig kiært var det mig altsaa at høre, at een af mine bedste Venner havde følet ligesaamegen Drift som jeg til Forsoning, og været hos mig. 10

Nei, kiæreste Boye! Vi To maa aldrig blive Uvenner længer end man kan tælle til Tyve. — Og siden jeg nu veed hvor strængt De tager det med Deres, saa skal jeg herefter kun vove naar vi tale om sligt at skoftisere lidt over min egen Jeronimus, og dog holde ligesaa meget af ham, som De af Deres. 15

Lev vel og elsk Deres sande Ven

A O—

P.S. »Jeg beder at Brevet maa strax rives i Stykker«

Abelone Jacob Pedersens.

953. *Fra A. E. Boye.*

Skiertorsdag Apr. 12 1827. 20

Kiere troefaste Ven! Det vilde være mig umueligt at bære noget Nag til Dem, endog kun saalænge man kan tælle til 20. Skulde det endog, som jeg icke troer, ved nogen Leilighed kunne vare saalænge, og jeg behøvede at tælle fra 1 til 20 begge inclusive, inden min Vrede havde sat sig, saa maatte det dog ogsaa endeligen dermed være forbi. Og aldrig var det mueligt, at slig Tælling kunde skee, som hiin gle af H. v. Br citerede Politicus, der ingen Giek var (men maaskee en Slyngel) saa smukt raader,

allene for at simulere, endnumindre for at regiere, men for paa en ærlig Maade at forsone mig med min Ven. En mindre Forskiel i Meninger kan aldrig tilintetgiøre et sandt Venskab; i det mindste vilde jeg icke give 2 sk for det, der opløstes af den Aarsag. Mange stridige Meninger, for hvilke Folk tidt blive dødelige Fiender, var i Grunden ikke mere værd end en Prise Tobak og fortiene at lignedes ved den. Nu vil den Ene absolut paanøde den Anden sin Prise, af den Tobak, han selv bruger og holder for den eene saliggjørende; den Anden har derimod ligeledes sin egen Tobak, som han partout vil have hiin til at snuse af med sig, og nu istedetfor at holde sig hver til sin, fordærver den ene Tobaksnydelsen for den anden, og de blive Uvenner blot for en lumpen Tobaksdisput's Skyld (Parenthesis: Da jeg var kommet hertil faldt det mig ind, at De maaskee her vilde kaste Brevet væk, betakkende Dem for slig Tobaksdiscussion og sigende: Autor skal saamænd have Lov for mig at snuse af sin egen Daase saameget han vil. Tien mig dog i, at tage fat igien et Øieblik)... de blive Uvenner for en lumpen Tobaksdisput's Skyld. Sligt kan ikke hændes os, Gudskeelov! saa meget mindre som ingen af os snuser Tobak. Vi kunne i Adskilligt tænke forskielligt, men i meget tænke vi derimod eens, f. Ex. i Forsonlighed og Forligelighed mod Venner; derpaa har i det mindste De givet mig meer end eet Exempel. Det er min Feil, blandt flere, at jeg undertiden forsvarer en eller anden Mening meer med en vis Paastaelighed end med triftige Grunde (som Tydsken siger), istedetfor enten at lade Meningen, hvis Sagen i og for sig er ubetydelig, skiøtte sig selv, eller hvis det er en Overbeviisning, jeg ikke kan eller gjerne vil give Slip paa, at sige dette venskabeligen og ligefrem og derved stoppe. Thi til at diskutere duer jeg nu engang ikke ret. Jeg blir som oftest hed i

Hovedet og kold om Hiertet, hvor jeg dog ellers gjerne søger at bevare en god jævn naturlig Varme, og hvor hiin kunstige Kulde egentligen er mig selv ligesaa meget imod som den kunstige eller unaturlige Hede, der imellem opkommer for mig sammesteds, formedelst et vist romansk Sentimentalitet fra tidligere Aar, som jeg endnu ikke har forvundet, og som kan faae mig til at græde, ikke som et Barn (thi sligt er godt og ikke sentimentalt) men som en Skoledreng, der har faaet daarlig Charakter. — Dog jeg kommer alt for langt ind i dette Hierte-Anliggende, hvilket maae undskyldes dermed, at Deres Venkab 10 virkeligen er mig et saadant. — Jeg vil nu vende mig til Sagen selv, med hvilken jeg snart er færdig, da, naar vi begge ere enige, som vi ere om, at denne kiedsommelige Sag ikke skal gjøre noget Skaar i vort Venkab, saa er det ligemeget om vi ikke er eenige i, fra hvilken Side samme Sag skal betragtes, da 15 hver i Guds Navn kan betragte den fra sin og dog være en brav Mand og en ærlig Ven a true industrious friend, som jeg troer der staaer et Steds hos Shakspeare, og saaledes henlever jeg

Deres altid hengivne

[A. Boye] 20

956. *Til Jonas Collin.*

den 14 April 1827.

Kiæreste Collin!

Du kan ikke troe hvor dit venlige Brev har husvalet mig. Blomsten trænger til Solskin for at trives, og Digteren undertiden til Kiærtægn af dem han elsker. Ak her er saa megen Skygge og 25 Slud i denne — sublunariske Verden? Gid den altid var sublunarisk i det mindste; thi skinte ikke Solen, saa skinnede i det mindste Maanen og jeg tror Digterblomster trives bedre i Maaneskin end i Solskin —

Hvor stor Pris jeg sætter paa dit Venskab og din Tilfredshed med mig, behøver jeg ikke at sige dig. Du, begge Ørsterne og Mynster høre til det Kløver hvoraf jeg vilde være stolt af at regnes til det femte Blad. Men det vilde maaskee ikke passe
5 for Fiirkløveret, at faae en Poet med, (som det femte Hiul til en Vogn.)

Nu bryder jeg mig ikke mere om at jeg er pengeløs. Det er Fordelen af at boe hos en Bisp — han kaster mig dog ikke paa Gaden Kl 12 paa Torsdag. — At du vil giøre for mig hvad du
10 kan er jeg overbeviist om, og overlader min Skiæbne i dine Hænder. Altsaa bliver Væringerne spillet i Mai. To Gange kan gierne gaae an, ja maaskee tre! Men længer vove sig ingen, selv ei den vise Salomon i eet Kiøre paa de kiøbenhavnske Brædder, uden at have en Jørgen Hattemager i Følge med sig,
15 som en Tolk og Sauvegarde, mellem de vilde Nationer af Landets egne Indfødte.

Din Ven

A. Oehlenschläger.

957. *Til Edv. Hvidt.*

Kiøbenhavn d: 22 April 1827.

20 Gode Hvidt!

Undskyld at jeg ikke personlig taler med Dem om en Sag, der saaledes som den nu staaer ikke for mig har noget Behageligt. I Hovedsagen veed De, at jeg intet har at indvende. Men jeg tilstaaer oprigtig at det satte mig i den høieste Forundring,
25 at De talede til mig førend De havde talet med Deres egen Fader derom, og at De mindre troede at skylde mig end ham i saa Henseende ærgrede mig. — Men da jeg ikke tvivler om at De er et godt ungt Menneske med fine Følelser, saa vil jeg til-

regne dette Skridt Deres Hiertes oprørte Tilstand i et lidenskabelligt Øieblik, og forsikrer Dem om mit oprigtige Venskab, med de varmeste Ønsker for Deres Vel. — Ogsaa vilde jeg gjerne fra min Side bidrage alt hvad der stod i min Magt for at gjøre Dem Livet behageligt. — Men da De selv har tilstaaet 5 mig, at Deres Fader i høieste Maade er imod en hemmelig eller aabenbar Forlovelse i de første Aar, — da De skiælver for at gjøre ham til Deres Fortrolige i saa Henseende, af Frygt for at han skulde sende Dem bort — saa indseer De selv, kiæreste Hvidt, at saavel min egen Ære, som Pligt mod Deres Fader 10 forbyder mig, at antage en hemmelig Forlovelse uden Deres Faders Samtykke; og saa gjerne som jeg ellers saae Dem hos mig, maa jeg af den samme Grund nægte min Datter Deres Besøg. Thi hvorledes kunde jeg være en hemmelig Medvider til at en Søn handlede i høieste Maade mod hans Faders Villie, 15 og understøtte et Forhold i mit eget Huus til min egen Datter — som Deres Fader vilde forbittres over, hvis han fik det at vide. Maatte han da ikke foragte mig?

Alt dette, kiæreste Hvidt vil De, med rolig Eftertanke ikke kunne nægte. De vil indsee, at det ikke er Følesløshed, Haardhed 20 og Egensind — men Nødvendighed der byder denne Skilsmisse, mellem Dem og min Datter, indtil De kan være Deres Fader Deres Følelser bekiendt.

Gud velsigne Dem! Vær flittig! Tag snart Deres Examen, og naar De da kommer uden Frygt for Deres Fader, skal De heller 25 ikke have det ringeste at frygte fra min Side.

Med de varmeste Ønsker for Deres Vel,

Deres oprigtige Ven

A. Oehlenschläger.

960. Til Jonas Collin.

[ca. $\frac{4}{5}$ 1827]

Kiæreste Collin!

Jeg veed hele Historien med Ryge, han har jo aldeles Uret, hans ulykkelige Hidsighed har atter spillet ham selv og eder
5 alle et slemt Puds. —

Men ingen lider mere derved end jeg, naar han ikke kommer til at spille Olaf Tryggvason i Væringerne.

Jeg indseer meget vel, at Directionen ikke kan lade det gaae hen, — men jeg haaber ogsaa kiære Ven, af din Interesse for
10 Kunsten og dit Venskab for mig, at du søger at bringe Skibet ud af dette farlige Kattedgat, uden at det slaaes i Qvag! —

Personlig kan jeg sige dig (: ikke som Directeur) at han har Lyst til at spille Rollen, dersom han kan rede sig ud af denne Labyrinth uden al for stor Ydmygelse. — Indlagte Seddel, som
15 jeg fik fra ham i Aftes, viser, at det gjør ham ondt, at have mistet Rollen — Imidlertid finder jeg det meget rigtigt at den bliver i tide doubleret, og kan det ikke være andet, — saa lad Foersom spille den.

Men kan det være andet? — saa lad Ryge spille den. Jeg
20 beder her min Ven! Vi kiender jo alle hans Character, det er en vild Vulkan — men den brænder ofte smukt og majestætisk — og vækker Forbauselse med sin stærke Lue, midt i den nordiske Sne.

I Haab om at Striden kan afgjøres i nogenlunde Mindelighed, har jeg sendt ham et Exemplar af Væringerne til Foræring,
25 istædet for den affordrede Rolle. Saa kan baade han og Foersom lære Rollen.

Du kan ikke fortænke mig i mit ivrige Ønske for min Tragodies gode Udførelse, ligesaa lidt, som jeg kan fortænke dig i, at

du som Directeur søger at holde Orden og Retfærd vedlige i Skuespillerselskabet.

Din hengivneste

A. Oehlenschläger.

961. *Til Dorthea Liunge.*

Den 22 Mai 1827. 5

Høistærede Veninde!

Jeg har i et Par Dage ikke personlig kunnet høre til vor fælleds Venindes Velbefindende, og maa atter idag gøre det ved min Christen. — Min gamle 79 aarige Fader der længe i Vinter har skrantet af Podagra, Slimhoste og s. v. var vel kommen sig 10 af sin Feber, men den lange Upasselighed havde afkræftet ham, Hosten kom stærkere igien, og saa var det jo ret godt at han saligt og roligt henslumrede igaar Nat Kl. 2. Han har nydt en lykkelig Alderdom, og de fleste Mennesker maae ønske: gid jeg kunde døe, som han. Imidlertid var det min 15 Fader — og da jeg føler stærkt for hvad der er mig Kiært og Dyrebart, saa kan De slutte Dem til min Tilstand. — Det gjør mig meget ondt at skulle bringe en saadan Jobspost i et Huus, der burde opmuntres med lutter glade Tidender, for at styrke den gode Mad. Wexschall. Men dette er heller ingen slem 20 Tidende, at en Olding dør let og uden Smerte i en høi Alderdom. — Ungdommen derimod skal blomstre og trives. — Jeg haaber, at vor Veninde Dag for Dag vinder nye Kræfter. Den skønne Vaar er kommen i al sin Herlighed. Feberkulden er flygtet med sine Rystelser. Nattergalen slaar i Frederiksberg- 25 hauge i de lysegrønne Hækker... Saa lad os vende Haabet og Modet mod en lykkelig Fremtid.

Paa Torsdag bliver min Fader begravet, og paa Fredag eftermiddag kommer jeg trøstet og rolig for at see til min Veninde, og glæde mig over hendes tiltagende Sundhed.

Gud velsigne Dem alle!

5

Deres hengivneste

A. Oehlenschläger.

963. *Fra C. Hauch.*

Nürnberg den 3 Juni 1827.

Min elskede Oehlenschläger.

Jeg frygter meget, at et eller maaske to Breve til Dem ved
 10 min egen Uforsigtighed ere tabte; man har nemlig siden, da
 jeg beklagede mig over Udeblivelsen af Efterretninger fra
 Hiemmet, giort mig opmærksom paa, at man nødvendig i Rom
 maatte selv aflevere sine Breve, samt vente til det tilbørlige
 Stempel var dem paatrykt, i modsadt Tilfælde kunde man
 15 næsten være vis paa, at de ikke afgik, og at Betienterne i Bureaue
 stak Pengene i deres Lomme. — De har uden Tvivl været for-
 undret over, at jeg i saalang Tid har dvælet med at vende til-
 bage, og da De maaske ikke har modtaget mit Forsvar i denne
 Henseende, tilsender jeg Dem det i Korthed endnu engang. —
 20 Jeg kunde og burde ikke vende tilbage uden nogenledes at
 kiende Rom og Italien, det er uden at have dannet mit Øie
 ved Synet af det meest Udmærkede af hvad den menneskelige
 Aand har frembragt, saaledes at jeg endelig kunde have en
 bestemt Maalestok for Fremtiden. Dette lod sig ikke giøre i 4
 25 endnu mindre i to Maaneder; dertil kom den meget strenge
 Vinter, der gjorde en Reise over Alperne for mig aldeles
 umulig, jeg havde og indrettet mine oconomiske Affaires
 saaledes, at jeg Ingen faldt til Byrde ved et Par Maaneders

længere Udeblivelse, og derfor troede og troer jeg endnu, at man vil være billig nok til at tilgive mig den. — Men om man og vil tilgive mig en anden Retning min Aand har taget er et større Spørgsmaal. Jeg haaber De nu har modtaget to af de Stykker jeg har hiemsendt, jeg har endnu to tilbage, som jeg enten selv medbringer eller tilsender Dem med første Leilighed. — Jeg maa gjøre hvad jeg vil, og tvinge mig ind i andre Videnskaber saameget jeg vil; det hielper ei, i det mindste i Sygdom i Ulykke i alle alvorlige Øieblikke vender Musen tilbage, og mig synes, oprigtig talt, at hendes Vink ere altfor alvorlige til at jeg skulde vove at foragte dem. Og hvordan skulde det være muligt? At jeg lever endnu, at jeg har fundet Trøst, Haab og endelig Redning i saamange uforudseete Omstændigheder, skylder jeg alene hende, at jeg med Fasthed og Rolighed kan see min Fremtid imøde, er kun i Haab om ikke ganske at leve udelukket fra den Verden, hvortil Lyst, og jeg haaber jeg nu tør sige ikke en aldeles Mangel af Talent synes at have bestemt mig til at virke i. — Forstaae mig ret imidlertid, min elskede Ven, jeg vil gierne anspænde alle mine Kræfter, for at opfylde det Embede, som man har bestemt mig, men NB ogsaa ikke videre, end det kan bestaae med hiint høiere Kald, som jeg nu mindre end nogensinde er bestemt til at opgive. — Jeg har havt den Glæde at alle mine Landsmænd, som i Rom vare samlede, og som havde nogen Dom i denne Henseende (Thorvaldsen og Thorlacius iberegnete) efterat jeg havde forelæst dem mine Arbeider, fuldkommen bifaldt min Beslutning. Jeg boede i Rom, som det er Tilfældet med flere, i det samme Huus, hvori Thorvaldsen boer. Jeg maa tilstaae at et nøiere Bekiendtskab med ham tilintetgjorde alle de Indtryk, som skiæve Domme, der aldrig undlades at fældes over udmærkede Mænd, 30

havde gjort paa mig. Thorvaldsen er det naturligste, fortref-
ligste, meest ligefremme Menneske, der gives, naar det først
lykkes at vinde hans Fortrolighed. Mistroisk og forsigtig tvinger
hans Stilling ham til at være mod enhver Fremmed. Hvert Ord
5 han siger, mistydes, derved er han omsider tvungen til at tie
reent stille. Han elsker og agter Dem i høieste Grad, vi har ofte
talt om Dem, og han har bedet mig gientagne Gange at be-
vidne Dem sin Høiagtelse og sin inderligste Kierlighed. Jeg
har ogsaa talt med ham om det forbigangne Forhold med
10 Baggesen; som jeg, uagtet al Lidenskab længst maa være op-
hørt, ikke kan andet nu saavel som da han levede, at ansee
som et høistfordærvet Menneske, der samvittighedsløs anvendte
Talenter, som han fik til et ædlere Brug, for at nedtrykke, hvad
han var for svag til at hæve sig til. Tilgiiv, hvis jeg ikke ved
15 saamange andre facta var overbeviist om, at De var bedre,
blidere, mere følelsesfuld end jeg, saa vilde Deres Forhold mod
Baggesen, efter hans Død have overbeviist mig derom. — Jeg
oplyste altsaa Thorvaldsen i denne Henseende. Thorvaldsen
sagde mig, at saadan var Sagen ei bleven ham forestilt. Bagge-
20 sen havde sagt til ham, De var det høieste poetiske Talent der
var for nærværende Tid i Europa, dette havde han, der ikke
vidste, hvor stor en Hykler B. var, og hvor dybt De maatte
foragte enhver Ros af denne sagt Dem. At han, der ikke kiendte
Omstændighederne her kunde blive vildledt, er letbegribeligt,
25 og er Deres Hierte ædelt nok til at tilgive en Baggesen, hvor
skulde da mindste Skygge af Misforstaaelse kunne bestaae mel-
lem to saa herlige Naturer som Dem og Thorvaldsen. — Det
er ikke sandt at Thorvaldsen er gierrig, han gidder ikke kaste
sine Penge bort paa Klæder og Equipage, men han under-
30 støtter mangan ja enhver ung Kunstner, hos hvilken han opda-

ger Talent. Han er fra Ungdommen, som et fattigt Barn, bleven vandt til Sparsomhed; men det er dog ikke Tegn til Gierrighed, at han hengiver sine 12 Apostler, for hver af hvilke Kongen af Baiern med Fornøielse gav ham 3000 species, for 400 sp hver til sit Fædreland. Saameget mere besønderligt er det, at man saa 5 lidt synes at skionne derpaa. Det var muligt at Danmark kunde tabe mere end man troer ved den Maade man senest har behandlet ham paa. Han var saavel stemt som muligt, man havde lovet at afsende en Fregat for at afhendte hans Sager, han glædte sig overordentligt ved at kunne see noget af det Bedste han har 10 gjort, tiene til Prydelse for sit Danmark. Alle talte derom, og nu pludselig hedder det, Fregatten kommer ikke i Aar. — Thorvaldsen har naturligviis mange Misundere, det kan være Svaghed, men vist er det, at det smerter ham meget at høre deres Triumph, og at man siger at den hele Affaire var blodt 15 Vindmageri etc. — Jeg skulde tage meget Feil, om ikke en Capital af 9000 sp som han har bedet Prinds Christian at tilbagebetale ham (jeg kiender saa temmelig Omstændighederne, da jeg selv har skrevet Brevet) skulde her have havt nogen Indflydelse. Det var uden Tvivl upolitisk i hiint Øieblik at komme 20 med en saa uartig Anmodning til hans Høihed, som den at betale sin Gield, men T. har fattet den Plan paa egen Bekostning at hugge alle sine Arbeider i Marmor, og behøver dertil sin hele Formue. — Tilgiiv, at jeg saalænge har underholdt Dem herom, men da store Omstændigheder ofte afhænge af smaae 25 Begivenheder, og det vel kunde hende sig at det engang hedte, at Thorvaldsen af Gierrighed Intet vilde gjøre for Danmark, saa vilde jeg dog gjerne underrette Dem om den Side, hvorfra Thorvaldsen selv seer Sagen; man har ladet sige at Fregatten skulde komme til næste Aar, naar Thorvaldsens Frise var fær- 30

dig, men denne bliver først færdig om fem Aar, og mere end en Skibsladning er her allerede. — Men nu nok herom. Jeg ønskede gierne en Anbefaling fra Dem til en tysk Boghandler, der kunde forlægge mine Skrifter, jeg kan ikke godt reise fra
5 Dresden førend denne Sag er i Rigtighed. — Jeg gjorde i München Bekiendtskab med den berømte Schubert (Naturhistorikeren); jeg taledede med ham om de Affairer der laae mig paa Hiertet, han ønskede at høre et af mine Værker, og jeg læste ham mit naturhistoriske Digt Hamadryaden for. Han havde
10 medbragt Dr Ringseis og Kone, som jeg og kiendte, til[lige med] et Par M[ysti]kere. Jeg var ikke vel tilmode ved de Sidstes Selskab, men imidlertid jeg [maatte] læse, d[a vi] engang derfor vare forsamlede. Men den forskellige Virkning dette [Arbeide] gjorde [vil] jeg ikke let glemme. Mystikerne forsvandt,
15 da Scenerne med Munken kom, [jeg] saae dem ikke mere, Ringseis, der er en ivrig Chatolik (han er Livlæge hos Kgen af Baiern) var snart deeltagende og fornøiet, snart alvorlig og som det lod utilfreds, Schubert derimod blev hvert Øieblik mere spændt, jeg saae endog Taarer i hans Øine, og jeg havde den
20 Glæde, at han faldt mig om Halsen ved Enden af Stykket, og sagde at det Hele særdeles havde rystet ham; ogsaa Ringseis gav mig sit Bifald tilkiende, men sagde dog at han troede nogle Scener, uagtet de vistnok vare sandt tegnede, dog i vores Tid skrevne af en Protestant kunde blive skadelige. — Jeg veed
25 ikke, De maae nu selv dømme, da De ventelig har Stykket i Hænderne. — Hvor usigelig vil det ikke glæde mig at see Dem og Deres kiære Familie igien at høre og nyde alt det Herlige De har virket i disse Aar, og som jeg kun af Rygtet kiender. Gud give De ikke maae finde mig uværdig til Deres Venskab, og til
30 den Fortrolighed, som De i lykkeligere Tider skænkede mig. —

Hvis De vil sende mig hiin anbefaling, da er det bedst at adressere den til Kammerh. Berg i Dresden. — Min Reise giennem Italien og Tyskland har været mig meget instructiv, jeg har endelig lært at vove at betro mig til mine egne Øine; saaledes vover jeg at troe at den berømte Niobe, som Winkelman og 5 Goethe hæver saa høit, ikke er andet end en Copi af et ældre Værk, de afstumpede Træk i Niobes Ansigt synes at vise det; Stillingen er maaske i Afstand skøn, men Gevandtet uden Motiv paa mange Maader bøiet, og man behøver kun at have seet Thorvaldsens Atelier for at faae Begreb om en meget friere 10 og naturligere Maade at behandle Gevandtet paa. — I München derimod er en Faun (egentlig to) der vist kunne maale sig i Fuldkommenhed med den medicæiske Venus selv, her ere to af Niobes Sønner meget bedre end de i Florenz, en fortreffelig Jason; kort særdeles meget udmærket og næsten Intet middel- 15 maadigt, og man seer at den som har gjort Samlingen, det er Kongen selv, er en Mand af Smag og Dømmekraft. Hvis det er muligt at gjøre Baiere til Atheniensere saa vil München vorde et tysk Athene. Alle udmærkede Mænd blive trukne herhen. I Alt Andet er Kongen yderst sparsom, men hvor Spørgsmaalet 20 er om at vinde en udmærket Mand for sit Land, gjør han enhver Opoffelse. Han har ikke alene god Villie, men hvad mere er Character Fasthed og Kraft til at sætte den igiennem. Lykkelig det Land, der har saadan en Konge, hvo offrede sig ikke gierne for ham, der paa engang baade forstaaer og kraftig vil 25 det Gode. — Tusinde Hilsner til Fru Oehlenschläger, til Deres kiære Børn, til Carl Heger, Boie, Ørsted og enhver, der endnu erindrer sig mig.

Med den inderligste Kiærlighed og Høiagtelse

J. C. Hauch. 30

965. *Fra Ludwig Tieck.*

Dresden den 28sten Junius, 1827.

Mein theurer Freund.

Es ist schon wieder lange Zeit, dass wir uns nicht gesehn haben, und ich habe immer gehofft, du würdest Deutschland
5 einmal wieder besuchen. Seit 1819 lebe ich wieder in Dresden wo ich im J. 1806 zuerst Deine Bekanntschaft machte. Oftmals sehe ich deine reisenden Landsleute, von denen mir schon mancher einen freundlichen Gruss von Dir überbracht hat; auch lasse ich Dich oft mündlich begrüßen, und ich hoffe
10 dass Du wenigstens manchmal die freundlichen Worte wirst empfangen haben, die ich Dir sagen lasse. Ich habe noch immer versäumt, für jene Widmung des Holberg dir zu danken, womit Du mich so sehr geehrt hast; nimm jetzt, wenn auch etwas spät, meinen herzlichen Dank für diese Auszeich-
15 nung und dass du meiner gerade so bei meinem lieben Holberg gedacht hast, der meinen Landsleuten im Allgemeinen, so sehr ich ihnen schon seit 1794 seine Vortreflichkeit gepredigt habe, noch immer nicht verständlich werden will, wenn ich dem trefflichen Alten gleich manchen einzelnen Freund gewonnen
20 habe. Ich gestehe Dir aber, mit deinen Aenderungen bin ich nicht einverstanden. Ich habe einen solchen Aberglauben für Holberg, dass ich ihm nichts entziehen oder nichts Fremdes mag geben lassen. — Ich sende Dir gegenwärtigen Gruss durch deinen jungen Freund und Verehrer Hr v. Hauch, den ich
25 bei seinem kurzen Hiersein sehr lieb gewonnen habe: was er schon als Dichter geleistet, ist bedeutend und merkwürdig, und ich hoffe, dass Dänemark und Deutschland an ihm einen wahren und ächten Poeten in Zukunft besitzen wird. —

Der Himmel erhalte Dich gesund, damit die Musa Dich noch

recht oft besuchen könne und erhalte mir deine Freundschaft, der ich mich über alles freue, was Dir Gutes und Schönes zukommt als

Dein wahrer Freund

Ludwig Tieck. 5

967. *Fra J. F. Cotta.*

Stuttgart 10. Juli 1827.

Die ständischen Sizingen und darauf erfolgte Unpässlichkeit erlaubten mir, Verehrter Freund, nicht früher Ihr Werthes v. 28 Apr. zu beantworten.

Ich erkenne dankbar die Anerbietung des Verlags Ihres 10 Trauerspiels Die Varenen und sehe dem deutsch bearbeiteten Mst desselben entgegen, werde Ihnen auch die 30 Carol Honorar gutschreiben, allein dissmal müssen Sie mir endlich erlauben diese Summe von meinem Guthaben v f. 1210.41 abzuschreiben, denn die Fonds erschöpfen sich. — 15

Bedenken Sie nur was ich an Zins verlor und an dem zum Absatz gar zu hohen Honorar: es ist nicht übertrieben wenn ich Sie versichere dass bei Insel d. Sudmeers bei f 3000 verloren giengen.

Und warum senden Sie uns denn keine Märchen? Wie leicht 20 würde Ihnen die Correspondenz Mittheilung über Sitten, Theater, Kunst, Lit. in Dänemark? Wie leicht könnten Sie mich dadurch in kurzem zu Ihrem Schuldner machen? Ich bitte der Billigkeit und Freundschaft dieses kleine Opfer doch zu bringen. 25

Unwandelbar wie immer Ihr

J. F. Cotta.

Da Euer Wohlgeb der 3^e u. 4^e Thl. der Inseln im Südmeere noch nicht erhalten haben, obgleich sie abgegangen sind, so werden wir sie sogleich nachsenden.

J. G. Cottasche Buchhandlung.

5 968. Til A. W. Hauch.

Kiøbenhavn d: 19 Juli 1827.

Saasart jeg havde modtaget det Brev, hvori Deres Excellence saa mildt som muligt meddeler mig en ubehagelig Efterretning, ilede jeg ud til Frederiksberg, for at takke Dem personligt og for selv at undskylde mig.

10 Jeg traf ikke Deres Excellence hjemme, og tilskriver Dem nu ærbødigst disse Linier.

Min Undskyldning ligger allerede i Deres Excellences Brev, og saa er det! Jeg har aldrig vidst andet, end at hint Malerie tilhørte min salig Fader, da det al den Tid jeg kan mindes har
15 hængt i hans Værelse, længe før han tog de andre ned, for — som han udtrykkelig sagde »at pynte sin Stue med hvad han dog skulle passe paa, og som hang bedre der, end paa det støvede Loft«. Hans Død overrumplede ham, saa han ikke fik talet til
20 Nogen om sine Efterladenskaber, hvilket — dette Stykke undtagen — da heller ikke behøvedes, da den gamle redelige Mand havde beskikket sit Huus ordentligt og vel.

Gud skee Lov, at Herr Justitsraad Spengler itide opdagede denne Feiltagelse, og at Stykket kunde komme, hvor det hørte hen. Det stod ikke paa Inventarie-Listen. Bunsach troede ogsaa
25 at det tilhørte min Fader, og da den sønlige Bedrøvelse hindrede mig i at være selv tilstede og at give mig af med et Slags Forretninger, der desuden aldrig have moret mig; gjorde han Catalogen og besørgede Auctionen paa mine Vegne.

Jeg takker endnu engang for Deres Excellences venlige Bevaagenhed, og henlever med Taknæmmelighed Deres allerærbødigste

A. Oehlschläger.

969. *Fra C. Schlesinger.*

Berlin den 3ten August 1827. 5

Hochwohlgeborner Herr Professor.

So eben erhalte ich von Herrn Haering einen Brief, welcher mir um so angenehmer war, als er mir das Vergnügen, mit Ihnen in Verbindung zu treten, verschaffte. Gern übernehme ich den Verlag Ihrer neuesten Tragödie »Die Waraeger in 10 Constantinopel« und ich ersuche Sie, mir das Manuscript, sobald es zum Druck bereit, zu übersenden; das Honorar von Dreissig Friedrichsd'or können Sie dann entweder auf mich anweisen, oder ich werde hier einen Wechsel auf Coppenhagen kaufen, und Ihnen übermachen. Es freut mich sehr, dass auf 15 diese Weise der Anfang zu einer Verbindung gemacht ist, und wünsche sehnlichst, dass auch alle folgenden Werke in meinem Verlage erscheinen. Ihrer gütigen Antwort entgegensehend, zeichne ich hochachtungsvoll

Ew. Hochwohlgeboren

20

ergebener

p. p. Ad. Mt. Schlesinger

Carl Schlesinger.

970. *Fra A. W. Hauch.*

Frederiksberg den 7de August 1827.

Min Brodersøn har sagt mig at Herr Professoren ønskede at 25 erholde en Nøgle til Søndermarken. I Overensstemmelse her-

med har jeg den Ære at tilsende Dem vedfølgende Nøgle
 merket No 43, tilligemed Beviset for Nøglens Modtagelse, som
 jeg udbeder forsynet med Deres Underskrift og mig dernest
 tilsendt, tilligemed den gamle Nøgle som Herr Professoren er i
 5 Besiddelse af.

ærbødig

Hauch.

973. *Fra Kongen.*

Frederiksberg 14de Aug: 1827.

Vi Frederik den Siette af Guds Naade Konge til Danmark,
 10 de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn,
 Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg

Giøre Vitterligt, at Vi allernaadigst have beskikket og for-
 ordnet, ligesom Vi og hermed beskikke og forordne hidtil-
 værende Professor extraordinarius i Æsthetiken ved Kiøben-
 15 havns Universitet, Os Elskelig Adam Øhlenschläger, Ridder af
 Dannebrog, til at være Professor ordinarius i bemeldte Viden-
 skab samt Medlem af det academiske Consistorium. Thi skal
 han fremdeles være Os, som sin absolute og souveraine Arve-
 Herre og Konge huld og tro, Vores og Vort Kongelige Arve-
 20 huses Gavn og Bedste søge, vide og ramme, Skade og Fordærv
 af yderste Magt, Evne og Formue hindre, forekomme og af-
 værge, Alt efter den Eed, han os derpaa allerunderdanigst
 gjort og aflagt haver. Givet paa Vort Slot Frederiksberg den
 14de Aug: 1827.

25 Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R

Malling.

Engelstoft.

Mynster.

/ J C Kall.

III,22

975. *Fra Universitetsdirektionen.

21 August 1827.

Paa Directionens allerunderdanigste Forestilling angaaende Besættelsen af den ved Professor C. Olufsens Død ledigblevne Plads i Consistorium, har det behaget Hans Majestæt Kongen under 14de d: M at bifalde, at Hr Professoren nu indtræder som 5 Assessor i Consistorium. —

Ved at melde Dem dette til behagelig Underretning tilføier Directionen, at da De saaledes for nærværende Tid er den yngste blandt Professores consistoriales af det philosophiske Facultet vil nu i Overensstemmelse med allerhøieste Rescript 10 af 18 Juli 1817 § 5 Secretariatet i Consistorio blive at overtage af Dem, imod at De, saalænge De forretter samme, oppebærer de til denne Post ved Kongelig Resolution af 30 April 1824 reglementerede 200 Rb Sølv aarlig.

M[alling] R[othe] E[ngelstoft] M[ynster] 15
/ K[all]

976. Fra C. Hauch.

Sorøe den 27 Sept 1827.

Kiære tro Ven.

Det har længe lagt mig tungt paa Hiertet, at jeg endnu ikke havde skreven Dem til, jeg er usigelig doven til at skrive, og 20 gjorde ti Gange heller en Reise til Kiøbenhavn for at see Dem. Gud give det kunde skee snart, jeg skriver og kun denne Gang for at forhøre mig, om De ikke efter Løfte i Aar kommer herud. Plads, Værelse, Seng, alting har jeg. Jeg boer i det samme Huus som Hiorth, og finder ham, som De forudsagde, meget brav. 25 Vi har fornyet vort gamle Venskab, han er Dem meget hengiven, og begriber og føler ret hvad Danmark i Dem besidder. Vi tale ofte sammen om Dem og Deres Værker, han vilde have

- stor Glæde af at see Dem. Forresten er han bleven lidt tyk og skaldet, men Ansigtet er ikke forandret. Han har en nydelig Dreng, som jeg misunder ham. Han, Fogtman og Lütken ere de eneste, som jeg seer. Vi leve her meget ensomt, jeg har ikke
- 5 seet et eneste smukt Ansigt fra den Tid jeg kom til Sorøe, jeg seer ikke andet end Beregninger og Physisk-mathematiske Formler, saa man kan blive ganske melancolsk tilsidst. Egnen ved Sorøe er melancolsk, især nu i Høsten; jeg forekommer mig ofte som en Art Robinson, der her lever paa en øde Øe. —
- 10 En Dag da jeg gik omkring i den store Have, hørte jeg pludselig nogen kalde paa mit Navn, da jeg skulde see mig om, var det Deres Datter, Lotte, hun var kommen med Mangaards og Zeuthens, men kun paa to Timer, jeg saae hende kun et Øieblik; men at see hende var mig dog meget behageligt, især da
- 15 det ret levende lod mig føle Muligheden og at faae Dem at see. Jeg har kiøbt mig en Hest, men jeg maa tage nogen Undervisning af Captain Thomson, der er Lærer i Gymnastik, før jeg kan ride paa den. — Ingeman har jeg da seet, han seer flau ud; han kom til mig i Dag for at bede mig om jeg vilde recom-
- 20 mendere en Herr Bredahl (den samme der har skrevet nogle Poesier) til min Fader, at han vilde gjøre ham til Postmester. Jeg begriber ikke, at han kan troe at jeg har saadan Magt; han hænger ligesom Jacob i Freias Alter formeget i sine Phantasier, og synes at mangle Menneskekundskab. —
- 25 Jeg har ingen Tid til at beskæftige mig med Poesien, og fik jeg ikke Ferier i det næste halve Aar, saa saae det galt ud. — Jeg boer i Directionens Værelser, og ønskede jeg kunde blive der til evig Tid, jeg var inde i det Huus, der er bestemt til mig, det saae forfærdeligt ud, der er to Baggaaarde, hvori hele Familier
- 30 kan boe Aar ud og Aar ind, uden at jeg, som boer i Forhuset

veed et Ord deraf. Det seer omtrent ud som tre Hønhuse, de ere stillede op det ene indenfor det andet, paa Stuen, hvor jeg skal være er der brudt et Hul i Væggen, omtrent som i Acciseboutiker; men i anden Etage vovede jeg mig ikke op, uagtet jeg har været i Peters Kuplen i Rom, thi det var altfor 5 farligt; dog naar Alt bliver overmalet, kan der maaske blive ret smukt, kun haaber jeg Vinden ikke blæser for stærkt, da det staaer paa svage Fødder. Dog den Tid den Sorg, her boer jeg fortreffeligt, og hvo veed, om ikke det andet blæser om i Vinter, før jeg kan flytte derind, jeg har en Slags hemmelig Ahnelse 10 derom, saa bliver jeg her. Hils Fru Oehlschläger og Deres Børn, Carl Heger og Boye. — Hvordan gaaer det med Deres Digt, jeg længes meget efter at høre det. — Leev vel kiæreste Ven, i det Haab at jeg seer Dem snart, gjør jeg ikke mit Brev langt. Det er dog meget bedre at tales mundtligt. 15

Deres tro Ven

J. C. Hauch.

978. *Fra Kamma og K. L. Rahbek.*

[1827]

Den 14de November

Det ikke er en lige Sag 20
 Saa vel til Ven, som til Veninde,
 En Gave til en Fødselsdag —
 Du af Erfaring veed — at finde.
 Smaating med Laurbærkrandse paa,
 Det Indfald er nu saa forpidsket 25
 Desuden vil jeg dig tilstaae
 En venlig Alf mig har tilhvidsket,
 De Laurbærkrandse af Papir,

Saa venlig de af Dig modtages,
Som mine Smaa-Arbeiders Ziir,
Maae falde bort mod disse Dages,
Da Phøbus Dig fra Helicon,
5 Igiennem Melpomenes Hænder,
Med glad og faderkiærlig Aand,
Sin egen Laurbærkrone sender.

At sende Dig en Tegnebog,
Da Du mig sagde om den sidste,
10 Den til sin Fylde ei forslog,
Men ynkeligen maatte briste,
Det vilde til det nye Aar
En Tycho-Brahes Spaadom være
Hvori jeg tvertimod Dig spaaer
15 Saa fuldt af Penge, som af Ære.

Fra gamle Bakkehuus Du her
Da Blomster kun og Frugter finder,
Dog vil Dig Gaven være kiær,
som Dig om aarle Dage minder.
20 Hvad Blomsterne Dig tyde skal,
Behøves ikke Dig at siges
I hvem de fandt til deres Wahl
Engang en Tolk foruden Lige.

Ei Yduns Æble faaer Du her.
25 Men sikkert vil Du selv erkiænde,
Det Dig til Siæl og Legem er
End alt for tidligt dem at sende.

Valnødderne gienkalde Dig
Hvortit i første Ungdoms-Dage,
30 Ved Syndermarkens Gaver riig,

Til os Du Veien monne tage.
 Da kalde de Dig og ihu,
 At, som fuldvel Du det fortienner
 Hiin fordums Tid, saa ømt som Du
 Erindre Dine ældste Venner. 5

At ingen Druer med Du fik,
 Du Væringerne kan tilskrive,
 Du veed, hvor Sophocles det gik,
 Og Du os sikkert vil tilgive,
 At vi vil ikke i Proces 10
 Med hele Castaliders Skare,
 Som om vi Nordens Sophocles
 Udsatte for en lige Fare.

Og naar vi Verset her afbrød,
 Det gamle Ord vort Forsvar være, 15
 Giv Bagerbørn ei Hvedebrød!
 Til nye Aar, Ven! Held og Ære!

K: M: Rahbek.

/ K. L. Rahbek.

979. *Fra P. Hjort og C. Hauch.*

Sorøe d. 15 Nov. 1827. 20

Kjære Ven!

Igaar vare Hauch, Fogtmann og jeg samlede til et lille Mid-
 dagsmaaltid for at høitideligholde den 14. Novbr. og drak vi
 saaledes omtrent Kl 4 Adam Øhlenschlægers Skaal og Frem-
 tids bedste Velgaaende. 25

Det er overhovedet en af de store Fornøielser her, som Hauchs
 endelige Ankomst har skaffet mig, at jeg har faaet En at tale
 med om Dem og Deres Poesie, som baade kjender og elsker Dem

og denne. Thi den Gaaen i det Enkelte, som først ret fornøier og oplyser, indlade dog aldrig Wilster eller Fogtmann sig paa, hvor meget de end holde af Deres Poesie. Men heller ikke opfatte de det Hele med et universelt Blik, som dog aldrig kan
 5 mangle, naar man ret vil tydeliggøre sig hvad man seer hos en stor Digter. —

Det glæder mig at erfare, at Væringerne skulle gives iaften. Jeg vil blot ønske, at Zoe bliver givet rigtigt, saa gaaer nok det Hele. Jeg holder bestandig meer og meer af dette klas-
 10 siske Digt. Ungdom og Manddom ere der saa forunderlig skjønt forenede. Og Zoe er virkelig stor! —

Jeg beder hilse Deres Frue, Børnene, især William, Deres Svoger og Boye fra Deres

hengivneste

15

Peder Hjort.

Min ædle fortreffelige Ven.

Hiort har alt tilskrevet Dem om vor Fest i Gaar paa en Dag, der længe efter vor Tid med Glæde og Stolthed vil erindres i Danmark. — Jeg har atter her giennemlæst og kaldt tilbage i min
 20 Erindring en Deel af Deres Værker, og Gud skee Lov jeg føler, at ikke en Gnist af den Begeistring, der i min Ungdom indtog mig for dem, er udslukt. — Miskiendes De af Enkelte, da er det det Stores og Udmærkedes sædvanlige Skiebne, Göthe og Shakespeare har fristet den før Dem, og Efterslægten maa
 25 ogsaa heri sætte Dem ved Hines Side. — Jeg burde meget oftere skrive Dem til, men jeg er en slet Breevskriver; meget er her heller ikke at skrive om, og Tiden er mig det første Halvaar knap nok. — Hvor gaaer det med Hrolf, hvis skønne Begyndelse jeg hørte? — Til Nyaar seer jeg Dem paa kort Tid igien.

— Jeg har nylig læst en af Kruses Romaner, den spørger mig endnu om i Hovedet, og jeg gad gjerne høre Deres Dom derom. — Den heder de syv Aar. — Saavidt kan man komme med Routine, men heller ikke videre, en Göthe eller Oehlenschläger kan man ikke ved Øvelse danne sig til, om man aldrig saa fint 5 veed at tilskiære sit Stof. — Kruse synes mig ei at vise nogen ægte Phantasie, intet Hierte, ingen dyb original Tanke, ingen Agtelse og intet Blik for Natur og Sandhed; men han veed dog at spænde en Art af lavere Nysgierrighed, at knytte Knu- 10 der, at føre os omkring i mange Labyrinth, saa man bliver begierlig efter at vide, hvordan han vil vikle sig ud deraf. Han vikler sig da heller ei ud deraf. Enden er endnu uforstaaeligere end Begyndelsen; jeg holder hans Værk for en slet Bog godt beregnet paa Publicums svage Sider. Et Intetsigende og til Intet førende Spil med det Overnaturlige, en sammenfalden 15 Character, der ligesom hans fleste Læsere, er tungsindig og misfornøiet, han veed ei selv hv[or]for, en Mand der lægger Intriguer saa dybe, at Forfatteren selv taber Traaden i dem; etc. en Plan, der først bliver aldeles forv[irret] og uforstaaelig i sin Opløsning. — Tilgiv at jeg omtaler dette saa v[idt]løftigt, 20 men jeg har netop læst det i disse Dage. — Leev vel kiære Oehlenschläger, De har her sande Venner og enthusiastiske Beundrere, Hiort skatter og elsker Dem som De fortjener det, Fogtman, Lütken Wilster beundre og tale med største Kierlighed om Dem. — Mange Hilsner til Fru Oehlenschläger, til 25 Deres Børn, til Carl Heger og Ørstederne. Boye skriver jeg snart selv. — Leev vel.

Deres inderlig hengivne

J. C. Hauch.

981. *Til Kongen.*

Kjøbenhavn d: 26 Novbr. 1827.

Til Kongen!

Min Trøst ved min salig Faders Død var, at Deres Majestæt vilde bestandig vedblive at være min anden Fader! Da jeg yttrede det Tab, allernaadigste Konge, som, ogsaa i økonomisk Henseende, traf min Familie, ved den Gamles Bortgang, tillod De mig at indkomme henad Nytaar med min sædvanlige allerunderdanigste Ansøgning, om det mig hidtil forundte Gratial af firehundrede Rigsbankdaler. — Jeg vover altsaa nu denne Bøn, for at tilfredsstille mine Creditorer til Nytaar; thi Indtægten for mit Sørgespil Væringerne som skulde været spillet ifor, men ved Forhindringer først kom frem iaar, er kun istand til at dække forrige Aars, ikke dette Aars Udgifter.

Men jeg henlever i Haabet om min allernaadigste Konges Naade og at Deres Majestæt ikke vil unddrage den danske Skiald Deres runde og milde Haand.

Allerunderdanigst

Adam Oehlenschläger.

983. *Fra G. H. Olsen.*

Kjøbenhavn 17 Dec. 1827.

Modtag, høistærede Hr. Professor! min oprigtigste Tak for tilsendte skønne Foræring, samt for det vennehulde Brev der ledsagede den. Ingen af mine Notarialpenne er god nok for at udtrykke hvad jeg som snarest mundtlig skal stræbe at ytre. Jeg skal med sømmelig Beskedenhed, men og med uskrømtet Selvkiærlighed gjøre Brug af Deres velvillige Løfte. Det lille Skrift mod YZ har jeg læst med særdeles Tilfredshed, det forener Grundighed med ædel Skaansomhed mod en Recensent, der vist nok fortjener Agtelse, men som ved denne Leilig-

hed vist nok har ved ubegribelige Selvmodsigelser svækket sin Troværdighed. Dog — det var blot Tak, ærlig og dybtfølt Tak jeg vilde sende Dem; jeg slutter altsaa med Forsikring om bestandig Høiagtelse og Hengivenhed.

Ærbødigst

5

G: H: Olsen.

984. *Fra C. Hauch.*

Sorøe den 20de Dec. 1827.

Min ædle Oehlenschläger.

Uagtet jeg inden 8te Dage seer Dem, kan jeg dog ikke lade et saadant Brev fra Dem ubesvaret. — Det har tildeels glædet 10 mig, og dog har dets Giennemlæsning gjort mig meget vee-modig. Saa skal ogsaa en Aand som Deres, saa stor og høit-begavet, dele den almindelige Skiæbne. De skal heller ikke være lykkelig; Miskiendelse, Uretfærdighed, og ufortient Daddel skulle træde Dem imøde i Danmark, i det Land, som De for 15 Aartusinder har forherliget med Deres Sange, og som længe længe skal vente, før det seer Deres Lige igien. Jeg har ikke læst Heibergs Udfald imod Dem, jeg kiender heller ikke de Yttringer, hvortil De sigter — imidlertid det kan ikke allene være disse, der saaledes gaaer Dem til Hierte. De veed jo bedre end 20 jeg: »dass die wenigen, die was davon verstanden, und thöricht genug [waren] ihr Herz zu offenbaren, hat man von je gekreuzigt und verbrannt.« Goethe og Shakspeare have følt Sandheden heraf, Raphael var længe forglemmt i Italien, Mozart til-sidesættes i dette Øieblik i de fleste Lande for Rossini; hvorledes 25 kunde Øehlenschläger vente at undgaae det Udmærkedes almindelige Skiæbne. — Og dog hvo har et Hierte i Livet, og føler ei hvad De har virket! Er Væringerne og Palnatoke etc etc ikke dra-

matiske! Ere Scenerne mellem Zoe og Harald mellem Erik og Abel hvor hvert Ord spænder Situationen, udvikler og bestemmer Characteren og dens Handlemaade ei dramatisk! Saa er Shakspeare en Fusker og Sophokles's Oedipus et mislykket Værk; thi ogsaa i dette er der ingen Calderonsk Intrigue, thi dette bilder jeg mig ind at Flyvepostens Udgiver maa forstaae ved dramatisk. Jeg veed ikke om det er Dumhed eller Ondskab af den Dreng, siger Holberg, men jeg tvivler paa, at han overtaler Danmarks ædleste Mænd, og dybtfølende Qvinder til at troe, at hvad der saa inderlig henreev og smeltede dem i Taarer, eller hævede deres Barm med Begeistring vare mislykkede Værker. Men hvorfor tale ikke de Mænd, der begribe det, vil De sige. — Og hvortil nytter det! Den, der ikke vil høre, overbeviser man ei, den blinde Hob seer dog kun Partiskhed i alt hvad man kunde sige. — Have vi ikke talt, og skrevet og kæmpet, og hvortil hialp det! Det er endnu problematisk, om vi have gjort Sagen meer Skade end Gavn. Hadet og Misundelsen bleve kun end mere skærpede; som De siger, hvortil nytter det at vælte sig i en Myretue! — Og dog kan der komme det Øjeblik, hvor det maa skee; skulde virkelig hine skæve Domme vedblive, og virke paa Publicum, da maatte man vel engang tage til Gienmæle, hvad der saa skulde følge deraf. Rolig bør man dog ei see paa, at det Store og Udmærkede forhaanes. — Hvad mig angaaer, saa er jeg ligesaa beredt at kæmpe for det Gode — naar det kan nytte noget — som jeg var i min første Ungdom. Jeg har desuden en anden mere egennyttig Grund dertil, jeg kan ikke andet end ansee mig selv at henhøre til Deres Skole; som ethvert omfattende Genie vækker en aandelig Virksomhed, der gribes og modificeres i enkelte Retninger, som Goethe virkede i Tyskland, saaledes har De virket her. —

Har jeg været istand til at fremvirke noget, der ei ganske er forkasteligt, saa er jeg dannet ved Dem, og staaer i det samme Forhold til Dem, som en af Raphaels Elever, f. E. Johannes af Udine til sin ophøiede Lærer. Jeg kan ikke andet end ønske, at De vil betragte vort Forhold i dette Lys, jeg indseer heller ikke 5 at vor Interesse nogensinde bør eller kan adskilles, og skulde en anden Tendens seire i vor Litteratur, saa maa jeg gaae til Grunde med Dem; og jeg vilde rolig finde mig deri, thi jeg veed vist, at jeg med Dem i en bedre Tid vilde reise mig igien. — Dette skylder jeg Dem at sige, og skal og vil til sin Tid erklære det offentlig. — Jeg kan ikke troe andet end at Baggesen, 10 og Heiberg, der dog ikke er andet end en Lærling af hiin, gaae en feilagtig Vei. — Al Smiger i denne Henseende vilde paa mig være forgieves anvendt, det skal han vel faae at see. — De har sikkert ikke fortient af mig, og dertil ere mine Digte ikke 15 skrevne, at de skulde bruges som et Vehikel til Fornærmelser imod Dem. — Hvorvidt Heiberg handler af Lyst til at skade Dem er en anden Sag. Jeg troer virkelig at han har en egen overfladisk Mening om Poesien, at han af Calderon, af Vaudevillerne i Paris og af sine egne Værker, har sammensadt sig et 20 Begreb om det Dramatiske, hvorefter det skal bestaae i Intriguer, i at knytte Knuder, der skulle opløses; Gud veed hvordan. Dernæst troer jeg, at han skal fylde sit Blad for at vinde Penge, at han skal synes piquant og original for at tillokke Abonnenter, og at det for ham er det Samme, hvorledes det skeer; thi 25 jeg anseer ham rigtignok med alle sine Talenter, som Ingen kan nægte ham, for et Menneske uden alvorlig Kraft, uden Kierne og uden Kierlighed. — Og hvorledes kan han, om han saa var den største Mester i Versificationen, om han saa forstod al Verdens Sprog, og lidt af enhver Videnskab, om han under- 30

tiden kan henrives af et lyrisk Udbrud, eller af et lystigt Indfald, og selv opfinde dem, naar det skal gielde, hvorledes kan han føle det Stærke og Dybe hos en Digter af en langt høiere Orden. — Hvad mit personlige Forhold til Heiberg angaaer, 5 da saae jeg ham i Paris, og fandt ham artig nok som et Pariserbekiendtskab, men hvorledes skulde jeg nogensinde vakle, hvis jeg skulde vælge mellem hans Muse, der ligner en letfærdig Nymphé, der har ombyttet Palais-Royal med Vimmelskafet Østergade og Kongens Nytorv, og den mægtige Melpomene, 10 der besiaeler Dem. — Saavistsom jeg vil være mig selv tro, saavist som jeg haaber og veed, at der gives noget Stort over mig, der er mere værdt end jeg selv, og for hvilket det lønner Umagen at offre Liiv og alle Jordiske Hensyn, saavist er jeg sikker paa den Vei jeg vil gaae. — Men nu kommer jeg til 15 Khavn, saa kunne vi tale mere om den Sag, jeg har maaske skrevet mere derom, end jeg egentlig behøvede, men hvis et almindeligt Menneskes Mismod alt kan forstemme os, saa har det noget sønderrivende og yderst smertefuldt, naar en stor Aand giver efter for sin Veemod, selv om det kun var øieblik- 20 ligt. —

Jeg har for Resten kun liden Ret til at beklage mig, naar mine Venner ei skrive mig til, da jeg i saa høi Grad er uefterretlig i Brevskrivning selv. — Hvis man kunde gjøre som i gamle Dage, var det ikke saa ilde; naar man læser de Gamles 25 Breve, da ere de som oftest smaa Sedler, knapt en halv Side lange. — Men nu skal man stedse fylde Brevet op. Kunde man afhandle den Sag man havde paa Hiertet og dermed Stop, saa vilde det være meget lettere at skrive. — Derfor skriver jeg meget flittigt til Boye, thi til ham sender jeg kun hver Gang en 30 halv Side eller mindre.

Hiort er et meget fortreffeligt Menneske, og har virkelig Hierte og Hoved paa det rette Sted, han vil sikkert ikke vakle fra det han anseer for Ret og Godt. — Jeg troer han burde været over i det borgerlige Liiv han har en overordentlig Diærvhed, er entreprenant, og veed at benytte Øieblikket, og 5 trækker saalænge om med de Mennesker han har at giøre med til de endelig maae giøre noget Godt enten de ville eller ei. — Han kiender alle Forhandlinger herude saa godt, at han, naar man vil vide noget der er skeet, er bedre end enhver Protokol. Tauber er meget vreed paa ham, thi han har i ham en alvorlig 10 og urokkelig Modstander i alle de Dumheder, han vil foretage sig. — For at give Dem et Begreeb om Taubers Indfald, vil jeg blot anføre, at han, da nogle af de Physiske Instrumenter kom herud vilde have dem hængt op under Taget, naar der saa kom nogle udstoppede Fiske ved Siden af mente han, saa var det 15 saa deiligt, som naar man kom ud i Naturens Skiød. Gud veed hvad Begreeb han giør sig om Naturen, han maa vel troe at Himlen hænger fuld af tørrede Fiske og Luftpumper. —

Leev vel, min elskede tro Ven, tusind Hilsninger til Fru Oehlenschläger, til Deres Børn, Carl Heger og alle de Venner 20 De seer. Boye skriver jeg selv.

Til Døden Deres hengivne

C. Hauch.

987. **Fra Universitetsdirektionen.*

29. Januari 1828.

Paa Direktionens allerunderdanigste Forestilling, har det 25 behaget Hs. M. Kongen under 22 d.M. allernaadigst at forunde Hr. Professoren, som nu, i Anledning af Justitsraad Professor Werlauffs Indtrædelse som yngste Consistoriales af det

philosophiske Facultet, fratræder den med Secretariatet i Consistorium forbundne Løn, et Gagetillæg af 200^{rdbr} Sølv aarlig fra den academiske Fond, fra 1 Januari d. A. at regne.

Denne allerh: Resolution, som under D.D. herfra er communiceret Consistorium tilmeldes herved Hr. Professoren til behagelig Underretning.

Indsluttede Schema ville De behagelig udfylde og underskrive, hvorefter det igien forventes hertil indsendt.

M[alling] R[othe] E[ngelstoft] M[ynster]

10

/ K[all]

988. *Fra C. Hauch.*

Sorøe den 31 Jan. 1828.

Min kiæreste bedste Ven.

Kun et Par Ord maa jeg sende Dem til Tak for Deres venlige for mig saa trøstende Brev, og for at vise Dem, at det
 15 endnu ikke staaer saa galt til med mig. — Jeg troer der er en Dæmon, der har faaet Privilegium paa at slaae alle mine Lemmer i Stykker, imidlertid Bugt med mit Mod og min Munterhed skal han dog ikke faae. — Jeg har selv skaaren den Pen, hvormed jeg ridser disse Kragetæer, jeg haaber og selv at
 20 sammenlægge og forsegle dette Brev, jeg begynder nemlig alt lidt at kunne bruge min venstre Haand. I Gaar tog vi den første Forbinding af, og Alt var saa heelt og lige, at det saae ud som ingen Skade var skeet; knap en lille gul Plet var der at see, der betegnede Stedet, hvor Bruddet var foregaaet. —
 25 Deres Dom om mit Stykke hædrer og glæder mig meer end jeg kan sige Dem, og meer end den meest smigrende Ros fra enhver Anden. — Jeg troer og ved nøiere Betænkning at Scenen med

Caligula (den næstsidste Scene) bør udelades, kun maatte man vel udfinde en Maade, for ei at lade Publicum, der vil have Sort paa Hvidt for Alt, uvis om Tibers sidste Skiæbne. — Ingemann kom til mig i min Sygdom rigtignok meget venlig, og gjorde mig Complimenter for mit Stykke. Man er i Forle- 5 genhed med slige Mennesker, med hvilke man ei kan sympathisere, og som man dog tvinges at staae i et Slags Forhold til. — Jeg har stedse hidindtil, søgt at undgaae hans Indbydelser. Hans og mine Meninger om Kunsten ere saa himmelvidt forskiellige, at jeg med den bedste Villie ved enhver Samtale 10 (som han stedse dreier hen paa Poesien) ikke kan andet end krænke ham. — Han reiser maaske til Dresden i Foraaret, hvis han kan faae Tilladelse dertil; det er for hans Kones Skyld, der vil see Galleriet, og til Trods for Natur og Genie, være Malerinde. — Det er en Lykke for hende, at hun ei kan Tydsk, 15 derved kan hun slaae sig godt igiennem, thi kom hun til at tale med fornuftige Folk udenlands, vilde hun med sine forkerte Meninger blamere baade sig selv og Ingemann. — Hiort beder mange Gange om at hilse, han holdt en ret artig Tale, som han kun havde kort Tid til at betænke sig paa, da den gale Molbek, 20 der skulde have holdt den, først otte Dage før var bleven suspenderet. — Vores idylliske Director kaldte den en idyllisk Tale, med idyllisk hvad Directoren angaaer, mener jeg dum. — Det gjør mig ondt at jeg var syg paa hiin Dag, det var dog den første Gang efter sex Aar, hvorpaa jeg kunde bivaane denne 25 Fest. — Den hele Omegn var samlet, den havde man faaet at see; men maaske var det min Lykke, maaske havde jeg forelsket mig til op over Ørene i en eller anden Skiønhed fra Sorøe eller [S]jagelse; hvo veed hvortil det var godt, at jeg brak Armen. — Lidt vil min Reise til Kiøbenhavn blive udsadt ved dette Til- 30

K. L. RAHBEK
Tegning af C. Winsløw 1829
Bakkehusmuseet

fælde, thi før Armen er som den før var ganske, kommer jeg ikke. I Morgen begynder jeg igien mine Forelæsninger hiemme hos mig selv. — Den Sang jeg sendte Dem havde jeg selv ikke saa betydelige Tanker om at jeg ønskede den særskildt aftrykt.

5 — Troer De det modsadte, og ønsker De det, er det en anden Sag. — Jfr Jørgensens Dom over min Tiber har meget moret mig. — Altsaa den er overmenneskelig, og jeg bildte mig ind at det Gode der var deri netop var det Menneskelige. Saa enfoldige kunne de stakkels Poeter være, og ikke indsee hvori

10 Skønheden ligger, til et Ørefigen af en fornuftig Kritik retter dem. — At Deres Rolf bliver i 12 Sange glæder mig, vi faae altsaa en god Sang mere. Jeg kan begribe at Begivenhederne mod Enden for en saa frugtbar Phantasie vel maae udvide sig. — Leev vel, kiære Oehlenschläger, hils Fru Oehlenschläger og

15 Deres Børn.

Deres til Døden tro Ven

J. C. Hauch.

989. *Til Jonas Collin.*

Den 18 Feb. 1828.

Her, kiæreste Collin! sender jeg dig Sangene til Freias Alter, 20 hvilke Fröhlich og jeg, med forenede Kræfter have stræbt at finde smukke og yndige Melodier til. Afskriveren har nu intet andet at giøre end at holde sig til den medfølgende Bog, med Tegnene, og til den skrevne Pakke med Bilagene, saa har han et fuldstændigt Souffleurexemplar, hvorefter Rollerne strax

25 kunne afskrives.

Fröhlich er ogsaa næsten færdig med Musiken og Udskrivningen af Noderne kan strax begynde.

Skuespillerne have alle Lyst til at spille — og — jeg smigrer mig med at troe det — en stor Deel af Publikum til at see og høre.

Du er min Ven! Dig skylder jeg at Stykket endelig efter 23 Aars Modgang er bleven antaget. Intet andet Stykke kan vel 5 kappes med det i Anciennitet — du vil med samme Kraft og Redebondhed skynde paa Opførelsen, der mageligt kan skee først i Marts, og hvad Nød har jeg saa?

Jeg har aldeles holdt mig til det gamle Stykke, og det er kun Musikknummernes Indretning, der hist og her har udkrævet en 10 lille Forandring.

Hav den Godhed, at skaffe mig Bogen og Digtene igien, naar de ere brugte. Bogen har for mig Prætium affectionis og Digtene vil jeg, naar det kommer saa nær lade trykke for Tilskuerne i et lille Hæfte. 15

Din hengivne

A. Oehlenschläger.

993. *Fra F. Høegh-Guldberg.*

Nørrebro, d. 22 April 1828.

Til

Digteren Oehlenschläger 20

»See! det er Ædlingens Viis, end eier han Grunker i Mængde, derfor ei at forsmaa Gaven, ham Ven har bestemt.

Alt, hvad erindrer ham, redelig selv, om redelig Broder,

Han, hvor lidt det og er, holder i Hæder og Hævd.«

Saa betænkte jeg, Skjald! og uforfærdet Dig sender, 25

eier end Hauge Du stor, Blomster fra fattige Bed.

Kyndigst Gartner, jeg veed det for vist, forlystes, naar Nabo tæt ved hans Rosenkurv stiller Kjærminder tiltorvs.

Og den enkelte Blomst, ham Naboen yder til Offer,
giver ham Rosen, han selv avler, forøgede Værd.

Venligst

F. Høegh-Guldberg.

5 995. *Til Ove Malling.*

Kiøbenhavn d: 2 Mai 1828.

Deres Excellence!

I lang Tid var det mit Ønske, at bearbejde Hrolf Krakes Historie, som et Heltedigt. Hvad der holdt mig tilbage var Versmaalet. I Hexametre vilde jeg ikke skrive Digtet, da det
10 derved vilde faaet et fremmed Præg, som svækkede dets nationale Colorit. De vexlende lyriske Versarter, som jeg havde brugt i Helge og Nordens Guder, forekom mig heller ikke passende her, hvor det ikke var enkelte Begivenheder, Eventyr eller Phantasie-Billeder, jeg vilde fremstille, i et Galerie af
15 Romancer og Digtninger, men et virkeligt Epos, en fuldstændig Skildring af Handlinger, Characterer og Lidenskaber, et Billed af den nordiske Oldtids Tænkemaade og Helteliv, hvis idealske Fremstilling maatte have Eenhed og Rolighed og Eenfold, som den homeriske, i en stor sig selv lignende Tone. —
20 Endelig opfandt jeg dette Versmaal, ved paa en egen Maade at benytte vore gamle Kæmpeviser og det tydske Niebelungenlied; saa at den lyriske Tone deri, forvandler sig til en episk; det vil sige: den bestandig eensklingende gientagne Versform i fire Linier, viger for en større Versebygning, der retter sig efter
25 Digtningen, og ligner Hexameteret for saavidt, at det ene Vers, det ene Afsnit ikke er ganske som det andet; at Linierne paa forskiellig Viis runde sig til større eller mindre Perioder, og at Spondæer, Jamber, Trochæer, Dactyler og Anapæster afvex-

lende kunne anbringes og gjøre Virkning. Hvorvidt dette lykkedes overlader jeg Fædrelandets Kunstdommere og smagfulde Mænd at bedømme; at Opgaven var vanskelig, indseer Enhver.

For nogle Aar siden udsatte Selskabet for de skønne Videnskabers og Smagens Udbredelse en Præmie af 1000 Rbdr for et Heltedigt. Forfatteren af Det befriede Israel blev belønnet med endeel af Præmien, men fik den ikke ganske. Der blev noget tilovers. Jeg har endnu aldrig havt den Ære og Lykke som dansk Digter at modtage nogen Belønning af Selskabet. Skulde noget af mine Arbeider egne sig til en saadan, da tykkes mig, 10 det maatte være nærværende Digt, der stræber efter at udfylde en Mangel i vor Litteratur; et Savn, som Selskabet ved at udsætte hiin Præmie selv synes at have følt.

Jeg vover derfor at indsende dette mit Arbeide til Selskabet, hvorfor Deres Excellence er Formand, med Bøn om at det maa 15 vorde læst og bedømt. Hvis det skulde vinde Bifald og Løn af Selskabets Haand, vilde det i høi Grad glæde mig.

Allerærbødigst

A. Oehlenschläger.

996. *Til K. L. Rahbek.*

d. 4 Mai 1828. 20

Kiæreste Rahbek!

Skjøndt jeg intet vilde tale derom til dig, førend det var skeet, da Venskabsforhold i alt hvad der vedkommer Embedsager jo ingen Indflydelse bør have, saa byder dog Venskabspligt mig at være den Første der underretter dig om, at jeg idag 25 har indleveret mit Heltedigt Hrolf Krake til Malling som Formand for Selskabet for de skønne Videnskabers Forfremmelse

og Smagens Udbredelse, i Haab om maaskee at blive hædret med en Præmie. Mallings vil udentvivil lade dig læse mit Brev der vel er stilet til ham, men dog gielder dig ligesaafuldt.

Din

5

A. Oehlenschläger.

997. Fra K. L. Rahbek.

Bakkeh. d. 6 Maji 1828.

Kjære Oehlenschläger.

Som Medlem af S.t.d.sk.V.Fr. takker jeg dig, at du har gjort os den Ære at sende os din Rolf Krage. Man kan med
10 god Føie anvende her, hvad der sagdes om Voltaire

Rien ne manque a sa gloire; il manquait a la notre

og det vilde være saare ilde; om Selskabets Lys, der brænder i Piben, skulde være gaaet ud, uden at vor første Digter havde været belyst af dets Aftenrøde. Men vino vendibili non opus
15 est suspensa hedera; Sagen maa og skal vel komme — formodentlig fra Mallings til mig, og at da, han intet saa hæderligt kan foreslaa, som jeg jo af Hiertet samtykker, behøver jeg ikke at tilføye. Egenlig kunde jeg være fristet at andrage paa, at vi
20 skulde med dig ende vor Hædersbane, som begyndtes med Tullin, men vor Litteraturs Historie under Christian den syvende, som fra Nyrup og mig er under Pressen, kan ikke vel undvære dets Patrocinium, og har en Adkomst dertil, da den virkelig for en Deel bliver Selskabets Historie. Midlertid glæder jeg mig inderlig, at dit Navn nu og kommer endelig til at pryde
25 vor Hæderscolonne.

Din

Rahbek.

998. *Fra Chr. Ludv. Tillisch.* Thorshavn d. 10de Mai 1828.

Hans Høiærværdighed Hr. Biskop Münter har, ved at tilstille mig 5 Kasser med Bøger til et vordende Amtsbibliothek paa Færøe, tillige underrettet mig om, at Deres Høivelbaarenhed har havt den Godhed i denne Anledning at sende mig de 5 fleste af Deres Værker. —

Som Følge heraf anseer jeg det for min Pligt, at bevidne Deres Høivelbaarenhed min forbindtligste Tak for en saa kjærkommen Gave til en Stiftelse, som det særdeles interesserer mig her at fundere, da det er og har været et stort Savn for de her ansatte Embedsmænd, at mangle de til en fortsat videnskabelig Dannelse nødvendige Hjælpekilder.

Med udmærket Høiagtelse:

ærbødig

Tillisch. 15

1000. *Fra Josef Max.*

Breslau 25 Mai 1828.

Hochwohlgeborener,

Hochzuverehrender Herr Professor!

Euer Hochwohlgeboren wollen mir vergönnen einige Zeilen an Sie richten zu dürfen. Es betrifft Ihre Werke, welche vor vielen andern es verdienen, vollständig gesammelt in einer neuen Ausgabe zu erscheinen. Erlauben es Zeit und Verhältnisse, an eine Gesamt-Ausgabe Ihrer vortrefflichen Schriften zu denken, so wage ich es mich als Verleger anzubieten. Der Verlag derselben würde mich, ich gestehe es ganz offen, ungemein erfreuen, und mir zur grössten Ehre gereichen. Ich würde alles aufbieten, um eine solche Ausgabe nicht bloss ganz korrekt,

sondern auch geschmackvoll zu liefern. Sollten Euer Hochwohlgeboren auf meinen Antrag einzugehen nicht abgeneigt sein, so könnte der Druck beginnen, so bald Sie mit der Anordnung für denselben fertig sind.

5 Die Verlag-Bedingungen bin ich so frei hier anzuführen:

1, Mit Ausschluss des grössern Romans: Die Inseln der Südsee, erschiene in meinem Verlage eine Gesamt Ausgabe Ihrer Schriften, eingetheilt in dramatische, lyrische und erzählende Schriften.

10 2, Mein Verlags »Eigenthums« Recht erstrecke sich vorläufig auf eine Auflage von 2000 Exempl., wobei es mir frei stünde, entweder jetzt sogleich auf einmal 2000 Expl. zu drucken, oder vorläufig nur 1000 Exempl. und wenn diese vergriffen sind, neue 1000 Exempl. unter dem Titel einer zweiten Ausgabe.

15 3, Für den Druckbogen von 16 Seiten, jede zu 28 Zeilen, biete ich ein Honorar von Drei Frd'or Gold; die Hälfte des ganzen Honorars zahlbar bei Ueberlieferung des Kontrakts und Ablieferung des Manuscripts; die andere Hälfte gleich nach Beendigung des Drucks.

20 4, Sollte nach Absatz der jetzt zu druckenden 2000 Exempl. eine neue Auflage nötig werden, so würden dann gleiche Honorarzahungen unter gleichen Bedingungen statt finden.

5, Zehn Frei-Exemplare auf Velin-Papier, liefere ich Ihnen.

Die Verhältnisse mit den früheren Verlegern, werden wohl
25 die Herausgabe der gesammelten Schriften nicht behindern, indem ja sonst kein Autor seine Schriften in einer Gesamt Ausgabe herauszugeben ausser Stande wäre.

Die strengste Pünktlichkeit in der Erfüllung meiner Obliegenheiten, dürfen Sie von mir mit Bestimmtheit erwarten und als
30 Empfehlung wird es mir vielleicht dienen, dass ich Ihres Lands-

manns, des Professors Steffens, der Sie Hochachtungsvoll grüssen lässt, Verleger bin, seit einer Reihe von Jahren.

Einer sehr geneigten Antwort entgegen sehend, sind es die Gesinnungen der ehrerbietigsten Hochachtung, womit ich zu verharren die Ehre habe. 5

Euer Hochwohlgeboren

sehr gehorsamster Diener

Jos. Max.

1. Verlagsverzeichniss.

1001. **Fra Teaterdirektionen.*

d: 2 Junii 1828. 10

Under 31te f. M. har Hans Majestæt befalet undertegnede Direction »at være betænkt paa et Stykke med passende Pragt (men uden Allusion til Høitideligheden) hvilket i Anledning af Hendes Kongelige Høihed Prindsesse Vilhelmine Maria og Hans kongl: Høihed Prinds Frederik Carl Christians Formæling 15 kunde være at opføre paa Theatret, tilligemed en Sang og en Prolog.«

Da man er underrettet om, at flere af Nationens Digttere, deriblandt Hr Professoren, have været betænkt paa at levere et saadant Theaterstykke, saa ønskede man, i det seneste inden 20 tre Uger derom at modtage Deres Erklæring, tilligemed en Schizze af Stykket.

Holstein.

Olsen.

Collin.

1007. *Fra Jonas Collin.*

d. 25 Junii 1828.

Kiære Oehlschläger. 25

Dersom den S[c]hizze, Du har indsendt til Th. Dir. (Sigr. m. Sløret) af et Stykke til Formælingsfesten, er den samme, som

den, Du har leveret Hs Majestæt for et par Maaneder siden, saa vil Stykket ikke blive benyttet den Aften; — det er høiere Befaling, som jeg kunde og have meddeelt Dig for længe siden, dersom jeg ikke troede, at Hs. Majest. Selv havde sagt Dig det.
5 Nu maa jeg sige Dig det, ihvor nødvendig jeg bringer et saadant Budskab.

Directionen gjør imidlertid sikker Regning paa, at Du udarbejder Sujettet til vor Skueplads, maaskee til Brug ved Hs Majestæts Fødselsdag.

10

Din
Collin.

1008. Fra K. L. Rahbek.

[ca. ²⁵/₈ 1828]

Kiære Oehlschläger!

Jeg glæder mig ved at kunne mælde dig, at jeg i dette Øieblik med Stine modtager fra Baden din Hrolf Krake, med et Brev fra Malling til Selskabet, hvori han siger: »Jeg finder Digtet originalt og skønt, og Selskabets Opmærksomhed aldeles værdigt.«

Da jeg strax vil i Færd med at læse det, for at kunne tilbagesende Baden det i Morgen tidlig med mit Votum, saameget mere, som O.M. skrev, han ønsker Sagen afgjort, før han maaskee i Slutningen af næste Uge tager paa Landet, hilser jeg i Korthed dig, Christiane og alle dine, fra mig og min Kone.

25

Eders gamle
Rahbek.

i Fart.

1010. *Fra Torkel Baden.*

d. 3 Juli 1828.

Til Prof. Oehlenschläger.

Selskabet til de sk. Vid. Forfr. har med særdeles Fornøielse læst Deres Velbaarenheds Heltedigt Hrolf Krake, og tilstaaet Dem et Honorar af 400 Rbd. r. S. for samme; hvilket Honorar 5 jeg har den Ære at udbetale, naar forlanges, imod Deres Quittering. Jeg undlader ikke at tilbagesende det haandskrevne Digt.

[Torkel Baden]

1014. *Fra K. L. Rahbek.*

Bakkeh. d 17 Julii 1828.

Kiære Oehlenschläger.

10

Du har givet mig Haab om et Stykke fra din Haand til det første Hæfte af min Tritogenia, og vor Ven Boye har siden stadfæstet mig, at du havde noget saadant til mig i Bereedskab; da nu bemældte gode Frue gaar paa sine sidste Been, beder jeg dig om bemældte Vennegave, at hun ved sin første 15 Nedkomst kan giøre Stads dermed paa Vuggen.

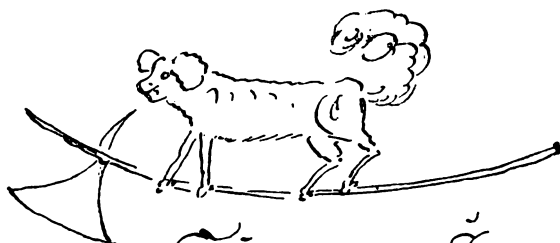
Min Kone og jeg hilser dig, Christiane og alle Dine i Morgenhast.

Din

Rahbek. 20

1015. Til Kamma Rahbek.

29/7 1828.

29 Julii.

Hondepost

Denne til Forsendelse med Posten allernaadigst privilegerede Hondepost, ombringes til Subscribenterne paa Stempelpapir i tvangløse Hæfter. Finderen loves en raisonabel Douceur; og 5 Medarbeidernes Navn forties. Bladene (: dette er et Capri-folium) ville komme til at inde- og udholde megen prosaisk Poesie og poetisk Prosa; med mere som Visen indeholder.

Til Gieden

O du idylske Bæst! som tripper om paa Klipper
 10 Og hjælper Digterne, naar Hypokrene slipper!
 Som Skræd'ren unge Laps udstopper tit med Dvælg,
 Hvor tit har du Fru Brun ei ammet med din Mælk.

Jeg mener Digtermelk, og alting metaphorisk.
 Hold paa Metapheren! udraabte matadorisk
 15 Den gode Thomsen før — det var en ædel Daad;
 Og derfor fik han Bank og blev Justiceraad.

Metapheren igien jeg gribe vil i Hornet,
Du altsaa ikke meer maa gaae i Grøvt og Kornet,
Du Qvinde med et Skiæg! du Hex, som fordem stod
For Macbeth, da ham reent hans Ærlighed forlod.

Derfor du blev et Fæ, som Azor i Zemire, 5
Og strængt du er fordømt omkring at gaae paa Fire,
Til, ved en ædel Daad, du sonet har din Synd,
Og giøder ei Fru Brun paa Klippen meer med Dynd.

Nu altsaa kiære Gied! Ja det vil blive Løier 10
At see paa Cammas Gulv dig lystig gaae i Tøier,
Og stange Giester bort, som vil til Fruen see,
Til hendes Viin og Steeg, og smage hendes Thee.

Ja stang kun hver en Giæk, som plager min Veninde
Men lad saa ved din Melk snart hende Hielpen finde.
At ei hun hoster meer, og glemmer hvad hun leed. 15
Saa kommer ogsaa jeg og takker dig, min Gied.

A. Oehlenschläger.

- Anne Men det er jo ingen Gied, det er en Gieddebuk.
Digteren Hvorfor kan det ikke være en Gied?
Anne En Gied har ingen Horn!
Digteren Hvad Fanden — har den ingen Horn?
5 Anne Nei det veed Gud den ikke har.
Digteren Ja det er det samme. Hvad jeg skrev det skrev jeg.
 Hornene er dog det bedste det er en poetisk idealiseret Gieddebuks-Gied.

1016. *Fra Kamma Rahbek.*

Tirsdag Aften [29/, 1828]

Kiære Oehlenschläger!

Tusind Tak for Deres nydelige Hondepost, der har fornøiet Rah: og mig usigelig meget, og været os en kiær Erindring fra bedre Tider. Det er virkelig rørende af Dem, at De saaledes 5 har tænkt paa at fornøie mig, og jeg er inderlig taknemlig derover. Allerede længe har det været min Hensigt, at skrive et Par venlige Ord til Dem, til Taksigelse for Deres mange kiærlige, deeltagende Hilsner, og for Deres store Beskedenhed — som De forresten driver vel vidt — ikke at ville slide paa mine 10 stakkels Lunger, der sandelig derfor ikke har nydt den fornødne Roe. Vel har jeg skræmmet endeel Besøgere, |: især Saa-danne, der hænge for længe over mig af Gangen, og giøre mig saa utallige kiedsommelige Spørgsmaal min Sygdom vedkommende, at jeg anseer disse næsten for værre end selve Syg- 15 dommen :| men der bliver altid nok tilbage, og jeg har dem desuden nær ved Haanden. Gud veed at jeg ikke miskiænder den gode Villie, men mig synes dog, det er klart at jeg trænger til Roe fremfor Alt, og hvad hjælper det man siger: vi ville ikke plage Dem, naar man dog plager mig; thi blot det at see Men- 20 nesker, jeg gierne vil tale med og ikke kan, er for min leve[n]de let bevægelige Natur en stor Plage: Meget begribeligt altsaa, at denne Natur let forledes til Utaalmodighed, og at der undslipper mig Ord som Rochefoucauld's: dans l'adversité de nos meilleurs amis, nous trouvons souvent quelque chose, qui ne 25 nous deplait pas. Men vil jeg være ret galant, benytter jeg Lucret's mildere Ord:

Suave mari magno turbantibus æqvoara ventis

E terra magnum alterius spectare laborem etc

Nu kan jeg ikke see længer |: jeg skriver i Tuesmørket :| saa De skal slippe for mere Ondskab. Gud velsigne Dem for Deres Godhed, og und mig den Glæde mu[n]dtlig at takke Dem!

Vil De sige god' Søster at det gaer slet med Gjeden. Den
 5 paa Ladegaarden vil den syge Kone ikke give Slip paa, da hun befinder sig saa vel ved Melken, og Uldahls har ikke mal-
 ket i 5 Aar. Jeg kommer altsaa til at holde mig til Digterens
 Gjedebuke-Gjed.

Deres hengivne

10

K. M. Rahbek.

1027. *Til Jonas Collin.*

d: 26 Septbr. 1828.

Kiæreste Collin!

At give Jomfru Nissen Zoes og Thusneldas Roller, det er det samme, som at travestere Væringerne og Stærkodder. Hun har
 15 et ubehageligt affectert Væsen, og er ilde lidt af Publicum. Jeg beder dig altsaa at redde mine Tragødier, og at skaane mig, om muligt, for hendes Visit. — Hun har eengang før skrevet mig et Brev til, om Roller, og jeg svarede hende saa høfligt som muligt; men trænger hun af al Magt ind paa mig, saa er
 20 jeg tvungen til Nødværge. Lad Mad Eisen, om hun vil, doublere Zoe, det seer jeg gierne; men jeg giver aldrig mit Minde til at Nissen skal have sit Spil i mine Stykker. Skaan mig paa bedste Maade for hende i alle Maader. — Heller maatte du give Jfr Bayer Rollen.

25

Din

A. Oehlenschläger.

1030. *Til Kamma Rahbek.*

19/10 1828.

Til

Karen Margaretha Rahbek.

Den 19de October 1828.

Paa denne Dag, da høit mit Hierte hopper 5
 For min Venindes Vel, jeg plukker Digter-Mai;
 O gid Din Lykkes Hest maa kiøre steds med Topper,
 Paa Livets Mac-Adamske Landevei!

Tro ei, fordi et Adam er i Veien,
 Jeg egoistisk nævner den iaar! 10
 Men kun fordi jeg veed: ved en fornuftig Pleien,
 En saadan Vei slet ingen Huller faaar.

Saa kiør, Veninde, da med slige Topper,
 Selv naar din Mand er ei Magnificenz!
 Og ei forsmaae de trivielle Kopper, 15
 Der næsten grændse til Impertinez.

Men Koppepodning er jo Brug i Landet,
 Ifald vi ogsaa kan en Stebuss troe;
 Og Koppens Thee er jo bestandig blandet
 Med Fløden eller Melken af en Ko! 20

Kokopperne du altsaa blid modtage,
 Skiøndt du har havt dem før, de kommer dog igien!
 Dig Himlen skiænke sunde, stærke Dage
 Det ønskes inderligt af en oprigtig Ven.

A. Oehlenschläger. 25

1032. *Fra Henrich Steffens.*

Breslau d. 2ten Nov. 1828.

Lieber Oehlenschläger!

Ist das nicht seltsam, dass hier, am Ende der Welt, ganz in der Nähe der böhmischen Dörfer und wo die Muskoviten
5 wohnen und woher die schlesische Leinwand und die polnischen Juden kommen und durch die ganze Welt gehen — eine solche Berührung zwischen uns beiden Kopenhagener-Kinder stattfinden sollte — — Dass du mit den grossen alten, wohlbegründeten Ruf, mir dem angehenden Poeten, dem
10 jungen Dichterling, dem kaum der Bart gewachsen ist, ins Wege treten solltest — nein ist um des Teufels zu werden.

Die Sache ist folgende: Ich hatte eine gewaltige Menge Schulden, einen sehr verwickelten Process sogar und einen
Advocaten, der mich immer tiefer in den Dr — hineinführte.
15 Ich ass aus einer Garküche und schrieb Novellen und brachte es dadurch soweit, dass ich an meine letzte Schuld arbeite — freilich die schlimmste und zwar, weil sie die älteste ist, die zuerst hätte bezahlt werden sollen — Aber konnte ich, wie ich wollte? — Die nahen Gläubiger zwangen mich — Ich war von
20 Schreiben und Ärger ganz elend — Ein Bad stellte mich her und ich kam aus Berlin zurück: Dort hatten die Buchhändler mich aufgesucht — Cotta sogar im Verlag gebethen, Leipziger und Berliner wollten, dieser Novellen, jener Naturschilderungen — Ich wollte nun mit Eifer meine letzte Schuld bezahlen —
25 an die Frau Justizräthin Grønland und an das Publicum — Dass dieses meine Absicht war und dass ich hoffen durfte sie zu erreichen ist gewiss — Ich arbeite an einer physicalischen Geographie — und Max weiss am Besten, wie sehr meine Kopenhagener Schuld mich gequält hat — Da wird die Witwe
30 ungeduldig und lässt mich durch einen Vetter — den Gerichts-

advocaten Schüz drohen — Sie wollen Geld zum 11ten Dcbr u Ich kann ihre Forderung nicht übelnehmen. Sie hat zu lange gewartet — auch hätte ich dieser Forderung Genüge leisten können, die verlangte Summe bezahlt — wenn du nicht wärest — Max muss dir eine bedeutende Summe auszahlen 5 und kann mir keinen Vorschuss geben —

Wie sehr ich mich über den Einfall von Max gefreuet habe, kann ich dir nicht sagen — Er rührt von ihm her, aber bestärkt, ermuntert habe ich ihm — Ich denke nehmlich dass du auch Geld brauchen kannst — Nun ist meine Bitte folgende: Max 10 will der Witwe 500 Tr schlesw. holstein Cour. jährl. garantiren, bis die ganze Schuld, die gegen 1800 Tr beträgt, bezahlt ist — Es ist schrecklich, wenn ich es bedenke — Ich habe 900 empfangen, ein paar hundert bezahlt, und muss jez fast das dreyfache bezahlen — Aber ich verdiene es — 15

Dich bitte ich nun die Frau zu besuchen, Ihr alles recht ordentlich vorzustellen, besonders, wie ich, auch ohne alle Drohung jezt alles bezahlt haben würde, wie ich zwar das bestimmt Versprochene auf 500 Thr. jährl. beschränke — ein Theil zu Ostern, der zweite in Julii, aber hofte mehr leisten zu 20 können, doch dass Max ein höchst solider Buchhändler ist — Du muss ihr begreiflich machen, dass ich um die Schuld zu bezahlen besonders Ruhe haben muss, und dass je mehr man mich qvält, ich desto unfähiger werde Geld zu verdienen — Sie wird ja doch Vernunft annehmen. 25

Durch die Naturforscher wirst du schon Allerlei von mir vernommen haben, Frau und Kinder leben sehr wohl und grüssen dich und deine Frau — aber nun hoffe ich auch etwas von dir zu erfahren. Deine Währinger in Constantinopel werden mit vielem Beifall gelesen — Meine vier Norweger folgen die- 30

sen Brief für dich — und es macht mir ein wahres Vergnügen von dir einen Liebesdienst anzunehmen, der uns wieder, nach langer Zeit vereinigt.

Grüss Ørstedt — beide Brüder — Münster, Camma, Christiane, deine Kinder und alle Freunde —

Dein

Steffens.

1033. *Til Jonas Collin.*

d: 7 Novbr 1828.

Kiære Collin!

10 Til den Fest der paa Mandag skal være hos Prinds Christian, har Prindsen giort mig den Ære, (mellem flere allegoriske Personer som jeg har forfattet Digte til) at lade mig træde frem som Snorro Sturlesen. Jeg haaber, at ved denne Leilighed Adgang til Theatergarderoben bliver aabnet os, ellers er
15 jeg en Mand disværre og ved slet ikke hvorledes jeg skal blive en gammel Islænder.

Trøst mig med dit Evangelium!

Din

A. Oehlenschläger.

20 1034. *Fra Kamma Rahbek.*

Den 14de Nov: [1828]

Kiære Oehlenschläger!

Modtag hermed min hjertelige Lykønskning til Deres nye Aar, og min lige saa hjertelige Taksigelse for al Deres Godhed og Venlighed imod mig i det forgangne! Vær ogsaa inderlig
25 takket for sidst, da De skienkte os en saa behagelig Aften. Jeg vil overdrage Rahbek at sige Dem alle de smukke og gode Ting,

jeg i min daarlige Tilstand ikke duer til at sige; men dog vil jeg selv sige Dem Eet, dette nemlig, at jeg af mit inderste Hjerte paaskønner Deres ømme, forstandige Deeltagelse i min piinlige Tilstand, som ogsaa Deres længe trofast bevarede Ven-
 skab for mig, og at mit Hjerte ofte [i] min Stilhed takker Dem 5
 derfor. Hils hjertelig min kiære god' Søster, og Deres elskvær-
 dige Lotte, tilligemed Deres andre gode og flinke Børn!

Deres

trofast hengivne K: M: Rahbek.

E.Sk.: Jeg vilde ogsaa lade Dem kiøre lidt med Topper, 10
 som De ønskede mig paa min Fødselsdag, og sender derfor et
 Stykke af Top's Gammelost; men jeg maae bede Dem, at
 see paa Materien og ikke paa Formen; thi den er desperat,
 uagtet al min Umage for at faae Top til at aabne sit Pakhuus
 og slæbe Oste frem. 15

1035. *Fra Josef Max.*

Breslau 14/11 1828.

Hochwohlgeborener

Hochzuverehrender Herr Professor!

Zuvörderst bestättige ich Euer Hochwohlgeboren den rich-
 tigen Empfang des zurückgesandten Kontrakts, und sehe nun 20
 dem Empfang des Manuscripts seiner Zeit entgegen. Bemerken
 will ich aber noch, dass die Biographie jedenfalls als Einleitung
 der Gesammt Ausgabe voran gehen müsse. Haben Sie die
 neue Ausgabe von Tiecks Werken gesehen? Sehr interessant
 finde ich die beigegebenen einleitenden Bemerkungen. 25

Der Hauptzweck dieses Schreibens ist aber diesmal Professor
 Steffens, von dem ein Brief beiliegt, welcher das Weitere berich-
 ten wird.

Er ist nämlich einer Kopenhagener Familie eine ansehnliche Summe schuldig, diese soll in Terminen, Jährlich 500 Th., abgezahlt werden. Diese Zahlung soll durch mich gemacht werden, nämlich von den Honoraren gleich abgezogen, welche
 5 ich für neue zu liefernde Manuscripte, zu entrichten haben werde.

Ich wollte nun Euer Hochwohlgeboren gehorsamst bitten, dieser Kopenhagener Familie die Versicherung zu geben, dass ich für die richtige Termin-Zahlung gewissenhaft Sorge tragen
 10 werde, und oben genannte Summe von den, meinem Freunde Steffens zu zahlenden Honoraren, zuverlässig regelmässig abziehen und nach Kopenhagen senden werde, damit diese Schuld, die Steffens sehr drückt, endlich gelöset werde.

Insofern also Steffens regelmässig neue Werke liefert, woran
 15 nicht zu zweifeln, kann die Kopenhagener Familie auf den richtigen Empfang übriger Termin Zahlungen, mit Zuversicht rechnen.

Entschuldigen Sie gütigst, dass ich Sie mit dieser Angelegenheit behelliget habe, und genehmigen Sie die Versicherung
 20 grösster Hochachtung von
 Euer Hochwohlgeboren
 ergebenster Diener

Jos. Max.

1040. *Fra F. Høegh-Guldberg.* Nørrebro 67 d: 9 December 1828.

25

Til

Digteren Oehlenschläger!

Du, der har Agere Selv og Jorder i Mængde, Du Rige,
 band ei Huusmanden fjendsk, samler blandt Stubbe
 han Ax!

Kald ham Din Ven, naar frimodig han gaaer Dig venligt imøde,
 rækkende Knippet Dig fro, aarle bestemt Dig til Skjænk!
 Du var Kjærminderne god, bevidnede Brevet, det hulde;
 blive Du Rosernes Ven! See, de forvente det vist!
 Kun Halvkjenderens myndige Sprog forbittrer til Modstand; 5
 billig, retfærdig og blid harmer ei Mesterens Dom.
 Og forresten Du troe: Dit Venskab veed jeg at skatte;
 tidt, naar Harpen Du slaæer, tidt jeg omsvæver Dig da!
 Venligst
 Fred: Høegh-Guldberg. 10

1041. *Fra Karl Immermann.* Düsseldorf den 13. December 1828.

Wohlgeborner,
 Hochgeehrter Herr Professor!

Die Freude an Ihren schönen Dichtungen hat mich von dem Augenblicke an, wo ich Dichter kennen und lesen lernte, be- 15
 gleitet. Noch ist die Erinnerung an die Stunde frisch in mir,
 wo ich, zwischen Knaben und Jüngling, zuerst den Blick in die
 bunte Zauberwelt des Aladdin that, und jedes Ihrer Werke,
 was ich nachher kennen lernte, bereitete mir einen Festtag.

Ich wünschte immer, Ihnen diese Gefühle des Danks und 20
 der Hochachtung auszusprechen. Kürzlich las ich in W. Alexis
 »Herbstreise durch Scandinavien« eine Stelle, woraus ich sah,
 dass Ihnen meine dichterischen Versuche nicht unbekannt
 geblieben seyen. Mit der Freude hierüber verband sich, als
 ich einige Tage später von meinem Verleger meine letzten 25
 Arbeiten erhielt, die Hoffnung, dass Sie es nicht übel auf-
 nehmen würden, wenn ich mir erlaubte, Ihnen dieselben zu
 überreichen. Und so nehme ich mir denn diese Freiheit, indem

ich wünsche, dass Sie in der Sendung ein Zeichen meiner aufrichtigen Verehrung gegen Ihr poetisches Vollbringen erblicken mögen.

Mögen Ihnen das Geschick Ihre Kraft und Heiterkeit zur
5 Freude aller Ihrer [Freun]de bewahren!

ganz ergebenst

Karl Immermann

Landes Gerichts Rath.

1042. *Til Kongen.*

[Før ²⁰/₁₂ 1828]

10 Til Kongen!

Jeg vover allerunderdanigst at anmode Deres Majestæt om det Gratiale af firehundrede Rigsbankdaler, som De i en Række af Aar, allernaadigst har forundt Deres Skiald. Uden denne kongelige Hielp vilde den tilstundende glade Juletid intet
15 glædeligt have for mig; da det vilde være mig umuligt at betale mine Regninger. Min Søns Confirmation i Foraaret; den dobbelte Udgivt for hans Underviisning, da han skal være Student om et Aar, fire hundrede Rigsbankdalers Afbetaling af gammel Gield, har udtømt mine Kræfter, og hvad jeg fortjener paa mine
20 Skrifter, er ubetydeligt, da Folk i Almindelighed ingen Bøger kiøbe.

Men jeg seer dog med freidigt Blik ind i Fremtiden, i Haab om min Konges Naade. Den Drot, som arvede Hrolfs Faderhierte, vil ikke lade sin Skiald lide Nød.

25

Allerunderdanigst

Adam Oehlenschläger.

1045. *Fra L. Engelstoft.*

Kiøb. d. 3 Jan. 1829.

Høistærede Hr. Professor!

Jeg beder Dem, med disse Linier (for det Tilfælde, at jeg ikke skulde have den Fornøielse at træffe Dem hiemme), at modtage min forbindtligste Tak saavel for tiltænkte behagelige 5 Besøg, som for venskabelige Meddelelse af Deres nye episke Digt: Hrolf Krake. Det vil ikke fortryde mig, paa ny at gien-nemlæse dette sande Digterværk, hvori jeg allerede ved første Læsning har beundret saa mange skønne Steder, saa vel hvad Skildringer, som hvad Tanker og Følelser angaaer. At den 10 Grundidee, hvorom det Hele dreier sig, og som paa enkelte Steder fremtræder paa en indgribende Maade, ikke har kunnet andet end høiligen behage mig, behøver jeg ikke at sige Dem, hvis De nogensinde leilighedsviis har bemærket mine Ansku- 15 elser i den nordiske (den store nordiske Families) Historie. Ingen andre Ideer, end dem, som ere den ædlere Menneske- hed værdige, er det Digteren værdigt at understøtte ved Poesiens Kraft og Ynde. Historikeren har samme Pligt. Humanitet, Civilisation, cosmopolitisk Velvillie, Familie- og Broder- 20 kiærlighed mellem Folk og Slægter — dette er den Sag, begge bør arbeide for, ligesom de begge dertil have den bedste Lei- lighed. I modsat Fald ere de snarere etslags Forræddere mod Menneskeslægten, i det de nære de Fordomme, opildne de Lidenskaber og forskønne de Forbrydelser, som ere Menneske- 25 heden og Folkene kun til Skiændsel og Ulykke. Naar Hr. Pro- fessoren i Forerindringen gjør en Forsigtighedsindskrækning i Henseende til »Politiken«, anseer jeg denne for ufornøden. Thi det Tilfældige i de politiske Forholde behøver ikke at forandre noget i Hovedsagen. Eenighed og Velvillie beroer ingen- 30 lunde paa Forbindelse under det samme Scepter alene, men

endnu væsentligere paa andre Ting. Endog da Nordens 3 Riger vare adskilte til tre ganske særskilte Stater, hver under sin egen Konge, var Familiebaandet endog af Lovene erkendt og — som man kan formode — af de høiere og ædlere
 5 Characterer i alle tre Riger æret og pleiet. Denne Approximation kan betragtes som den foreløbige, tilstædeværende, Betingelse, der gjorde det saa let at skabe en nøiere politisk Forening mellem alle tre Riger og saa vanskeligt at bryde den igjen, at dertil behøvedes saa horrende Forbrydelser, som
 10 Christian 2^{dens}. Disse Synspunkter vil De finde meget forskellige fra dem, som herske giennem de historiske Skrifter og som endnu stedse forplantes; men det kommer deraf, at den nordiske Historie — i alle 3 Riger — endnu er behandlet, deels med for liden Dybde og Indtrængen, deels med for liden For
 15 domsfrihed og med for lidt — du coeur. Men da denne Materie vilde føre mig alt for vidt, saa afbryder jeg, gientagende min Tak for den Vennegave, som gav mig Anledning til disse Reflexioner.

Deres

20

ærbød. hengivne

Engelstoft.

1048. *Til Børge Thorlacius.*

Kiøbenhavn d: 15. Januar 1829.

Høistærede Ven!

Det er ikke saa let at give gode Opgaver til æsthetiske Priis-
 25 afhandlinger. Jeg finder at tolv Forslag mellem os fire Censorer indbyrdes, for deraf at vælge tre, hvoraf der igen skal vælges eet, er for meget. Heller synes mig, at en hver af os skulde have Lov til at give Eet, efter sit Hiertes Ønske, saa at Directionen

af disse fire kunde vælge. Thi hvorfor skal altid Een af os aldeles tie? — Jeg kommer kun med eet Spørgsmaal, som jeg giver mig den Frihed at indsende her.

»Med Exempler af forskellige Nationers Digterværker at godtgjøre: hvorvidt det Nationale i Poesien har bidraget til 5 Digtenes Skønhed og Digternes Originalitet.«

Ærbødigst

A. Oehlenschläger.

1050. Til Teaterdirektionen.

Kjøbenhavn d: 17 Febr: 1829.

Jeg giver mig herved den ærbødige Frihed at indsende min 10
Tragødie Karl den Store, til Directionen for de kongelige Skuespil, med Ønske om at Stykket maa blive antaget til Opførelse. Min Bøn er tillige at det maae blive spillet endnu i Vinter, før Sommerheden indtræffer. Der vil intet være i Veien for Opførelsen en Maaned fra nu af, hvis Directionen tillader det, og 15 sætter Stykket strax paa Repertoiret. De Skuespillere som jeg har foreslaaet til at spille Hovedrollerne ville vist intet have at indvende. Nye Decorationer behøves der ikke at males, og snart efter Forlangende vil Herr Professor Lund male Olger Danskes Billed, Herr Jensen componere de faae Musikknummere, 20 og Herr Funk arrangere den lille Saxerdands. Dr: Ryge har ogsaa lovet at Dragterne til den Tid skulle være færdige. Hovedsagen er altsaa, at Stykket strax bliver sat i Gang. Jeg havde kunnet indlevere Stykket før, men det vilde have standset Trykningen, og jeg havde været nødt til at skrive Manuscriptet 25 atter om, da meget var udstrøget og forandret deri. Jeg nøiedes altsaa med at forelæse det for mine Venner de Herrer Etatsraader Rahbek og Collin som skænkede Tragødien deres Bifald.

Jeg har selv strøget adskilligt, for Opførelsens Skyld, skulde Directionen ønske mere, saa gjør jeg ingen Indvendinger.

Men jeg vender tilbage til den vigtige Sag at faae Stykket snart spillet; hvilket jeg med Billighed troer at kunne bede om, da Karl den Store blot behøver at træde i et af mine for flere Aar siden antagne Stykkers Sted, for at have en meget stor Anciennetet. Allerede fra Herr Pastor Bøyes William Shakespears Tid ere saavel Portrættet og Busten, som Amors Hævn, eller Overilelsen. Jeg maatte dengang staae tilbage for hans Anciennetet, da jeg ønskede Kuhlau til Componist for eet af disse Stykker. Ved Concurrencen maatte jeg atter staae tilbage for Herr Heiberg. Jeg haaber vist at Directionen nu tager sig af mig, saa at det første Stykke Prof: Kuhlau fra Theatret faaer at componere, maae blive Amors Hævn; hvortil Billighed og Sædvane giver mig den største Ret; saameget mere, da Stykket saavel af Etatsraad Rahbek som Etatsraad Collin er antaget med meget Bifald.

Ogsaa Webers Oberon, som jeg efter Directionens Forlangende har oversat, ligger i tre Aar, uden at kunne blive opført, og uden at jeg altsaa faaer Betaling derfor.

Jeg mener altsaa at alting taler for Karl den Stores Opførelse i Marts Maaned. Jeg sender Pakken med Rollerne til Herr Regisseur Liebe som har lovet at lade dem hæfte, og strax omdele, saasnart han faaer Directionens Ordre.

Da Stykket staaer i anden Deel at mine nye poetiske Skrifter, saa ville Directionen og de Rollehavende vist godhedsfuldt undskylde, at jeg har skilt nogle Exemplarer ad, saa at de Fleste faae deres Roller, som de kunde være udskrevne.

Allerærbødigst

A. Oehlenschläger.

1052. *Fra Carl Gust. v. Brinkmann.*

Stockholm den 23. Februar 1829.

Die nehmliche Freundin, die mir mit »Øen i Sydhavet« ein so angenehmes Geschenk machte, hat mich zugleich noch glücklicher gemacht durch einen schmeichelhaften Gruss von 5 dem berühmten Verfasser dieses anziehenden Werkes. Wie Brüder Eines Stammes sind ja Schweden u. Dänen gleich berechtigt, den echt Nordischen Öhlenschläger gemeinschaftlich zu verehren, u. ihn mit stolzer Dankbarkeit als den ihrigen anzuerkennen! So denken u. empfinden für Sie alle 10 Musefreunde diesseit des Sundes; und der Homer unsrer gemeinschaftlichen Götter u. unsrer verschwisterten Vorzeit, darf nicht hartherzig genug sein, uns als Stiefbrüder zu betrachten. Die lumpige Prosa der Staatsverhältnisse mag sich unter uns bisweilen feindselig ausgebildet haben; die edle, 15 alterthümliche Begeisterung der Skalden muss uns wieder versöhnen; und welchen Hohenpriester hat diese nicht in Ihnen gefunden, — mächtiger Todtenerwecker der lange schlummernden Heldenwelt! —

»Hvad skola Nordens folk och krafter,

20

evigt skilda,

som dragna klingor nötas mot hvarann?

So singt unser grösster Dichter u. grösster Verehrer des Mannes, den er öffentlich »für den grössten jetzt lebenden Dichter erklärt — nicht bloss in Norden, sondern in Europa, seitdem er Göthen schon als einen Unsterblichen der Vorzeit betrachtet.« Und wie sollte wohl Frithiofs Verfasser anders urtheilen über den Schöpfer Helges — dieses Meisterstücks aller Ihrer Meisterstücke, wie es mir wenigstens scheint!

Ich weiss nicht ob Tegnér schon Gelegenheit gefunden hat, Ihnen den ersten Theil seiner gesammelten Gedichte zu schicken; es war wenigstens seine Absicht gleich nach deren Erscheinung. Meine Freundin Heckscher erhält diesen Band
5 jetzt durch mich, und wird Ihnen denselben gern mittheilen, wenn er noch nicht bis Copenhagen vorgedrungen sein sollte. Auf jeden Fall hat mir der Bischof sehr freundliche Grüsse an Sie aufgetragen, als ich ihm neulich meldete, dass ich die Ehre haben würde, Ihnen zu schreiben. Ich habe meinem Freunde
10 das Vergnügen nicht rauben wollen, Ihnen sein Werk selbst zu übersenden. Sonst hätte ich Ihnen allerdings damit ein angenehmeres Geschenk gemacht, als mit der unbedeutenden Schrift von mir, die in jeder Rücksicht Ihrer grossmütigen Schonung bedarf. Auch habe ich bloss diese Gelegenheit be-
15 nutzt, um Ihnen eine kleine Huldigung meiner tiefen Ehrfurcht darzubringen, u. gerne möchte ich hinzusetzen, meiner — aufrichtigen Freundschaft. Oft prahle ich ja damit, dass ich das Glück habe, Sie wenigstens persönlich zu kennen; ob es gleich möglich ist, dass Sie sich des Abends nicht mehr erin-
20 nern, wo ich mit so vielen andern das Vergnügen hatte, bei der Hofrätthin Herz in Berlin, den damals schon berühmten — Deutschen Dichter zu begrüssen. —

Sie sehen also, dass ich nicht eigentlich darauf Anspruch mache, dass der Mann, der täglich Unsterbliches hervorbrin-
25 gen kann, seine Zeit vertändeln soll mit einem todtgebornen Kinde meiner schwindsüchtigen Muse. Diese hat lange Zeit gebraucht, um nur ihre Muttersprache wieder zu lernen; was verzeihlich scheinen kan, wenn man bedenkt, dass ich schon als ein zehnjähriger Knabe nach Deutschland verpflanzt wurde,
30 u. den grössten u. schönsten Theil meines Lebens in fremden

Ländern zugebracht habe, um dort ein elendes — Staats-Handwerk zu treiben.

Was ich indessen aus der Fremde mitbrachte, war eine etwas vielseitigere Bildung, u. etwas mehr Unparteilichkeit, als ich hier vorfand. Sie wissen vermutlich, dass hier Jahre lang ein ⁵ eben so beissiger als missverständener Streit zwischen der alten u. neuen Schule geführt wurde. Mir schienen beide das eigentliche Ziel aus einem schiefen Gesichtspunkt anzusehen, u. mein von Jugend an getreu beibehaltener Wahlspruch: »aeqvam servare mentem«, verschafte mir unter beiden Fahnen aufrich- ¹⁰ tige Freunde. Diese habe ich dann allmählich einander näher zu bringen gesucht, während ich mich selbst bloss bemühte, mich meiner Muttersprache wieder so weit zu bemächtigen, dass ich wenigstens einiges Recht hätte mitzureden. Als ich nun gar in die Schwedische Akademie eingewählt wurde, ¹⁵ suchte ich sogleich in der Einleitung zu meiner Rede — die Versöhnung zu predigen, und ich würde nicht wenig stolz sein, wenn auch Sie die Grundsätze nicht ganz missbilligten, die ich hier über Geisteseingebung, Kunst u. Geschmack auf- ²⁰ gestellt habe. Hier ist es mir wenigstens gelungen, dass die rechtgläubigsten Akademiker zufrieden gewesen sind, u. dass mich zugleich die sogenannten Fosforisten versichert haben: »ich hätte nur mit edler Mässigung ausgesprochen, was sie eigentlich gemeint hätten.«

Da ich zugleich lange darauf gedrungen hatte, dass diese ²⁵ Eintrittsreden immer einen Gegenstand abhandeln müssten, um bei dem spätern Lesen nicht gar zu leer zu erscheinen, so benutzte ich selbst die Gelegenheit, welche mein Vorgänger mir so natürlich darbot, um die ganze Morgenländische Dichtkunst abzuhandeln. Und auch dies dürfte bei uns nicht ganz ³⁰

überflüssig sein, wo bei so vielen bloss der geistliche Missbrauch, der bisweilen von dieser heiligen Dichtkunst gemacht worden, sie selbst in Missachtung gebracht hat. —

Doch, verzeihen Sie, edler Mann! wenn ich sogar hand-
 5 schriftlich Ihre Geduld auf die Probe setze. Also noch Einmal: nehmen Sie meine ganze Sendung mit Güte u. Nachsicht auf, bloss als eine etwas dickere Besuchkarte, und gönnen Sie dem Namenlosen die schmeichelhafte Hofnung, einen hohen, berühmten Namen in das Buch seiner Gönner
 10 u. Wohlwünscher eintragen zu dürfen.

Ihr Ergebenster

v. Br.

1055. *Til Johannes Wilstrup.*

d: 28 Feb: 1829.

Høistærede!

15 Det er mig en sand Glæde, naar jeg træffer ædle dannede Mennesker paa hvem jeg mærker at jeg, med mine Digterarbejder har virket. Jeg har længe vidst at De var een af mine trofaste Tilhængere; jeg har saa ofte ønsket at see og tale med Dem; men det har truffet sig saa besynderligt, at jeg endnu
 20 ikke kiender Dem, om De stod for mine Øine.

Uheldigviis er jeg lidt plaget af Gigt i Fødderne i disse Dage, ellers kunde jeg ikke nægte mig den Fornøielse at besøge Dem; men skulde De engang komme i vor Egn, saa viis mig den Tieneste, at see et Øjeblik op til mig. De kan være vis paa at jeg
 25 skønner paa ædle Menneskers Venskab, og paa dannede, følelsesfulde Hierters Hengivenhed.

Ærbødigst

A. Oehlenschläger.

1061. *Fra Carl Schütz.* Bremen, am 30sten April 1829. 'am Wall'
nr. 83, bei Hr. v. Wetzin.

Theuerster, innig verehrter Herr Professor,

Womit soll ich anfangen, mich zu entschuldigen, dass ich
einen ganzen Monat habe hingehen lassen, ohne Ihnen zu 5
schreiben, ohne Ihnen die Gefühle der herzlichsten Dankbar-
keit und Liebe auszudrücken, von denen meine Seele so voll
ist? — Am besten ist es, glaub' ich, dass ich ganz davon schweige.
Sie kennen mich ja, Sie wissen es, wie viele herrliche Stunden
der Umgang mit Ihnen, mit Ihrer liebenswürdigen, mir un- 10
vergesslichen Familie mir geschenkt hat, deren Erinnerung
nie, nie aus meiner Seele verschwinden wird. Wenn jeder
Mensch, der sich nur ein wenig vor der Masse derer auszeich-
net, die in todter Einförmigkeit, wie auf einer öden Heide,
dahinschleichen, eine Periode in seinem Leben hat, wo von 15
allen Seiten das Glück ihm zuströmen scheint, wo er jedes
Hinderniss mit Leichtigkeit überwindet, wo kein andrer Wunsch
in seiner Brust aufsteigt, als der nicht zu erfüllende, dass diese
Zeit doch ewig dauern möchte, so haben gewiss Wenige einen
so herrlichen Silberblick des Lebens genossen, als ich. Es ist 20
eine gewöhnliche Rede, dass äusserst selten die Erwartungen
erfüllt werden, die man sich von einem zukünftigen grossen
Glücke macht, dass diese im Gegentheile oft in der Nähe, wie
eine fata morgana, verschwinden; ich aber kann wohl sagen,
dass ich es mir herrlich geträumt, aber doch noch weit herrli- 25
cher in der Wirklichkeit gefunden habe. Als ich die Adresse an
Sie erhielt, (freilich würde ich auch ohne eine solche zu Ihnen
gekommen seyn) so freute ich mich freilich nicht wenig dar-
auf, Sie zu sehen, einen geliebten Dichter persönlich kennen
zu lernen. Besonders theuer waren Sie mir als Dichter der 30

Zauberlampe, die mich schon als Knaben hingerissen hatte, u. deren glänzende Bilder mir so oft wieder vorüberzogen, und von Axel u. Walburg, des ersten Gedichtes, das meine Johanna und mich zugleich entzückte. Doch wie ganz anders kam es!

5 Mir wurde das seltne Glück zu Theil, mit einem ächten Dichtergeiste näher befreundet zu werden, an Ihrer Seite lernte ich Werke kennen, die abwechselnd durch erhabene Kraft, u. die zarteste Milde mich entzückten, in denen der gewaltige Geist des alten Nordens wiedergeboren ist, verklärt durch den Ge-

10 nius der Poesie. Wie eine Riesengestalt erhebt sich Ihr Stärk-
odder in meiner Seele, vor dessen blossen Anblicke, sich noch Alles niederbeugt, als er selbst, alt und thatenmüde, nur den versöhnenden Tod sucht; dann erblickte ich wieder den starren, unbeugsamen Hagbarth, der wie ein Spielzeug sein Leben be-

15 handelt, wie plötzlich sein ehernes Herz schmilzt, wie eine Rose ihn verwundet, dem kein Schwerdt etwas anhaben kann. — Theuerster Oehlenschläger, ich kann Ihnen nicht sagen, wie unbeschreiblich es mir den Genuss Ihrer Werke erhöhte, dass ich, wenn ich recht entzückt war, zugleich in das Auge

20 blicken konnte, aus dem, mild u. kräftig zugleich, der Geist hervorstrahlte, der sie ins Leben rief. Wie kann ich für so etwas danken? Ich kann nur den gütigen Stern preisen, der mich grade in dem halben Jahre nach Copenhagen führte, wo ich Ihnen zugleich einen Dienst dadurch erwies, dass ich mir

25 selbst die grösste Freude bereitete. — Wie unbeschreiblich glückliche Stunden genoss ich aber auch ausser diesen in Ihrem Hause, wo ich mit Ihnen den Kreis Ihrer trefflichen Werke durchlief! Mit welcher Freude erinnere ich mich der Freitage, an denen ich mich gehoben fühlte im Verkehr mit

30 den trefflichsten Geistern; der herrlichen Stunden, die mir so

schnell verfliegen, im Gespräche mit Ihrer, von mir innig verehrten und geliebten Frau, mit Ihrer liebenswürdigen Tochter, oder am Fortepiano, wo sie mich so ofte durch ihre Stimme entzückte, oder am L'hombretische! Ach, wo soll ich anfangen? Eine Erinnerung folgt der andern, und alle erquicken sie mein Herz, von der Stunde an, als ich Sie zuerst sah, bis zu dem Augenblicke, als Sie an meinen Wagen traten, und noch einmal so liebevoll mich anblickten! Nehmen Sie Alle, Alle meinen herzlichsten, wärmsten Dank! — —

Von meinem jetzigen Leben kann ich Ihnen nicht viel sagen. Ich bin mit meinen Verhältnissen sehr zufrieden, und ein Tag nach dem andern verfließt mir schnell genug in meinen Berufsarbeiten, u. der Aussicht auf die nächsten Ferien, die von Mitte July bis Mitte August dauern. Wenn ich es irgend möglich machen kann, bringe ich sie in Copenhagen zu. — Wie schön könnten wir dann die alte Weise erneuern, und Ihre noch übrigen Schriften durchgehen! — (Dies nur für Sie!)

Ein grosser Trost ist es mir, dass ich alle 14 Tage von Copenhagen Nachricht erhalte. Durch den Etatsrath Thorlacius werden Sie auch längst erfahren haben, dass ich glücklich hier angekommen bin. — Meine Johanna schrieb mir mit inniger Freude von dem Besuche, den sie mit Fr. Etatsrätthin Ihnen gemacht. Sie theilt meine innige Liebe zu Ihnen Allen; — Ihre und Ihrer theuren Frau herzliche Theilnahme hat sie unbeschreiblich bei meiner Abreise erquickt. Sie schreibt mir darüber: Theilnahme in fremder Menschen Brust zu finden, hat etwas Erhebendes, Göttliches in sich. Ihr kannst du dafür danken, dass sie mir durch ihre liebevolle Theilnahme der Trennung Schmerzen sehr verringert hat! — Hat Ihre Lotte sie vielleicht seitdem gesehen? —

Die 8 Tage der Osterferien benutzte ich zu einem Besuche bei meinen Eltern, wo sich noch 2 Brüder mit mir vereinigten. Wie viel musste ich, ihnen da von Copenhagen erzählen! Leider verschwanden die 4 Tage, welche ich dort bleiben
5 konnte, nur gar zu schnell! —

Ihre theure Frau, wie alle Ihre Kinder bitte ich auf's herzlichste von mir zu grüssen: wenn Ihre Zeit Ihnen erlaubt, mir zu antworten, so erzählen Sie mir ja, wie es ihnen Allen geht. —

So empfehlen Sie mich auch dem Andenken der trefflichen
10 Männer, die ich in Ihrem Hause kennen lernte: Hrn. Conferenizr. u. Etatsr. Oersted, Hr. Boie; Hr. Prof Hauch, wenn Sie ihn sehen u. s. w. —

Haben Sie Nachricht, dass Max mit dem Drucke Ihrer Werke schon angefangen hat?

15 Leben Sie wohl u. glücklich, theuerster Hr. Professor, erfreuen Sie bald mit einer Antwort Ihren Sie innig liebenden u. verehrenden

Carl Schütz.

1062. *Til J. C. Lange.

[efter 9/8 1829]

20 Høistærede!

De ønsker, at jeg skriftlig skal sige Dem min Mening om Deres Sørgepil Grev Essex. Her er den!

Jeg mener, at Deres Stykke ikke fortjener at udpibes. Jeg har andengang seet det opføres; og da fandt jeg vel endnu flere
25 svage Scener deri, end førstegang, fordi jeg nu allerede kiendte Stykkets Gang; men der er Forskiæl paa et Stykke med betydelige Mangler, og et slet Stykke. I mine Tanker fortjener intet at udpibes, uden hvad der fornærmer Sæderne,

eller den sunde Menneskeforstand; thi da overtrædes den Agtelse man skylder Publicum, og det er billigt, at Publicum straffer Uforskammenhed med Foragt. En egentlig Smagsdom betiener sig kun af aandelige Vaaben.

Hvis man ikke havde antaget Deres Stykke, saa troer jeg ikke, 5 at De med Billighed havde kunnet beklage Dem, thi endogsaa hvis ingen stærke Uroligheder vare forefaldne, vilde Stykket neppe holde sig paa Repertoiret.

Der er smukke Scener i Deres Sørgespil, som, i Forbindelse med Skuespillernes fortræffelige Spil, jo ogsaa have gjort Virkning. Det Hele er ikke skrevet uden Aand, det siger jeg endnu. Jeg siger ogsaa, der er spillet Stykker paa den danske Skueplads, der have vundet almindeligt øjeblikkeligt Bifald og ikke ere bedre end Deres. Men — forlad mig — dermed mener jeg 15 endnu ikke, at Deres Stykke er et godt Sørgespil. Det fortjener Roes, som første Forsøg, især af en Mand i ældre Aar, der ikke før har skrevet for Skuepladsen; men Kritiken kan have meget at indvende.

De altfor hyppige Episoder have, (Hovedsagen fraregnet,) 20 heller ingen særdeles egen Interesse. Shakespeare fremtræder altfor ubetydelig; man mærker intet til den skønne humoristiskkraftige Personlighed, der formodentlig har været Grundtrækket i hans Charakter. Man er vant til at see Elisabeth hos Schiller og Walter Scott med mere Dybde og Originalitet. Essex siger ofte gode Ting; men hans stolte Harm træder dog fornemmelig frem og er ikke nok til at hæve ham til en tragisk Helt. Skøndt hans Hustru ofte fremtræder i forskiellig Dragt, ja selv med Pandser og Hielm, har hun intet Væsentligt 25

at handle, der gjør hende dramatisk interessant, heller ikke har hendes Characterer noget væsentlig-udmærket. At Essex giver Grevinde Nottingham Ringen, efter at hun saa tydelig har viist ham Animositet, er uforsigtigt og uklogt. Den Helt, man
5 skal have Medlidenhed med, maa falde for sin ulykkelige Skiæbne eller paa sine Gierninger. En blot Uforsigtighed rører ikke til Medlidenhed. Efter Historien var det ogsaa først Grevindens Mand, som overtalte hende til ei at give Dronningen Ringen. Forandringen fra Halshugning til Gift er her et for
10 stærkt Indgreb i Historien, som skader Poesien. Elisabeth bliver nu ganske uskyldig, (da hun kommer i Fængslet til ham, med Benaadning) en overdreven uhistorisk Høimodighed, der ligger udenfor Elisabeths Character og Essex ene bliver den Skyldige.

15 Men uagtet alt hvad der kan være at indvende, saa vilde Deres Stykke dog formodentlig være modtaget med Mildhed, dersom De ikke selv i Forveien ved en Kritik, som man paa ingen Maade kan billige, havde angrebet en genialske Digters Arbeide. Naar jeg ikke er billig mod Andre, hvorledes kan
20 jeg da selv vente Billighed? Deres Kritik over Hauch har fornærmet Publicum; de offentlige Ytringer efter første Forestilling af Essex have gjort det Onde værre. Man hævner sig! — det er Verdens Gang.

Tag mig nu ikke mine frimodige Ytringer ilde op. Jeg skulde
25 ikke have talet, hvis De ikke selv udtrykkelig havde bedet mig derom. De veed, jeg hører ikke til de strænge Dommere; men oprigtig og sanddru maa man være, naar man i sit Fag opfordres til at sige sin Mening.

Vil De lade dette Brev trykke, saa har jeg intet derimod.

Jeg ønsker det endogsaa, da jeg dog alt paa en Maade er indblandet i denne Sag; kun beder jeg at det maa skee aldeles som det er skrevet, eller slet ikke.

Ærbødigst

A. Oehlenschläger. 5

1063. *Til Carl Gust. Brinkmann.* Kopenhagen am 18 Mai 1829.

Theurer werther Gönner!

Sie können nicht glauben welchen Tropfen Balsam ins Herz ihr herrlicher Brief mir gegossen hat. Sitzen wir armen Dichter doch im ganzen verlassen in dieser kalten Welt, und, wenn 10 man uns auch nicht immer anfeindet und misverstehet, wie selten werden wir recht genossen, wie selten kömmt das warme Herz dem warmen Herzen entgegen! Und hier ist es sogar ein Diplomat, ein Minister, der, des kalten Wesens müde, seine liebevolle Brust der Kunst und Freundschaft öffnet! Allein, 15 edler Mann! Sie waren ein Dichter, ehe Sie ein Diplomat wurden, und das Genie ist eine Blüthe, die keine Kälte der Umgebung ersticken kann. Mit welchem Vergnügen las ich Ihre deutschen Gedichte, voll Sinn und Zartheit, worin Sie sich ein ebenso grosser Verskünstler als A. W. Schlegel bewie- 20 sen, schon im Jahre 1806. Oft, wenn ich mein Stammbuch durchblätterte verweilten meine Augen auf ihrem Nahmen unter der Zeile: Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa. Was Sie von mir sagen, ist gar zu viel; allein Ihre gütige Gesinnung gegen mich freut mich unendlich! 25

Ich habe mit grossem Vergnügen Ihre Rede gelesen, und da hat es mich auch gefreut, dass ein edler und einsichtsvoller Mann einige schöne, und, wie ich nicht zweifle, verdiente

Worte zum Lobe Gustav des Dritten sagen. Wir haben ihn oft genug, ganz ohne Einschränkung nur tadeln gehört.

Ich hätte Ihnen gleich geantwortet, wenn ich nicht gern meine letzten Schriften mit dem Briefe hätte schicken wollen.
5 Herr Gans, der jetzt nach Stockholm reist, ist so gütig zwei Bände an Sie mitzunehmen; ich werde Ihnen gleich den dritten Theil schicken, sobald er gedruckt ist.

Ich gebe meine deutschen Schriften jezt bei Max in Breslau heraus, und bin in dieser Zeit damit beschäftigt meine Lebens-
10 beschreibung zu verfertigen.

Leben Sie nun wohl, theurer Mann! Gott erhalte Ihnen Gesundheit und Freude. Viele Grüsse an Tegner. Ich habe sein letztes Gedicht noch nicht erhalten. Ich werde Ihm auch diese Schriften senden.

15 Mit der grössten Verehrung
Ihr ergebenster
A. Oehlenschläger.

1064. *Til Bertel Thorvaldsen.*

Kiøbenhavn d: 21 Mai 1829.

Kiæreste Thorwaldsen!

20 Syngemester Fröhlich har bedet mig om at anbefale ham til dig, med et Par Linier. Det er en ung Mand med meget Talent og store musicalske Kundskaber. Jeg behøver ikke at sige mere, for at sætte den patriotiske Iver i Bevægelse, med hvilken du altid saa broderlig og faderlig tager dig af dine Landsmænd.
25 Tak, for de mange skønne Timer du har glædet mig i det gamle Rom og det kiære Kiøbenhavn; du vort Fædrelands Stolthed! Tak for Christus og de herlige Apostle: Nu til Pindse skal Kirken indvies.

Freund er her, og det har fornøiet mig at gjøre denne vakkre Kunstners Bekiendtskab. Han vil nu udarbeide os en Thor.

Vi haabe alle, at du besøger os engang snart igien i Kiøbenhavn. Jeg har skrevet en stor Roman, et Heltedigt et Par Tragødier og Syngespil, siden vi saaes. 5

Hauch hilser dig kiærligst, og min hele Familie, som Gud skee lov lever vel; undtagen min gamle Fader som døde i sit 79 Aar.

Gud være med dig! Din Ven

A. Oehlenschläger.

1067. *Fra A. Andersen Feldborg.* Göttingen den 22de Maii 1829.

Baron la Motte Fouque, som jeg paa sidste Paaske Ferie 10
Reise til Berlin havde den Fornøielse at see, har anmodet mig at tilstille Dem vedføjede Prospectus med hans bedste Hilsen.

Baron v. Cotta, som jeg traf i Berlin, hvor han paa Baiern's og Wurtemberg's Vegne underhandler med Preussen om en Handels Traktat beklagede at De ei havde tilstillet mig Deres 15
Bestemmelse i Anledning af Deres Brev til Sir Walter Scott. Baronens undrede sig imidlertid ei derover, men lod sig forlyde med at De havde gode Grunde for ei at ville vedligeholde nogen Forbindelse med ham.

Da dette ikke kan være Tilfældet med Willibald Alex[is] saa 20
nærer jeg det Haab at De vil opfylde hans Anmodning at blive tilladt at aftrykke bemeldte Brev, som baade han og Baron la Motte Fouque læste med enthusiastisk Interesse. Det er blevet ganske fortreffelig oversat paa Tydsk af Frøken Louise Marezoll, en Datter af den bekiendte Superintendent Mare- 25
zoll. Dr Hæring bad mig at takke Dem for den giæstfrie og velvillige Modtagelse han nød ved sit Besøg til Dem, og derhos at undskyldte ham paa det bedste, om han forekom Dem lidt

schwerfällig, da De beviiste ham den Ære at forelæse Væringerne. Han havde nemlig fra Berlin reist Dag og Nat igiennem det, hvad Veie, Værtshuse etc. angaaer høyst elendige Mecklenburg, var kommet til Dobberan just som Kiøbenhavns-Fareren
5 gik bort i »Røg og Damp«, havde trængt sig igiennem Skarer af Mennesker der stode og saae ud paa »Dankses Vei til Roes og Magt« og endelig med Nød og Neppe var kommet ombord, hvor han ikke havde megen Roe, og ved sin Ankomst til Kiøbenhavn ilede han til Hr Professorens.

10 Jeg har ogsaa en Hilsen til Dem fra Hr Criminal Director Hitzig, som gjorde Dem bekjendt med Hoffmann, hos hvem De tilbragte med Baron la Motte Fouque en Aften, der blev Hr Hitzig uforglemmelig og forhaabentlig ogsaa Dem.

Da jeg formodentlig ei faaer igjen en Anledning til at skrive
15 til Dem, saa vil jeg benytte Leiligheden til at hilse Dem fra følgende Personer. Riemer, Göthe, Tiedge, Tieck, Mullner, Frommann, afdøde Haug og Professor Tieck i Berlin.

Jeg har end at gjøre en Anmodning. En Engelskmand, med hvem jeg har den Fornøielse at læse Dansk ønsker at gjøre
20 Deres nærmere Bekjendtskab ved samme Sprog. Han kiender Dem hidtil kun af Engelske og Tydske Oversættelser og vilde derfor gjerne eie Deres fortrinligste Værker paa Dansk med Undtagelse af Ludlam's Hule, Ærlighed varer længst og lignende Piecer. Vilde De have den Godhed at gjøre et for en ung
25 meget lovende Tragisk Digter passende Valg og lade min Søster vide Priserne, saa vil hun modtage Bøgerne og betale Dem derfor. Med Hilsen til Fruen og bedste Ønsker for Deres Familie er jeg

Deres ærbødigste

A. Andersen Feldborg.

1070. Til P. Hiort.

d: 6 Juni 1829.

Kiæreste Hiorth!

Endskiøndt jeg i Hauchs Brev ogsaa omtaler Dem, og beder Dem hilse, finder jeg dog, det er min Pligt umiddelbart at takke Dem, for den Omsorg De altid har for min litteraire Ære og 5 den Broderlighed hvormed De altid tager Dem af min Sag. Saaledes ogsaa sidst!

Nu har det Fiog igien taget til Gienmæle. Jeg mener, det er ikke værdt at spille et Ord meer paa ham. Faaer De derimod Tid til at see ind til Heiberg, saa skulde det meget glæde 10 mig.

Hvorledes lever De? Jeg kommer snart engang ud og besøger Eder, alle mine kiære Venner i Sorøe. Man mærker at Absalons Aand omsvæver Eder; og skiøndt den ogsaa burde svæve over Axelstad, saa mærker man dog ikke meget til det. 15

Imorgen skal vi indvie Frue Kirke. Jeg har læst Bispens Tale; den er god; Skade at han ikke kan holde den.

Lev vel! Tusinde Hilsener til Deres gode Kone
fra alle Mine og fra Deres gamle Ven

A. Oehlenschläger. 20

1073. Fra C. Hauch.

Sorøe den 18de Juni 1829.

Kiereste, bedste Ven.

Det gjør mig ondt, at jeg i første Øieblik troede det nødvendigt at sætte hiin Erklæring i de offentlige Blade. Jeg seer nu vel, at jeg ei havde havt den nødig, min Undskyldning er, at 25 Hovedstadens Blade (med Undtagelse af Khavnsposten og faa andre) aldeles ikke hverken læses her, eller i de øvrige Dele af Danmark, men overalt holder man Hempels Aviis, hvori hiin

formente Beskyldning af Hr L. stod. — Jeg beder Dem endnu engang at tilgive mig, jeg tvivlede intet Øieblik paa Dem, min egentlige Feil var rigtignok ei i Forveien at skrive Dem selv til, men man maa bære over med saameget af sine Fiender, saa
5 overbær De ogsaa lidet med en Dem inderlig hengiven Ven. — Jeg hører De har været i Sverrig, og at De der har havt den Glæde, at se Dem paaskønnet, som De fortjener. Vilde De en liden Smule see Dem om i de Danske Provindser, skulde De sikkert finde det Samme der, hvor personlige Lidenskaber, og
10 især Misundelse ei saa let kunne forvirre Resultatet af Vedkommendes Domme. Især i Sorøe, hvor De har saa mange Venner, og hvor Deres litteraire Virken har erhvervet Dem saamange Beundrere, vil Deres Ankomst være en sand Fest. — Naar jeg undtager Deres Familie, og vore for det meste fælles
15 Venner, saa er der nu aldeles Intet, der kan drage mig til Kiøbenhavn. Jeg har det Meste hvad der er nødvendigt til Lykken her. Jeg ønsker og at holde mig fremmed for den kiøbenhavnske Døgnsmag, som jeg ikke kan negte mig synes hver Dag at vorde meer frivol. De, der kunne tale, tie, og de
20 der tale, er det især, der burde paalægges Taushed. Det er underligt, at Heiberg kiemper for en misforstaaet, tildeels fra indskrænkede Fransk mænd hentet huul Formpoesie, idet Fransk mændene selv ere paa Vei til kraftigt at rive de hindrende Former [i]stykker, for at skabe noget Nyt og Bedre. De franske
25 Blade tale nu den poetiske Begeistrings og energiske Følelsers Sprog, i det vore for det meste kun aande Ligeegyldighed, Persiflage, Spot med alt Udmærket, Lyst og Glæde ved det Frivole, og Iiskulde ved al Alvor og Dybde. Tilgiiv, jeg veed nok alle Blade ere ei saa, men saavidt Heibergs og hans Parties
30 Virksomhed gaer, er det dog Tilfældet. Jeg læser i disse Dage

hans Recension nøiere igiennem for at see hvad derom maaske kunde være at sige, jeg ønskede, hvis jeg derom skulde skrive, at være lidt varsom for ei at støde mine ældre Venner Reinhard og Ørsted, som jeg vist veed ikke uden Misfornøielse, vilde laane deres Navne til Noget, der ikke blot var urigtigt, men ogsaa 5 uretfærdigt, hvis de klart havde været dem bevidst, hvad Heiberg egentlig vil, og hvilken Tone og Smag han ønsker at indføre i Litteraturen. — Hvad jeg egentlig havde Lyst til, det var, med saamegen Billighed, der stod i min Magt forstaaer sig, at forflytte Krigen i hans eget Land, og at gaae offensiv til Værks. 10 Jeg vilde gierne analysere Adskilligt af ham selv, for at vise ham, hvormeget han selv, med fuld Erkiendelse af alt hvad han med Held har virket, vilde komme til kort selv ved en streng og billig, langt meer ved en ubillig Kritik. — Naar mine Forelæsninger ere endte, faaer jeg meer frie Hænder dertil. Imidlertid 15 fremfusende vil jeg ei gaae til Værks, og jeg haaber mine Venner skulle ikke faae Aarsag til at misbillige min Forsigtighed. — Beed endelig Fru Oehlschläger og Deres Datter at huske deres Løfte om at komme herud. Hils dem og Deres øvrige Familie og alle Venner. Renna hilser tusind Gange. 20

Stedse Deres tro Dem inderlig
hengivne Ven C. Hauch.

1074. *Til Johan Dahl.*

Torsdag [18/6 1829]

Kiæreste Dahl!

Her er et Digt, jeg har skrevet, for at tage med til Sverrig; 25 jeg vilde gierne have det elegant trykt paa smukt Papir, med latinske Bogstaver, og et Par hundrede Exemplarer, for at dele om iblandt mine Velyndere.

Besørg mig det i Hast, og saa godt Kiøb som muligt.
Og lad ingen see det her, eller vide noget derom.

De er nok saa god, at sige mig Besked om Paketbaaden.

Deres hengivne

5

A. Oehlenschläger.

1077. *Til Johan Dahl.*

Løvedag d: 27 Juni 1829.

Kiæreste Dahl!

Vilde De vel have den Godhed, at besørge mig denne Vise trykt paa lige Maade, som den forrige, og lade 200 Expl: 10 trykke? Eller maaskee 300? Saa jeg kunde faae Correcturen i Aften?

De maae endelig tage imod Studenterindbydelsen og være med imorgen.

Deres

15

A. Oehlenschläger.

1078. *Til C. A. Agardh.*

Kiøbenhavn d: 29. Juni 1829.

Høistærede, kiære Ven!

Jeg kan umulig undlade, at tilskrive Dem disse Linier, for at bede Dem om Tilgivelse for en Glemsomhed, som næsten er 20 utilgivelig. Igaar i den store Sværm, i det glade forvirrede Brag, glemte jeg i det rigtige Øjeblik, at foreslaae Deres Skaal! De, fortræffelige Mand! som med saamegen Kiærlighed og Begeistring hædrede mig i Deres Fædreland. Jeg kan ikke sige andet til min Undskyldning, end at Begeistring for det Hele, den 25 uendelige Mængde Menneskers Trængsel, gjorde mig sandsesløs, og da De var skilt fra mig i Sværmen og jeg ikke saae Dem — saa skeedte det ei! —

Det hialp ikke at mine Venner strax drak Deres Skaal med høi Glæde, hvori jeg ogsaa istemte! Det bedrøvede mig, at jeg ikke selv havde gjort det.

Vil De nu vise mig, at De af Hiertet tilgiver min poetiske Distraction, saa gjør med det første en lille Tour herover med 5 Professor Engeström og spiis hos mig til Middag. Sa ville vi ret af Hiertet befæste vort Venskab! thi Deres Elskværdighed, i Forbindelse med saa mange Talenter og Fortienester har i høi Grad indtaget mig og min hele Familie.

Deres til Døden hengivne Ven 10

A. Oehlenschläger.

Hilsen til alle kiære svenske Venner! og navnlig til den velsignede Fru Lundblad og hendes Laura.

1079. *Fra C. A. Agardh.*

[Efter 29/6 1829]

Högtärade Herr Professor. 15

Om det varit ett misstag pa Sundets Juni-fest att icke beräkna allt efter borgerlig rang, så hade detta misstag, hwad mig beträffar, varit mig kärt blott för det hjertliga bref ifrån Dem, Herr Professor, som det förskaffat mig. För min del skulle jag likwäl ansett såsom en brist i Festen, om allt gått 20 efter ett ceremoniel; och hwad som De anser för en origtighet, anser jag endast öka poesien af det hela. De förswara denna gång det Fransyska Dramat, jag det ängelska. Att jag tänkte så, innan jag erhöill Deras vänskapsfulla bref, det torde bewisas af den berättelse, som finnes införd i Lunds tidning, som man, 25 jag wet icke hwarföre, updragit mig att skrifwa, och som war tryckt innan jag erhöill Deras bref.

Den, som liksom jag, på Wiens theater sett Corregio gifwas, och derunder till sjelfwa sina Tyska grannars förundran utgjutit ymniga tårar, kan ej i dess författare wilja se något annat än skalden. Och likså litet som jag kan harmas deröfwer, 5 att Tasso eller Milton ej bemärkt mig likså litet kan jag finna mig förnärad, om det icke skett af Oehlenschläger. Det ligger ett stort sund emellan wetenskapsmannen och skalden. Den förra söker endast werkligheten; den senare söker endast att göra sig fri derifrån. Den förra förhåller sig til den 10 senare som åskådarn till Dramat, han beundrar det, men han deltagar icke deruti.

Wid hwarje tafla, hwarje konstwerk är hufwudidéen det enda som fästar min upmärksamhet. Connaisseuren beundrar alla accessoirerne, men jag will njuta endast af total-intrycket. 15 »De 2 planeternes conjunction» och »Bryggan öfwer Sundet», war för mig hufwudidéen. Allt annat war för mig småsaker i den herrliga taflan.

Det gläder mig att hafwa fått ett förnyadt tillfälle, att yttra min beundran för Nordens störste Dramatiska Skald och om 20 mig dermed tillåtes förbinda försäkran om min wördnad för Deras familj, är jag tillräckligen ersatt för den lilla obehagligheten, at behöfwa försäkra att jag icke kunnat känna någon förödmjukelse, wid en fest, der alla endast haft förtjusning.

Deras tillgifne

25

Agardh.

Sedan jag nu börjat min Brunnscur, är det mig omöjligt i sommar att göra någon tour till Seeland. Men ett annat år skall jag med nöje emottaga Deras förbindliga inbjudning.

1082. Til C. Hauch.

d: 30 Juni 1829.

Kiæreste Hauch!

Paa Løverdag kiører jeg ud med en Bonde til Sorøe, bliver tre Dage, boende paa Giestgivergaarden; bringer Lotte til Renna; tager mit Levnetssløb med, og læser Dem, Hiorth, Wilster etc: for; og kiører til Kiøbenhavn igjen.

Det skulde jeg ikke undlade herved tjenstligst at kundgiøre mine Venner i Sorøe. Men det bliver en stor Hemmelighed forresten; thi jeg kommer incognito, og ønsker blot Kiølighed og Roe til at tilbringe det Par Dage med Eder.

Gud befalet! Deres Ven

A. Oehlenschläger.

1084. Fra C. Hauch.

Sorøe den 2den Juli 1829.

Kiereste Professor Oehlenschläger.

Hvor usigeligt glæde vi os ei til at see Dem og Deres Datter her. Kun at De saa kort vil blive dæmper vor Glæde noget. — De maa ikke troe, at vi have saalidet Plads, at De skulde ligge paa Vertshuset, vil De tage til Takke hos os, da skal De faae et Værelse, hvortil Opgangen rigtignok ikke er saa god, men der forresten er afsides, rolig og som jeg troer ganske smukt, at der kan blive kiøligt, skal vi saavidt muligt sørge for, Renna og jeg glæder os og overordentlig til at see Deres Datter, vi haabe stedse og at De vil forlænge Deres Ophold her. — Det er deiligt at vi skulle faae Deres Biographie at høre. — Jeg har skrevet en Anticritik over Heibergs Recension af Hrolf Krake, som i Dag afgaaer til Boye, for saasnart muligt at lade den indrykke i Kiøbenhavnsposten; jeg kan ikke negte det skulde glæde mig at bidrage til at sprengte hiint Selskab, og at opløse den una-

turlige Forening, hvoraf det bestaaer. — Jeg skriver i største Hast, da vi i denne Tid have en Deel at tage Vare med Hensyn til den tilstundende Examen, og da jeg skal hen at holde Forelæsninger i to Timer i Rad, men til De kommer skal jeg med
 5 Undtagelse af et Par Forelæsninger være temmelig færdig. — Jeg haaber ikke at det vil genere Dem, at erfare at Fru Christian Wulff og Jette Wulff have meldt sig her til i Aften, og at de sandsynligviis ville blive mens De er her; Vær forvisset om, at vi have Plads nok til Dem alle, og at De ikke skal generes deraf.
 10 Skulde det være Dem for meget imod, og skulde De troe at De derved generes, saa kunde De selv og logere hos Hiorts, der med Kyshaand vilde modtage Dem. Deres Datter blev da hos os. Men kom endelig til mig, det vilde giøre os saa ondt, hvis De logerede noget andet Steds. Men hvordan saa er, saa ville vi
 15 ikke have den Skam, at Digteren Oehlenschläger kom til Sorø og logerede paa et Vertshuus, derfor har jeg sørget for, at ingen Værelser bestilles for Dem der. — Undskyld den slette Skrift. — Deres inderlig hengivne Ven

C. Hauch.

20 1085. *Fra Fr. Schleiermacher.*

Berlin d 3ten Jul. 1829.

Durch diese Zeilen mein theurer lange nicht begrüßter Freund glaube ich Ihnen und mir einen Dienst zu erweisen. Mir, indem ich mich in Ihr Andenken zurükrufe, Ihnen indem ich Ihnen Gelegenheit verschaffe Sich um unsere vortreffliche
 25 Milder, welche Ihnen diese Zeilen überreicht, ein Verdienst zu erwerben durch eine freundliche Aufnahme in Ihrem eignen Kreise und durch Ihren Einfluss auf die gute Gesellschaft in Ihrer Hauptstadt. Dieses trage ich Ihnen als meinen herzlichsten

Wunsch und meine angelegentliche Bitte vor, und sie ist von der Art, dass ich auf ihre Erfüllung mit Sicherheit rechnen kann. Ich füge nichts weiter hinzu, weil es genug ist Madame Milder genannt zu haben; so wie Sie sie nur werden zu sehen brauchen um Sich zu überzeugen, dass es auch ihrer Persön- 5 lichkeit wegen ehrenvoll ist ihr nützlich und hilfreich zu sein.

Was machen Sie? und wollen Sie Sich nicht einmal wieder in Deutschland umsehn. Von mir ist nicht viel zu sagen. Ich muss noch immer — wie Sie mich einmal fanden — wenn der Gottes- 10 dienst aus ist, in der Sakristei das Geld zählen, das heisst: es ist noch alles in dem alten leider nur allzu geschäftigen und geschäftsmässigen Lebensgange, und ich habe je länger je mehr müssen manche sonst liebe Studien und Beschäftigungen dem was sich näher an den Berufskreis schliesst aufopfern. Indess hoffe ich doch, dass ich noch nicht ein völliger Philister gewor- 15 den bin. Unsern Steffens habe ich, als er im vorigen Herbst hier war, versäumt; ich weiss aber dass er noch ganz der alte ist — etwas frömmer vielleicht — und noch auf die gewohnte Weise lebt. Wie viel Gnade seine Streiferei in das Gebiet der schönen Litteratur vor Ihren Augen gefunden hat, möchte ich 20 wol wissen. Mir scheint die Virtuosität darin nicht gross genug, dass es mir nicht leid thun sollte seine wissenschaftliche Thätigkeit — die schriftstellerische wenigstens — hinter diesen Bestrebungen zurücktreten zu sehn. Tieck ist leider auch darin noch der Alte, dass er die Verleger im Stich lässt mit versprochenen 25 und angefangenen Werken. Der Aufruhr in den Cevennen gehört gewiss zu den besten Sachen, die er gemacht hat; aber er wird nicht fertig, und sein Shakespeare scheint ganz eingeschlafen zu sein. Sonst habe ich ihn heiter gefunden und mit leidlicher Gesundheit in alter Passion vorlesend noch vor ein 30

Paar Jahren. Doch ich zweifle nicht, dass Sie nicht bisweilen sollten Nachrichten von ihm haben. Wie gern nähme ich die Gelegenheit von Zeit und Raum wahr um Ihnen noch allerlei von hiesigen Dingen zu sagen, wenn ich nur wüsste, was Sie
5 grade interessirt. Wollen Sie nun dieses als einen Wink ansehen um mir durch Fragen Gelegenheit zu geben Ihnen zu antworten, so werde ich das noch als einen besonderen Vortheil ansehen, der mir aus der Reise unserer Milder entspringt.

Lassen Sie Sich diese nochmals be[stens] empfohlen sein, und
10 erhalten Sie m[ir Ihr] freundliches Andenken.

Schleiermacher.

1086. Til Jonas Collin.

d: 4 Juli 1829.

Kiæreste Collin!

Herman Münter har været hos mig, og bedet mig, at jeg
15 endelig skulde »purre dig, til at vogte ham for, at han ikke drattede«. Dette er hans egne Ord, Meningene er god, og Karlen er ogsaa god; skøndt han udtrykker sig noget barrokt. Hielp ham endelig, hvis du kan! Jeg vilde gjerne endnu paa mange flere veltalende Maader søge at røre dit
20 Hierte; men for det første veed jeg, at det ikke hjælper; for det andet — at det ikke behøves; da du nok, uden min Bøn, hjælper ham hvis du kan; for det tredje har jeg ikke Tiid, da jeg snart skal i Seng, for at staae op i Morgen Kl 3½ og reise til Sorøe.

25 Med hvilket Forsæt jeg forbliver din indtil Døden troe og oprigtige Ven

A. Oehlenschläger.

1087. *Fra Fr. Schelling.*

München 8 Jul. 1829.

Trefflicher Freund!

Ich habe zwar schon vor etlichen Wochen durch einen Reisenden, der mir Ihre Bekanntschaft verdanken wollte, das Vergnügen gehabt Ihnen zu melden, dass unser herrlicher 5 König Ihre Bitte huldreich aufzunehmen und die Ihm zuge dachte Dedication Ihrer neuesten poetischen Schriften anzunehmen geruht hat. Da ich aber in den Zeitungen lese, dass Sie an den Schwedischen Küsten herumreisen und überall in einem Ihrer würdigen Triumphzug sich ins Land hineinführen 10 lassen, so fürchte ich, mein guter Protegé möchte um die Ehre gekommen seyn, Ihnen meinen Brief persönlich zu übergeben, oder auch wohl den Brief nicht abgegeben haben, den er für eine blossе persönliche Empfehlung halten konnte, da er nicht wusste, welche wichtige Nachricht er einschloss. Seyen Sie also, 15 theurer Freund, der huldreichen Aufnahme Ihres Wunsches und der eben so huldreichen künftigen Aufnahme der Zueignung nochmals bestens versichert! Als kleinen Lohn für die übrigens mit grösster Freude übernommene Bemühung bitte ich mir nur eine Abschrift des zueignenden Gedichtes aus. 20 Ich kann Ihnen nicht sagen, welche Freude mir diese freywillige von dem ersten Dichter der deutsch-verwandten dänischen Nation unserem Könige dargebrachte Huldigung verursacht hat. Er ist es durch Gesinnung und Geist werth, dass alle besseren Geister an Ihm theilnehmen und sich um Ihn gleich- 25 sam versammeln. Noch ist Ihm, meines Wissens, von keinem deutschen Dichter eine solche Begrüssung im Dichter-Kreis zu theil geworden. Uebrigens aber, wenn eine solche nicht etwa von Goethe käme, würde Ihm keine den Werth der Ihrigen haben können. Da wir beyde so schlechte Briefsteller sind, wäre 30

es denn nicht möglich, dass Sie einmal wieder persönlich sich nach Deutschland bewegten! Ich sehe doch aus der Reise nach Schweden, dass Sie im Allgemeinen nicht unbeweglich geworden sind, und Dichter lieben ja frey zu schweifen. Ihre Erscheinung würde mir, meiner Frau und allen, die Ihnen so herzlich als wir zugethan sind, ungemein erfreulich seyn. Sie sollten hier primo loco unsern König sehen, und dann auch seine ausserordentlichen, und diesseits der Alpen wahrhaft erstaunenswerthen Kunstschätze. Lassen Sie doch mit einer
10 Zeile mich wissen, dass Ihnen meine Benachrichtigung zugekommen. Auf keinen Fall lassen Sie mich wieder so lang auf ein Lebenszeichen warten, und behalten Sie stets in geneigtem, freundlichem Andenken

Ihren

15 wahrhaft u. aufrichtig ergebenen

Schelling.

1088. *Fra Marie Haller.*

Bern den 9ten July 1829.

Sollte aus dem weit entschwundenen schönen Jugendland Ihnen noch eine dämmernde Gestalt wie die einer fernen
20 Freundin auf Helvetiens Fluren hinüberschweben, so wird es Ihnen vielleicht auf einen Augenblick jene Zeit wiederzurückrufen, wo der Freund an meinem Rahmen sass und seinen Axel vor mir las, — Nun, nach zwanzig langen ernsten Jahren, ruffe ich jene Erinnerungen an, um Ihnen, mein verehrter
25 Freund! mit einer Bitte zu erscheinen die Sie mir gewiss gerne gewähren, so beurtheile ich wenigstens die gastfreundlichen Gesinnungen der Bewohner Seelands, die dem Fremdling immer bereitwillig Haus und Herz öffnen —. Der Überbringer dieser

Zeilen ist ein junger Berner, Eduard Bay, mein und meines älteren Sohnes vertrauter Freund, er wird als Erzieher des Prinzen mit der Familie Ih. Dcht. des Herzogs von Hessen-Cassel einige Jahre in Coppenhagen bewohnen und in einer angenehmen und ziemlich freyen Stellung auch seinen Geist fortzubilden 5 suchen, indem er die Pflichten eines Erziehers Genüge leistet —. Mein junger Landsmann hat jede schöne Eigenschaft des Geistes und des Gemüths er ist Theologe, liebt und kennt deutsche Poesie und Litteratur, Sie werden vielleicht die Gewogenheit haben ihn in die Kreise Ihrer Bekannten einzuführen, und ihm 10 Gelegenheit geben dort für den Zweck und das Ziel seines Strebens zu arbeiten.

Hr. von Bonstetten hat meinen jungen Freund auch Mad Brun empfohlen; es wird sie vielleicht recht erfreuen ganz genaue Nachrichten von Genf zu erhalten, da Hr Bay einige 15 Monate dort gewohnt, so kann er manches von Bonstetten erzählen das der Gegenwart angehört. Auch von mir und den Meinen weis er recht genauen Bericht, und wie dankbar will ich seyn, wenn Sie gütigst darauf einigen Werth legen. Lassen Sie Ihnen meinen Landsmann noch einmal innig emp- 20 fohlen seyn. Sie werden ihn gewiss bald um seiner selbst willen lieben. Er soll mir oft und viel von Ihnen sprechen, und so das weit entschwundene Ehmals freundlich mit der Gegenwart verknüpfen.

Leben Sie wohl, mein verehrter Freund! und empfangen Sie 25 gütig und wohlwollend die Erinnerung vergangener Zeiten aus meiner Hand.

Mit inniger Achtung und Ergebenheit

Marie Haller geb. Müsli.

1090. *Fra J. A. Engeström.*

Lund den 22 Juli 1829.

Min Värdaste Broder!

Brefhafvaren, en Magister från sista Promotionen och Son af vår Academie Rentmästare Berling, har anhållit om detta, 5 för att genom dess öfverlemnande äga en yttre anledning att hos min Bror göra personlig uppvaktning. Också erhålls mitt samtycke härtill så mycket hellre, som jag, om icke en svår halsfluss i förening med pinsam hufvudvärk ända ifrån min sista återkomst öfver Sundet hindrat mig, långt förut haft 10 äran afbördä mina skyldiga tacksägelser för den utmärkta vänskap, med hvilken jag af Dig och din goda Fru då ytterligare hedrades. Emottag dem derföre nu af ett lika varmt som uppriktigt hjerta, och var öfvertygad det jag icke skall lemna något tillfälle obegagnadt att visa mina förbindelser härföre.

15 Ett ibland ämnena för våra sista samtal var, huru Juniihögtidligheterna skulle af allmänheten å ömse sidor sundet bedömmas. Beträffande denna sidan har jag nu erhållit full visshet, att underrättelsen om dem blifvit med högsta bifall emottagen både af Nationen och Regeringen. Som prof 20 af det förra tar jag mig friheten bifoga ett utdrag af Stockholms Tidningen Medborgaren, infördt uti Lunds Weckoblad No 29. Artikelns författare är den ÖversteLieutenant Hjerta, som jemte mig hade äran besöka min Bror i Köpenhamn i Mars månad 1826. Äfven de öfriga Tidningarne äro fyllda 25 antingen med berättelser om högtidligheterna, eller med liknande reflexioner. — Hvad åter Regeringen beträffar kan jag äfven visa grunden för mitt yttrande. Efter lagens strängaste tolkning äger man ingen rättighet att åt någon tilldela Lagerkransen, utan Konungens egen tillåtelse. Jag ansåg mig der 30 före skyldig genast till Hans Kongl. Höghet Kronprinsen rap-

portera förhållandet med din Krans, och begärde på samma gång af Cancellie Rådet af Tannström (Kronprinsens förre Lärare och nu Cancellers Secreterare) underrättelse, huru Hans Kongl. Höghet ansåg det. Af det svar, som derpå följde, utgör inneliggande en afskrift. 5

Från Tegnér kan jag helsa. Han är nu i Stockholm, och arbetar (i förtroende sagdt) på ett större poëme, kalladt Gerda, hvaraf jag läst första sången, som är ypperlig. Denna Gerda är dotter af Jätten Finn.

Min Bror tackes förklara min vördnad för Fru Professorskan 10 och Fröken Charlotte, samt vara försäkrad om den serdeles högaktning, med hvilken jag har äran framhärda

Min Värdaste Broders
ödmjuka tjänare

J. A. Engeström. 15

Med innerlig glädje har jag emottagit och läst berättelsen om promotionshögtidligheten och det förtroliga umgänge, som deraf föranledts mellan Svenskar och Danskar både på denna sidan om Sundet och på den andra. Denna händelse äger så mycket mera interesse för mig, som det är min favorit-önskan, 20 att Skandinaviens tvenne Nationer måtte en dag äga en gemensam litteratur delad i 2^{ne} dialecter. En dag torde man inom Skandinaviens gränser få ett gemensamt Olympia, dit de, i hvardagliga värf delade Stammaarne, vissa tider samlas för at täfla i Wettenskapens, Poesiens och Konstens öfningar. Men 25 om man äfven reducerar dessa drömmar till en blott lifligare vevselverkan i litterert afseende, så är händelsen lofvande — och det så angenämt öppnade förtroendet kan icke sakna lyckliga resultat. Jag är säker att vår upplysta och frisinniga Rege-

ring skall äfven se saken ur denna synpunkt; och ingen anledning finnes att icke H.K.H. Kronprinsen, såsom Universitetets Cancellar skall med välbehag omfatta hvarje tillfälle att visa sin aktning för en utmärkt Litterateur hos våra grannar, likasom
5 hos oss sjelfva &c &c

1091. *Fra C. Hauch.*

Sorøe den 27 Juli [1829]

Kiæreste Ven.

Mange Gange har jeg siden Deres Afreise foresadt mig at skrive Dem til, og at takke Dem for de Dage De skænkede os,
10 men først nu er jeg endelig kommen saavidt. Vi har havt Examen i denne Tid, og har den tildeels endnu, hvilket tildeels ei har tilladt mig at disponere over min Tid. Det er gaadet daarlige med vore Studenter denne Gang, de ere nogle dovne Slyngler, jeg har ogsaa været nødt til imod min Villie at slaae om mig
15 med Noncontemnender, Gud give det maa bringe dem til Raison en anden Gang. — Deres Datter har, desværre for os, som De vel veed, forladt os, hun er rimeligviis nu i Kiøbenhavn, jeg haaber ikke, eller rettere sagt jeg frygter meget, at hun glemmer sit Løfte at komme herud snart igien. Deres Kone,
20 og Deres Sønner vente vi vist. Fru Oehlenschläger er en altfor trofast Veninde, til ei at ville besøge, som hun har lovet, sine hengivne og taknemmelige Venner i Sorøe. — Jeg har faaet et Brev fra Italien, der i mange Henseender er mærkværdigt nok. Thorvaldsen har alt før sagt mig, at han tænkte at anvende en
25 stor Deel af sin Formue paa at hugge sine bedste Statuer i Marmor, hvilke han derpaa vilde testamentere til Danmark. Nu skriver man mig, at han har begyndt paa Udførelsen af denne Plan med sine 12 Apostle, som han virkelig paa egen

Bekostning udfører i Marmor, »formodentlig«, staaer der i Brevet, »til Danmark, uagtet han Intet derom taler, hvis man der ei saaledes vedbliver at forbigaae ham, som man ved Formælinger og Geburtsdage i den senere Tid er vandt til.« Jeg veed temmelig vist, at dette er Thorvaldsens egen Yttring, han sagde noget Lignende, da jeg var i Rom. Han er ikke ligegyldig for udvortes Ære, eller rettere for det kiærlige Sindelag mod ham herhjemme, som sligt, efter hans Mening, vilde lægge for Dagen. Han kan rigtignok trøste sig med at det ei er gaaet Dem bedre, men han sidder i Forhaanden, og trænger Danmark ei til ham, kan han ogsaa undvære Danmark. — Maaske var det ei ilde, om Carl Heger kunde faae noget herom at høre, for at anbringe det paa rette Steder. Kongen af Baiern forstaaer bedre at skønne paa Kunstner-værd, ofte, staaer der i Brevet, hørte Thorvaldsen, medens Kongen var i Rom Nogen kalde paa sig paa Gaden; naar han gik til Vinduet traf han da som oftest Kongen af Baiern, der med Hatten i Haanden, medens Romerne stod og gabede paa ham med Undren, inviterede Thorvaldsen til Middags hos sig. Sandsynligviis vidste Kongen ei engang at man hos os maa være Etatsraad for at nyde denne Ære, han troede det nok at være en udmærket Mand. — Han overgav Thorvaldsen i sit Atelier den Bajerske Commandeurorden med de Ord »Soldaten belønner man paa Valpladsen.« — Forresten fortæller man flere Besønderligheder om hans Ophold i Rom. Saaledes indvitrede han Kunstnerne til sig i et Romersk Osterie ved Ripa grande, hvor han snart fandt sin Plads, fra hans foregaaende Ophold i Rom, ved et Bord hvori var hugget en falsk Bajoc, her spiste de Sild etc ved et Bord uden Serviette, og Kongen drak nu af et simpelt Glas fyldt med den bedste Viin en Skaal 30

med de Ord: pereaat Don Miguel af Portugal. — Dette maa være nok denne Gang, thi det stakkels Sorøe paraderer kun slet ved Siden af Rom. Vi ere imidlertid ligesaa lykkelige, som om vi gik hver Dag paa Capitol, Renna [er] rask og glæder sig til at see
5 Fru Oehlenschläger med Lotte igien. Maaske komme vi til Kiøbenhavn et Par Dage i August, dog er det uvist. Hils Boye og Heger og Schütz, hvis han er kommen tilbage til Kiøbenhavn. Deres inderlig hengivne, tro Ven

C. Hauch.

10 P.S. Fra Prof. Fogtmann, Lütken og Wilster har jeg mange Hilsner og Taksigelser for den Tid De skænkede os i Sorøe; Hiort har uden Tvivl skreven Dem selv.

1092. *Til Carl Gust. Brinkmann.*

Den 28 Juli 1829.

Min ædle Velynder!

15 Et stort Beviis paa Deres Godhed for mig, gjør jeg Regning paa, i det jeg venter Tilgivelse for min lange Taushed. Det kunde synes uforskammet og følesløst, at jeg ikke endnu havde takket en Mand som Dem, for al den Opmærksomhed De viste mig; men jeg er dog for en stor Deel undskyldt. Af indlagte
20 Pakke vil De see, at jeg alt for længe siden har medgivet en Tydsker Herr Gans Svar til Deres Høivelbaarenhed. Men langt om længe kom han tilbage, og fortalte mig, at han ikke kunde blive enig med Herr Rademacher (den brasilianske Chargé d'affaires) hos hvem han skulde være Secretair, og
25 derfor kom han tilbage til Kiøbenhavn igien, efter at han havde gjort en Lystreise rundt omkring.

Nu kom min Tour til Malmö og Lund, hvor de ædle Svenske

og især Biskop Tegnér, Professorerne Engeström og Agardh og Adjunct Testrup — ligesom i Malmö flere Embedsmænd — og alle Lunds Studenter viste mig en Ære og en Høimodighed, som vil blive mig uforglemmelig til mit Livs sidste Time, og den Krands Tegner gav mig, skal ligge paa min Ligkiste. 5

Jeg haabede nu at kunne sende Deres Høivelbaarenhed 3de Deel med, af mine poetiske nye Skrifter; men uheldigviis døde min Bogtrykker; derved kom en Forsinkelse; og skiøndt det nu havde været meget fornuftigere strax at sende hvad jeg havde; saa opsatte jeg det dog, til 3de Deel kunde følge med; 10 og det maa nu den ædle Brinkmann godhedsfuldt undskylde.

Deres Godhed og den Agtelse De har viist mig, har afpresset mig Taarer, og Erindringen deraf skal altid opstaae i min Siæl, naar jeg tænker paa den Ære mine svenske Venner viste mig. 15

Gud velsigne og opholde Dem! Modtag endnu engang min hierteligste Tak, og tillad mig undertiden, ved at sende et Expl: af hvad jeg skriver, at fornye Erindringen hos Dem, om

Deres ærbødigst og taknemmeligst

hengivne

A. Oehlenschläger. 20

1094. Til J. P. Mynster.

[Før 10/8 1829]

Gode Mynster!

En Migniaturmaler Herr Petersen, fattig, godlidende, blid og med Talent til at skrive ret smukke tydske Vers, hvori han 25 udtrykker sin Følelse og sin Skiæbne — ønsker at blive Seminarylærer, da han ikke kan leve af sin Kunst. Han har til den

Ende i sinde at tage Seminarielærer Examen, naar han havde noget Haab om, at det kunde nytte.

Han har udgydt sit Hierte for mig, han er givt og har to Børn, som han har taget til sig af Menneskelighed, men nu
5 kan han ikke forsørge dem eller sig. Ogsaa en gammel Fader har han at forsørge.

Det var altsaa virkelig en Kiærlighedsgiærning at hielpe den stakkels Mand; og da jeg veed at du giærne hielper hvor du kan, saa sender jeg ham til dig, for at du muligt kunde trøste
10 ham med noget Haab.

Din

A. Oehlenschläger.

1098. *Fra Esaias Tegnér.*

Stockholm d. 31. Aug. 1829.

Min älskade Broder!

15 Jemte det jag af uppriktigaste hjerta får tacka dig för all bevisad broderlig vänskap på begge sidorna om Sundet i somras, skyndar jag mig att meddela den, åtminstone för mig och alla dina talrika Svenska vänner och beundrare fägnesamma underrättelsen att Konungen i dag utnämnt dig till
20 Riddare af vår Nordstjerne Orden. Visserligen kan en sådan tillfällighet hvarken öka eller minska din ära; men för Svenska folket bör det vara en tillfredsställelse att bland sina Riddersmän räkna Nordens och Europas Oehlenschläger. Då jag för någon tid sedan talte med Kungen om denna sak, gaf han icke
25 blott dertill sitt bifall; utan uppdrog mig äfven att säga dig att, »ehuru han olyckligtvis ej kände Danska språket, således ej kunde rätt appreciera din förtjenst, allmänna ryktet likväl

sagt honom tillräckligt derom »pour être enchanté de pouvoir rendre justice à une reputation Européenne.« På din sida hoppas jag att du icke försmår vår, jag menar Svenska folkets, välmening; ty Konungen har vid detta tillfälle endast gifvit verklighet åt Nationens önskan. Den ifrågavarande Orden är i 5 öfrigt den samma som burits af Linné, Ihre och Lagerbring och ännu bäres af Berzelius, Franzén och Heeren, så att den verkligen ej gör dig någon vanära.

I fall det omtalte Doktors-Diplomet ännu ej kommit så beror sådant på Kronprinsens frånvaro som för närvarande är till 10 sjös. Han har med mycken glädje omfattat tillfället att visa dig en uppmärksamhet, och känner och värderar dina Skrifter. I allmänhet blir Danska Litteraturen med hvar dag ibland oss mera känd och värderad, skulle bli det ännu mera om icke priset på Danska Böcker vore så högt, nästan lika med de En- 15 gelska som i typografiskt afseende ha så stort företräde. Jag kan ej begripa orsaken härtill då papper och tryckningskostnader snarare borde vara mindre i Danmark än annorstädes.

Jag reser ännu i dag till Dalarne för att helsa på några släktingar, hvarför du torde ursäktat mitt hastiga bref. Framför 20 emedlertid min hjertliga vördnad för din Fru, och tusen helsningar till Charlotte som jag, beklagligtvis, ej fått kyssa mera än en enda gång.

Vänskap och högaktning

Es. Tegnér. 25

P.S. Min helsning för Münters familj.

Säg Charlotte att sedan jag såg henne jag förlofvat bort begge mina döttrar, den ena med en Baron Rappe, den andra med en Finne, Kuhlberg. De äro alltså, i detta afseende nemligen, lika goda som hon. —

1099. *Fra J. A. Engeström.*

Lund den 6 Sept. 1829.

Wärdaste Broder!

Ursäkta att jag så sent iakttager en skyldighet, som verkligen är en ibland mina käraste. Du har behagat öka den värderade
5 godhet, hvaraf jag förut haft äran emottaga så smickrande prof,
med öfversändandet af dina sist utgifna arbeten. Tillåt mig således nu att för allt betyga mina hjertliga förbindelser och min ödmjuka tacksamhet.

Orsaken, hvarför jag hitintill dröjt, är den att jag gerna ville
10 vid samma tillfälle lyckönska Dig att vara Nordstjerne Riddare. Ett bref från min Svärfar meddelade mig i dag bekräftelse på denna önskade nyhet; ty uti Tidningarne nämnes hvarken Du, Rafn eller Superintendent Schubert på Rügen, förmodligen emedan Edra Regeringars tillstånd till Ordens emottagande
15 förut erfordras. — Jag torde icke behöfva att nämna, hvilken glädje detta förorsakat oss; ty Du misstänker säkert icke vår åtrå att lemna en skyldig gärd åt den Nordiske Sångare Kungen; men denna glädje härflyter äfven från andra orsaker. Med stor förargelse har jag hört det rykte från Köpen-
20 hamn, at Svenska Regeringen icke väl ansett våra Midsommars åtgärder, och ehuru jag med goda skäl sökt motarbeta och vederlägga det, torde detta likväl icke fullkomligen lyckats. Nu åter är min önskan vunnen, sedan ett så säkert bevis för ryktets grundlöshet kan framläggas. — Tegnér har blifvit
25 Commendeur af samma Orden.

Om Consistorial Rådet Mohnike ännu vistas i Köpenhamn, hvarifrån vi redan i går återväntat honom, ber jag om framförandet af mina hjertliga helsningar. —

Ursäkta brådskan, som en vidlyftig post förorsakar, var

gunstig att förmåla mina vördnadsbetygelser för Fru Professor-
skan och Fröken Charlotte, samt tillåt mig försäkra om den
utmärkta högaktning och tillgifvenhet, med hvilken jag har
äran teckna mig.

Din

5

redelige vän

J. A. Engeström.

1100. Til Esaias Tegnér.

Kiøbenhavn d: 7. Septbr. 1829.

Min elskede Broder!

Jeg kan ikke beskrive Dig hvilken behagelig Overraskelse Dit 10
Brev foraarsagede mig! Jeg havde nydt saa meget Godt og saa
stor Ære hos mine svenske Venner i Sommer at det aldrig kunde
falde mig ind, at vente mere; og nu viser Hans Majestæt Kon-
gen og Hans Kongelige Høihed Kronprindsen mig en lignende
Hæder! Men jeg er nu eengang bleven vant til den svenske 15
Ædelmodighed og til at modtage overdrevne Beviis paa Godhed
og Velvillie.

Naar saa vidt kommer, at jeg modtager de mig tiltænkte
høist glædelige Gaver, saa er Du vel saa god, kiæreste Broder!
at sige mig Formen under hvilken jeg tør aflægge min under- 20
danigste Tak; men for det første takker jeg Dig, som Tals-
manden; uden hvem jeg vel neppe var bleven saa fordeelagtig
bekiendt hos Hans svenske Majestæt. — Din broderlige Iver
og dit ægte Venskab skal — ikke Døden selv udslette af mit
Hierte, thi ogsaa hisset samles vi, som Venner. Modtag mit 25
fattige men hiertelige Tak! det er alt hvad jeg kan give Dig.

Hils din værdige Hustru, dine kiære Børn og alle vore fæl-

leds Venner! Alle de ædle Svenske, som ynde mig og have viist mig saa store Tegn paa Hengivenhed.

Med det første mere! Mit Hierte er for fuldt til at kunne udtrykke Dig mine Følelser.

5

Din tro

A. Oehlenschläger.

1102. Fra Esaias Tegnér.

Stockholm d. 2 October 1829.

Det glæder mig, min älskede Broder, att du finner dig nöjd med den utmärkelse Kungen gifvit dig. Vi veta alla huru litet
10 du behöfde den, men fågna oss ändå att Svenska Nordstjernan sitter på ett Europeiskt namn, då den annars ofte slår sig ner på Anonymer. Då du förmodligen genom Svenska Ministern redan emottagit Ordenstecknet bör du äfven derföre i ett bref tacka Kungen. Det är väl icke alltid vanligt, men af en så
15 utmärkt man som dig kan det ej gerna försummas och kommer otvifvelaktigt att göra ett nöje åt Kungen hvilken som alla Stora ej heller forsmår Mecenatstiteln, helst när den kan fås för godt Köp. När Diplomet kommer, hvilket måste ske med
20 Kronprinsen såsom Cancellor för Lunds Akademie, och som dessutom särskilt intresserat sig för saken. Till Konungen blott på Fransyska, men Kronprinsen förstår Danska och talar det äfven.

Vår långsamma Riksdag slutar knappast till jul, men vid den
25 tiden måste jag i allt fall resa hem, efter att ha förspillt år af min lefnad, försummat min tjenst, mitt hus och mina öfriga göromål, och för Statens bästa ändå ingen ting uträttat. Jag

lyckönskar Er som han Er frihet till skänks, hvaremot vi måste köpa den med en gammal förruttnad representation som icke föreställer men endast utledsnar Nationen.

Tredje Delen af dina Digter hoppas jag vid tillfälle få från Engeström. 5

Hjertliga helsningar til din Fru och din alskvärda familj, synnerligast Charlotte.

Vänskap och högaktning

Es. Tegnér.